Mötesbok: Tekniska nämnden (2024-03-21)

Tekniska nämnden

Datum: 2024-03-21

Plats: Ordersalen

Kommentar:

Dagordning

Beslutsärenden

22/24 Fastställande av dagordning och fråga om jäv mars 3

23/24 Parkeringsplatser med laddpunkter 6

24/24 Ekonomiuppföljning mars 17

25/24 Allmänna Lokala ordningsföreskrifter Umeå kommun 2024 25

26/24 Underhållsplan för slitlager Gator och gång- och cykelvägar 2024 - 2026 87

27/24 Yttrande Planeringsdirektiv och budget för 2025 samt plan för 20262028_förslag 116

28/24 Yttrande över motion 18/2023: Gör det enklare att hyra kommunens lokaler 206

29/24 Yttrande över promemorian Åtgärder för en bättre bostadsförsörjning 210

30/24 Förvärv av fastigheten Bladet 1 281

31/24 Beslut om fortsättning av genomfartsförbud på Petrus Laestadius väg, förbi hållplats Universum 287

32/24 Aktuellt från förvaltningen mars 301

33/24 Kurser och konferenser mars 302

34/24 Delegationsbeslut och anmälningsärenden mars 303

35/24 Ärenden under handläggning - information mars 358

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-02-29
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00010

Fastställande av dagordning och fråga om jäv mars

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att fastställa sammanträdets dagordning.

att till protokollet notera att ingen person är jävig.

Ärendebeskrivning
Tekniska nämndens föredragningslista finns som bilaga och eventuella ändringar noteras. En jävig person får varken delta i handläggningen av ärendet eller vara närvarande vid nämndens behandling av ärendet.

Beslutsunderlag
Föredragningslista. Bilaga.

UMEÅ KOMMUN

Kallelse/Föredragningslista

Tekniska nämnden

Tid: Torsdagen den 21 mars 2024 kl. 10:00
Plats: Ordersalen

Beslutsärenden

1	Fastställande av dagordning och fråga om jäv mars	*11.00*	
2	Parkeringsplatser med laddpunkter	*11.05*	Maria Sandström
3	Ekonomiuppföljning mars	*11.25*	Marcus Bystedt
4	Allmänna Lokala ordningsföreskrifter Umeå kommun 2024	*11.45*	Karin Isaksson
5	Underhållsplan för slitlager Gator och gång- och cykelvägar 2024 - 2026	*13.00*	Erland Jonsson/ Per Hilmersson
6	Yttrande Planeringsdirektiv och budget för 2025 samt plan för 2026−2028_förslag	*13.20*	Karin Isaksson/ Marcus Bystedt
7	Yttrande över motion 18/2023: Gör det enklare att hyra kommunens lokaler	*13.50*	Christina Lundgren
8	Yttrande över promemorian Åtgärder för en bättre bostadsförsörjning	*14.05*	Christina Lundgren
9	Förvärv av fastigheten Bladet 1	*14.20*	Christina Lundgren
10	Beslut om fortsättning av genomfartsförbud på Petrus Laestadius väg, förbi hållplats Universum	*14.35*	Marie Frostvinge
11	Aktuellt från förvaltningen mars	*14.50*	Karin Isaksson
12	Kurser och konferenser mars	*15.30*	
13	Delegationsbeslut och anmälningsärenden mars	*15.35*	
14	Ärenden under handläggning - information mars		

Kallelse/Föredragningslista

Tekniska nämnden
Torsdagen den 21 mars 2024 kl. 10:00

14
Diarienr: TN-2024/00013

Ärenden under handläggning - information mars

a.	Information Climate City Contract	*10.00*	Erik Eklund
b.	Information "Mobilitetsåtgärder: Tillägg till nuvarande parkeringsnorm"	*10.20*	Josefine Wigström
c.	Information Fordonsanskaffning	*10.40*	Elisabeth Andersson

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-02-28
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2020/00517

Parkeringsplats med laddpunkt på fastighetsmark

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att godkänna förvaltningens redovisning gällande antal parkeringsplatser med laddpunkter som används av anställda vid Umeå kommun.

att godkänna förvaltningens information av verkställighet av tekniska nämndens beslut ”att TN ska bygga laddpunkter för att 20% av Umeå kommuns anställda har tillgång till en laddpunkt senast 2025.”.

att godkänna förvaltningens utredning kring ekonomiska förutsättningar för att kapitalkostnaden för laddpunktsinstallationerna läggs på hela parkeringsbeståndet, enligt bilaga 1.

Ärendebeskrivning
Tekniska nämnden har 2021-01-28 fattat beslut angående parkeringsplatser med laddpunkt på egen fastighetsmark och gett förvaltningen i uppdrag att utreda, verkställa och redovisa uppdragen för tekniska nämnden senast januari 2024 (TN-2020/00517 § 5).

<u>Bakgrund</u>
När beslut om laddpunkter på parkeringsplatser fattades av Tekniska nämnden 2020 hade detta arbete ännu inte kommit så långt. Utvecklingen av både laddare och elfordon har gått framåt under de senaste åren. Tidigare fanns det många laddhybrider men nu blir rena elbilar vanligare och vanligare. Behovet för personer att ladda sin laddhybridbil på arbetet har minskat. Personer som kör ren elbil till arbetet laddar vanligen sin bil hemma. Batterierna ger längre körsträcka nu än tidigare.

Vid tidpunkten för tekniska nämndens beslut var beslut om åtgärdsprogram för Umeå kommuns miljömål inte fattat. Det beslutades av Kommunfullmäktige 2022-11-28 (§196 KS-2021-01098). En åtgärd i programmet är ”Fossilfri fordonsflotta i egen verksamhet och effektiviserat nyttjande av dessa fordon”.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2020/00517

Sedan 2020 är det ett lagkrav i Plan- och bygglagen att befintliga parkeringsplatser med fler än 20 P-platser måste ha minst en laddpunkt. Kravet ska vara uppfyllt till sista dec 2024.

Fossilfri tjänstebilsflotta och lagkrav på laddpunkter på större parkeringar

Förvaltningen arbetar för en fossilfri tjänstebilsflotta och ett projekt för att detta ska gå smidigt och säkra tillgång på laddpunkter när elbil levereras pågår. Projektet pågår t.o.m. 2026. I projektet ingår även att uppfylla det lagkrav som innebär att alla parkeringsplatser med fler än 20 P-platser ska ha minst en laddpunkt. 74 parkeringar på fastigheter som Umeå kommun äger omfattas av lagkravet (d.v.s. att det även finns en uppvärmd byggnad på fastigheten). Av dessa återstår 15 parkeringar som ännu inte uppfyller kravet. Dessa planeras att utföras under 2024.

När register/systemstöd för tjänstefordon infördes under mitten av 2022 var andelen eldrivna tjänstefordon (egenägda och leasade under 3,5 ton) 3%. Nu (feb 2024) är andelen 11%. Tjänstefordon byts allt eftersom leasingavtalen går ut till elfordon när det är möjligt. Uppskattningsvis kommer 20% av elfordonen att vara eldrivna 2024 och 30% 2025. Utredning pågår hur utbytestakten till elfordon kan öka. Antalet laddpunkter har ökat stadigt de senaste åren, se tabell 1.

År	Antal laddpunkter
2020	128
2021	148
2022	156
2023	168
2024	240*

*Tabell 1 Antal laddpunkter 2020-2023 *Prognos*

Tunga fordon har särskilda utmaningar eftersom de behöver hög effekt. Ett stort projekt för Gator och parkers fordon pågår på Motståndet. För att genomföra det behöver kapaciteten på elnätet öka. Umeå Energi kan under 2024 leverera en anslutning med 1,5 MW. Fastighet bygger en ny transformatorstation (som utrymmesmässigt förbereds för 3,0 MW). I garagelängan för traktorer och lastbilar installeras en distribuerat laddinfrasystem med möjlighet att ansluta åtta stycken satelliter. Detta för att kunna ladda 1-2 tunga lastbilar samt 6 st lätta lastbilar (3,5 ton). Dessutom byggs en carport med upp till 16 laddpunkter för lättare fordon. Projektet som helhet beräknas vara klart i början av 2025 och bidrag (Klimatklivet) är sökta hos Naturvårdsverket. Bidraget kan maximalt uppgå till 50% av investeringskostnaden.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2020/00517

Nästa steg för att möjliggöra samtidig laddning av fler tunga fordon kräver att effekten ökas till 3,0 MW. Detta kräver att Umeå Energi måste bygga ut elnätet vilket är tidskrävande.

Gator och parker planerar att under 2024 upphandla tunga eldrivna fordon inklusive en tung lastbil. För den tunga lastbilen kommer bidrag (Klimatpremien) att sökas hos Energimyndigheten. Bidraget kan maximalt uppgå till 20% av investeringskostnaden.

Parkeringsplatser med laddpunkter för anställda

Tidigare och vid tidpunkten för tekniska nämndens beslut betalade anställda genom ett månadsabonnemang för en motorvärmarplats. Om man hade behov av att ladda sin el/laddhybridbil betalade man ett dyrare månadsabonnemang och ingenting för den el man använde. Under 2023 har ett annat system införts för de flesta verksamheter. De anställda köper inte längre ett månadsabonnemang på en specifik fastighet utan man betalar för att kunna parkera i en viss geografisk zon. För ett fåtal fastigheter har detta system inte införts ännu. Planen är att införandet ska vara genomfört 2024.

Med det gällande upplägget så betalar den anställde som vill ha tillgång till laddmöjlighet enbart kostnad för laddning via timtaxa förutom månadsabonnemang för en parkeringsplats. Varje laddpunkt kan alltså samnyttjas och användas av flera anställda, vilket är ett effektivt resursutnyttjande.

25% av Umeå kommuns egna fastigheter med parkeringsplatser som tekniska nämnden ansvarar för har 2023 tillgång till laddpunkt. Bedömningen är att minst 20% av Umeå kommuns anställda har möjlighet att ladda sin privata bil eftersom de största arbetsplatserna såsom t.ex. stadshusområdet, Dragonskolan, Maja Beskow erbjuder den möjligheten.

Investeringar och kostnadstäckning för laddning

Under perioden 2023-2026 finns 21,5 miljoner i budget för investeringar i laddinfrastruktur. 160 000 kr har under 2023 beviljats i bidrag för laddinfrastruktur från Naturvårdsverket.

Beslutsunderlag

Bilaga – Utredningsrapport ”Ekonomiska förutsättningar kring laddpunktsinstallationer”.

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut är inte tillämpbar i ärendet.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2020/00517

Beredningsansvariga

Maria Sandström, miljöstrateg
Lars Karlsson, fastighetsförvaltare
Erik Lindberg, fastighetsförvaltare
Anna Bugaeva, handläggare
Elisabeth Andersson, fordonansvarig

Beslutet ska skickas till

Fastighet

Karin Isaksson
Teknisk direktör

Maria Sandström
Miljöstrateg

Utredningsrapport:

Ekonomiska förutsättningar kring laddpunktsinstallationer

December 2023

UMEÅ KOMMUN

Teknik-och fastighetsförvaltningen
Fastighet

Utredningsrapport: Ekonomiska förutsättningar kring laddpunktsinstallationer

Sammanfattning

Tekniska nämnden gav Fastighet i uppdrag 2021-01-28 att utreda de ekonomiska förutsättningarna för att kapitalkostnaden för laddpunktsinstallationerna läggs på hela parkeringsbeståndet. Sedan dess har utvecklingen gått ifrån laddhybrider till rena helbilar med mycket längre räckvidd. Detta har ändrat förutsättningarna kring hur laddpunkter på arbetsplatser används. Fastighet har också sedan dess fått medel för att bygga ut en laddinfrastruktur för att möjliggöra en fossilfri tjänstefordonsflotta vilket beslutats i Åtgärdsprogram för Umeå kommuns miljömål 2022–2025.

Fastighet har kommit fram till att den bästa lösningen, är att kostnaden för laddning av anställdas bilar debiteras via timtaxa istället för enbart månadstaxa. Därigenom möjliggörs ett gemensamt nyttjande av laddpunkter. Detta är mest kostnadseffektivt, hållbart och resursbesparande och gör det billigare för de anställda och Umeå kommun.

Utredningsrapport: Ekonomiska förutsättningar kring laddpunktsinstallationer

Innehållsförteckning

Sammanfattning 2
Innehållsförteckning 3
Inledning 4
Bakgrund 4
Investeringsmedel 4
De anställdas egna bilar 5
Slutsatser och rekommendationer 5
Referenser 6

Utredningsrapport: Ekonomiska förutsättningar kring laddpunktsinstallationer

Inledning

Tekniska nämnden gav Fastighet i uppdrag 2020-01-28 att göra en utredning kring ekonomiska förutsättningar för att kapitalkostnaden för laddpunktsinstallationerna läggs på hela parkeringsbeståndet.

Bakgrund

För att bidra till omställställning till elfordon har Fastighet sedan 2018 arbetat med installation av laddpunkter på parkeringsplatser som tekniska nämnden ansvarar för. Det har visat sig att under år 2020, då uppdraget gavs, var efterfrågan av parkeringsplatser med laddpunkter hos anställda låg.

Utvecklingen av både laddare och elfordon har gått framåt under de senaste åren. Tidigare fanns det många laddhybrider men nu blir rena elbilar vanligare och vanligare. Behovet för personer att ladda sin laddhybridbil på arbetet har minskat. Personer som kör ren elbil till arbetet laddar vanligen sin bil hemma. Batterierna ger längre körsträcka nu än tidigare.

Vid tidpunkten för tekniska nämndens beslutet var åtgärdsprogram för Umeå kommuns miljömål under framtagande. Det beslutades av kommunfullmäktige 2022-11-28 (§196 KS-2021-01098). En åtgärd i programmet är ”Fossilfri fordonsflotta i egen verksamhet och effektiviserat nyttjande av dessa fordon”.

Sedan 2020 är det ett lagkrav i Plan- och bygglagen att befintliga parkeringsplatser med fler än 20 P-platser måste ha minst en laddpunkt. Kravet ska vara uppfyllt till sista dec 2024.

Investeringsmedel

Fastighet har fått investeringsmedel för att bygga ut el-infrastrukturen för att möjliggöra en övergång till en fossilfri tjänstefordonsflotta, se tabell 1.

	2023	2024	2025	2026
Budgetram	1 677 000 kr	8 800 000 kr	5 500 000 kr	5 500 000 kr
Budget i pågående projekt	1 685 000 kr	7 840 000 kr		
Prognos	1 585 000 kr	7 950 000 kr		
Utfall	1 408 000 kr			

Tabell 1 Investeringsmedel för laddinfrastruktur

Investeringarna används dels för att skapa laddpunkter för kommunens tjänstefordon, dels för att uppfylla det retroaktiva lagkravet på parkeringsplatser (med fler än 20 parkeringsplatser) där det krävs att minst en laddpunkt installeras. När det gäller laddpunkter till de tunga tjänstefordonen kräver de största delen av investeringsmedlen beroende på att effektbehovet är stort.

De anställdas egna bilar

Vissa laddpunkter finns tillgängliga för de anställdas privata bilar. Tidigare krävdes ett månadsabonnemang där personalen hyrde en viss parkeringsplats med laddpunkt. Detta var en lösning då många bilar var ladd-hybridbilar som gick en väldigt kort sträcka på en laddning och därför behövde laddas under dagen. Dagens rena elbilar behöver ofta inte laddas dagligen då de går längre på ett fullt laddat batteri, därför laddas oftast bilen hemma. Idag är efterfrågan på nya laddpunkter låg.

Numera används ett månadsabonnemang som ger rätt till parkeringsplats, vid de tillfällen laddning önskas betalas en timtaxa via betalapp. Detta system införs löpande. Genom att parkeringarna inte är personliga utan att en extra timtaxa tas ut vid laddning så kan en laddpunkt komma att nyttjas av flera olika fordon. Detta blir billigare för den anställde för nyttjande av laddpunkt upp till 44 timmar per månad jämfört med tidigare lösning med månadsabonnemang.

Timtaxan avser att täcka kostnaden för el, underhåll och reinvesteringar och är för närvarande 12 kr/timme. Första investeringskostnaden för laddpunkter och bakomliggande infrastruktur täcks av investeringsprojektet samt bidrag från Naturvårdsverket för laddpunkter som inte omfattas av lagkrav.

Slutsatser och rekommendationer

Efter att uppdraget beslutats har kommunfullmäktige tilldelat investeringsmedel för laddinfrastruktur. Detta innebär att Fastighet ska fortsätta med installation av laddpunkter för tjänstefordon och de parkeringar som har ett lagkrav på laddpunkt.

När det gäller elladdning av anställdas bilar där laddpunkter finns är den bästa lösningen debitering genom timtaxa i stället för månadsabonnemang. Anledningen är att det är mest kostnadseffektivt, hållbart och resursbesparande. Fastighet kommer att fortsätta fånga upp de anställdas efterfrågan på nya laddplatser.

Referenser

Åtgärdsprogram för Umeå kommuns miljömål 2022–2025, s 15.

Retroaktiva krav för vissa befintliga byggnader, se 8 kap. 4 § första stycket 11 plan- och bygglagen (2010:900), plan- och byggförordning (2011:338) 3 kap. 20 c §.

Utredningsrapport: Ekonomiska förutsättningar kring laddpunktsinstallationer

Utredningsrapport: ekonomiska förutsättningar kring laddpunktsinstallationer

2023-12-13

Kontaktuppgifter:

Erik Lindberg, fastighetsförvaltare, erik.lindberg@umea.se

Lars Karlsson, fastighetsförvaltare, lars.karlsson.2@umea.se

Maria Sandström, miljöstrateg, maria.sandstrom@umea.se

Anna Bugaeva, handläggare, anna.bugaeva@umea.se

Elisabet Andersson, fordonsansvarig, elisabeth.andersson@umea.se

Fastighet
Besöksadress: Skolgatan 31A
Postadress: 901 84 Umeå
090-16 10 00
fastighet@umea.se
www.umea.se/kommun

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse

2024-02-29

Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00145

Ekonomiuppföljning mars

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att godkänna ekonomirapporten för februari 2024.

Ärendebeskrivning

Ekonomirapport för februari 2024 har tagits fram för nämndens verksamheter.

Beslutsunderlag

Ekonomisk rapport tom feb 2024. Bilaga.

Beredningsansvariga

Marcus Bystedt

Beslutet ska skickas till

Marcus Bystedt

Ekonomiuppföljning februari

Utgåva: Ekonomiuppföljning 2024 **Rapportperiod:** 2024–02 **Organisation:** 20 Teknisk nämnd

UMEÅ KOMMUN

Nämndens budgetavvikelse per februari är –2,3 mnkr och består av följande:

Verksamhet	Utfall feb 2024	Utfall feb 2023
Gator och parker	4,4	-6,5
Fastighet	-11,1	-4,9
IT	2,2	2,2
Måltidsservice	-0,9	-2,2
Städ-och verksamhetsservice	1,3	0,1
Gemensamt	1,8	0,6
Totalt, mnkr	**-2,3**	**-10,7**

Nämndens resultat per februari är ett underskott på -2,3 mnkr jämfört med budget, fördelat per verksamhet enligt tabell. Jämfört med resultatet samma period föregående år, -10,7 mnkr, så är resultatet cirka 8,4 mnkr bättre. Det som skiljer mellan åren är i huvudsak att året börjar med en mindre dyr vinter samt ett mindre underskott inom måltidsservice och ett inledande överskott på städ- och verksamhetsservice.

Underskottet beror till största del på inledande kostnader för vinter och kyla inom fastighet, där snöröjning och takskottning samt skador orsakade av kyla och snö drar ner resultatet. Energikostnaderna ligger däremot inledningsvis bättre än budget samt statsbidrag för Ukraina som också lyfter resultatet.

För gator och parker har inledningen av året varit gynnsam med överskott inom gator och vägar, parker och färdtjänst.

Måltidsservice har ett underskott per februari kopplat till priser för livsmedel som fortsatt ligger högt samt till viss del personalkostnader som överskrider budget.

Överskotten inom IT och Städ-och verksamhetsservice beror främst på lägre personalkostnader än budget.

I övrigt är det mindre avvikelser inom verksamheterna och resultatet följer i stort budget.

Fler detaljer redovisas under respektive verksamhet.

Prognos per februari, -12,1 mnkr

Verksamhet	Prognos 2024	Prognos 2024	Resultat
	jan	feb	2023
Gator och parker	0	0	-26,7
Fastighet	-4	-12,1	-30,9
IT	0	0	1,7
Måltidsservice	0	0	-21,1
Städ & verksamhet	-1	-1	-1,6
Gemensamt	1	1	1,7
Totalt, mnkr	**-4**	**-12,1**	**-76,9**

Prognosen per november visar ett förväntat underskott på ca -12,1 mnkr mot årsbudget.

Den inledande vintern med snöröjning, takskottning och skador medför negativa budgetavvikelser inom fastighet som bedöms påverka hela året, medan det inom gator och parker är en prognos i nivå med budget. För städ- och verksamhetsservice är det tillkommande volymer under senare del av året som bedöms medföra ett mindre underskott. Inom måltidsservice bedöms olika åtgärder ge ett resultat i nivå med budget för året trots inledande underskott och för IT kommer ökande personalkostnader, både rekryteringar och konsulter, att successivt dra ned det inledande överskottet mot ett nollresultat. Inom gemensamt är prognosen fortsatt 1 mnkr trots ett större överskott för perioden, fortsätter överskottet växa korrigeras prognosen uppåt.

Fortsatt höga prisnivåer och avtalsjusteringar påverkar nämndens verksamheter generellt för året men i något mindre utsträckning än de senaste åren och hanteras genom att anpassa volym, ambition eller servicenivå där så är möjligt.

Under nuvarande förutsättningar är det väldigt svårt att göra en säker prognos, därför ska prognosen bedömas med en osäkerhet på + 10 och -10 mnkr. Nämnden påverkas till stor del av yttre faktorer som prisökningar och väder, som inte går styra. Nuvarande bedömning från SKR är att index ligger på mer normala nivåer 2025, ca 2 procent. För licenser, främst från Microsoft, kommer valutaeffekter samt debiterigar medföra kostnadsökningar.

Verksamheternas ekonomi per februari 2024

Fastighet

Periodresultat -11,1 mnkr

Planerat underhåll visar ett underskott för perioden med -2,0 mnkr. Skötsel/tillsyn visar också ett underskott som uppgår till -8,3 mnkr. Underskottet beror uteslutande på snöröjningskostnader som uppgår till -9,0 mnkr. Även Skador redovisar ett underskott med -2,5 mnkr. Till stor del beror detta på vattenskador pga kylan samt skador på Täfteå skola. Energikostnaderna visar däremot ett överskott på 2,7 mnkr, som till stor del beror på lägre värmekostnader. I övrigt högre kostnader med -1,0 mnkr

Specificering kostnader kopplade till vintern:

Specifikation vinterkostnader, tkr	Periodbudget	Periodutfall	Periodavvikelse	Årsprognos
Skötsel/tillsyn	**-17 413**	**-25 687**	**-8 274**	**-5 250**
varav snöröjning mm	*-13 399*	*-22 381*	*-8 982*	
Media	**-29 771**	**-27 076**	**2 695**	**-3 500**
varav elkostnader	*-10 681*	*-9 465*	*1 216*	
varav värmekostnader	*-16 819*	*-14 638*	*2 181*	
varav vattenkostnader	*-2 270*	*-2 973*	*-703*	
Skador	**-1 417**	**-3 883**	**-2 466**	**-4 000**
varav vinterskador			0	

Varav takskottning, tkr	tom 2024–02	2023	2022	2021
Takskottning (utfall)	-2 353,8	-9 935,0	-2 325,3	-26 426,1

Prognos -12,1 mnkr

Externa hyreskostnader prognosticeras med ett underskott på -2,5 mnkr. Detta beror till stor del på att hyreshöjningarna för 2024 blev högre än budgeterat, index blev 6,5% istället för 5%. Skötsel/tillsyn prognosticeras också med ett underskott på -5,2 mnkr. Underskottet beror uteslutande på snöröjningskostnader, -4,9 mnkr. Energikostnaderna beräknas landa med ett underskott på -3,5 mnkr. Även Skador beräknas landa med ett underskott på -4,0 mnkr. Däremot prognosticeras intäkterna med ett överskott på 3,1 mnkr, där ungefär hälften avser statsbidrag enl massflyktingdirektivet.

Gator och parker

Periodresultat 4,4 mnkr
Gator och vägar (2,0 mnkr) Endast några få större snöfall inledningsvis för året medför ett litet överskott
Parker (0,8 mnkr). Inledningsvis ett litet överskott. Snöborgen på torget är uppbyggd.
Färdtjänst (1,5 mnkr). Nivå på resande är för närvarande något lägre jämfört med innan pandemin.

Prognos 0 mnkr
Årsprognosen för gator och vägar, parker och färdtjänst är per februari 0, dvs ett resultat i nivå med budget.

DoIT

Periodresultat 2,2 mnkr
Avvikelsen i intäkter (0,3 mnkr) består av ökad försäljning. Personalkostnaderna avviker med 1,3 mnkr bestående av vakanta tjänster, där två har tillsatts under månaden och ytterligare en tillsätts kommande månad. Semesteruttag och föräldraledighet som ännu inte tillsatts bidrar även till avvikelsen. Övriga verksamhetskostnader följer i princip lagd budget, men några mindre avvikelser bla för licenser.

Prognos 0 mnkr
Det överskott som hittills uppstått kommer att försvinna succesivt under året då det finns flera pågående rekryteringar samt att konsulter kommer att nyttjas för att öka arbetstakten. Detta gör att prognosen för helåret blir +/-0 mot lagd budget.

Måltidsservice

Periodresultat -0,8 mnkr
Den negativa avvikelsen beror på höga priser för livsmedels (-0,7 mnkr) och personalkostnader (-0,1 mnkr)

Prognos 0 mnkr

Resultatet fortsätter liknande år -23 att präglas av höga priser på livsmedel. Med många faktorer som påverkar livsmedelspriserna är det svårt att ställa en säker prognos. Besparingskrav är beslutade men ej fullständigt implementerade per februari, därav syns ännu inte effekten av besparingarna. Prognosen på livsmedel är betingad till att besparingsåtgärderna är utförda under året som planerat. Övriga risker vi har identifierat är svårigheter att förutse ökade personalkostnader och eftersläpning av större fakturor på t.ex. transporter.

Städ- och verksamhetsservice

Periodresultat 1,3 mnkr

Avvikelse mot budget för perioden med 1,3 mnkr främst bestående av personalkostnader. Avvikelsen för personalkostnaderna består av vakanta tjänster som kommer tillsättas under våren samt semesteruttag och sjukfrånvaro. Ett litet överskott för intäkter bestående av bidrag och försäljning. Då året just börjat har några konton så som inköp av städ, resor och personalrepresentation ännu inte hunnit upparbeta så mycket kostnader. Detta ger ett tillfälligt överskott. Ett tillfälligt avtal med högre priser för förbrukningsmaterial ger en avvikelse på nästan -0,1 mnkr. Förhoppningsvis jämnar detta ut sig när det nya avtalet är på plats senare i vår.

Prognos -1 mnkr

Den positiva avvikelsen kommer succesivt minska för att innan året är slut troligtvis resultera i ett underskott på ungefär -1 mnkr. Tillkommande objekt under sommaren gör att personalkostnaderna kommer avvika från lagd budget om inte något görs. Avvikelsens storlek är beroende av flertalet faktorer såsom möjligheten att anpassa städnivåerna, hur hög sjukfrånvaron blir samt hur många månader tillkommande objekt belastar året. En besparing på -4,7 mnkr ligger på personalkostnaderna för att avvikelsen ska bli så liten som möjligt totalt sett.

Gemensamt

Periodresultat 1,8 mnkr

Gemensamma kostnader och kostnader för ledning och politik redovisas här. Kostnaderna är lägre än budgeterat utifrån att planerade insatser och åtgärder inte till fullo är i gång ännu

samt att det på grund av vakanser och tjänstledigheter finns ett överskott inom stödfunktionerna.

Prognos 1 mnkr

Prognosen är satt till 1 mnkr i överskott jämfört med budget.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-02-27
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2022/00630

Allmänna Lokala ordningsföreskrifter Umeå kommun

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att föreslå Kommunfullmäktige att besluta att anta Umeå kommuns Allmänna lokala ordningsföreskrifter.

De gamla Allmänna lokala ordningsföreskrifterna för Umeå kommun upphör att gälla först då de nya vunnit laga kraft.

Ärendebeskrivning
Grundläggande bestämmelser om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats finns i 3 kap ordningslagen (1993:1617). Umeå kommuns Allmänna lokala ordningsföreskrifter innehåller ytterligare bestämmelser om hur den allmänna ordningen skall upprätthållas. Syftet med ordningsföreskrifterna är att tillgodose medborgarnas krav på ordning, trygghet och tillgänglighet och att möjliggöra ett samhälle där alla medborgare ges förutsättningar att vara delaktiga.

I och med att Umeå kommuns Allmänna lokala ordningsföreskrifter senast beslutades om år 2008, har de Allmänna lokala ordningsföreskrifterna reviderats samt att det har blivit enstaka tillägg, för att kunna möta dagens krav på ordning och reda på offentliga platser.

Kommunfullmäktige har vid två tillfällen under 2023 beslutat om revideringar som båda gånger upphävdes av Länsstyrelsen. Efter ytterligare anpassningar och revideringar föreslås nu att bifogade Allmänna lokala ordningsföreskrifter fastställs.

En av de anpassningar som har gjorts, i syfte att bemöta Länsstyrelsens beslut om upphävande, är att ändra i föreskriften om användning av luftvapen m.m. så att bestämmelsen, utöver vad som anges i 3 kap. 6 § Ordningslagen, enbart gäller på offentlig plats inom tätbebyggt område inom Umeå kommun. Det hänvisas sedan till en bilaga med kartbilder på Umeå kommuns tätbebyggda områden.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2022/00630

Ytorna i dessa kartbilder är baserade på underlag från SCB men har dessutom justerats för att i huvudsak enbart täcka de centrala delarna av de tätbebyggda områdena. Detta med avsikt att inte göra någon obefogad inskränkning.

Beslutsunderlag

Umeå kommuns Allmänna lokala ordningsföreskrifter. Bilaga.
Spårade ändringar. Bilaga.
Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut
Ordningsföreskrifter. Bilaga.

Beredningsansvariga

Tua Gäärd

Beslutet ska skickas till

KSdiarium

Ordningsföreskrifter

UMEÅ KOMMUN

Tekniska nämnden

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut

När handläggare bereder ärenden inför politiska beslut ska många olika perspektiv beaktas. *”Fyll i checklistan och om behov finns komplettera därefter beslutsunderlaget med nödvändig information. Checklistan bifogas som bilaga till tjänsteskrivelsen för att ge politikerna en snabb överblick av beslutets inverkan utifrån olika perspektiv.”*

Kryssa för vilken inverkan beslutet får utifrån olika perspektiv.

Perspektiv – tänk på kommunmedborgare	**Ingen inverkan/kan ej bedömas**	**Positiv inverkan**	**Negativ inverkan**
Barn		X	
Jämställdhet (flickor och pojkar)		X	
Jämställdhet (kvinnor och män)		X	
Folkhälsa		X	
Tillgänglighet		X	
Trygghet		X	
Miljö		X	
Ekonomi	X		
Tillväxt		X	
Annat perspektiv:			

Ingen inverkan/kan ej bedömas	
Positiv inverkan	De allmänna lokala ordningsföreskrifterna tillgodoser medborganas krav på ordning, trygghet och tillgänglighet samt möjliggör till ett samhälle där alla medborgare ges förutsättningar att vara delaktiga. Vidare ger de allmänna lokala ordningsföreskrifterna polisen rådighet för att kunna upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats samt förhindra att människors hälsa eller egendom skadas.
Negativ inverkan	

UMEÅ KOMMUN

Allmänna lokala ordningsföreskrifter Umeå kommun

Dokumenttyp: Föreskrifter	
Dokumentansvarig: Tekniska nämnden/Teknik- och fastighetsförvaltningen	**Beslutsdatum:** 2008-02-25 § 38 Reviderad 2024~~3~~-XX-XX
Beslutad av: Kommunfullmäktige	**DNR:** KS-2023/00368

Meddelande av Umeå kommun med stöd av 1 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommunen och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617).

Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

§ 1

Grundläggande bestämmelser om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats finns i 3 kap ordningslagen (1993:1617).

Dessa lokala ordningsföreskrifter innehåller ytterligare bestämmelser om hur den allmänna ordningen i Umeå kommun skall upprätthållas.

Syftet med kommunens ordningsföreskrifter är att tillgodose medborganas krav på ordning, trygghet och tillgänglighet och att möjliggöra ett samhälle där alla medborgare ges förutsättningar att vara delaktiga.

Bestämmelserna i 20-21 §§ har till syfte att hindra att människors hälsa eller egendom skadas till följd av användningen av pyrotekniska varor.

§ 2

Föreskrifterna är tillämpliga på alla platser inom kommunen som är offentlig plats enligt 1 kap 2 § första stycket 1-4 ordningslagen om inte annat anges. Bestämmelserna i 20-21~~3~~ §§ är även tillämpliga på andra än offentliga platser inom kommunen.

För områden som kommunen har upplåtit till torghandel gäller också kommunens föreskrifter om torghandel.

§ 3

Vid tillämpningen av 3 kap. ordningslagen och dessa föreskrifter skall, med stöd av 1 kap. 2 § andra stycket ordningslagen, följande områden jämställas med offentlig plats:

- Kommunens allmänna idrottsplatser (se bilaga 1A)
- Kommunens allmänna motions- och skidspår samt skidbackar (se bilaga 1B och 1C)
- Kommunens allmänna badplatser (se bilaga 2)
- Kommunens begravningsplatser (se bilaga 4)
- Kommunens allmänna lekparker (se bilaga 5)
- Resecentrum och färjelägen (se bilaga 3)
- Bölesholmarna
- Camping och bad i Nydalaområdet (se bilaga 8A)
- Kvarnlunden

Vidare ska områdena angivna i bilaga 7 jämställas med offentlig plats vid tillämpningen av § 12.~~Umeälven jämställs med offentlig plats vid tillämpningen av § 16.~~

§ 4

Innan polismyndigheten fattar beslut om tillstånd enligt 7-9§§, 10 § första stycket, 11 §, 14 §, 20 §, 22-23 §§ och 25 § bör kommunen ges tillfälle att yttra sig.

Lastning av varor m.m.

§ 5

Vid lastning, forsling, lossning och annan hantering skall den som är ansvarig för åtgärden göra vad som behövs för att undvika att allmänheten utsätts för tillfälliga olägenheter genom damm, spill, dålig lukt eller onödigt hinder.

Avlastning och uppläggning av gods får inte ske så att brandposter, brandsläckningsutrustningar, räddningsvägar, angreppsvägar, uppställningsplatser samt utrymningsvägar blockeras så att räddningstjänstens arbete hindras.

Schaktning, grävning m.m.

§ 6

Den som är ansvarig för upptagande av grus, jord eller sand, tippning av fyllnadsmassor, schaktning, grävning eller annat liknande arbete skall se till att det sker på ett sådant sätt att allmänheten utsätts för minsta möjliga olägenheter.

Störande buller

§ 7

Arbete som orsakar störande buller för personer på offentliga platser, t.ex. stenkrossning, pålning och nitning, får inte ske utan polismyndighetens tillstånd.

Containrar

§ 8

Ägaren eller nyttjanderättsinnehavaren till en container, som skall ställas upp på offentlig plats, är skyldig att tydligt märka containern med ägarens eller nyttjanderättsinnehavarens namn, adress och telefonnummer. För att ställa upp container krävs polismyndighetens tillstånd.

Banderoller

§9

Tillstånd krävs av polismyndigheten för att sätta upp banderoller över gatuutrymmet Kungsgatan inom det område som i väster avgränsas av Västra Esplanaden och i öster av Östra Kyrkogatan, om banderollerna vetter mot offentlig plats.

Affischering

§ 10

Affischer, annonser eller liknande anslag får inte utan tillstånd av polismyndigheten sättas upp på sådana elskåp, husväggar, sopkärl, staket, stolpar eller liknande som vetter mot offentlig plats.

Tillstånd behövs inte för att sätta upp anslag på tavlor, pelare, eller andra liknande anordningar som är avsedda för detta ändamål. Inte heller krävs tillstånd för näringsidkare att sätta upp annonser och andra tillkännagivanden som avser näringsidkarens rörelse på byggnad där rörelsen finns.

Användning av högtalare

§ 11

Information, musik, reklam, propaganda eller andra budskap som riktar sig till personer på offentliga platser, får inte ske genom högtalare eller liknande utan tillstånd av polismyndigheten.

Förtäring av alkohol
§ 12

Spritdrycker, vin, starköl/starkcider, öl/cider, andra jästa alkoholhaltiga drycker och alkoholhaltiga preparat som omfattas av alkohollagen (2010:1622) samtliga med en alkoholhalt överstigande 3,5~~2,8~~ volymprocent får inte förtäras inom nedan angivna områden om inte tillstånd till servering föreligger (angivna områden återfinns i bilaga 7).

- Offentliga platser inom centrumfyrkanten*.
- Strandpromenaden med angränsande grönområden från Tvärån till Tegsbrons norra fäste.
- Strandpromenaden med angränsande grönområden från Kyrkbron till Öbackaparken.
- Broparken, Döbelns park, Sparken, Tjärhovsparken, Varvsparken och Öbackaparken.
- Bölesholmarna, Godsbangården, Ålidhems Centrums utomhusmiljöer med avgränsning mot bortre fotbollsplan och utomhusmiljöer kring Ersboda Folkets Hus.
- Nydalaområdet med friluftsbad, sportområde och angränsande parkeringsytor.
- Utomhusmiljön kring Norrlands universitetssjukhus, inklusive intilliggande parkering mot Region Västerbottens huvudkontor (tidigare kallat Landstingshuset).
- Gammlia Arenors parkeringsyta, parkeringsytan vid ishallen på Teg, Noliaområdets parkeringsytor med avgränsning mot Ytterhiskevägen (Väg 507).
- I och i anslutning till resecentra för tåg (t.ex. Umeå central, Umeå östra, Hörnefors)
- I och i anslutning till resecentrum för flyg (t.ex. Umeå flygplats)
- I och i anslutning till resecentrum för båt, färja (t.ex. färjeterminalen Holmsund)
- Himmelska fridens torg, Storsjöparken och ett grönområde öster om Storsjöskolan i Holmsund.
- Det område i Sävar som i norr och söder avgränsas av Generalsvägen och E4, innefattande grönområden på båda sidor om Sävarån samt området mot Drottningvägen. Ett område öster om korsningen Generalsvägen- Majorsvägen. Förbudet gäller också området väster om Sävarån och norr om Generalsvägen som i övrigt begränsas av Åkervägen-Lärkstigen-Blomstervägen samt grönytan nordöst om korsningen Generalsvägen-Kyrkvägen.
- De grönområden i Hörnefors som i norr avgränsas av Långedsvägen, i väster av Bruksgatan och i öster av Hörneån. I söder innefattas idrottsplatsen Nordahlsvallen samt kyrkans utomhusmiljö.

(*Centrumfyrkanten i Umeå, det vill säga det område som i norr och söder avgränsas av Järnvägsallén och Ume älv, i väster och öster av Västra Esplanaden och Östra Kyrkogatan).

Ambulerande försäljning
§ 13

Ambulerande försäljning får inte i något fall äga rum på de platser inom kommunen, som enligt 2 § andra stycket är upplåtna för torghandel, under den tid som torghandel pågår. Försäljningsvagn får inte placeras i direkt närhet av upplåten yta.

Vid renhållning och snöröjning är ambulerande försäljningsvagnar skyldiga att göra plats för väghållningsfordon. Ambulerande försäljningsvagn är även skyldig att, utan dröjsmål, flytta sig på anvisning av tjänsteman från polisen eller Umeå kommun.

Med ambulerande försäljning avses all gatuförsäljning, även om den tar offentlig plats i anspråk endast tillfälligt och i obetydlig omfattning och därför inte kräver tillstånd enligt 3 kap 1 § ordningslagen.

Uteserveringar
§ 14

Uteserveringar kan anordnas efter vederbörligt tillstånd av polismyndigheten. Upplåten yta skall i förekommande fall ha nära anknytning till restaurang/serveringslokal. Om det finns särskilda skäl kan annan lokalisering prövas av tillståndsgivaren. Anordnaren av uteservering har vid utformningen av densamma att beakta Umeå kommuns riktlinjer för uteserveringar samt kraven på tillgänglighet och säkerhet. I vissa fall kan bygglov krävas.

Camping
§ 15

Camping får inte ske på följande platser (angivna områden återfinns i bilaga 8A och 8B):

- Vid Nydalabadet samt runt Nydalasjön
- Norrmjöle havsbad
- Bettnessand havsbad

Badförbud
§ 16

Bad är förbjudet från nedan angivna broar i centrala Umeå.~~i Umeälven i anslutning till här angivna broar i centrala Umeå~~

- Gamla bron (cykelbron)~~, 50 meter uppströms och 50 meter nedströms~~
- Kolbäcksbron~~, 50 meter uppströms och 50 meter nedströms~~
- Kyrkbron~~, 50 meter uppströms och 50 meter nedströms~~
- Lundabron~~, 50 meter uppströms och 50 meter nedströms~~
- ~~•~~ Tegsbron~~, 50 meter uppströms och 50 meter nedströms~~

~~Bad får heller inte ske i närheten av markerade kablar i Umeälven.~~

Hundar

§ 17

Den som har hand om en hund är skyldig att följa bestämmelserna i 18 och 19 §§. Det som sägs i dessa paragrafer gäller inte för ledare- och assistanshund, för räddningshund eller för polishund i tjänst.

§ 18

Hundar skall hållas kopplade inom följande områden:

- Offentliga platser inom centrumfyrkanten i Umeå (se § 12).
- På allmän badplats och i särskild iordningställda skidbackar, slalombackar, kälkbackar, skidspår och motionsslingor. (Se bilaga 1A, 1B, 1C och 2)
- Under tiden 1 maj – 15 september i park eller plantering.
- Längs med Strandpromenaden från Lundabron till och med Strömpilsplatsen.
- Bölesholmarna

~~Tikar skall under löptid hållas kopplade på offentlig plats, undantaget inom inhägnade områden, inom hela kommunen.~~

Hundar får inte vistas på begravningsplatser och lekparker (se bilaga 4 och 5).

§ 19

Föroreningar efter hundar skall plockas upp på badplatser, trottoarer, gång- och cykelvägar, anlagda parker och grönytor, det vill säga ytor där regelbunden gräsklippning, slåtter eller skötsel sker.

Om tillsyn över hundar är i övrigt stadgat i bland annat lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, i jaktlagen och jaktförordningen. Även i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd sägs att husdjur och andra djur som hålls i fångenskap ska förvaras och skötas så att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer.

Fyrverkeri och andra pyrotekniska varor

§ 20

Tillstånd av polismyndigheten krävs för att få använda pyrotekniska varor inom centrumfyrkanten i Umeå (se § 12).

Tillstånd krävs också på fotbollsarenan vid Gammlia och ishallen på Teg.

§ 21

Det är förbjudet att använda pyrotekniska varor närmare än 150 meter från följande platser:

- Norrlands universitetssjukhus NUS
- Vård- och omsorgsboenden i Umeå kommun (se bilaga 6)
- Axlagården Umeå Hospice
- Astridgården gruppboende samt Tegsgården gruppboende
- Seniorhusen Backen, Seniorhusen Berghem samt Umebygdens sjukhem
- Umåkers travbana, Hippologum Umeå (ridhus) samt Stöcksjö ridhus

Sprängning och skjutning med eldvapen

§ 22

Utöver vad som anges i 3 kap. 6 § ordningslagen krävs tillstånd av polismyndigheten för sprängning och skjutning med eldvapen på offentlig plats inom Umeå kommun. Undantag gäller vid räddningstjänst.

Luftvapen, fjädervapen m.m.

§ 23

Utöver vad som anges i 3 kap. 6 § ordningslagen krävs tillstånd av polismyndigheten för att använda luftvapen, fjädervapen, paintballvapen samt pil- och slangbågar på offentlig~~a~~ plats~~er~~ inom tätbebyggt område inom Umeå kommun (se bilaga 9).

Fordonstrafik, cykelåkning, löpning och promenader

§ 24

Fordonstrafik och cykelåkning får inte ske i anlagda motions- och skidspår (se bilaga 1B). Undantag meddelas via lokal skyltning.

Löpning och promenader får inte ske i preparerade skidspår (se bilaga 1B). Undantag meddelas via lokal skyltning.

Uthyrning av enpersonsfordon

§ 25

Tillstånd krävs av Polismyndigheten för att ianspråkta offentlig plats för att bedriva uthyrning av enpersonsfordon (sparkcyklar, cyklar, mopeder och liknande), oberoende av om de har ett eller flera hjul, en sitt- eller ståplats för föraren och om de är försedda med motor eller inte.

Hästar

§ 26

Hästar får inte vistas i anlagda motions- och skidspår, ej heller på begravningsplatser. Hästar får inte heller visats på allmänna badplatser med anslutande vattenområden (se bilagor 1B, 2 och 3).

Golfspel

§ 27

Golfspel är förbjudet i anlagda parker och grönytor, det vill säga ytor där regelbunden gräsklippning, slåtter eller skötsel sker.

Avgift för att använda offentlig plats

§ 28

För användningen av offentlig plats och område som kommunen jämställt med sådan plats har kommunen rätt att ta ut en avgift enligt de grunder som har beslutats av kommunfullmäktige.

Överträdelse av lokal ordningsföreskrift

§ 29

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot dessa föreskrifter* kan dömas till penningböter enligt 3 kap. 22 § andra stycket ordningslagen. (*Straffsanktionerade paragrafer är 5-9 §§, 10 § första stycket, 11-16 §§, 18-27 §§).

I ordningslagen finns också bestämmelser om förelägganden och förverkande.

Bilaga till allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun

Områden som enligt 3 § i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun skall jämställas med offentliga platser.

1 Anläggningar för idrott samt motions- och skidspår

1 A. Anläggningar för idrott

Bodbyn fotboll
Botsmark, fotboll
Bränteplan, Sandvik
Bullmark IP
Campus konstgräs, Umeå
Degernäs fotboll
Degersjö fotboll
Djäkneböle fotboll
Dragonfältet, Umeå
Ekvägen fotboll
Ersboda IP
Ersliden fotboll
Ersmark IP
Flurkmark fotboll
Gammlia fotbollsarena, konstgräs
Grubbevallen fotboll
Gubböle fotboll
Hissjö fotboll
Håkmark fotboll
Hössjö IP
Idrottshuset fotboll, Hörnefors
Kamratvallen, Holmsund
Kassjö fotboll
Klabböle fotboll
Kompisvallen, Holmsund
Kroksjö fotboll
Minerva park, konstgräs, Umeå
Movallen IP, Furunäs
Mariehems arena, konstgräs, Umeå
Nordahlsvallen, Hörnefors
Nydala sportfält, Umeå
Obbola IP
Röbäcks IP
Rödånäs fotboll
Sandviks IP
SCA Arena, Obbola
Skravelsjö fotboll
Stöcke IP
Sävar IP
Sörfors IP

Sörmjöle fotboll
Tavelsjö fotboll, Klacken
Tegs IP, Tegstunet
Täfteå IP
Umedalens IP
Vildmannavallen, Umeå
Yttersjö fotboll
Ålidhem, konstgräs, Umeå
Östra Ersboda konstgräs

1 B. Anläggningar för motions- och skidspår

Bodbyn 2,2 km, elljus
Botsmark 2,5 km, elljus
Bräntevägen Holmsund 1,8/2,6/4,7 km, elljus
Bullmark 2,4 km, elljus
Djäkneböle 2,7 km, elljus
Ersboda 2,0/3,3/4,5 km, elljus
Flurkmark 2,0 km, elljus
Gimonäs 2,2/3,5 km, elljus
Gimonäs 9,0 km, dagspår
Gravmark 2,2 km, elljus
Gubböle 2,2 km, elljus
Hissjö 2,5 km, elljus
Hörnefors 1,5/2,5/3,7 km, elljus
I20 5,0/10,0 km, dagspår
Innertavle 2,5 km, elljus
Kasamark 2,5 km, elljus
Kassjö 3,0 km, elljus
Klabböle 2,0 km, elljus
Kroksjö 2,5 km, elljus
Nydala 1,8/5,0 km, elljus
Nydala 6,4/10,0 km, dagspår
Obbola 3,2 km, elljus
Röbäck 1,3/2,4 km, elljus
Röbäck 5,3 km, dagspår
Rödberget 1,9 km, elljus
Rödåsel 2,5 km, elljus
Stadsliden 1,9/3,2/3,7/10,0 km, elljus
Stöcke 2,5 km, elljus
Sävar 3,3 km, elljus
Sörfors 2,5 km, elljus
Sörmjöle 2,4 km, elljus
Tavelsjö 2,5 km, elljus
Teg 1,4 km, elljus
Täfteå 2,5 km, elljus
Umedalen 2,0 km, elljus
Överboda 2,2 km, elljus

1 C. Skidbackar
Bräntbergsbacken, Umeå
Bräntebacken, Holmsund
Omberget, Holmsund

2 Anläggningar för bad
Bettnessand, havsbad, Norrmjöle
Brattby
Bredviken havsbad, Obbola
Brännäset havsbad, Sörmjöle
Bullmark
Byviken havsbad, Holmön
Bölesholmarna
Dalesand, Ersmark
Degersjö
Dragonudden, Stöcksjö
Fläse havsbad, Obbola
Fäbosand havsbad, Täfteå
Gäddbäckssund havsbad, Holmön
Hemviken, Ersmark
Hissjö
Holmsjön, Yttertavle
Holmsund simhall
Häggnäs
Hörnefors simhall
IKSU-badet, Umeå
Ivarsboda havsbad
Kassjö
Ljumviken havsbad, Holmsund
Lövösundet, Holmsund
Megrundet havsbad, Hörnefors
Mickelträsk
Navet
Norrmjöle havsbad
Nydalabadet, Umeå
Nyviken havsbad, Obbola
Obbolabadet
Revet havsbad, Holmsund
Rödåsel
Sanabadet, Botsmark
Sand, Tavelsjö
Segasjön, Sävar
Simphamn havsbad
Stöcksjö
Sävar simhall
Södervik
Sörfors

Tomtebobadet
Täfteå havsbad
Ume Lagun
Yttersjö
Överboda

3 Resecentrum och färjelägen

Resecentrum för tåg
Hörnefors
Umeå Central
Umeå Östra
Resecentrum för buss
Umeå busstation
Resecentrum för flyg
Umeå flygplats
Resecentrum för båt, färja
Färjeterminalen Holmsund
Färjelägen i kommunen
Norrbyn
Norrbyskär
Norrfjärden
Byviken på Holmön

Områden som enligt 18 § i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun skall vara fria från hundar. Områdena är dessutom jämställda med offentlig plats enligt 3 § i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun.

4 Begravningsplatser

Backens kyrkogård
Botsmark kyrkogård, 2 st
Brukskyrkogården
Holmsund kyrkogård
Holmön kyrkogård
Hörnefors kyrkogård
Norra kyrkogården, Umeå
Obbola kyrkogård
Röbäcks kyrkogård
Sävar kyrkogård
Tavelsjö kyrkogård
Västra kyrkogården, Umeå

5 Lekparker

Backen
Tingsparken
Berghem
Axtorpsparken
Berghemsparken
Bärparken
Olofsdalsparken
Böle
Blockparken
Torpardungen
Böleäng
Böleängsparken
Carlshem
Carlshemsparken
Carlshöjdsparken
Kopparparken
Centrum
Cykelgaraget
Renmarkstorget
Rådhusesplanaden
Ersforsen
Ersforsparken
Ersliden
Måndagsparken
Onsdagsparken
Torsdagsparken

Ersmark
Söndagsparken
Gimonäs
Gimoparken
Grisbacka
Fågelsångsparken
Grisbackaparken
Hartvigsparken
Kungsgårdsparken
Grubbe
Gabrieljansparken
Mosippans park
Haga
Västra Hagaparken
Östra Hagaparken
Holmsund
Djupviksparken
Himmelska fridens torg
Lövöparken
Minkdungen
Sahlinsparken
Spelmansparken
Storsjöparken
Sundsparken
Södra Eriksdalsparken
Taflinsparken
Hörnefors
Flisparken
Lillskogsparken
Megrundsparken
Sandgärdsparken
Torsparken
Västermalmsparken
Marieberg
Mariebergsparken
Mariebergsskogen
Mariedal
Mariedalsparken
Mariehem
Duvslagsparken
Mariehemsparken
Marie skolpark
Trastparken
Obbola
Annaparken

Bagarparken
Båtparken
Esbergsparken
Hallbacksparken
Ängsparken
Röbäcks bostadsområde
Gullåkersparken
Linodlarparken
Röbäcksparken
Rödäng
Kornettparken
Lekplatsen Klaveret
Sandbacka
Brånparken
Hagmarksparken
Lövstigsparken
Rönnbärsparken
Sofiehem
Sofie dunge
Älvsgårdsparken
Sävar
Bråndungen
Granparken
Klöverparken
Lövparken
Midsommarparken
Rymdparken
Solparken
Sportlovsparken
Torparparken
Älvsbackaparken
Tavleliden
Sagotjärn
Tomtebo
Tomtebo äventyrslek
Täfteå
Gammåkersparken
Halängesparken
Knopparken
Umedalen
Humleparken
Linders park
Pärkällarparken
Umedalens äventyrslek
Västerhiske

Hästskoparken
Kungsängen
Västerslätt bostadsområde
Tåparken
Vallmoparken
Väst på stan
Astrid Värings park
Broparken
Hedlundadungen
Västra Ersboda
Lomtjärnsskogen
Rymdleken
Väst-Teg
Domareparken
Korpralsparken
Körsbärsdalen
Ålidhem
Elevlunden
Medicinarplatsen
Tandparken
Västra Socionomparken
Ålidhemsparken
Ön – norra
Lilla Öparken
Öst på stan
Herrgärdan
Rosendalsparken
Östra Ersboda
Ersboda äventyrslek
Ersgläntan
Öst-Teg
Borgparken
Fiskeparken
Ringparken
Söderslättsparken
Vinterparken

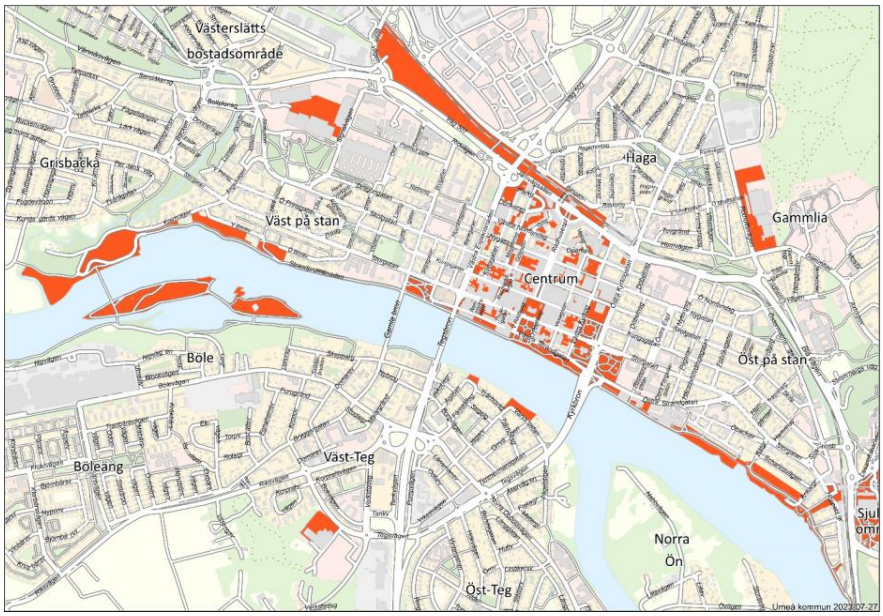
Platser där pyrotekniska varor inte får användas inom ett avstånd på 150 meter enligt 21 § i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun.

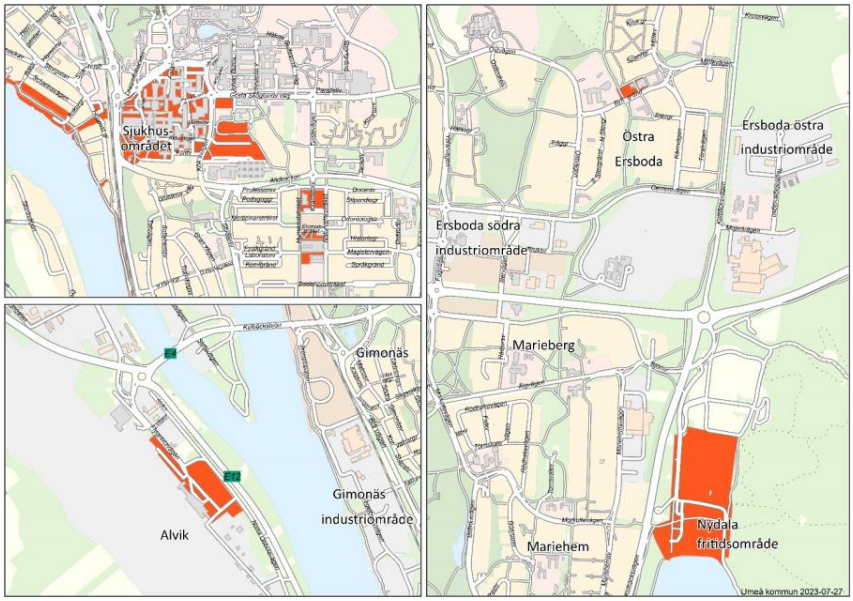
6 Vård- och omsorgsboenden

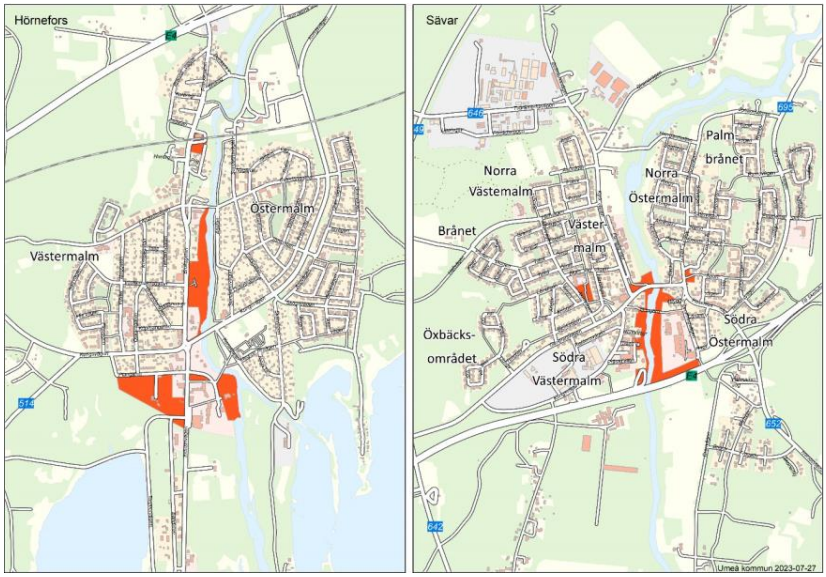
Aktrisens vård- och omsorgsboende
Bruksbackens vård- och omsorgsboende
Bäckbacka vård- och omsorgsboende
Dragonens vård- och omsorgsboende
Eriksdals vård- och omsorgsboende
Ersboda vård- och omsorgsboende
Haga vård- och omsorgsboende
Hemgårdens vård- och omsorgsboende
Holmsunds vård- och omsorgsboende
Lundagård vård- och omsorgsboende
Nordstjärnans vård- och omsorgsboende
Prästsjögården vård- och omsorgsboende
Sjöbacka vård- och omsorgsboende
Sjöjungfrun vård- och omsorgsboende
Skräddaren vård- och omsorgsboende
Solbacken vård- och omsorgsboende
Solgårdens vård- och omsorgsboende
Tegs vård- och omsorgsboende
Tomtebo vård- och omsorgsboende

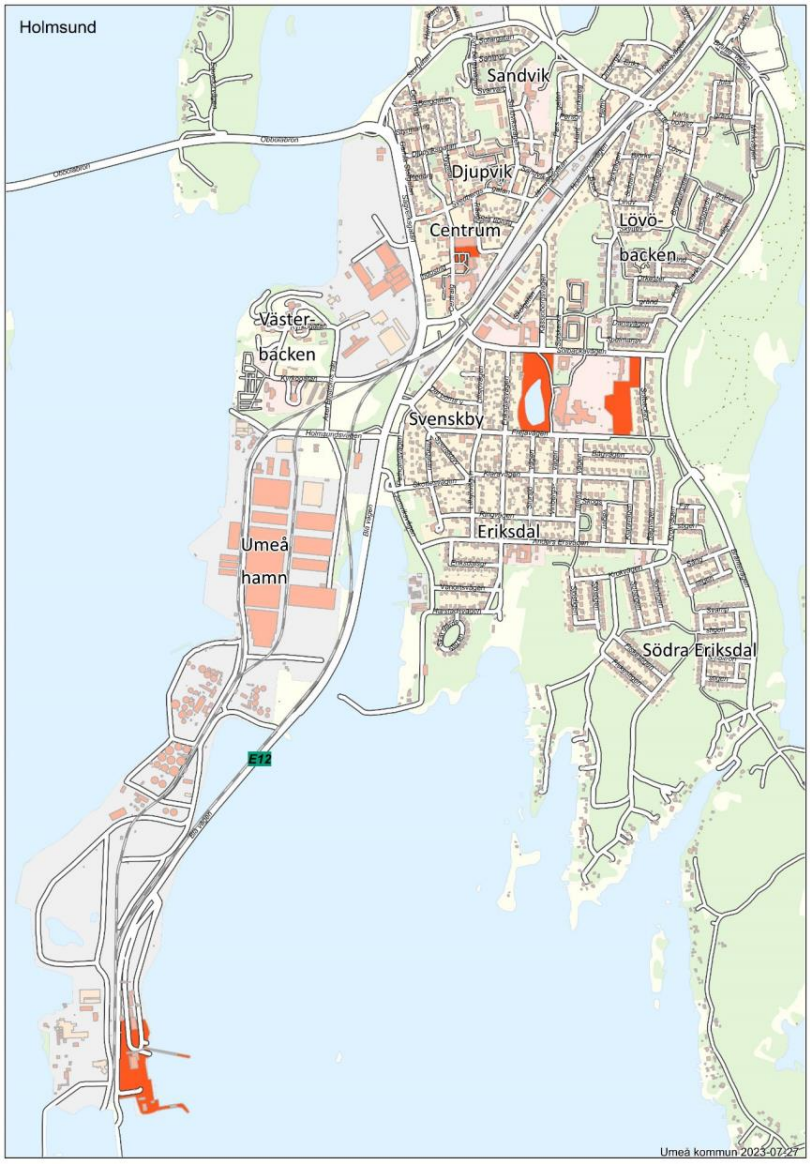
Områden där alkohol inte får förtäras enligt 12 § i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun. Områdena är dessutom jämställda med offentlig plats enligt 3 § i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun.

7 Alkoholförtäringsförbudsområden

Sjukhus-
området
Östra
Ersboda
Ersboda östra
industriområde
Ersboda södra
industriområde
Marieberg
Gimonäs
Gimonäs
industriområde
Alvik
Mariehem
Nydala
fritidsområde
Umeå kommun 2023-07-27

Hörnefors
Östermalm
Västermalm
Sävar
Norra
Västemalm
Brånet
Väster-
malm
Palm-
bränet
Norra
Östermalm
Öxbäcks-
området
Södra
Västermalm
Södra
Östermalm
Umeå kommun 2023-07-27

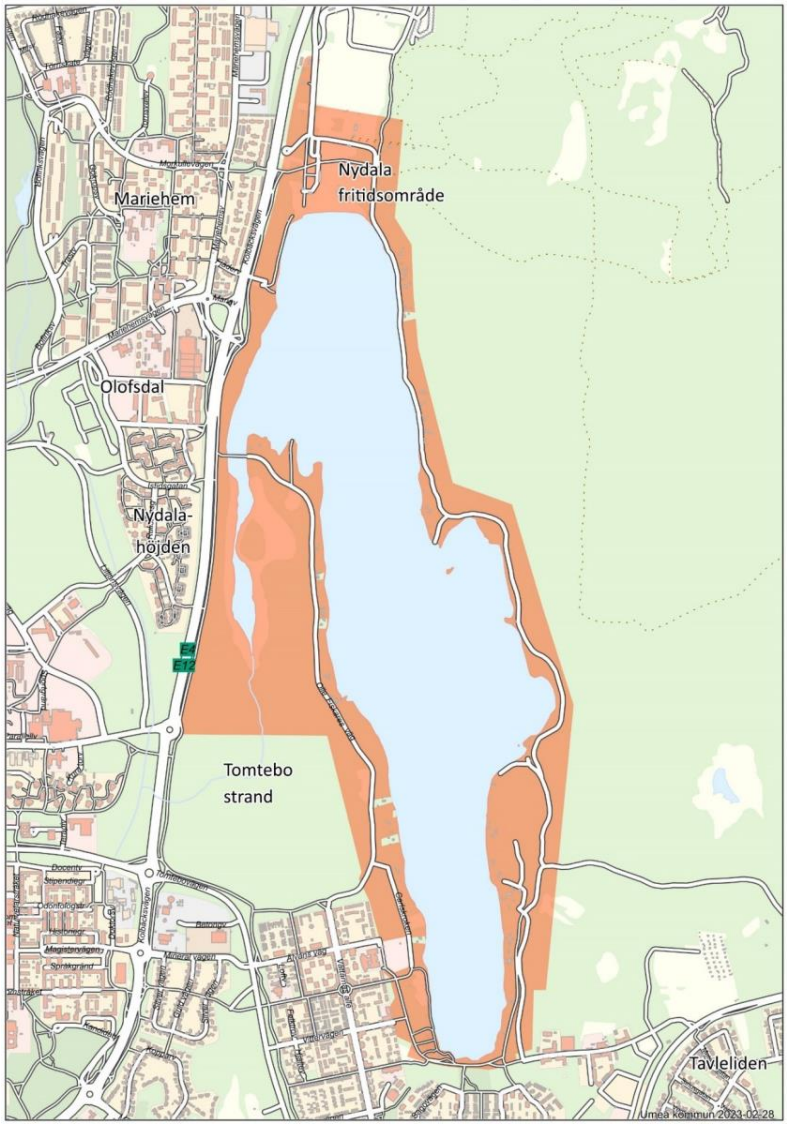

Holmsund
Sandvik
Djupvik
Centrum
Lövö-
backen
Väster-
backen
Svenskby
Eriksdal
Umeå
hamn
Södra Eriksdal
E12
Umeå kommun 2023-07-27

Områden där camping inte får ske enligt 15 § allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun. Områdena jämställs dessutom med offentlig plats enligt 3 § i allmänna lokala ordningsföreskrifter för

Umeå kommun.

8 Campingförbudsområden

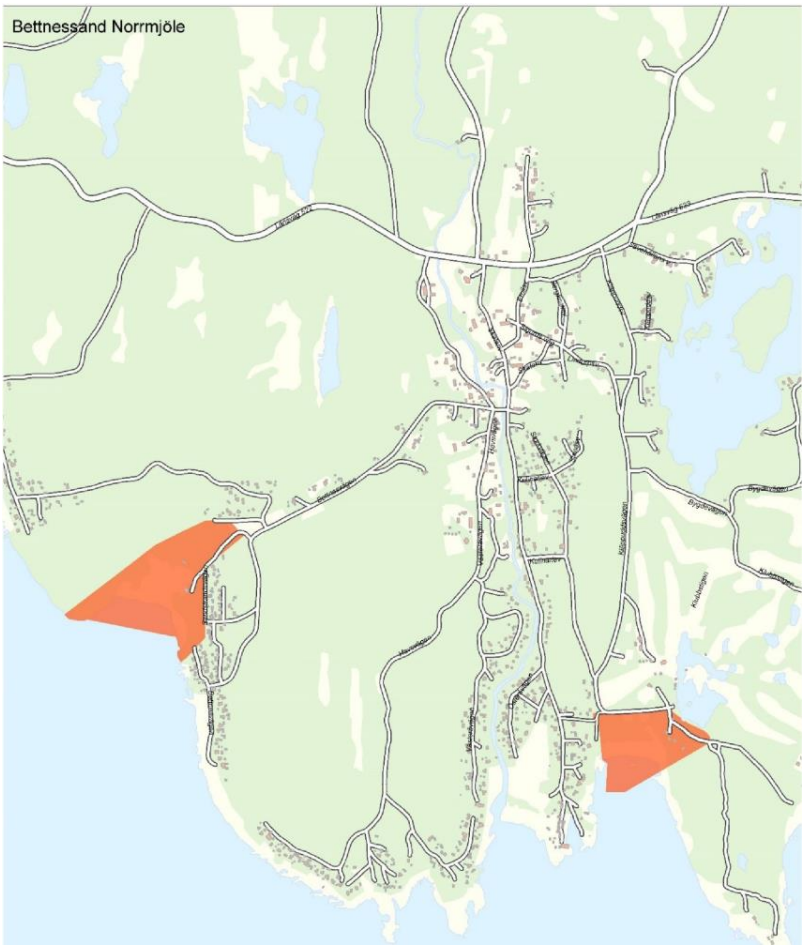
8 A. Nydalaområdet

8 B.

Formaterat: Vänster

Bettnessand- och Norrmjöle havsbad

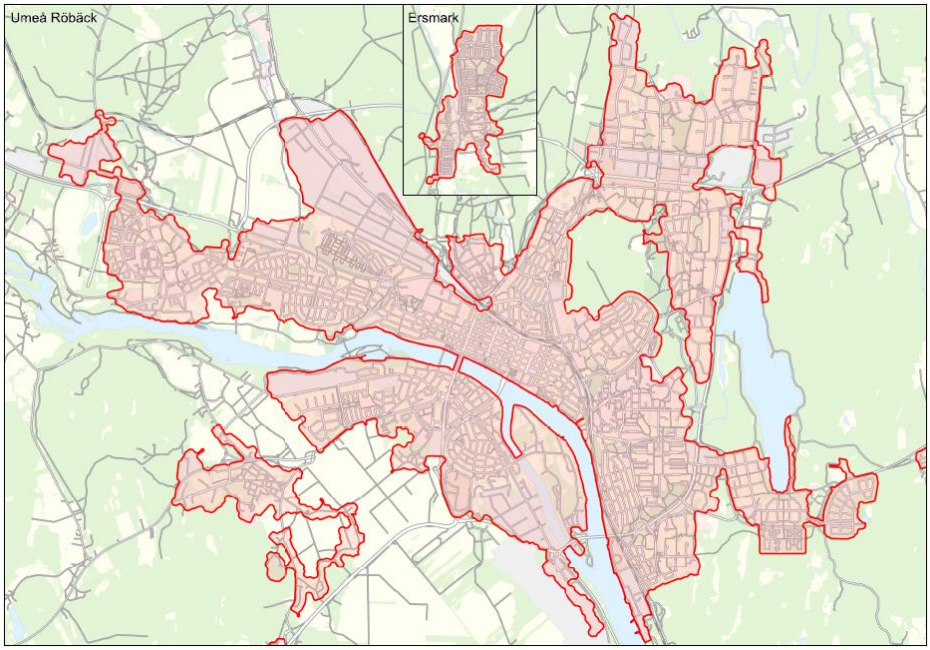
Umeå kommun 2023-02-28

På offentlig plats inom tätbebyggt område inom Umeå kommun krävs tillstånd av polismyndigheten för att använda luftvapen, fjädervapen, paintballvapen samt pil- och slangbågar enligt 23 § allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun. Dessa områden markeras i kartbilderna nedan.

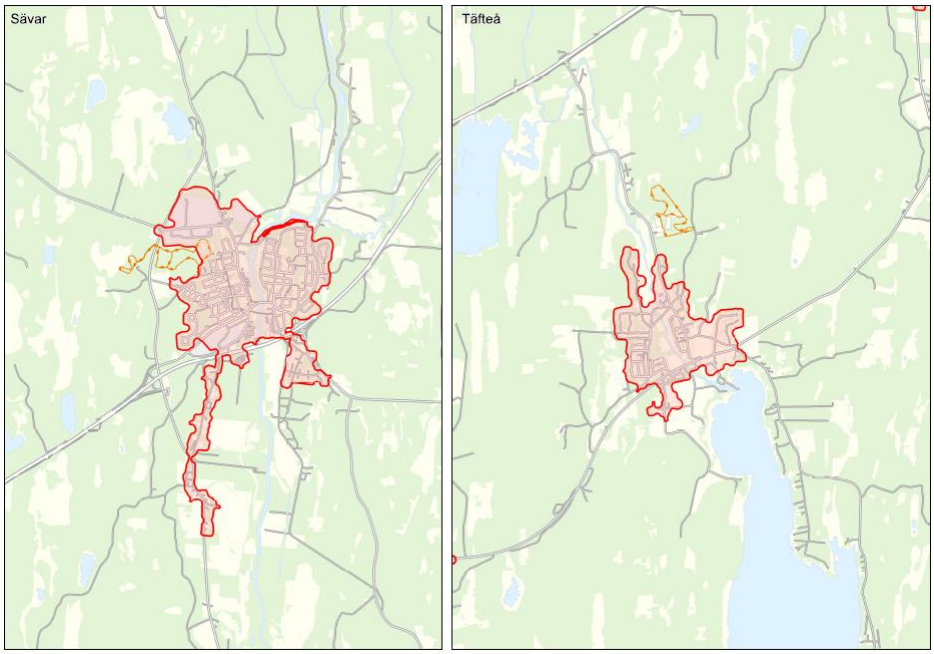
9 Tätbebyggda områden

formaterade: Teckensnitt:14 pt, Fet

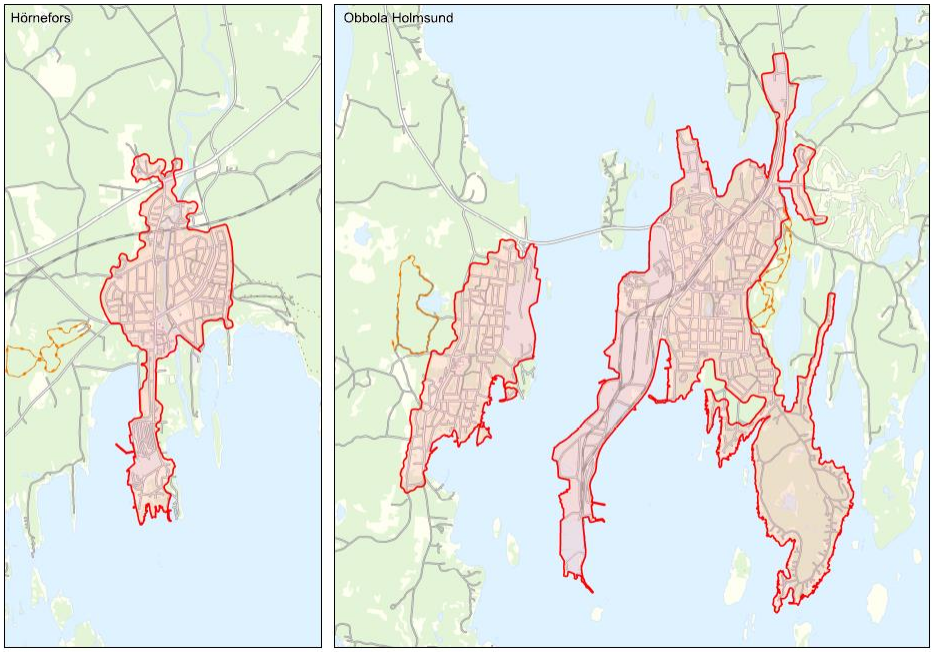
9 A. Ersmark, Röbäck och Umeå

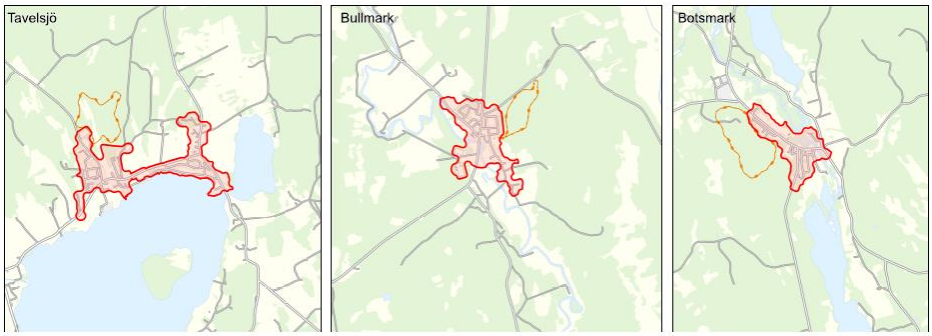
9 B. Sävar och Täfteå

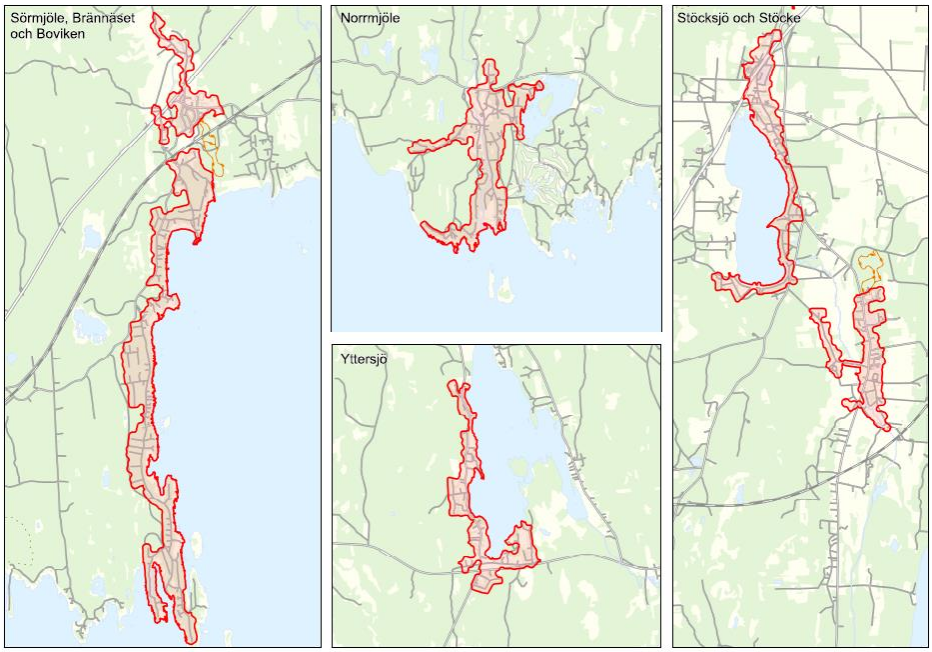
9 C. Holmsund, Hörnefors och Obbola

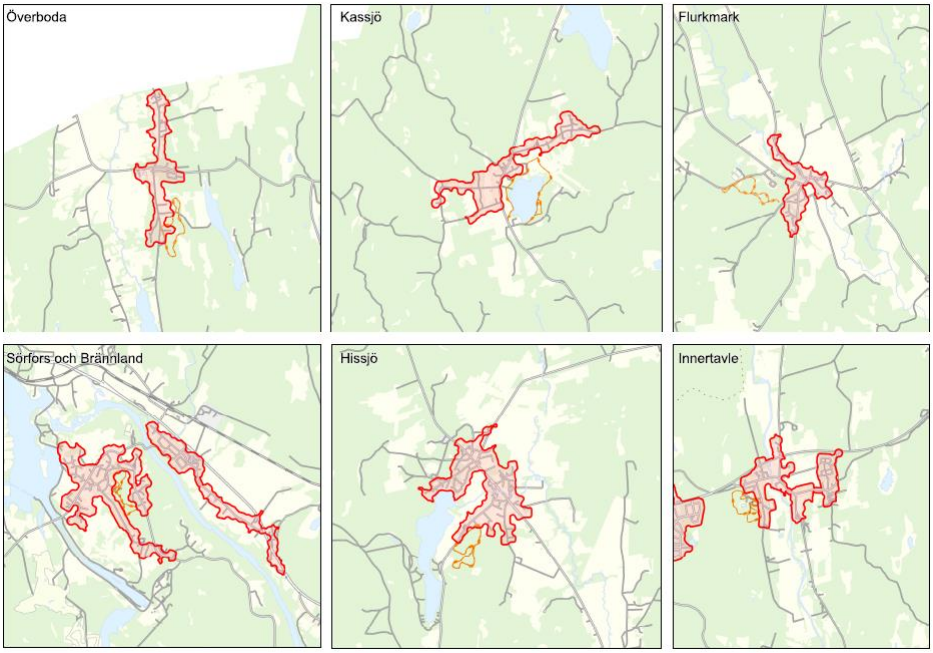
9 D. Botsmark, Bullmark och Tavelsjö

9 E. Boviken, Brännäset, Norrmjöle, Stöcke, Stöcksjö, Sörmjöle och Yttersjö

9 F. Brännland, Flurkmark, Hissjö, Innertavle, Kassjö, Sörfors och Överboda

formaterade: Teckensnitt:14 pt, Fet

UMEÅ KOMMUN

Allmänna lokala ordningsföreskrifter Umeå kommun

Dokumenttyp: Föreskrifter	
Dokumentansvarig: Tekniska nämnden/Teknik- och fastighetsförvaltningen	**Beslutsdatum:** 2008-02-25 § 38 Reviderad 2024-XX-XX
Beslutad av: Kommunfullmäktige	**DNR:** KS-2023/00368

Meddelande av Umeå kommun med stöd av 1 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommunen och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617).

Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

§ 1

Grundläggande bestämmelser om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats finns i 3 kap ordningslagen (1993:1617).

Dessa lokala ordningsföreskrifter innehåller ytterligare bestämmelser om hur den allmänna ordningen i Umeå kommun skall upprätthållas.

Syftet med kommunens ordningsföreskrifter är att tillgodose medborganas krav på ordning, trygghet och tillgänglighet och att möjliggöra ett samhälle där alla medborgare ges förutsättningar att vara delaktiga.

Bestämmelserna i 20-21 §§ har till syfte att hindra att människors hälsa eller egendom skadas till följd av användningen av pyrotekniska varor.

§ 2

Föreskrifterna är tillämpliga på alla platser inom kommunen som är offentlig plats enligt 1 kap 2 § första stycket 1-4 ordningslagen om inte annat anges. Bestämmelserna i 20-21 §§ är även tillämpliga på andra än offentliga platser inom kommunen.

För områden som kommunen har upplåtit till torghandel gäller också kommunens föreskrifter om torghandel.

§ 3

Vid tillämpningen av 3 kap. ordningslagen och dessa föreskrifter skall, med stöd av 1 kap. 2 § andra stycket ordningslagen, följande områden jämställas med offentlig plats:

- Kommunens allmänna idrottsplatser (se bilaga 1A)
- Kommunens allmänna motions- och skidspår samt skidbackar (se bilaga 1B och 1C)
- Kommunens allmänna badplatser (se bilaga 2)
- Kommunens begravningsplatser (se bilaga 4)
- Kommunens allmänna lekparker (se bilaga 5)
- Resecentrum och färjelägen (se bilaga 3)
- Bölesholmarna
- Camping och bad i Nydalaområdet (se bilaga 8A)
- Kvarnlunden

Vidare ska områdena angivna i bilaga 7 jämställas med offentlig plats vid tillämpningen av § 12.

§ 4

Innan polismyndigheten fattar beslut om tillstånd enligt 7-9 §§, 10 § första stycket, 11 §, 14 §, 20 §, 22-23 §§ och 25 § bör kommunen ges tillfälle att yttra sig.

Lastning av varor m.m.

§ 5

Vid lastning, forsling, lossning och annan hantering skall den som är ansvarig för åtgärden göra vad som behövs för att undvika att allmänheten utsätts för tillfälliga olägenheter genom damm, spill, dålig lukt eller onödigt hinder.

Avlastning och uppläggning av gods får inte ske så att brandposter, brandsläckningsutrustningar, räddningsvägar, angreppsvägar, uppställningsplatser samt utrymningsvägar blockeras så att räddningstjänstens arbete hindras.

Schaktning, grävning m.m.

§ 6

Den som är ansvarig för upptagande av grus, jord eller sand, tippning av fyllnadsmassor, schaktning, grävning eller annat liknande arbete skall se till att det sker på ett sådant sätt att allmänheten utsätts för minsta möjliga olägenheter.

Störande buller

§ 7

Arbete som orsakar störande buller för personer på offentliga platser, t.ex. stenkrossning, pålning och nitning, får inte ske utan polismyndighetens tillstånd.

Containrar

§ 8

Ägaren eller nyttjanderättsinnehavaren till en container, som skall ställas upp på offentlig plats, är skyldig att tydligt märka containern med ägarens eller nyttjanderättsinnehavarens namn, adress och telefonnummer. För att ställa upp container krävs polismyndighetens tillstånd.

Banderoller

§9

Tillstånd krävs av polismyndigheten för att sätta upp banderoller över gatuutrymmet Kungsgatan inom det område som i väster avgränsas av Västra Esplanaden och i öster av Östra Kyrkogatan, om banderollerna vetter mot offentlig plats.

Affischering

§ 10

Affischer, annonser eller liknande anslag får inte utan tillstånd av polismyndigheten sättas upp på sådana elskåp, husväggar, sopkärl, staket, stolpar eller liknande som vetter mot offentlig plats.

Tillstånd behövs inte för att sätta upp anslag på tavlor, pelare, eller andra liknande anordningar som är avsedda för detta ändamål. Inte heller krävs tillstånd för näringsidkare att sätta upp annonser och andra tillkännagivanden som avser näringsidkarens rörelse på byggnad där rörelsen finns.

Användning av högtalare

§ 11

Information, musik, reklam, propaganda eller andra budskap som riktar sig till personer på offentliga platser, får inte ske genom högtalare eller liknande utan tillstånd av polismyndigheten.

Förtäring av alkohol
§ 12

Spritdrycker, vin, starköl/starkcider, öl/cider, andra jästa alkoholhaltiga drycker och alkoholhaltiga preparat som omfattas av alkohollagen (2010:1622) samtliga med en alkoholhalt överstigande 3,5 volymprocent får inte förtäras inom nedan angivna områden om inte tillstånd till servering föreligger (angivna områden återfinns i bilaga 7).

- Offentliga platser inom centrumfyrkanten*.
- Strandpromenaden med angränsande grönområden från Tvärån till Tegsbrons norra fäste.
- Strandpromenaden med angränsande grönområden från Kyrkbron till Öbackaparken.
- Broparken, Döbelns park, Sparken, Tjärhovsparken, Varvsparken och Öbackaparken.
- Bölesholmarna, Godsbangården, Ålidhems Centrums utomhusmiljöer med avgränsning mot bortre fotbollsplan och utomhusmiljöer kring Ersboda Folkets Hus.
- Nydalaområdet med friluftsbad, sportområde och angränsande parkeringsytor.
- Utomhusmiljön kring Norrlands universitetssjukhus, inklusive intilliggande parkering mot Region Västerbottens huvudkontor (tidigare kallat Landstingshuset).
- Gammlia Arenors parkeringsyta, parkeringsytan vid ishallen på Teg, Noliaområdets parkeringsytor med avgränsning mot Ytterhiskevägen (Väg 507).
- I och i anslutning till resecentra för tåg (t.ex. Umeå central, Umeå östra, Hörnefors)
- I och i anslutning till resecentrum för flyg (t.ex. Umeå flygplats)
- I och i anslutning till resecentrum för båt, färja (t.ex. färjeterminalen Holmsund)
- Himmelska fridens torg, Storsjöparken och ett grönområde öster om Storsjöskolan i Holmsund.
- Det område i Sävar som i norr och söder avgränsas av Generalsvägen och E4, innefattande grönområden på båda sidor om Sävarån samt området mot Drottningvägen. Ett område öster om korsningen Generalsvägen- Majorsvägen. Förbudet gäller också området väster om Sävarån och norr om Generalsvägen som i övrigt begränsas av Åkervägen-Lärkstigen-Blomstervägen samt grönytan nordöst om korsningen Generalsvägen-Kyrkvägen.
- De grönområden i Hörnefors som i norr avgränsas av Långedsvägen, i väster av Bruksgatan och i öster av Hörneån. I söder innefattas idrottsplatsen Nordahlsvallen samt kyrkans utomhusmiljö.

(*Centrumfyrkanten i Umeå, det vill säga det område som i norr och söder avgränsas av Järnvägsallén och Ume älv, i väster och öster av Västra Esplanaden och Östra Kyrkogatan).

Ambulerande försäljning
§ 13

Ambulerande försäljning får inte i något fall äga rum på de platser inom kommunen, som enligt 2 § andra stycket är upplåtna för torghandel, under den tid som torghandel pågår. Försäljningsvagn får inte placeras i direkt närhet av upplåten yta.

Vid renhållning och snöröjning är ambulerande försäljningsvagnar skyldiga att göra plats för väghållningsfordon. Ambulerande försäljningsvagn är även skyldig att, utan dröjsmål, flytta sig på anvisning av tjänsteman från polisen eller Umeå kommun.

Med ambulerande försäljning avses all gatuförsäljning, även om den tar offentlig plats i anspråk endast tillfälligt och i obetydlig omfattning och därför inte kräver tillstånd enligt 3 kap 1 § ordningslagen.

Uteserveringar
§ 14

Uteserveringar kan anordnas efter vederbörligt tillstånd av polismyndigheten. Upplåten yta skall i förekommande fall ha nära anknytning till restaurang/serveringslokal. Om det finns särskilda skäl kan annan lokalisering prövas av tillståndsgivaren. Anordnaren av uteservering har vid utformningen av densamma att beakta Umeå kommuns riktlinjer för uteserveringar samt kraven på tillgänglighet och säkerhet. I vissa fall kan bygglov krävas.

Camping
§ 15

Camping får inte ske på följande platser (angivna områden återfinns i bilaga 8A och 8B):

- Vid Nydalabadet samt runt Nydalasjön
- Norrmjöle havsbad
- Bettnessand havsbad

Badförbud
§ 16

Bad är förbjudet från nedan angivna broar i centrala Umeå.

- Gamla bron (cykelbron)
- Kolbäcksbron
- Kyrkbron
- Lundabron
- Tegsbron

Hundar

§ 17

Den som har hand om en hund är skyldig att följa bestämmelserna i 18 och 19 §§. Det som sägs i dessa paragrafer gäller inte för ledare- och assistanshund, för räddningshund eller för polishund i tjänst.

§ 18

Hundar skall hållas kopplade inom följande områden:

- Offentliga platser inom centrumfyrkanten i Umeå (se § 12).
- På allmän badplats och i särskild iordningställda skidbackar, slalombackar, kälkbackar, skidspår och motionsslingor. (Se bilaga 1A, 1B, 1C och 2)
- Under tiden 1 maj – 15 september i park eller plantering.
- Längs med Strandpromenaden från Lundabron till och med Strömpilsplatsen.
- Bölesholmarna

Hundar får inte vistas på begravningsplatser och lekparker (se bilaga 4 och 5).

§ 19

Föroreningar efter hundar skall plockas upp på badplatser, trottoarer, gång- och cykelvägar, anlagda parker och grönytor, det vill säga ytor där regelbunden gräsklippning, slåtter eller skötsel sker.

Om tillsyn över hundar är i övrigt stadgat i bland annat lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, i jaktlagen och jaktförordningen. Även i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd sägs att husdjur och andra djur som hålls i fångenskap ska förvaras och skötas så att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer.

Fyrverkeri och andra pyrotekniska varor

§ 20

Tillstånd av polismyndigheten krävs för att få använda pyrotekniska varor inom centrumfyrkanten i Umeå (se § 12).

Tillstånd krävs också på fotbollsarenan vid Gammlia och ishallen på Teg.

§ 21

Det är förbjudet att använda pyrotekniska varor närmare än 150 meter från följande platser:

- Norrlands universitetssjukhus NUS
- Vård- och omsorgsboenden i Umeå kommun (se bilaga 6)
- Axlagården Umeå Hospice
- Astridgården gruppboende samt Tegsgården gruppboende
- Seniorhusen Backen, Seniorhusen Berghem samt Umebygdens sjukhem
- Umåkers travbana, Hippologum Umeå (ridhus) samt Stöcksjö ridhus

Sprängning och skjutning med eldvapen

§ 22

Utöver vad som anges i 3 kap. 6 § ordningslagen krävs tillstånd av polismyndigheten för sprängning och skjutning med eldvapen på offentlig plats inom Umeå kommun. Undantag gäller vid räddningstjänst.

Luftvapen, fjädervapen m.m.

§ 23

Utöver vad som anges i 3 kap. 6 § ordningslagen krävs tillstånd av polismyndigheten för att använda luftvapen, fjädervapen, paintballvapen samt pil- och slangbågar på offentlig plats inom tätbebyggt område inom Umeå kommun (se bilaga 9).

Fordonstrafik, cykelåkning, löpning och promenader

§ 24

Fordonstrafik och cykelåkning får inte ske i anlagda motions- och skidspår (se bilaga 1B). Undantag meddelas via lokal skyltning.

Löpning och promenader får inte ske i preparerade skidspår (se bilaga 1B). Undantag meddelas via lokal skyltning.

Uthyrning av enpersonsfordon

§ 25

Tillstånd krävs av Polismyndigheten för att ianspråkta offentlig plats för att bedriva uthyrning av enpersonsfordon (sparkcyklar, cyklar, mopeder och liknande), oberoende av om de har ett eller flera hjul, en sitt- eller ståplats för föraren och om de är försedda med motor eller inte.

Hästar

§ 26

Hästar får inte vistas i anlagda motions- och skidspår, ej heller på begravningsplatser. Hästar får inte heller visats på allmänna badplatser med anslutande vattenområden (se bilagor 1B, 2 och 3).

Golfspel

§ 27

Golfspel är förbjudet i anlagda parker och grönytor, det vill säga ytor där regelbunden gräsklippning, slåtter eller skötsel sker.

Avgift för att använda offentlig plats

§ 28

För användningen av offentlig plats och område som kommunen jämställt med sådan plats har kommunen rätt att ta ut en avgift enligt de grunder som har beslutats av kommunfullmäktige.

Överträdelse av lokal ordningsföreskrift

§ 29

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot dessa föreskrifter* kan dömas till penningböter enligt 3 kap. 22 § andra stycket ordningslagen. (*Straffsanktionerade paragrafer är 5-9 §§, 10 § första stycket, 11-16 §§, 18-27 §§).

I ordningslagen finns också bestämmelser om förelägganden och förverkande.

Bilaga till allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun

Områden som enligt 3 § i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun skall jämställas med offentliga platser.

1 Anläggningar för idrott samt motions- och skidspår

1 A. Anläggningar för idrott

Bodbyn fotboll
Botsmark, fotboll
Bränteplan, Sandvik
Bullmark IP
Campus konstgräs, Umeå
Degernäs fotboll
Degersjö fotboll
Djäkneböle fotboll
Dragonfältet, Umeå
Ekvägen fotboll
Ersboda IP
Ersliden fotboll
Ersmark IP
Flurkmark fotboll
Gammlia fotbollsarena, konstgräs
Grubbevallen fotboll
Gubböle fotboll
Hissjö fotboll
Håkmark fotboll
Hössjö IP
Idrottshuset fotboll, Hörnefors
Kamratvallen, Holmsund
Kassjö fotboll
Klabböle fotboll
Kompisvallen, Holmsund
Kroksjö fotboll
Minerva park, konstgräs, Umeå
Movallen IP, Furunäs
Mariehems arena, konstgräs, Umeå
Nordahlsvallen, Hörnefors
Nydala sportfält, Umeå
Obbola IP
Röbäcks IP
Rödånäs fotboll
Sandviks IP
SCA Arena, Obbola
Skravelsjö fotboll
Stöcke IP
Sävar IP
Sörfors IP

Sörmjöle fotboll
Tavelsjö fotboll, Klacken
Tegs IP, Tegstunet
Täfteå IP
Umedalens IP
Vildmannavallen, Umeå
Yttersjö fotboll
Ålidhem, konstgräs, Umeå
Östra Ersboda konstgräs

1 B. Anläggningar för motions- och skidspår

Bodbyn 2,2 km, elljus
Botsmark 2,5 km, elljus
Bräntevägen Holmsund 1,8/2,6/4,7 km, elljus
Bullmark 2,4 km, elljus
Djäkneböle 2,7 km, elljus
Ersboda 2,0/3,3/4,5 km, elljus
Flurkmark 2,0 km, elljus
Gimonäs 2,2/3,5 km, elljus
Gimonäs 9,0 km, dagspår
Gravmark 2,2 km, elljus
Gubböle 2,2 km, elljus
Hissjö 2,5 km, elljus
Hörnefors 1,5/2,5/3,7 km, elljus
I20 5,0/10,0 km, dagspår
Innertavle 2,5 km, elljus
Kasamark 2,5 km, elljus
Kassjö 3,0 km, elljus
Klabböle 2,0 km, elljus
Kroksjö 2,5 km, elljus
Nydala 1,8/5,0 km, elljus
Nydala 6,4/10,0 km, dagspår
Obbola 3,2 km, elljus
Röbäck 1,3/2,4 km, elljus
Röbäck 5,3 km, dagspår
Rödberget 1,9 km, elljus
Rödåsel 2,5 km, elljus
Stadsliden 1,9/3,2/3,7/10,0 km, elljus
Stöcke 2,5 km, elljus
Sävar 3,3 km, elljus
Sörfors 2,5 km, elljus
Sörmjöle 2,4 km, elljus
Tavelsjö 2,5 km, elljus
Teg 1,4 km, elljus
Täfteå 2,5 km, elljus
Umedalen 2,0 km, elljus
Överboda 2,2 km, elljus

1 C. Skidbackar

Bräntbergsbacken, Umeå
Bräntebacken, Holmsund
Omberget, Holmsund

2 Anläggningar för bad

Bettnessand, havsbad, Norrmjöle
Brattby
Bredviken havsbad, Obbola
Brännäset havsbad, Sörmjöle
Bullmark
Byviken havsbad, Holmön
Bölesholmarna
Dalesand, Ersmark
Degersjö
Dragonudden, Stöcksjö
Fläse havsbad, Obbola
Fäbosand havsbad, Täfteå
Gäddbäckssund havsbad, Holmön
Hemviken, Ersmark
Hissjö
Holmsjön, Yttertavle
Holmsund simhall
Häggnäs
Hörnefors simhall
IKSU-badet, Umeå
Ivarsboda havsbad
Kassjö
Ljumviken havsbad, Holmsund
Lövösundet, Holmsund
Megrundet havsbad, Hörnefors
Mickelträsk
Navet
Norrmjöle havsbad
Nydalabadet, Umeå
Nyviken havsbad, Obbola
Obbolabadet
Revet havsbad, Holmsund
Rödåsel
Sanabadet, Botsmark
Sand, Tavelsjö
Segasjön, Sävar
Simphamn havsbad
Stöcksjö
Sävar simhall
Södervik
Sörfors

Tomtebobadet
Täfteå havsbad
Ume Lagun
Yttersjö
Överboda

3 Resecentrum och färjelägen

Resecentrum för tåg
Hörnefors
Umeå Central
Umeå Östra
Resecentrum för buss
Umeå busstation
Resecentrum för flyg
Umeå flygplats
Resecentrum för båt, färja
Färjeterminalen Holmsund
Färjelägen i kommunen
Norrbyn
Norrbyskär
Norrfjärden
Byviken på Holmön

Områden som enligt 18 § i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun skall vara fria från hundar. Områdena är dessutom jämställda med offentlig plats enligt 3 § i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun.

4 Begravningsplatser

Backens kyrkogård
Botsmark kyrkogård, 2 st
Brukskyrkogården
Holmsund kyrkogård
Holmön kyrkogård
Hörnefors kyrkogård
Norra kyrkogården, Umeå
Obbola kyrkogård
Röbäcks kyrkogård
Sävar kyrkogård
Tavelsjö kyrkogård
Västra kyrkogården, Umeå

5 Lekparker

Backen
Tingsparken
Berghem
Axtorpsparken
Berghemsparken
Bärparken
Olofsdalsparken
Böle
Blockparken
Torpardungen
Böleäng
Böleängsparken
Carlshem
Carlshemsparken
Carlshöjdsparken
Kopparparken
Centrum
Cykelgaraget
Renmarkstorget
Rådhusesplanaden
Ersforsen
Ersforsparken
Ersliden
Måndagsparken
Onsdagsparken
Torsdagsparken

Ersmark
Söndagsparken
Gimonäs
Gimoparken
Grisbacka
Fågelsångsparken
Grisbackaparken
Hartvigsparken
Kungsgårdsparken
Grubbe
Gabrieljansparken
Mosippans park
Haga
Västra Hagaparken
Östra Hagaparken
Holmsund
Djupviksparken
Himmelska fridens torg
Lövöparken
Minkdungen
Sahlinsparken
Spelmansparken
Storsjöparken
Sundsparken
Södra Eriksdalsparken
Taflinsparken
Hörnefors
Flisparken
Lillskogsparken
Megrundsparken
Sandgärdsparken
Torsparken
Västermalmsparken
Marieberg
Mariebergsparken
Mariebergsskogen
Mariedal
Mariedalsparken
Mariehem
Duvslagsparken
Mariehemsparken
Marie skolpark
Trastparken
Obbola
Annaparken

Bagarparken
Båtparken
Esbergsparken
Hallbacksparken
Ängsparken

Röbäcks bostadsområde

Gullåkersparken
Linodlarparken
Röbäcksparken

Rödäng

Kornettparken
Lekplatsen Klaveret

Sandbacka

Brånparken
Hagmarksparken
Lövstigsparken
Rönnbärsparken

Sofiehem

Sofie dunge
Älvsgårdsparken

Sävar

Bråndungen
Granparken
Klöverparken
Lövparken
Midsommarparken
Rymdparken
Solparken
Sportlovsparken
Torparparken
Älvsbackaparken

Tavleliden

Sagotjärn

Tomtebo

Tomtebo äventyrslek

Täfteå

Gammåkersparken
Halängesparken
Knopparken

Umedalen

Humleparken
Linders park
Pärkällarparken
Umedalens äventyrslek

Västerhiske

Hästskoparken
Kungsängen
Västerslätt bostadsområde
Tåparken
Vallmoparken
Väst på stan
Astrid Värings park
Broparken
Hedlundadungen
Västra Ersboda
Lomtjärnsskogen
Rymdleken
Väst-Teg
Domareparken
Korpralsparken
Körsbärsdalen
Ålidhem
Elevlunden
Medicinarplatsen
Tandparken
Västra Socionomparken
Ålidhemsparken
Ön – norra
Lilla Öparken
Öst på stan
Herrgärdan
Rosendalsparken
Östra Ersboda
Ersboda äventyrslek
Ersgläntan
Öst-Teg
Borgparken
Fiskeparken
Ringparken
Söderslättsparken
Vinterparken

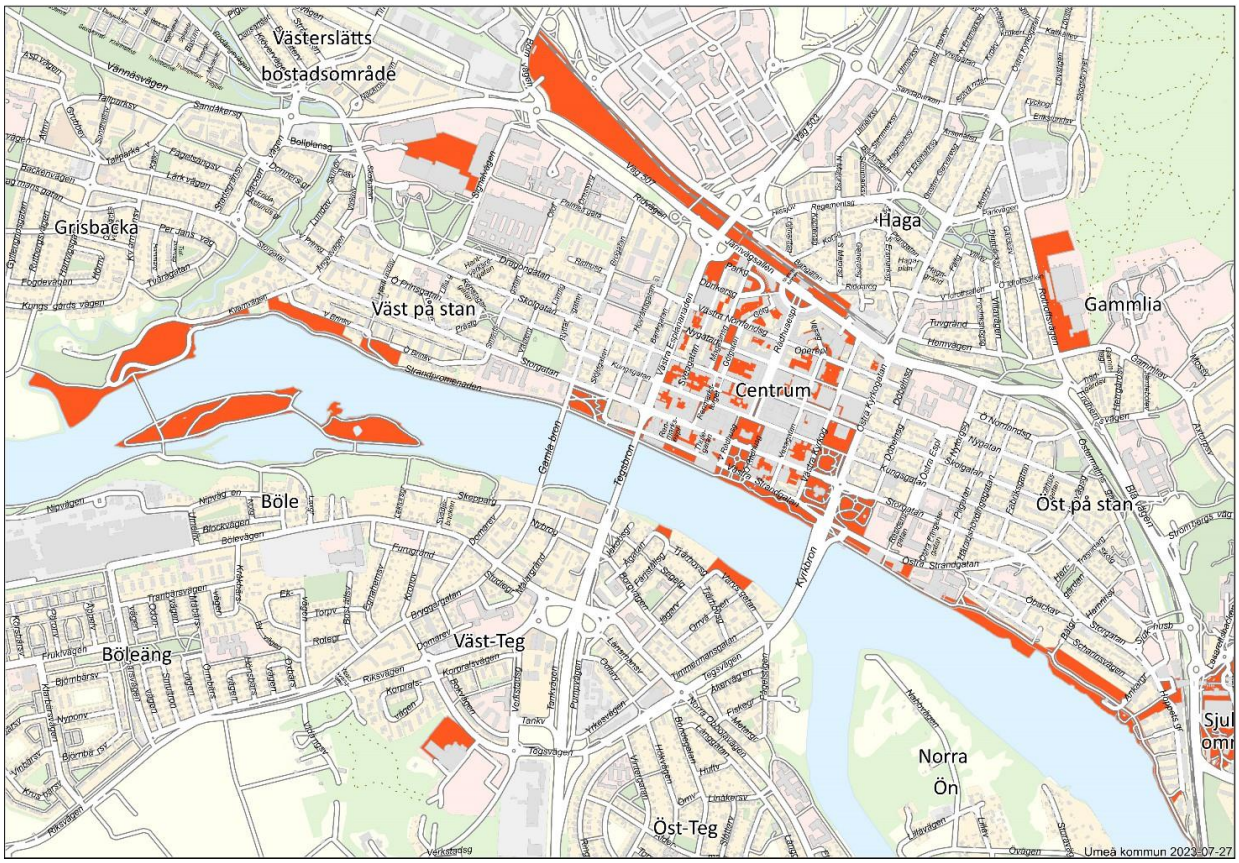
Platser där pyrotekniska varor inte får användas inom ett avstånd på 150 meter enligt 21 § i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun.

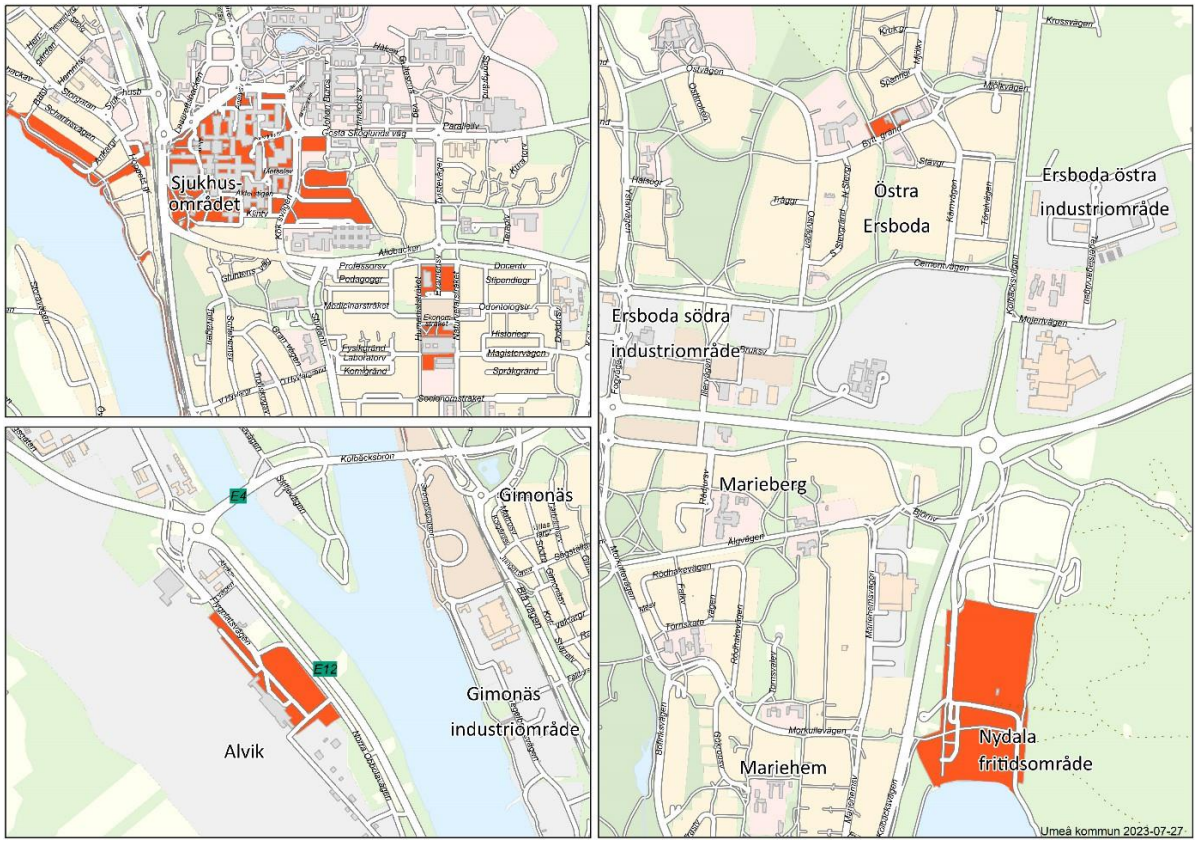
6 Vård- och omsorgsboenden

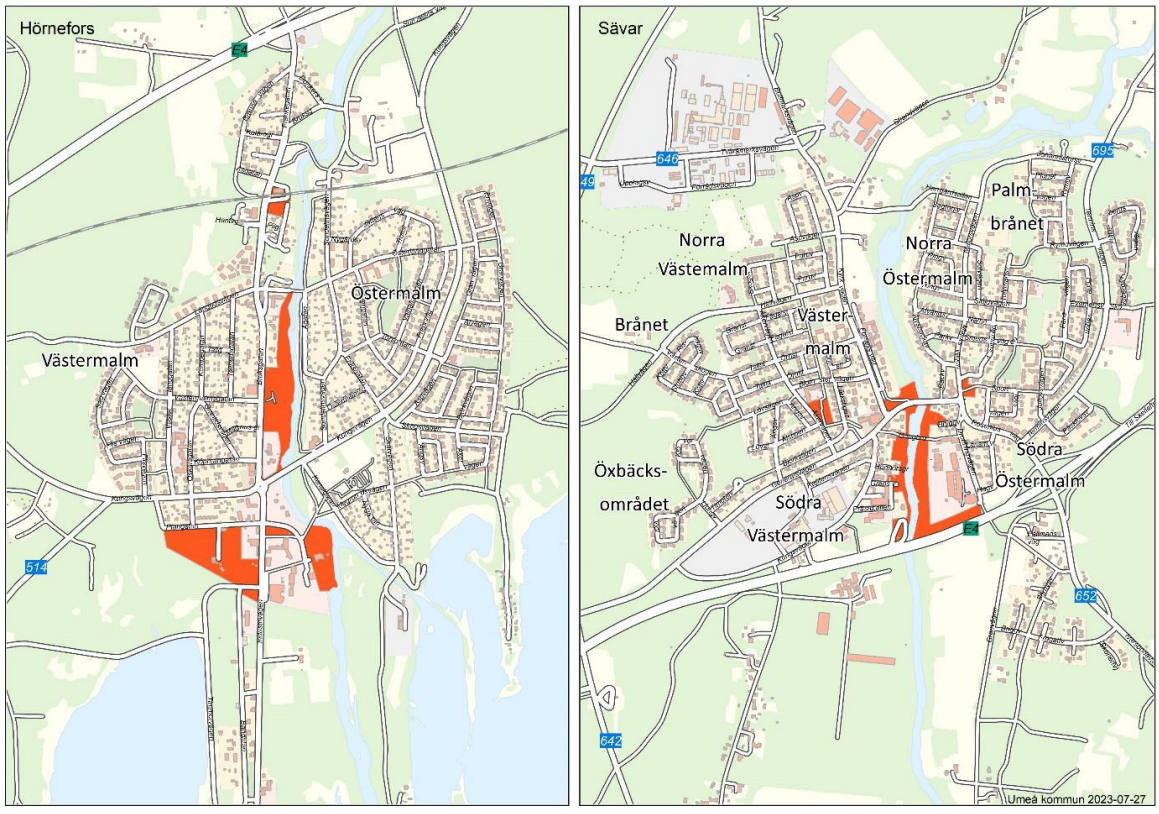
Aktrisens vård- och omsorgsboende
Bruksbackens vård- och omsorgsboende
Bäckbacka vård- och omsorgsboende
Dragonens vård- och omsorgsboende
Eriksdals vård- och omsorgsboende
Ersboda vård- och omsorgsboende
Haga vård- och omsorgsboende
Hemgårdens vård- och omsorgsboende
Holmsunds vård- och omsorgsboende
Lundagård vård- och omsorgsboende
Nordstjärnans vård- och omsorgsboende
Prästsjögården vård- och omsorgsboende
Sjöbacka vård- och omsorgsboende
Sjöjungfrun vård- och omsorgsboende
Skräddaren vård- och omsorgsboende
Solbacken vård- och omsorgsboende
Solgårdens vård- och omsorgsboende
Tegs vård- och omsorgsboende
Tomtebo vård- och omsorgsboende

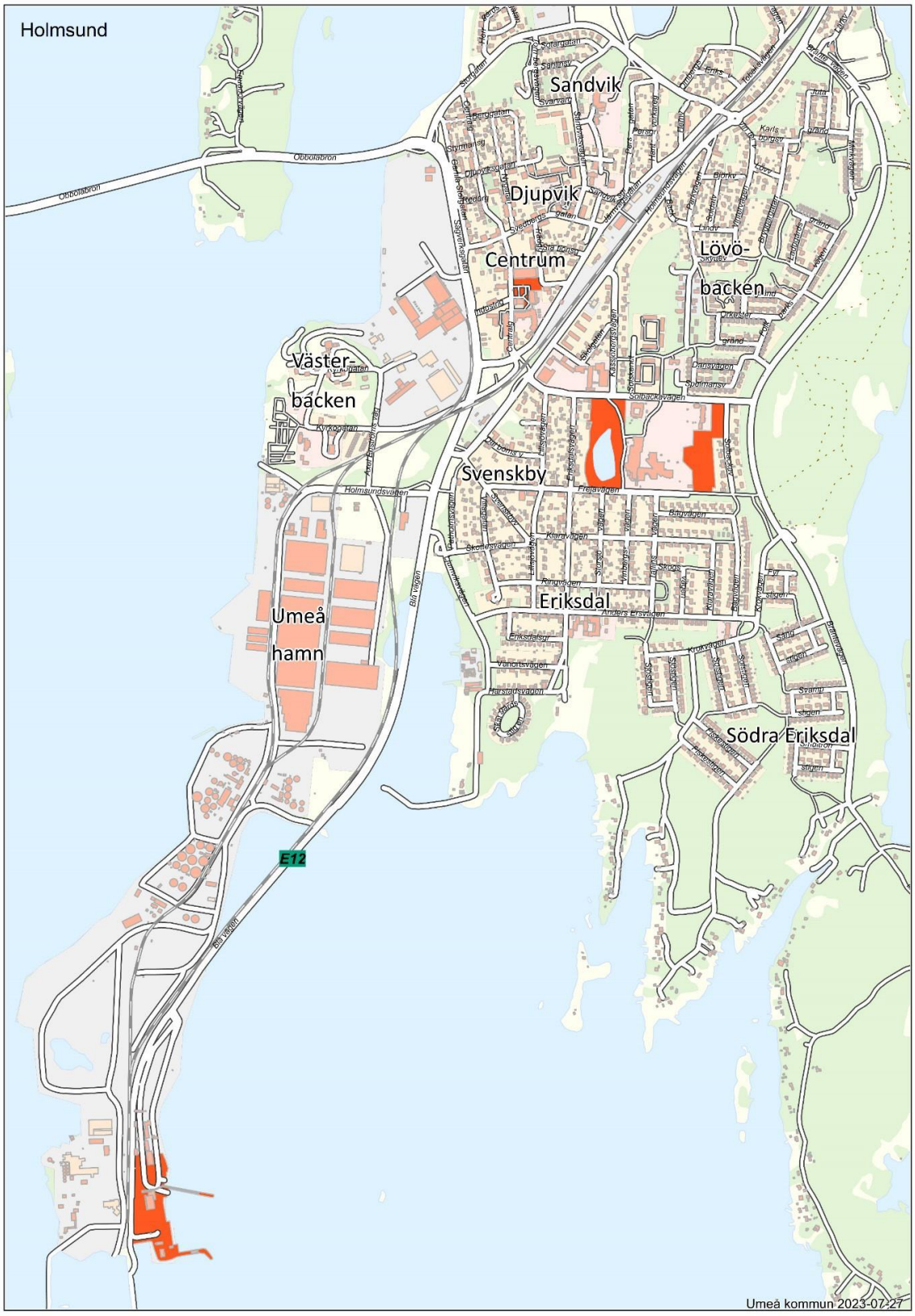
Områden där alkohol inte får förtäras enligt 12 § i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun. Områdena är dessutom jämställda med offentlig plats enligt 3 § i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun.

7 Alkoholförtäringsförbudsområden

Sjukhus-
området
Ersboda östra
industriområde
Östra
Ersboda
Ersboda södra
industriområde
Marieberg
Gimonäs
Gimonäs
industriområde
Alvik
Nydala
fritidsområde
Mariehem
E4
E12
Umeå kommun 2023-07-27

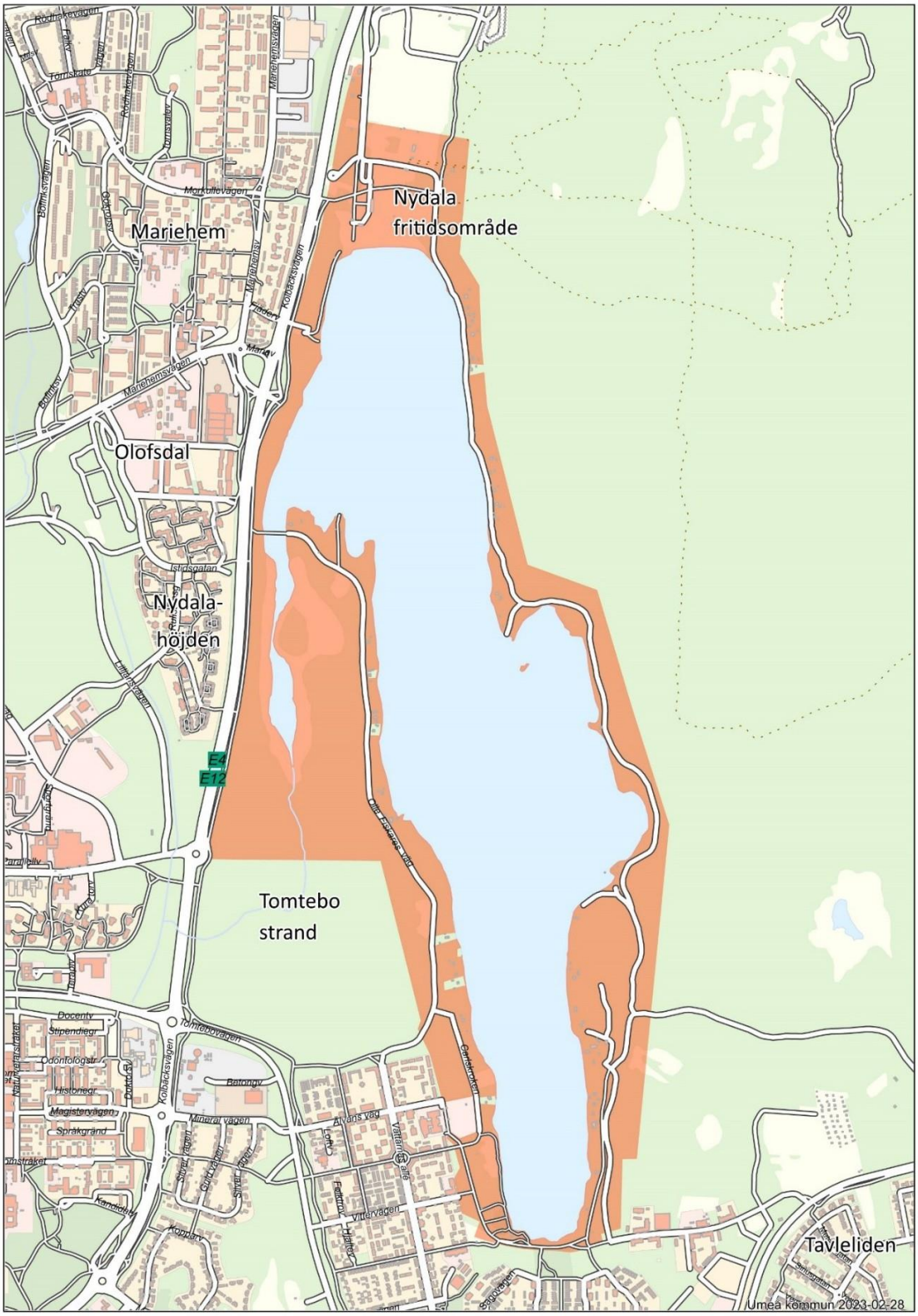

Hörnefors
Östermalm
Västermalm
Sävar
Norra
Västermalm
Norra
Östermalm
Palm-
bränet
Bränet
Väster-
malm
Öxbäcks-
området
Södra
Västermalm
Södra
Östermalm
E4
514
646
695
652
642
Umeå kommun 2023-07-27

Holmsund
Sandvik
Djupvik
Centrum
Lövö-
backen
Väster-
backen
Svenskby
Eriksdal
Umeå
hamn
Södra Eriksdal
E12
Obbolabron
Holmsundsvägen
Bilvägen
Umeå kommun 2023-07-27

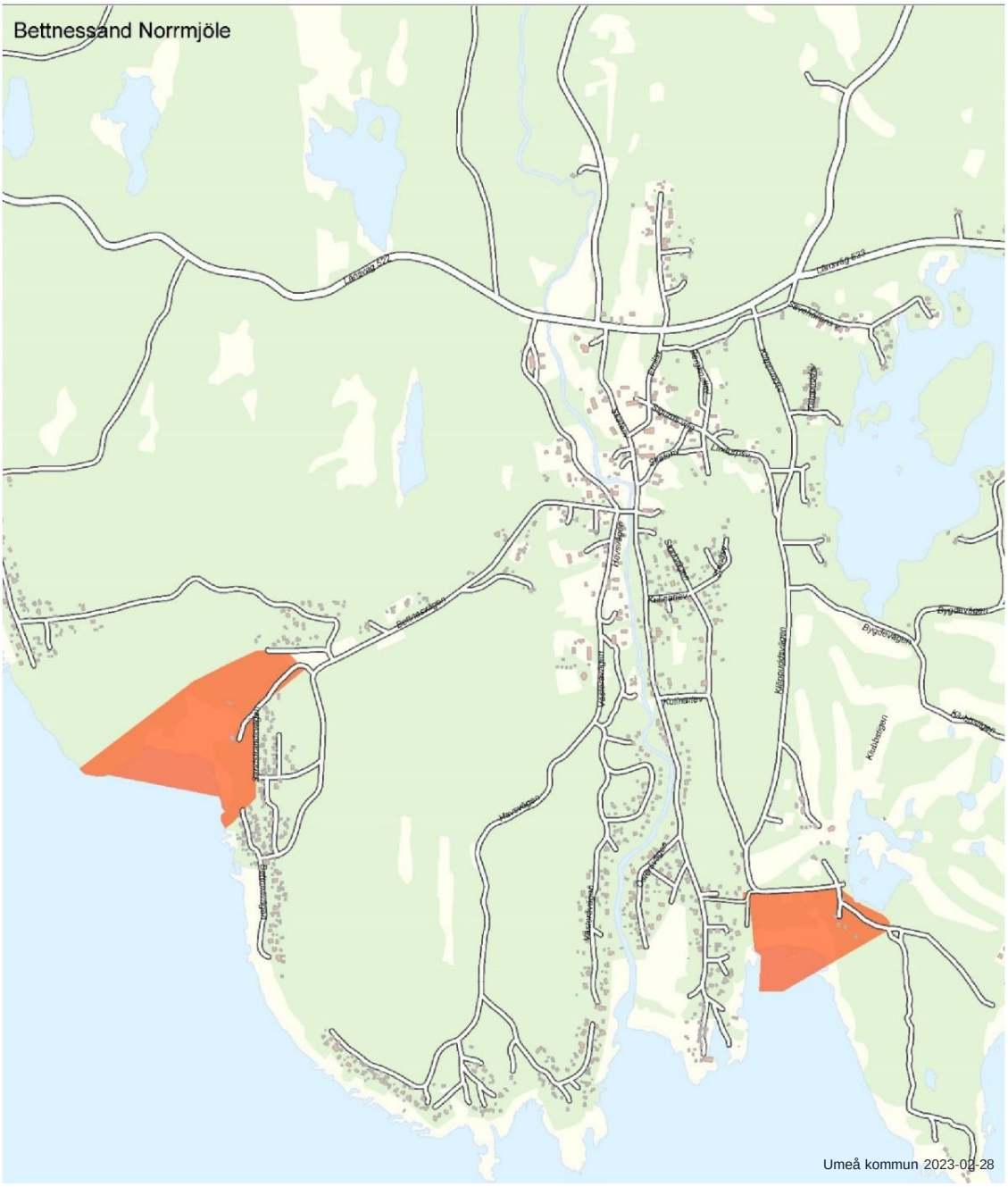
Områden där camping inte får ske enligt 15 § allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun. Områdena jämställs dessutom med offentlig plats enligt 3 § i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun.

8 Campingförbudsområden

8 A. Nydalaområdet

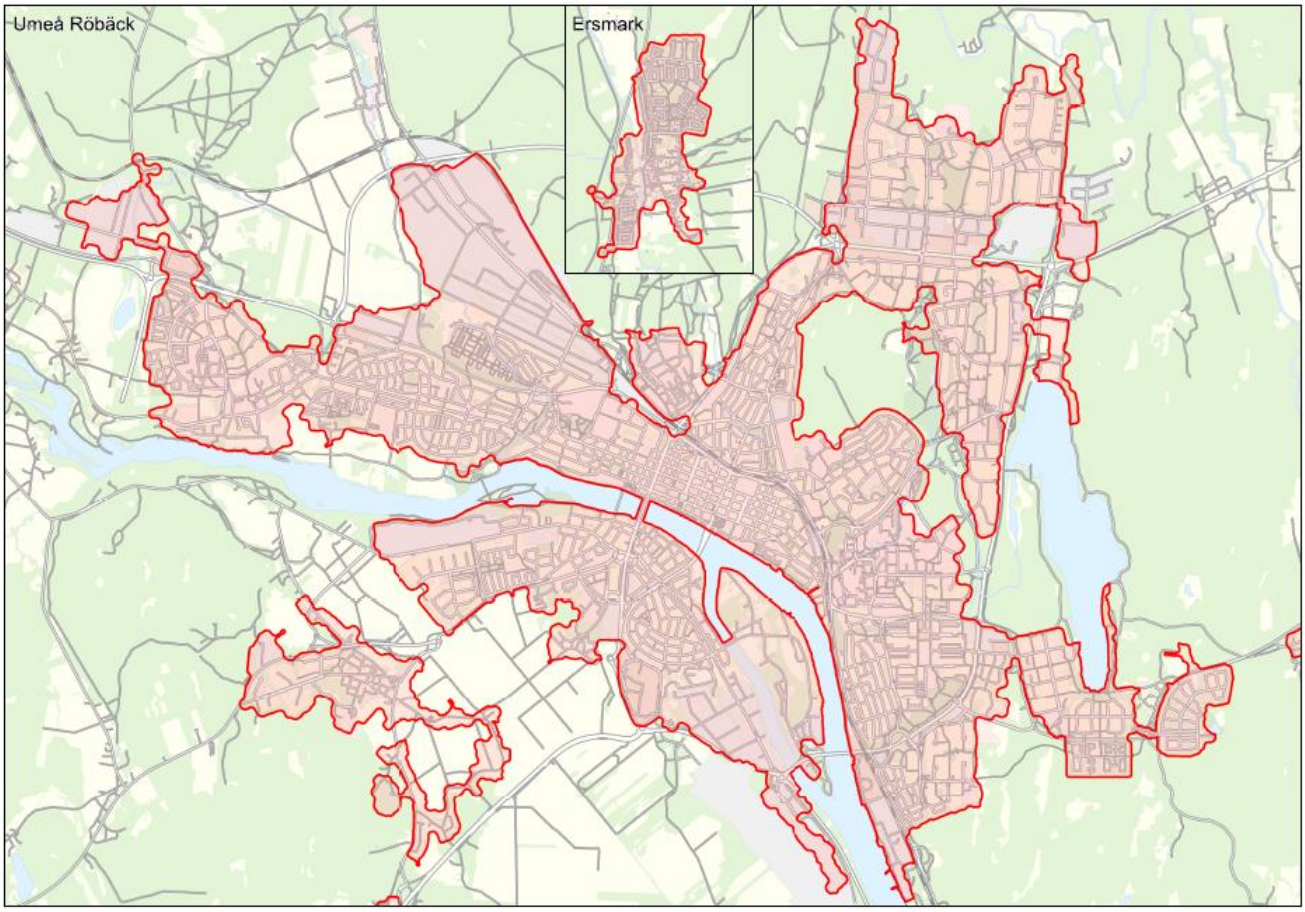
8 B. Bettnessand- och Norrmjöle havsbad

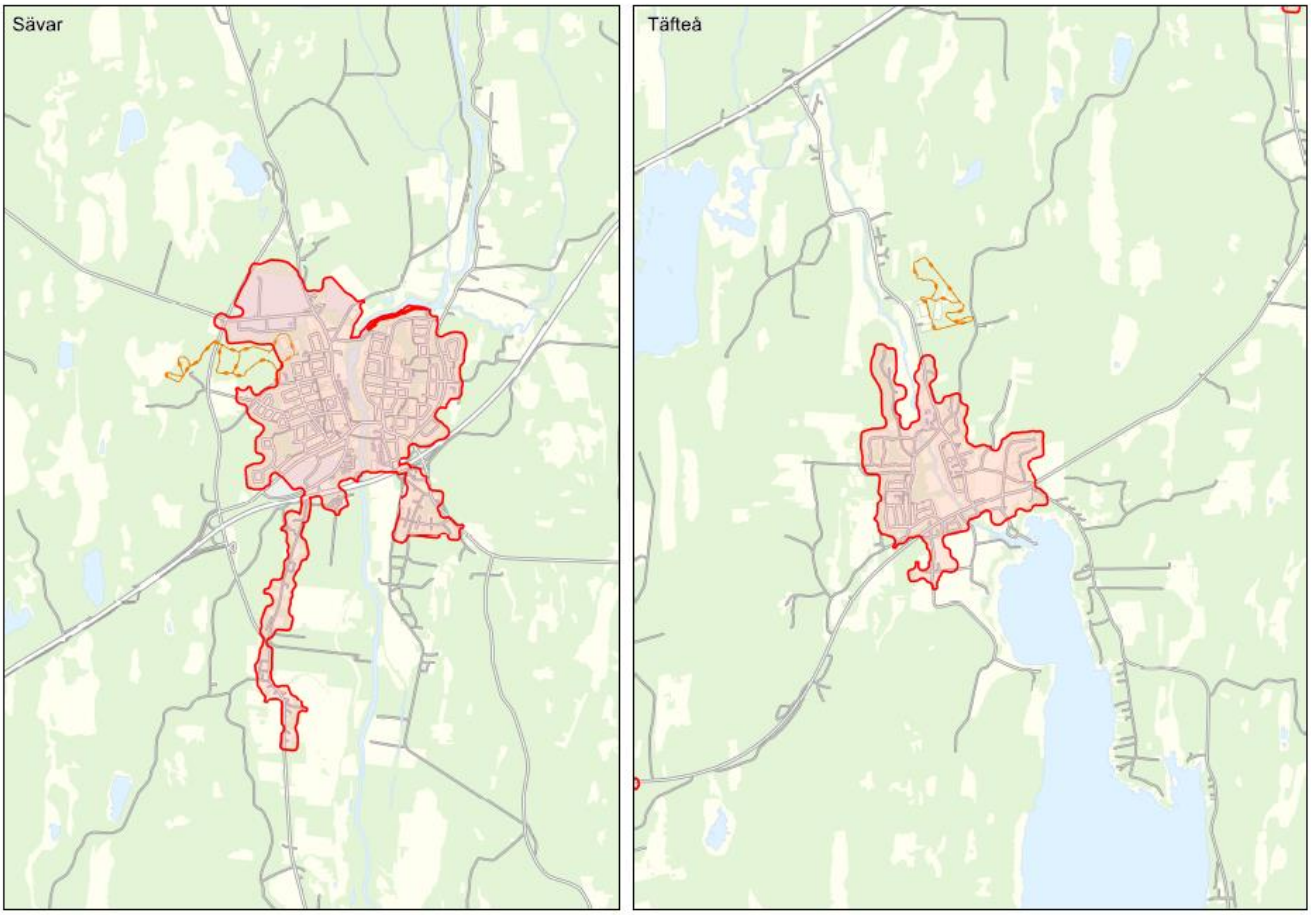
På offentlig plats inom tätbebyggt område inom Umeå kommun krävs tillstånd av polismyndigheten för att använda luftvapen, fjädervapen, paintballvapen samt pil- och slangbågar enligt 23 § allmänna lokala ordningsföreskrifter för Umeå kommun. Dessa områden markeras i kartbilderna nedan.

9 Tätbebyggda områden

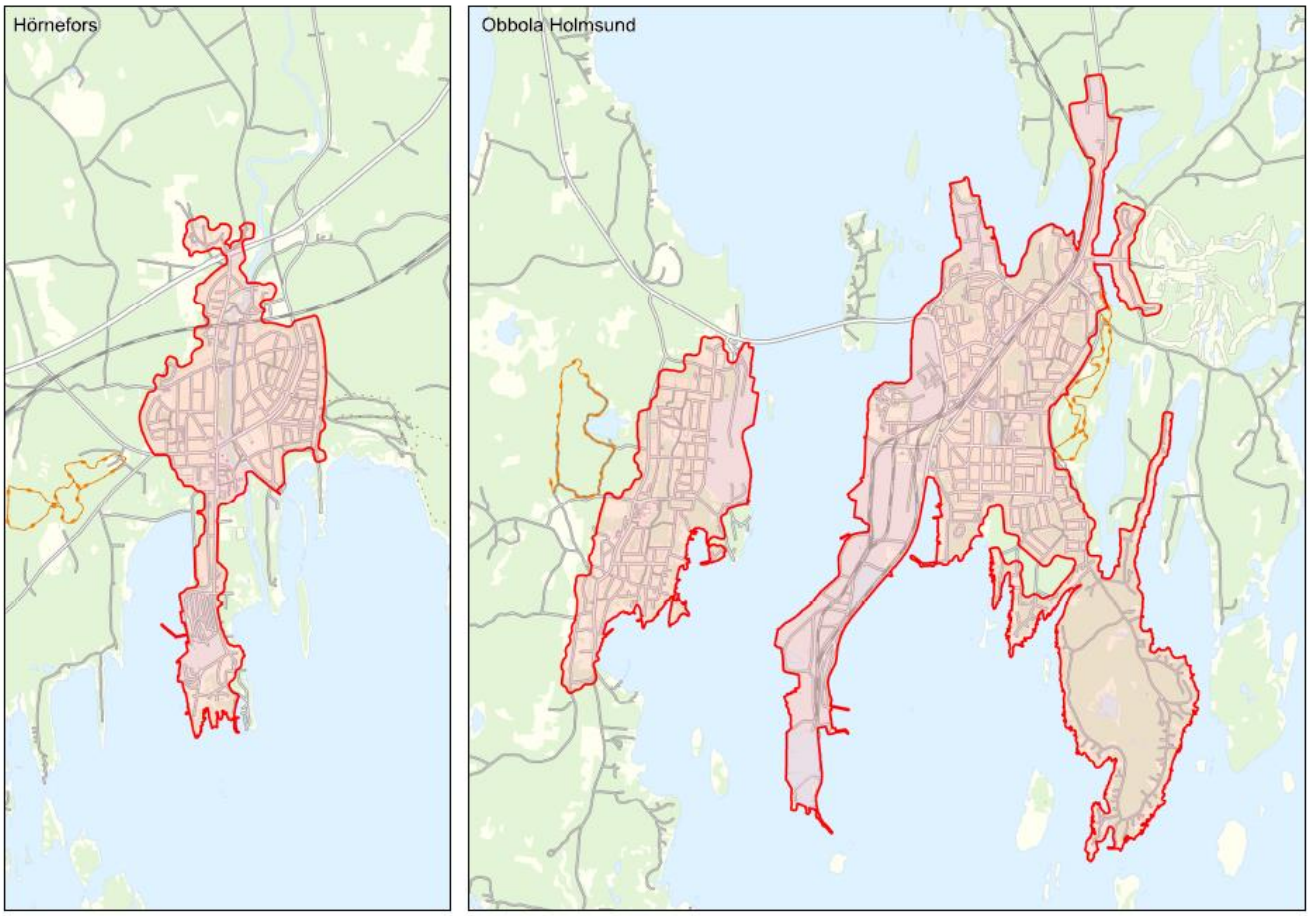
9 A. Ersmark, Röbäck och Umeå

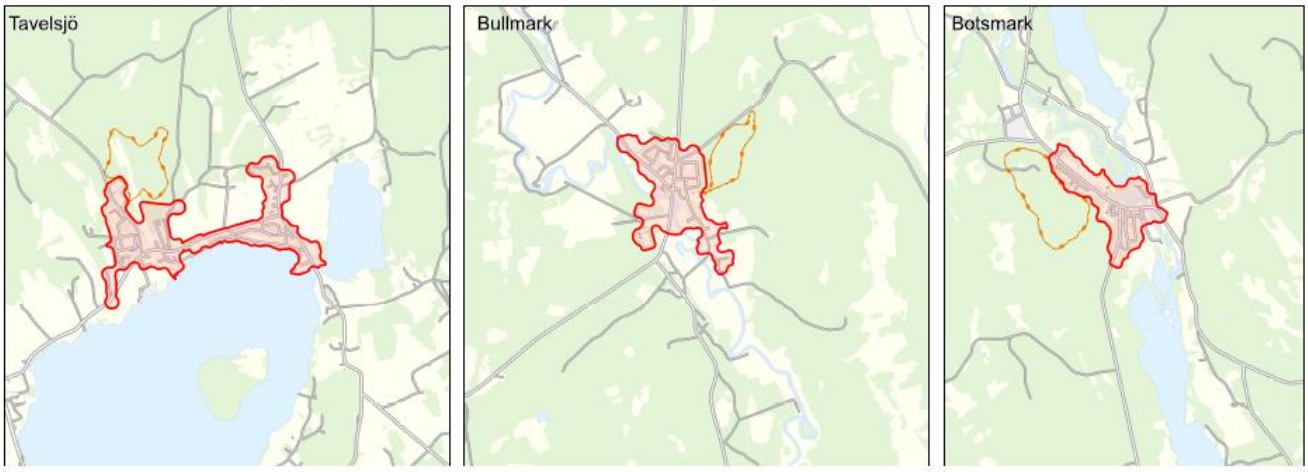
9 B. Sävar och Täfteå

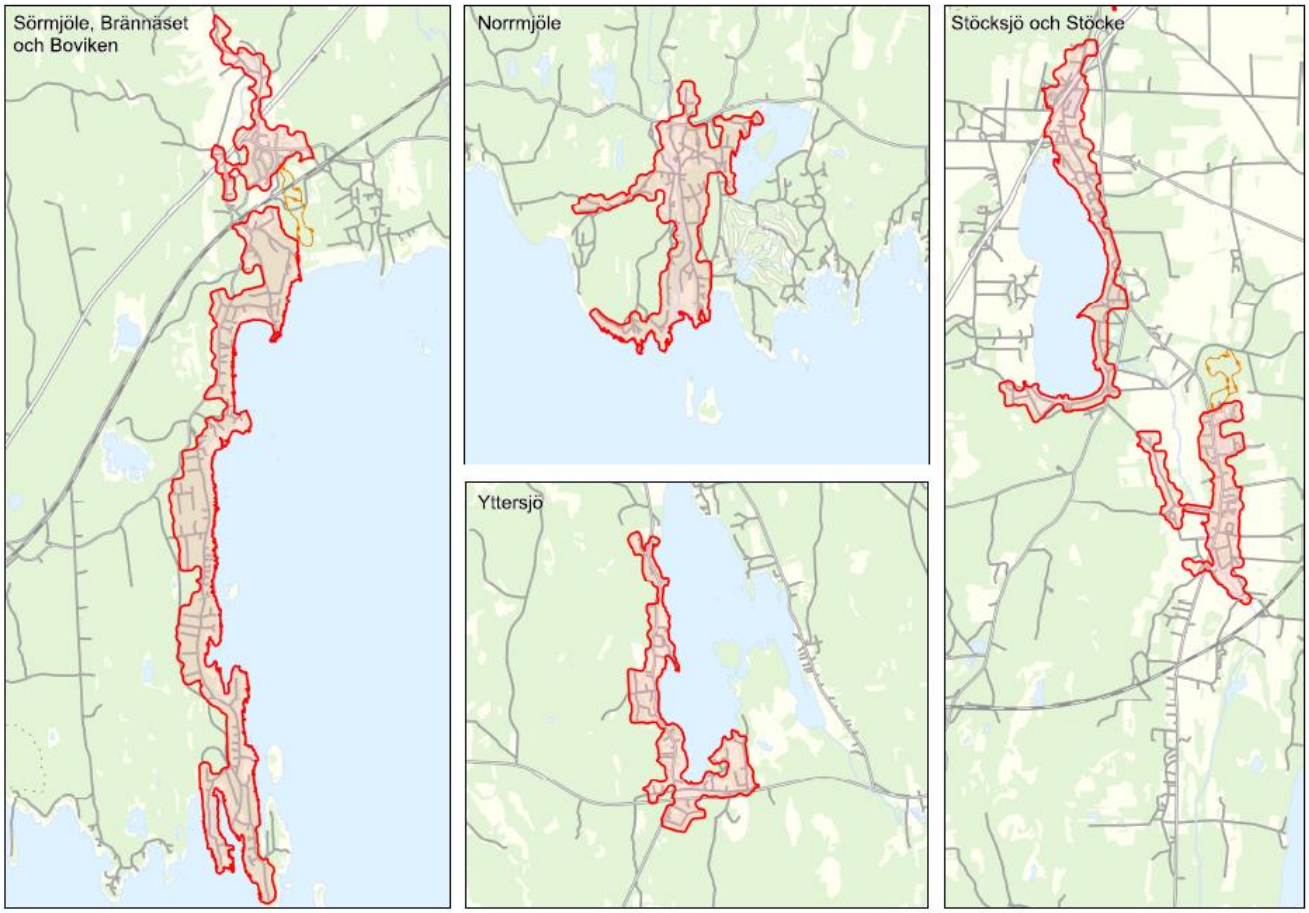
9 C. Holmsund, Hörnefors och Obbola

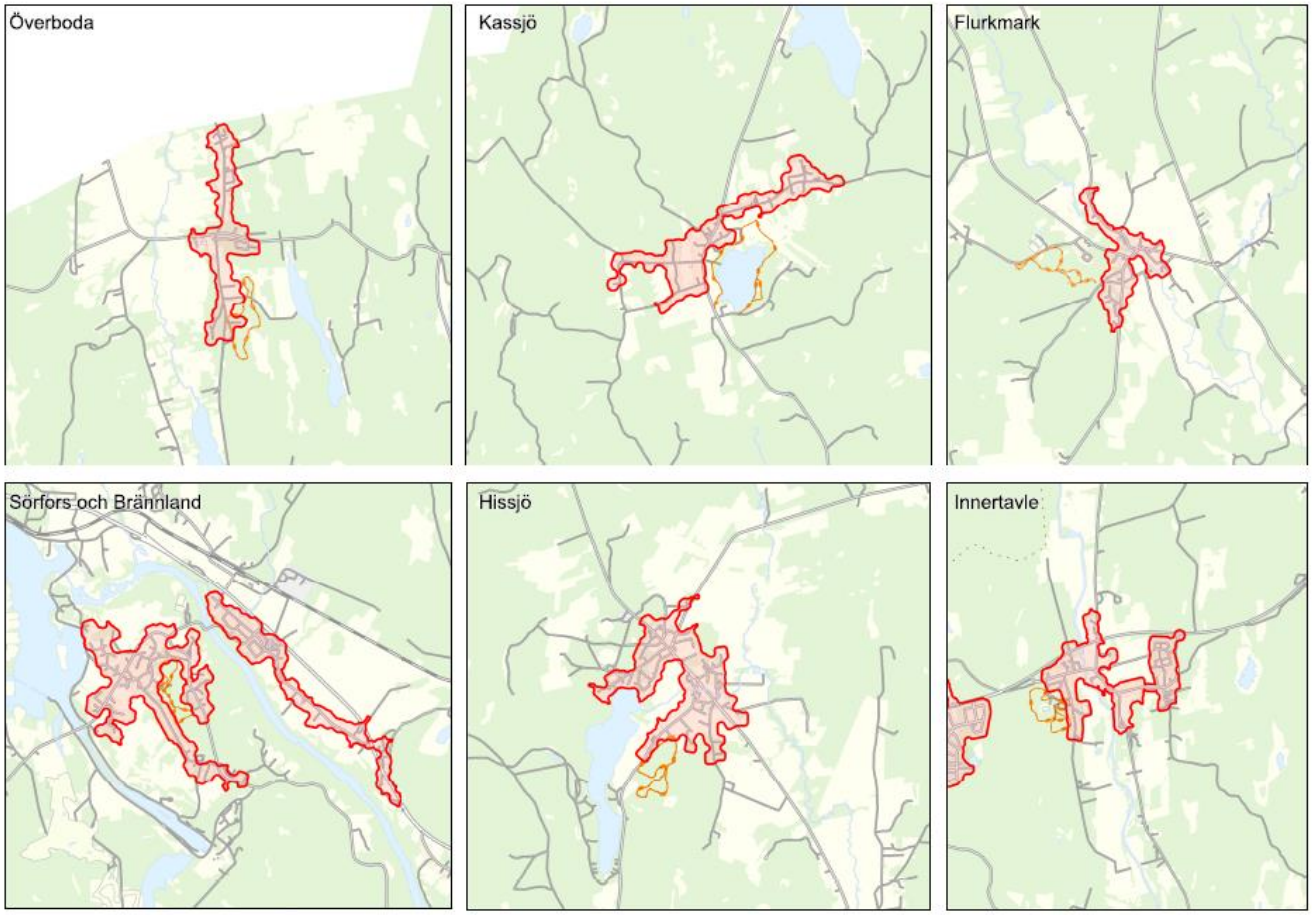
9 D. Botsmark, Bullmark och Tavelsjö

9 E. Boviken, Brännäset, Norrmjöle, Stöcke, Stöcksjö, Sörmjöle och Yttersjö

9 F. Brännland, Flurkmark, Hissjö, Innertavle, Kassjö, Sörfors och Överboda

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-03-04
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00152

Underhållsplan för slitlager Gator och gång- och cykelvägar 2024 - 2026

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att fastställa underhållsplanen för slitlager enligt förslag för 2024 utifrån nuvarande planeringsförutsättningar samt godkänna informationen gällande 2025 – 2026.

att uppdra till förvaltningen att återkomma med reviderad plan om planeringsförutsättningarna förändras.

att uppdra till förvaltningen att återkomma med uppföljning vid tertialrepporteringarna.

Ärendebeskrivning
Underhållsplanen för gator och parker utgår från en kontinuerlig planering.
Årligen inventeras gator, trottoarer och gång- och cykelvägar.
Av inventeringen görs en statusbedömning och utifrån denna bedömning planeras årets underhåll, och prioritering. Långsiktig målsättning är att anläggningarnas genomsnittliga status inte ska försämras. För att nå detta mål måste dock underhållsbudgeten och takten öka.
Behovet påverkas av många faktorer; slitage och belastning, väder, marknadssituationen och prisökningar, t ex oljeprisets utveckling.
2024 års slitlagerplan för gator och gång- och cykelvägar är framräknad efter 2024 års budget för beläggningsunderhåll.
Återrapportering sker via tertialbokslut, vid större avvikelser tar verksamheten initiativ till ett särskilt ärende i Tekniska nämnden.

Beslutsunderlag
Slitlagerplan Gata 2024-2026. Bilaga.
Slitlagerplan GC 2024-2026. Bilaga.
Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut
Underhållsplaner. Bilaga.

Beredningsansvariga
Erland Jonsson

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2024/00152

Per Hilmersson

Beslutet ska skickas till
Erland Jonsson
Per Hilmersson

UMEÅ KOMMUN

Tekniska nämnden

Checklista ärende Underhållsplan GoP 2024-2026

När handläggare bereder ärenden inför politiska beslut ska många olika perspektiv beaktas. *”Fyll i checklistan och kommentera enligt instruktionerna nedan. Checklistan bifogas som bilaga till tjänsteskrivelsen för att ge politikerna en snabb överblick av beslutets inverkan utifrån olika perspektiv.”*

Kryssa för vilken inverkan beslutet får utifrån olika perspektiv.

Perspektiv – tänk på kommunmedborgare	**Ingen inverkan/kan ej bedömas**	**Positiv inverkan**	**Negativ inverkan**
Barnkonventionen		X	
Jämställdhet (flickor och pojkar)		X	
Jämställdhet (kvinnor och män)		X	
Folkhälsa		X	
Tillgänglighet		X	
Trygghet		X	
Miljö		X	
Ekonomi		X	
Tillväxt		X	
Annat perspektiv:			

Komplettera beslutsunderlaget

Ingen inverkan/kan ej bedömas	Beslutsunderlaget behöver inte kompletteras.
Positiv inverkan	Byte av slitlager ger en jämnare yta som är lättare att underhålla. Det gör att alla ovanstående perspektiv gynnas. På sikt gynnas även ekonomin eftersom ett bra underhåll gör att det tar längre tid innan gatan/GC behöver byggas om.
Negativ inverkan	Beskriv kort hur beslutet inverkar negativt och om det finns förslag på åtgärder eller alternativa beslut.

Slitlagerplan Gata 2024-2026 Umeå med kommundelar

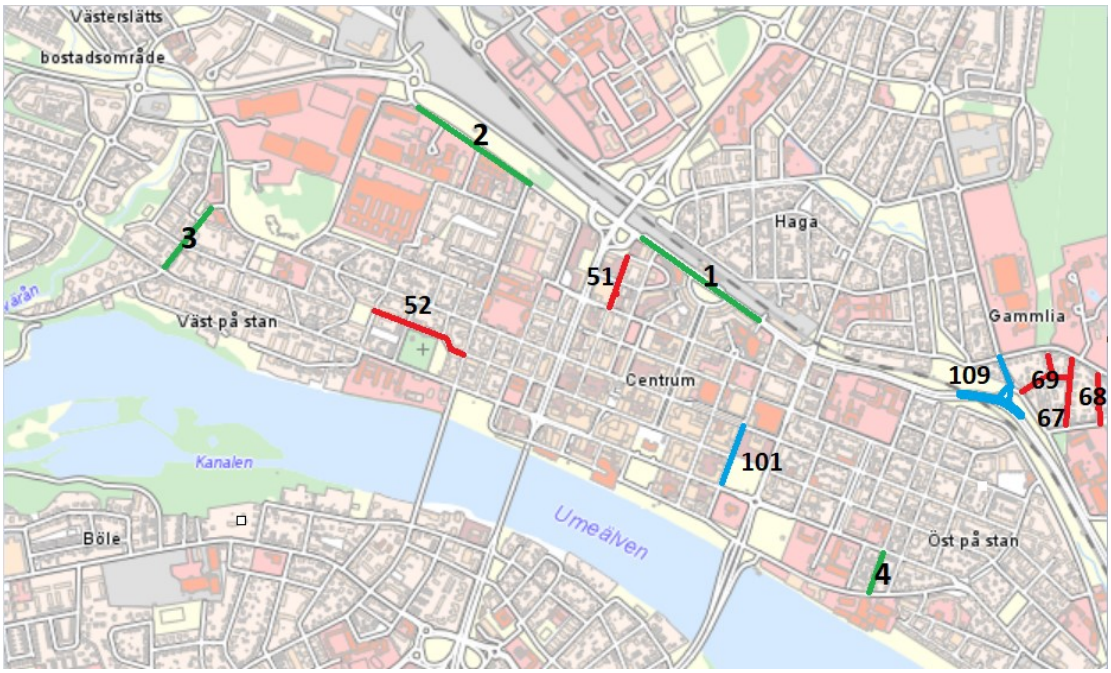

	Slitlagerplan Gata 2024						2024-02-14
nr	Gata	Delsträcka	Område	Prio	Längd m	Bredd m	Yta m2
1	Järnvägsallén	Väg 503-Brandmannagatan	Centrum	1	400	7	2800
2	Ridvägen	Signalvägen-Brogatan	Väst	1	450	7	3150
3	Ängesvägen		Väst	1	400	6	2400
4	Pilgatan	Storgatan-Ö Strandgatan	Öst	1	136	7	952
5	Backenvägen	Sandåkersvägen-Väg 507+ Cirkulation	Grubbe	1	240	7	1680
6	Backenvägen	Kungsgårdsv-Grubbev inkl.cirk	Grubbe	1	650	7,5	4875
7	Backenvägen	Vårbruksvägen-Kyrkhamnsvägen	Grubbe	1	900	7,5	6750
8	Grubbevägen Kronoparksvägen	Ekorrvägen-Sandåsvägen	Grubbe	1	420	6	2520
9	Betesvägen		Grubbe	2	180	6	1080
10	Jakob Grubbs väg		Grubbe	2	320	6	1920
11	Kvarnstensvägen		Grubbe	2	280	6	1680
12	Kungsgårdsvägen		Grubbe	2	900	6	5400
13	Backenvägen	Axlavägen-Kullavägen	Backen	1	600	8	4800
14	Rothoffsvägen	Parkvägen Cirkulation	Haga	1	80	10	800
15	ÖK farthinder	3st Korsningar Sandbackavägen, Hyggesv	Haga	1	100	7	700
16	Södra Ersmarksgatan		Haga	2	300	6	1800
17	Skymningsvägen		Ersmark	2	320	6	1920
18	Rödhakevägen	del av	Mariehem	1	450	6	2700
19	G Skoglunds väg	Köksv.-Petrus L. väg. inkl.Cirk Köksv.	Universitetsomr.	1	550	7,5	4125
20	Blå vägen	Verkmästargränd Cirkulation	Sofiehem	1	80		800
21	Kolbäcksbron	Stora bron	Gimonäs	1	200	4,5	900
22	Kolbäcksbron	Pinnabron	Gimonäs	1	200	4	800
23	Porfyrvägen	E4-Bärnstensvägen	Carlshem	1	460	9	4140
24	Porfyrvägen	Bärnstensvägen-Gråstensvägen	Carlshem	2	320	8	2560
25	Flintvägen		Carlshem	1	275	8	2200
26	Hönsbärsvägen		Teg Böleäng	2	300	7	2100
27	Fruktvägen	Enbärsvägen-Klarbärsvägen	Teg	1	300	8	2400
28	Rondellg, Lamellg, Pendelgatan		Teg	1	450	12	5400
29	Blåsnäsvägen		Röbäck	2	142	6	852
30	Krigsvägen		Röbäck	2	142	6	852
31	Smedjevägen		Röbäck	2	130	6	780
32	Vittervägen	Tomtebovägen-slut	Tomtebo	2	480	6	2880
33	Sjöfruvägen	Tomtebovägen-slut	Tomtebo	2	350	6	2100
34	Tomtebovägen	Älvans väg-Sjöfruvägen	Tomtebo	1	600	8	4800
35	Parkvägen	del av	Holmsund	2	350	6	2100
36	Solbackavägen	Del av, Bräntev-Dansbanegatan	Holmsund	1	200	7,5	1500
37	Eriksdalsgränd	del av	Holmsund	2	170	6	1020
38	Södra Obbolavägen	Bodviksvägen -slut	Obbola	1	900	5,5	4950
39	Aronsvägen Obbola		Obbola	2	305	9,5	2898
40	Annavägen		Obbola	2	270	6	1620
41	Notvägen		Obbola	2	180	6	800
	Summa				**14480**		**100504**

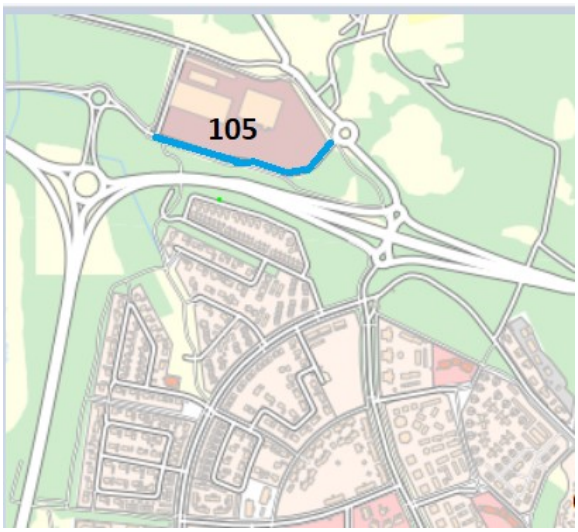
	Slitlagerplan Gata 2025 (2024)						2024-03-05
nr	Gata	Delsträcka	Område	Prio	Längd m	Bredd m	Yta m2
51	Sveagatan	Västra Norrlandsgatan-Parkgatan	Centrum	1	162	6	972
52	Kungsgatan	Brogatan-Smedsgatan	Väst	1	300	7,5	2250
53	Sandåsvägen	Grubbevägen-Skiftesvägen	Grubbe	2	1300	6	7800
54	Fågelsångsvägen		Grubbe	2	300	5,6	1680
55	Kalkvägen		Grubbe	2	97	6	582
56	Lärkvägen		Grubbe	2	400	6	2400
57	Stadsgränsvägen		Grubbe	2	220	6,5	1430
58	Timotejvägen	Skolgatan Cirkulation	Västerslätt	1	80		800
59	Bomvägen		Västerslätt		300	8	800
60	Vänskapsgränd		Umedalen	2	140	6	840
61	J A Linders väg		Umedalen	2	1085	7,5	8138
62	Vildmannavallen		I20	1	150	9	1350
63	Dalstigen-Armbågakroken		Haga	2	238	6	1428
64	Vretgatan	Hagmarksvägen-Krokvägen	Haga	2	165	6	990
65	OK	Parkvägen Hissjövägen Cirkulation	Haga	1	80	10	800
66	O. Kapellvägen		Sandbacka	2	80	6	480
67	Herrgårdsvägen		Berghem	2	230	5,5	1265
68	Jämtebölevägen		Berghem	2	100	5,5	550
69	Trädgårdsvägen		Berghem	2	170	6	1020
70	Slädvägen		Berghem	2	100	6	600
71	Snipgränd	Gräddvägen-Snipgränd	Ersboda	1	360	9	3240
72	Tvillingvägen, Stenbocksvägen	Slitlager på ytor utom projekt	Ersmark	2	300	6	1800
73	Mariehemsvägen	Mariavägen-Morkullevägen	Mariehem	1	500	7,5	3750
74	Björnvägen	Fogvägen-Mariehemsvägen Inkl Cirkulation Fogvägen	Mariehem	1	1400	8	11200
75	Morkullevägen	Under GC vid Björnvägen	Mariedal	1	200	7,5	1500
76	Tvistevägen	Ink.l Ålidbacken Cirkulation	Universitetsomr.	1	450	7,5	3375
77	Laboratorvägen		Ålidhem	2	250	6	1500
78	Ålidbacken	Studentvägen	Ålidhem		200	4,5	900
79	Gluntens väg		Sofiehem	2	250	7	1750
80	Trollskogsvägen		Sofiehem	2	136	6	816
81	Mineralvägen	Bussgatan	Carlslid	1	200	7,5	1500
82	Färjställsgatan		Teg	2	300	6	1800
83	Segelgatan		Teg	2	150	6	900
84	Tegsborg	Parkeringar	Teg	2			800
85	N Obbolavägen	Lärlingsgatan-Lamellgatan	Teg	1	700	9	6300
86	N Obbolavägen	Ramp 503	Teg	1	700	9	6300
87	Vintervägen		Holmsund	2	450	6	2700
88	Bryggargatan	Karlsborgsvägen-Lövvägen	Holmsund	2	190	6	1140
89	Holmsundsvägen	Storgatan Cirkulation	Holmsund	1	280	7,5	2100
90	Björkvägen		Holmsund	2	150	6	900
91	Lärkvägen		Holmsund	2	240	9,5	2280
92	Blomstervägen Sävar		Sävar	1	290	6	1740
93	Lärkstigen Sävar		Sävar	1	240	6	1440
94	Kaptensvägen		Sävar	2	310	9,5	2945
	Summa				**13943**		**98851**

	Slitlagerplan Gata 2026 (2024)						2024-03-05
nr	Gata	Delsträcka	Område	Prio	Längd m	Bredd m	Yta m2
101	V Kyrkogatan	Storgatan-Skolgatan	Centrum	1	180	7,5	1350
102	Väg 507	Ej på karta	Väst	1	300	7,5	2250
103	Väg 503 Väg 363	Ej på karta	Huvudgator	1	950	8	7600
104	Kronoskogsvägen	Grubbevägen-Utvägen	Grubbe	1	520	6	3120
105	Handelsvägen		Klockarbäcken	1	400	8	3200
106	Rödängsvägen		Rödäng	1	1100	7,5	8250
107	I 20	Vildmannavallen Cirkulation	Haga	1	80	8	640
108	Lyckogränd		Haga	2	149	5	745
109	Blå vägen	Rothoffsvägen	Haga	1	400	8	3200
110	Skogsbrynet	Rothoffsvägen-Erikslundsvägen	Sandbacka	2	440	6,5	2860
111	Polstjärnegatan	Karlavagnsallén Cirkulation	Tavleliden	2	80		800
112	Fogvägen	503-Cementvägen inkl Cirk Formvägen1	Ersboda	1	360	9	3240
113	Formvägen	COOP Cirkulation	Ersboda	1	80	10	800
114	Cementvägen	Fogvägen Cirkulation	Ersboda	1	80	10	800
115	Ystarvägen		Ersboda	1	550	7,5	4125
116	Daniel Naensens väg cirkulation	2 st P Laestadius väg och Lasarettsbacken	Universitetsomr.	1	80		2340
117	Ålidbacken	Tunnel	Ålidhem	1	570	8	4560
118	Kapargränd		Sofiehem	2	200	6	1200
119	Björkstigen		Sofiehem	2	400	6	2400
120	Ålvans väg	Tomtebovägen-slut	Tomtebo	1	480	7,5	3600
121	Oxbärsvägen		Teg Böleäng	2	260	6	1560
122	Generalsvägen	Ljungvägen-Kaptensvägen	Sävar	1	460	7,5	3450
123	Solvägen		Sävar	2	500	10	5000
124	Sågforsvägen		Sävar	2	465	6	2790
125	Slöjdgatan		Sävar	2	275	6	1650
126	Marinvägen Knopgränd		Täfteå	2	340	6	2040
127	Mastvägen		Täfteå	2	210	6	1260
128	Långedsvägen		Hörnefors	2	338	6	2028
129	Oskarsgatan	Kungsvägen-Köpmang	Hörnefors	2	150	6	900
130	Köpmangatan		Hörnefors	2	250	6	1500
131	Marknadsgränd	Cirkulationer	Teg	1			1600
132	Bölevägen	Riksvägen cirkulation	Teg	1			800
133	Torsgatan		Teg	2	150	6	900
134	Vinkelvägen		Obbola	2	170	6	1020
135	Esbergsvägen		Obbola	2	700	10	7000
136	Bygränd		Obbola	2	720	5,5	3960
137	Nygatan		Holmsund	2	150	6	900
138	Djupviksgatan		Holmsund	2	120	6	720
139	Berggatan	Gamla Storgatan-Nygatan	Holmsund	1	150	6	900
140	Gråstensvägen		Carlshem	2	360	6	2160
141	Bärnstensvägen		Carlshem	1	240	7,5	1800
142	Centralgatan	Svedbergsgatan-Storgatan	Holmsund	2	500	6	3000
	Summa				**13907**		**104018**

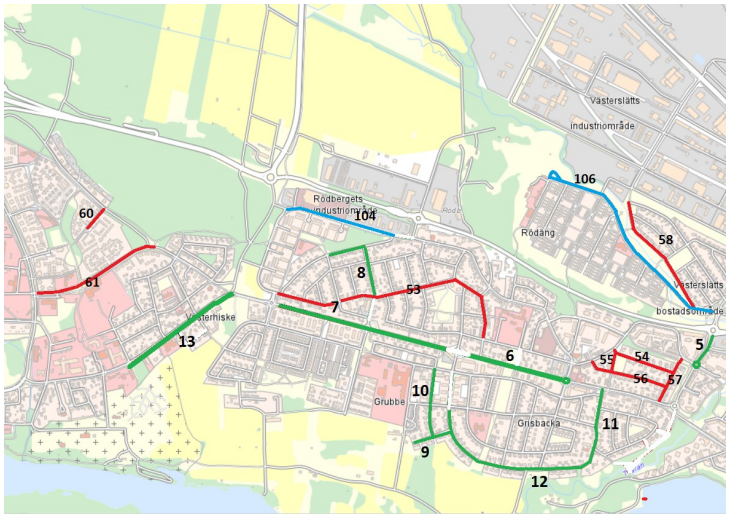
Centrum

Västerslätts
bostadsområde
2
3
Haga
51
1
52
Väst på stan
Gammlia
Centrum
109
69
68
67
Kanalen
101
Umeälven
Böle
Öst på stan
4

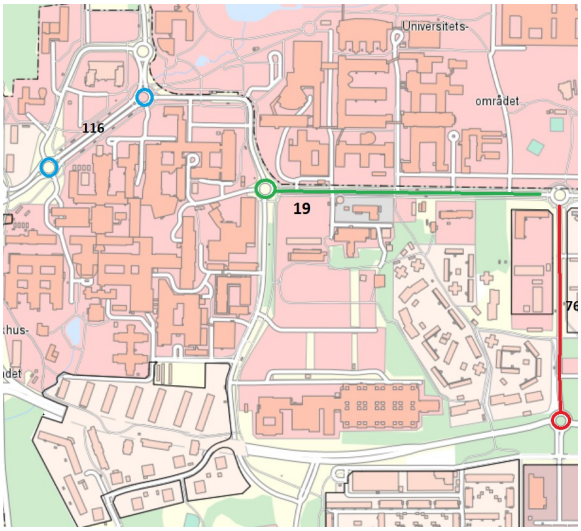
Klockarbäcken

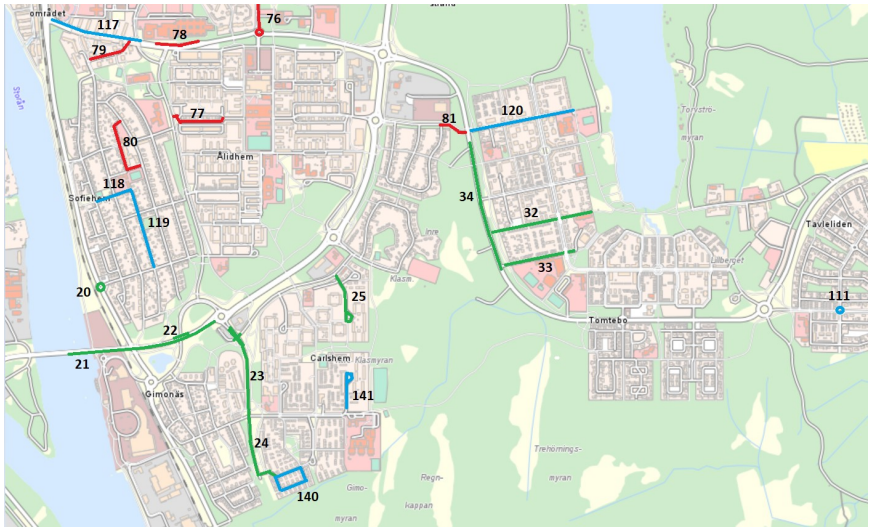
Grubbe Grisbacka

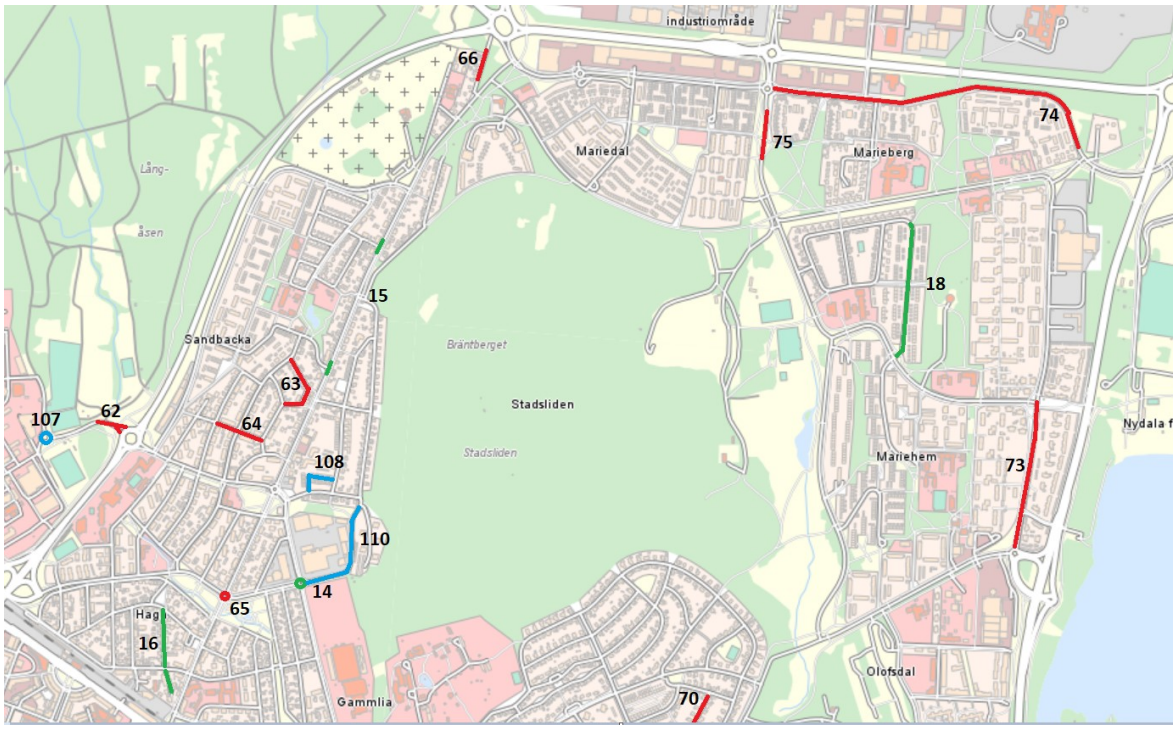
Universitetsomr.

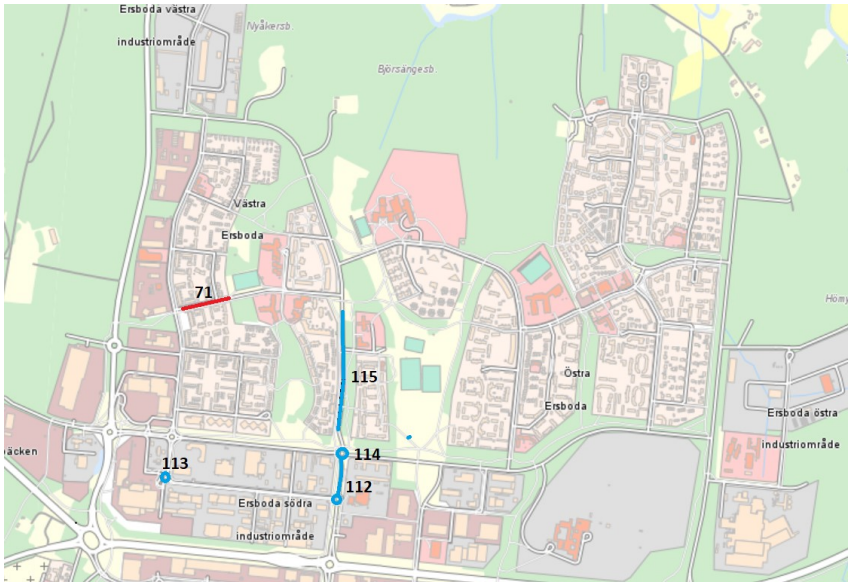
Ålidhem SofiehemTomtebo

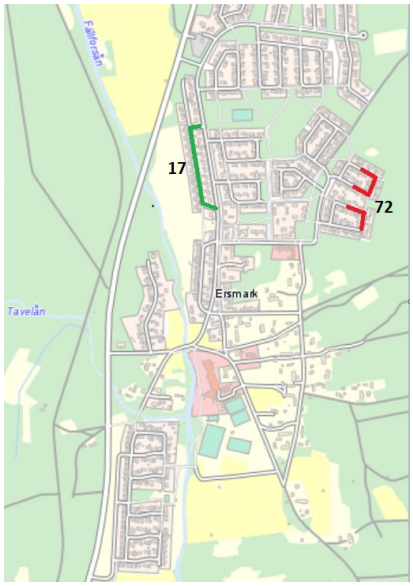
Haga Mariedal Mariehem

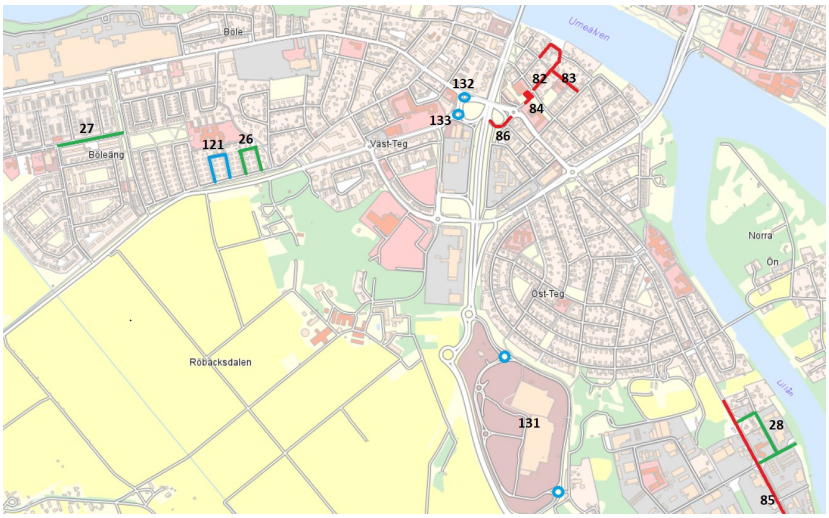
Ersboda

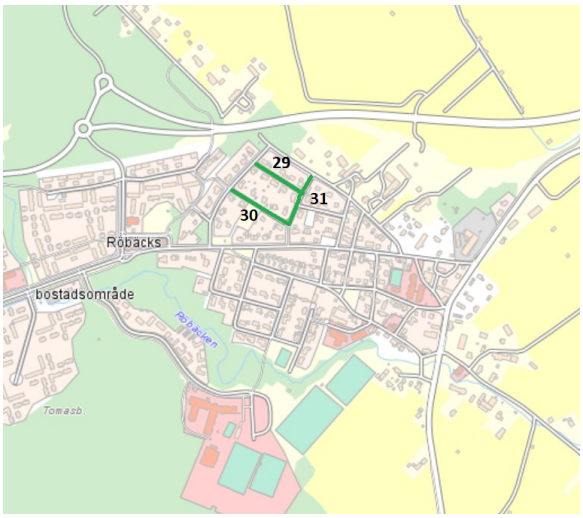
Ersmark

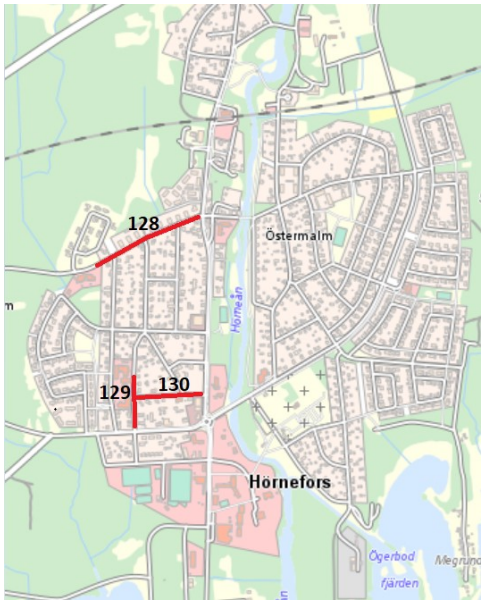
Teg

Böle
Umeälven
132
82
83
84
133
86
27
Böleäng
121
26
Väst-Teg
Norra
Ön
Öst-Teg
Röbacksdalen
131
28
85

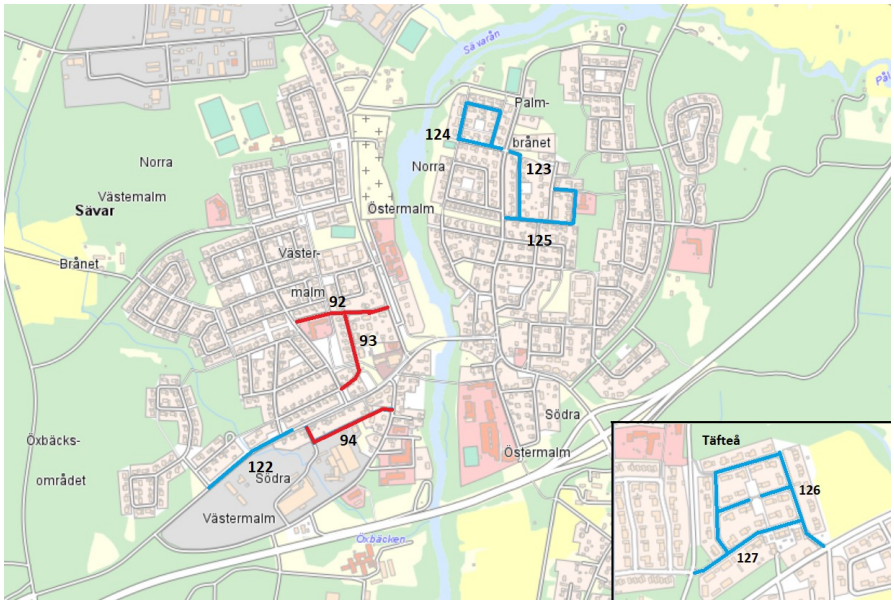
Röbäck

29
31
30
Röbacks
bostadsområde
Röbäcken
Tomasb.

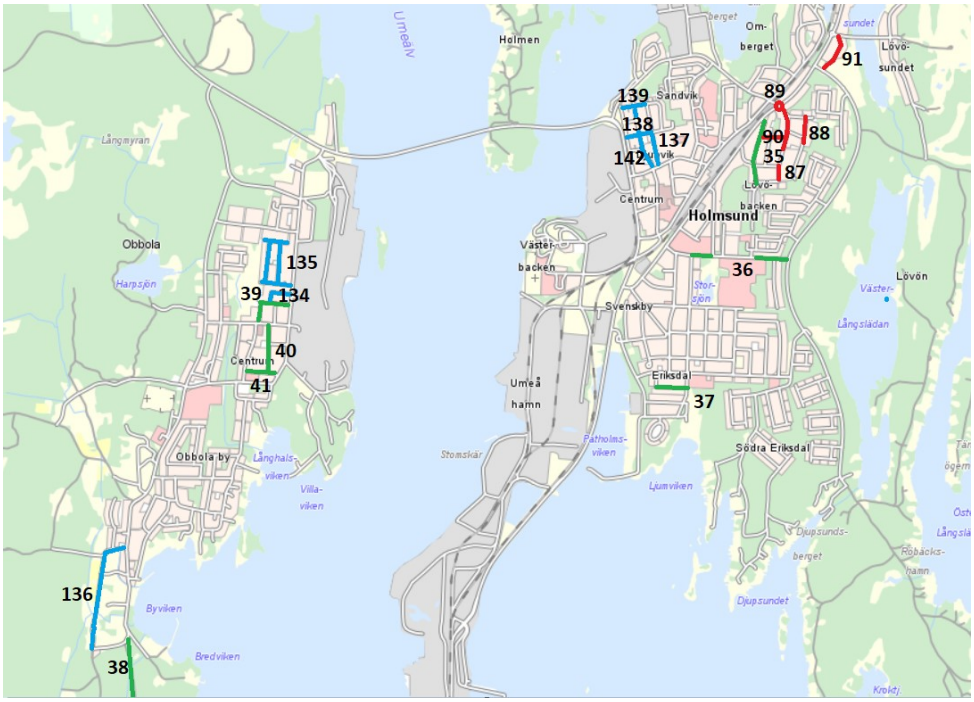
Hörnefors

Sävar

Holmsund Obbola

Slitlagerplan Gång- och Cykelvägar 2024-2026

Slitlagerplan Gång- och Cykelvägar 2024-2026

2024

	Slitlagerplan GC 2024-2026						2024-03-05
Nr			år	Prio	Antal m	bredd m	Antal m2
1	Tvärågatan	Grisbacka	2024	2	460	3	1380
2	Backenvägen-Skiftesvägen Westside	Väst	2024	2	78	3	234
3	Backenvägen Projekt	Grubbe	2024				
4	Murargränd Bryngelsvägen	Grubbe	2024	2	100	3	300
5	Kullavägen	Umedalen	2024	2	300	3	900
6	Backenvägen Projekt	Backen	2024				
7	Tvistevägen-Terapivägen	Universitetsomr.	2024	1	200	3	600
8	Segelgatan Nilsjansvägen	Teg	2024	2	380	3	1140
9	Kyrkvägen-Annavägen	Obbola	2024	2	95	3,5	333
10	Stengången	Carlshem	2024	2	200	3	600
11	Tomtebo Källplatsen-Blåkullev	Tomtebo	2024	1	400	3	1200
12	Skravelsjövägen, Härvelvägen	Röbäck	2024	1	600	3	1800
13	Teaterallen	Umedalen	2024	1	440	3	1320
14	Petrus Laestadius väg	Olofsdal	2024	1	130	3	390
15	Porfyrvägen-Glimmervägen	Carlshem	2024	1	180	3,5	630
16	Fruktvägen	Böleäng	2024	1,2	600	3	1800
	Summa 2024				**4163**		**12627**

Slitlagerplan Gång- och Cykelvägar 2024-2026

2025

17	Vargvägen	Mariedal	2025	1	150	3	450
18	Laxgränd och Nipvägen	Böleäng	2025	2	480	3	1440
19	Dirigentstråket	Rödäng	2025	1	600	3	1800
20	Flygplatsvägen	Teg	2025	1	400	3	1200
21	Västerlånggatan-Flisvägen norr	Hörnefors	2025	2	95	3	285
21	Västerlånggatan-Flisvägen söder	Hörnefors	2025	2	90	3	270
22	Åkervägen-Björkvägen	Hörnefors	2025	2	90	3	270
22	Björkvägen-Alvägen	Hörnefors	2025	2	145	3	435
23	Granvägen-Alvägen väster	Hörnefors	2025	2	80	3	240
23	Aspvägen-Björkvägen	Hörnefors	2025	2	80	3	240
24	Industrivägen mot gångbro	Hörnefors	2025	2	65	3	195
25	Megrundsvägen-Åkervägen	Hörnefors	2025	2	105	3	315
26	Grubbevägen	Grubbe	2025	1	200	3,5	700
27	Hedlundavägen /Ö Prinsgatan	Väst	2025	2	75	3	225
28	Ålidtunneln-Gluntens väg	Sofiehem	2025	2	200	3	600
29	Malmvägen-Silvervägen	Carlslid	2025	2	600	3	1800
30	Gråstensvägen	Carlshem	2025	2	36	3	108
	Summa 2025				**3 491**		**10573**

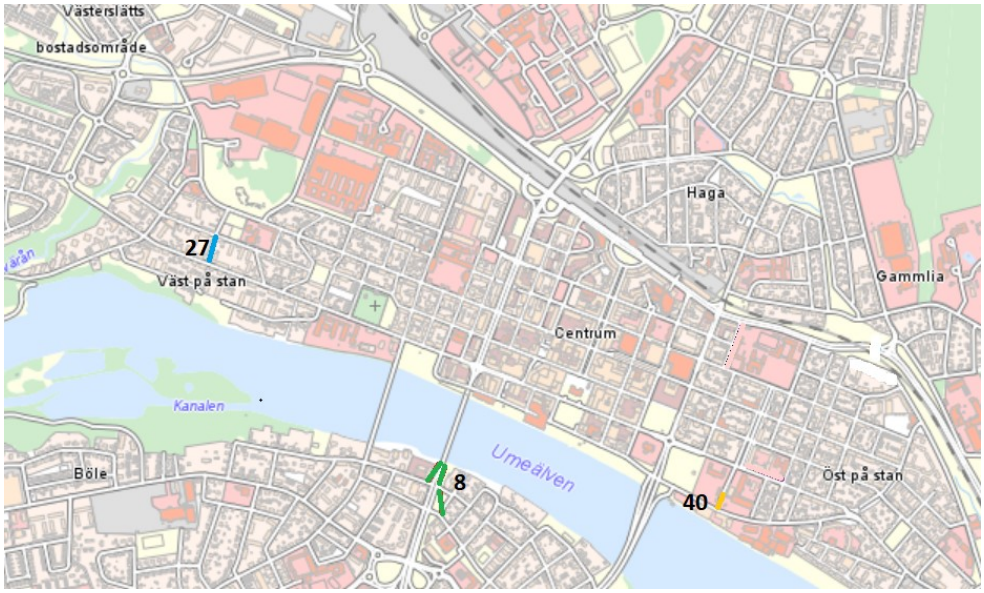
Slitlagerplan Gång- och Cykelvägar 2024-2026

2026

31	Stadsliden	Berghem	2026	2	300	4	1200
32	Morkullevägen-Nydala	Mariehem	2026	2	170	3	510
33	Älvans väg	Tomtebo	2026	2	480	3	1440
34	Elevstråket	Ålidhem	2026	2	135	3	405
35	Flintvägen-Malmvägen	Carlslid	2026	2	165	3	495
36	Stengången	Carlshem	2026	1	350	3,5	1225
37	Majorsgatan-Drottninggatan	Sävar	2026	2	80	4	320
38	Åkervägen-Lärkstigen	Sävar	2026	2	70	3	210
39	GC från centrum till skolan	Sävar	2026	2	300	3	900
40	Västra Strandgatan, Residensgatan	Östra	2026	1	110	4	440
41	Formvägen	Ersboda	2026	2	620	3	1860
42	Väg 503 GC		2026	1	400	3	1200
	Summa 2026				**3180**		**10205**

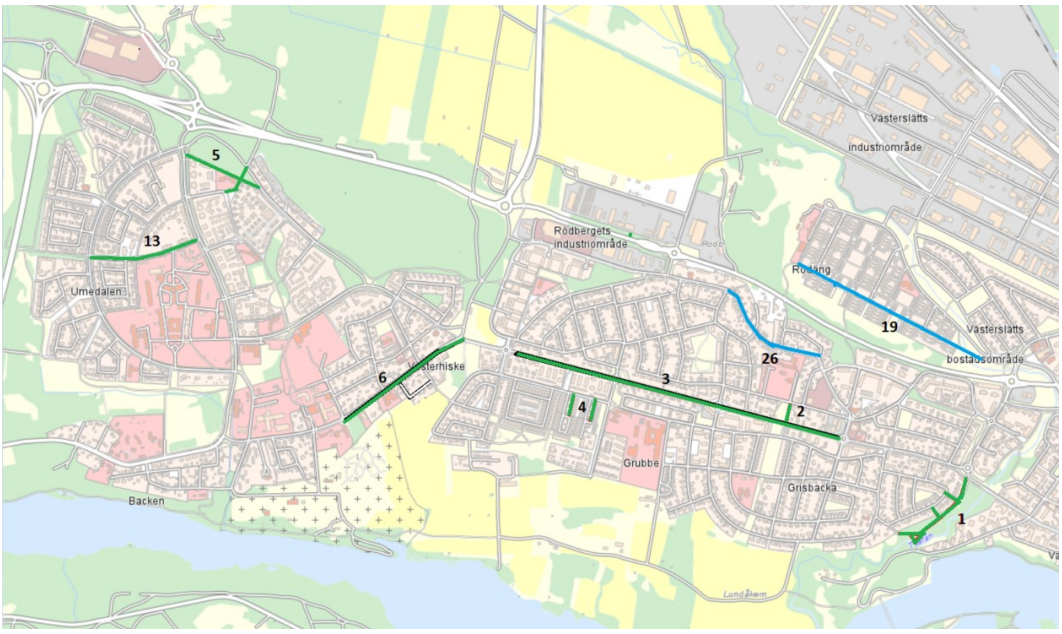
Slitlagerplan Gång- och Cykelvägar 2024-2026

Centrum Teg

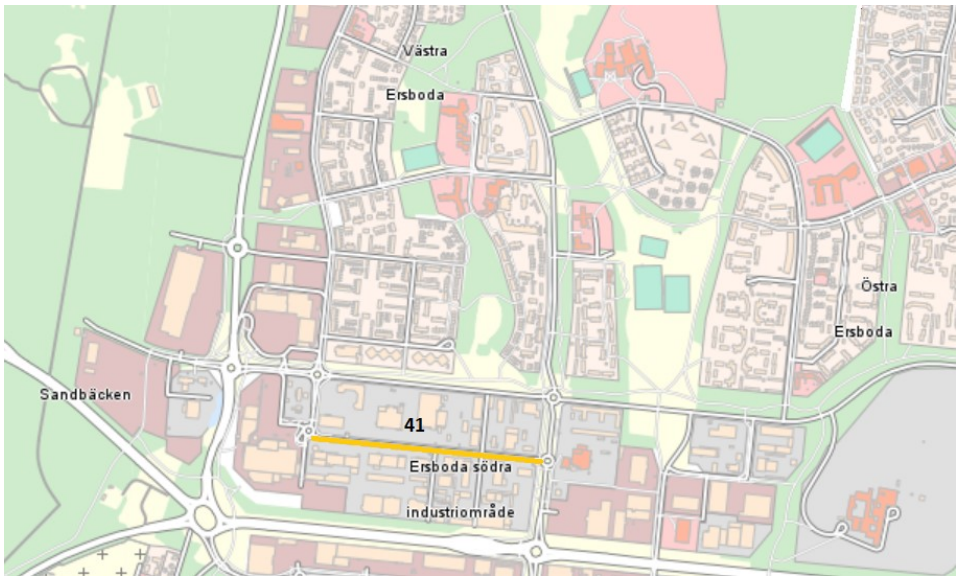
Slitlagerplan Gång- och Cykelvägar 2024-2026

Grubbe Backen Umedalen

Slitlagerplan Gång- och Cykelvägar 2024-2026

Ersboda

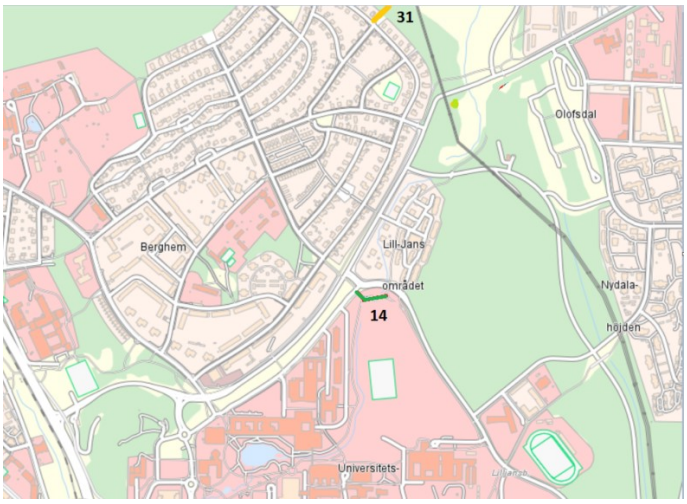
Slitlagerplan Gång- och Cykelvägar 2024-2026

Haga Mariedal

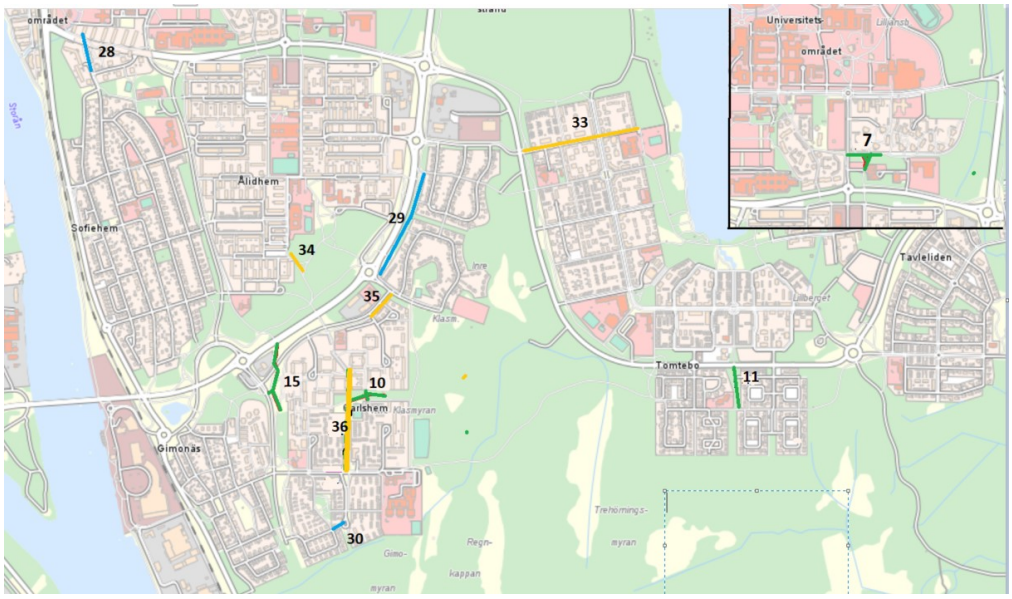
Slitlagerplan Gång- och Cykelvägar 2024-2026

Berghem Olofsdal

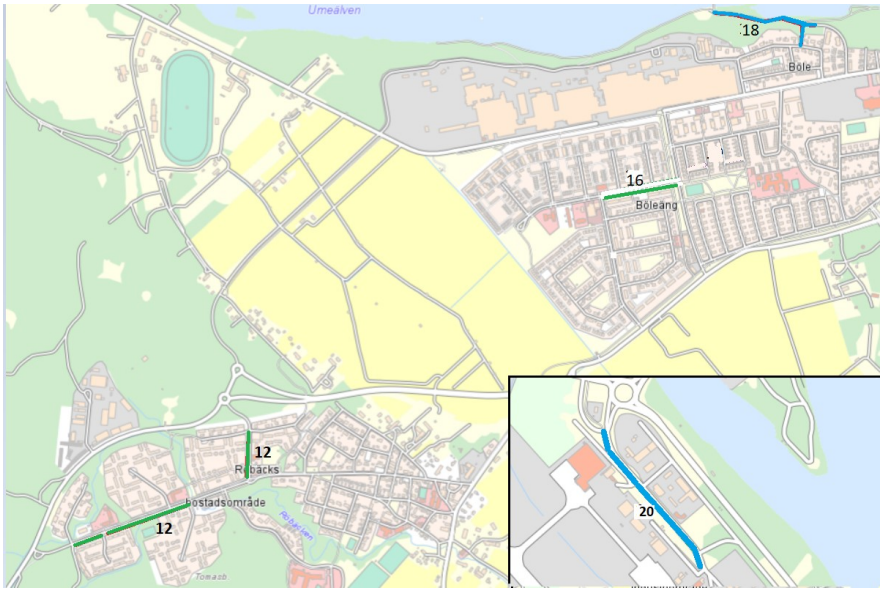
Slitlagerplan Gång- och Cykelvägar 2024-2026

Ålidhem Carlshem Tomtebo

Slitlagerplan Gång- och Cykelvägar 2024-2026

Teg Böleäng, Flygplatsvägen

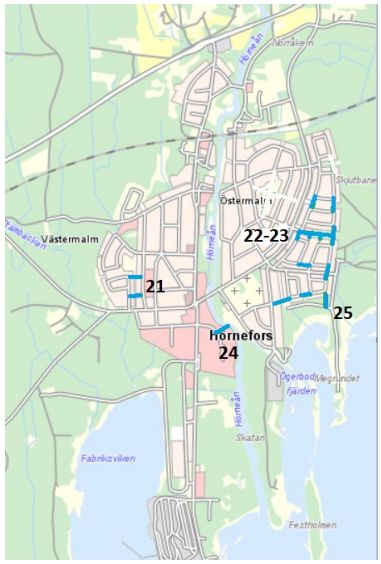

Slitlagerplan Gång- och Cykelvägar 2024-2026

Obbola

Hörnefors

Slitlagerplan Gång- och Cykelvägar 2024-2026

Sävar

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-03-04
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00150

Yttrande Planeringsdirektiv och budget för 2025 samt plan för 2026–2028_förslag

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att överlämna förvaltningens yttranden enligt bilagor.

att anse ärendet justerat.

Ärendebeskrivning
Stadsledningskontoret har i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för planeringsprocess, budget och investeringar sammanställt ett förslag till planeringsdirektiv för 2025. Berörda nämnder ska skriftligt besvara följande remissfrågor:
Remissfråga 1 - Vilka väsentliga förändringar påverkar utförandet av nämndens grunduppdrag under kommande år?

Remissfråga 2 - Hur skulle nyttjande av lokaler, kompetens och teknik behöva förändras, för att vara långsiktigt hållbart?

Remissfråga 3a - Bedömer nämnden att förslaget till investeringsbudget 2025 och plan 2026-2028 innebär några väsentliga verksamhetskonsekvenser?

Remissfråga 3b - Bedömer nämnden att det kommer att ske väsentliga förändringar verksamhetsmässigt som påverkar det föreslagna 10 åriga investeringsunderlaget?

Remissfråga 4 - Vill nämnden göra ett uttag ur fiktivt eget kapital?

Remissfråga 5 - Bedömer nämnden att ett eller flera av fastställda program bör revideras, utökas eller avgränsas?

Remissfråga 6 - Bedömer nämnden att det finns behov av revidering av nämndens taxor eller avgifter för verksamhetsåret 2024?

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2024/00150

Beslutsunderlag

Remissfråga 1. Bilaga
Remissfråga 2. Bilaga
Remissfråga 3. Bilaga
Remissfråga 4. Bilaga
Remissfråga 5. Bilaga
Remissfråga 6. Bilaga
TN underlag yttrande 2025-2028 samt 10-åriga förändrade projekt. Bilaga.

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut är inte tillämpbar i ärendet.

Beredningsansvariga

Karin Isaksson
Marcus Bystedt
Fanny Nyberg
Hanna Ekman
Verksamhetschefer

Beslutet ska skickas till

KSdiarium senast 22 mars i word-format, märk yttrandet med KS-2023/00651.

Stadsledningskontorets förslag version 1 till

Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2025

Ekonomiska ramar för budget 2025 och plan 2026–2028

Grunduppdrag, driftsbudget till nämnder

Inriktningsmål och program

Tilläggsuppdrag till nämnder och bolag

UMEÅ KOMMUN

Innehåll

Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv 4

Förutsättningar för planperioden 2025–2028 5

Ekonomiska förutsättningar 5
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning 6
Demografisk utveckling 7
Näringslivskonjunktur 8
Bostadsmarknad och bostadsförsörjning 8
Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling 10
Sammanfattning 11

Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder 12

Kommunstyrelsen 14
Tekniska nämnden 16
Byggnadsnämnden 19
Miljö- och hälsoskyddsnämnden 21
För- och grundskolenämnden 23
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 25
Individ- och familjenämnden 27
Äldrenämnden 29
Kulturnämnden 31
Fritidsnämnden 33
Personalnämnden 35
Valnämnden 36
Gemensamma nämnder 37

Inriktningsmål och program 38

Kommunfullmäktige styr med inriktningsmål och program 38
Inriktningsmål 39
Program för tillväxt 40
Program för social hållbarhet 42
Program för Klimatneutrala Umeå 2040 47

Personalpolitiska mål och uppdrag 51

God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer, tilläggsuppdrag och finansiella mål .. 52

Uppföljning, analys och utvärdering 53
Lagstadgade planer 54

Förslag budget 2025 och plan 2026–2028 för nämnder och styrelse 55

Tabell 1. Totalramsberäkning 56
Tabell 2. Förslag till budgetramar nämnder och styrelse 2025 58
Tabell 3. Specifikation av förslag kommunstyrelsens budgetram 59
Tabell 4. Resultaträkning 2024–2028 60
Tabell 5. Finansieringsbudget 2024–2028 60
Tabell 6. Nyckeltal 61
Förslag till investeringsramar 2025–2028 62
Tabell 7. Förslag till investeringsramar per nämnd 62
Tabell 8. Nya investeringsprojekt, över 50 mnkr 63
Bilagor till planeringsdirektiv 2025, version 1 64

Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv

Du läser nu stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv version 1 för 2025–2028. Version 1 innehåller förslag till totalram och nämndramar för kommande planeringsperiod. Förslaget baseras på kommunfullmäktiges senaste beslut om planeringsdirektiv för 2024 (d.v.s. på senaste tillgängliga beslut om skattesats, mål, budgetramar med mera) samt andra kommunfullmäktigebeslut som är viktiga för planering. Detta innebär att de mål och program som ingår i förslaget är desamma som kommunfullmäktige fastställt för 2024 (beslut juni 2023)

Detta innebär att förslaget baseras på:

- Av kommunfullmäktige fastställd skattesats för 2024 (22,80)
- Av kommunfullmäktige fastställd utdelning från Umeå Kommun Företag AB, (0 kr)

Dessa grundförutsättningar ingår även i den modell för totalramberäkning kommunstyrelsen fastställt. Totalramsberäkningen utgår från den av kommunfullmäktige senast beslutade budgeten och flerårsplanen. Den revideras med skatteintäkter och generella statsbidrag enligt regeringens bedömning över skatteunderlagets utveckling i höstpropositionen i kombination med Umeå kommuns egen befolkningsprognos. Vidare justeras kostnader för pensioner enligt senaste beräkning från avtalad pensionsförvaltare. Den fördelningsbara ramen är det som kvarstår efter att prognosticerade intäkter från skatter och bidrag, kraftverksamhet samt eventuell utdelning reducerats för särskilda åtaganden som kommunfullmäktige beslutat om samt en fördelningsreserv för politiska prioriteringar.

Stadsledningskontorets förslag innehåller inte någon omprioritering eller omfördelning mellan kommunens nämnder, bortsett från eventuella beslutade tekniska ramjusteringar. Enligt fastställd modell föreslås styrelse och nämnder erhålla samma procentuella andel av den fördelningsbara ramen som i kommunfullmäktiges senaste beslut.

Föreslagen budgetram för nämnd innefattar kostnader för nämndens verksamhet i 2025 års prisnivå. Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har beräknats med utgångspunkt från nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Planeringsdirektiv version 1, med bilagor skickas till nämnder och bolag för yttrande. Fram till den 22 mars kan de lämna sina yttranden. Efter att yttranden från nämnder och bolag sammanställts, skickas planeringsdirektiv version 2 med bilagor ut för partipolitisk beredning. De olika partierna tar sedan fram sina förslag till planeringsdirektiv. Kommunfullmäktige beslutar i juni 2024 om den slutgiltiga budgeten för 2025.

Förutsättningar för planperioden 2025–2028

Ekonomiska förutsättningar

Den globala ekonomin påverkas av två stora störningar, den tidigare covid-19-pandemin och pågående krig i Ukraina. Effekterna av dessa har lett till stor påverkan på arbetsmarknaden och hög inflation i många länder. För att motverka den höga inflationen har världens centralbanker höjt styrräntorna kraftigt under 2022 och 2023.

Lågkonjunktur och urholkad köpkraft

Inflationen bedöms vika ned 2024, men även om inflationen sjunker kommer den högre prisnivån och räntenivåerna att bestå. Det medför en ihållande urholkning av köpkraften för alla sektorer av ekonomin. Den höga inflationen ger kraftigt ökade pensionskostnader och höga prisökningar i de kommunala verksamheterna 2024. Riksbankens inflationsmål på 2 procent väntas nås 2025, men anpassningen till varaktigt högre prisnivå och räntor kommer sannolikt att pågå flera år efter att inflationen normaliserats.

Fallande inflation blir avgörande för vändning 2025

Kommunernas samlade resultat bedöms bli negativt 2024 för att sedan förbättras till att motsvara 2 procent av skatter och bidrag 2025, under förutsättning av att inflationen faller. 2026 förbättras resultatet ytterligare då pensionskostnaderna fortsätter minska och 2027 är prognosen tillbaka till vad som skulle kunna betraktas som normal utveckling.

Långsiktighet och omställning

Utöver de ekonomiska förutsättningarna är kompetensförsörjning en av de största utmaningarna för kommunerna. Samtidigt som kommunerna måste spara behöver de rekrytera och behålla kompetent arbetskraft samt ställa om verksamheten utifrån brist på tillgänglig arbetskraft. Dessutom förväntas kommunerna göra insatser för klimatförändringar, grön omställning och för att motverka kriminalitet. De utmaningar som kommunerna står inför kräver långsiktiga analyser för att kunna vidta strukturella åtgärder i omställningsarbetet.

Förutsättningar för Umeå kommun

Skatteintäkterna utvecklas enligt prognos relativt väl i nominella tal under planeringsperioden. Efter en inbromsning 2024 ökar skatteunderlaget snabbare under åren 2025 till 2027, ungefär i linje med historiska genomsnitt. Realt sett är dock utvecklingen svagare än den historiska trenden.

Pensionskostnaderna, som ökat kraftigt de senaste åren, väntas sjunka väsentligt 2025 till följd av antagandet om sänkt inflation.

Investeringstakten de kommande åren ligger betydligt över historiska nivåer, bland annat som en följd av uppskjutna investeringar under pandemin. Den höga investeringsnivån förväntas bestå även efter planeringsperioden och för perioden 2023–2033 väntas investeringarna mer än fördubblas i förhållande till de senaste 10 åren. En långsiktig finansiell analys (se bilaga 7) har genomförts som bland annat visar på den påverkan en hög investeringsnivå får på kommunens ekonomi. Med ett oförändrat resultatkrav på 1% leder det till att självfinansieringsgraden sjunker, låneskulden ökar kraftigt och soliditeten försämras. Av analysen framgår även att Umeås soliditet är relativt låg (2022) och låneskulden per innevånare relativt hög (2021) i förhållande till jämförbara kommuner.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling och förändringar av statsbidrag och regleringar i budgetproposition för 2024 samt på Umeå kommuns egen befolkningsprognos.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Umeå kommun (mnkr)	Budget 2024*	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning i budget 2024 och prognos 2025-2028	9 346	9 681	10 152	10 550	10 925
Specifikation prognos:					
Skatteintäkter	7 894	8 239	8 682	9 074	9 434
Inkomstutjämning	1 399	1 485	1 574	1 648	1 718
Kostnadsutjämning	-859	-874	-889	-913	-926
Regleringsbidrag	408	329	280	234	191
LSS-utjämning	227	230	232	234	236
Strukturbidrag	0	0	0	0	0
Införandebidrag	0	0	0	0	0
Slutavräkning	4	0	0	0	0
Fastighetsavgift	273	273	273	273	273
Summa	**9 346**	**9 681**	**10 152**	**10 550**	**10 925**

* Enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

Kommunfullmäktige fastställde i juni 2023 skattesatsen för år 2024 till 22,80 kr. En förändring av skattesatsen med en skattekrona motsvarar 361 miljoner kronor i skatter och

bidrag år 2025. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning beräknas öka med 335 miljoner kronor mellan budget 2024 och budget 2025.

Demografisk utveckling

Oroligheterna i omvärlden avlöser varandra och bidrar till att skapa osäkra förutsättningar kring prognoser om befolkningens utveckling. Hittills under 2023 är antalet födda rekordlågt. Trenden från fjolåret håller alltså i sig. Den stigande inflationen har sedan slutet av 2022 vänt och påbörjat sin nedgång mot Riksbankens målsättning om 2 procent vilket påverkar framtidsutsikterna för många hushåll. Förbättrade ekonomiska förutsättningar bedöms få en positiv inverkan på antalet födda.

De senaste tio åren har Sveriges befolkning ökat med drygt 965 000 personer. Det motsvarar en ökning på 10,1 procent eller en årlig tillväxttakt på 0,97 procent. De kommande tio åren beräknas befolkningen öka men i en lägre takt. År 2032 beräknas Sveriges folkmängd ha ökat med drygt 500 000. Det motsvarar en ökning med 4,8 procent eller 0,47 procent per år. Antalet födda ökade tillfälligt under pandemin men efter släppta restriktioner återgick antalet till den långsiktigt nedgående trend som har setts de senaste tio åren. Under det första halvåret 2023 minskade antalet födda i Sverige med 5,5 procent jämfört med 2022 års utfall.

Skatteverket har i uppdrag att upprätthålla korrekta register inom folkbokföringen. Under året har extra medel för kontroller tillförts för att kontrollera och rätta avvikelser i befolkningsregister. Prognoser visar på drygt 34 000 felaktigt registrerade invånare i Sverige. För Umeå är prognosen 520 individer. Fram till och med första november i år har 153 invånare i Umeå avskrivits och därmed tagits bort som invånare i Umeå kommun. Dessa individer försvinner ur våra register som utvandrade från landet.

Umeås befolkningstillväxt under 2023 ligger på samma nivå som utvecklingen i våra jämförelsekommuner. Befolkningsutvecklingen i Umeå kommun under 2023 är lägre än under 2022 och på en lägre nivå än tidigare år. Utfallet ligger marginellt lägre än tidigare prognosticerat. Enligt aktuell prognos ökar Umeå sin befolkning mellan 800 och 1 000 invånare. Sammantaget ger detta en förväntad tillväxt på helåret 2023 som ligger lägre än de senaste åren. Den lägre tillväxten förklaras i likhet med riket av ett minskat antal födda samt högre utvandring i form av Skatteverkets avregistreringar av ej avregistrerade men utflyttade studenter.

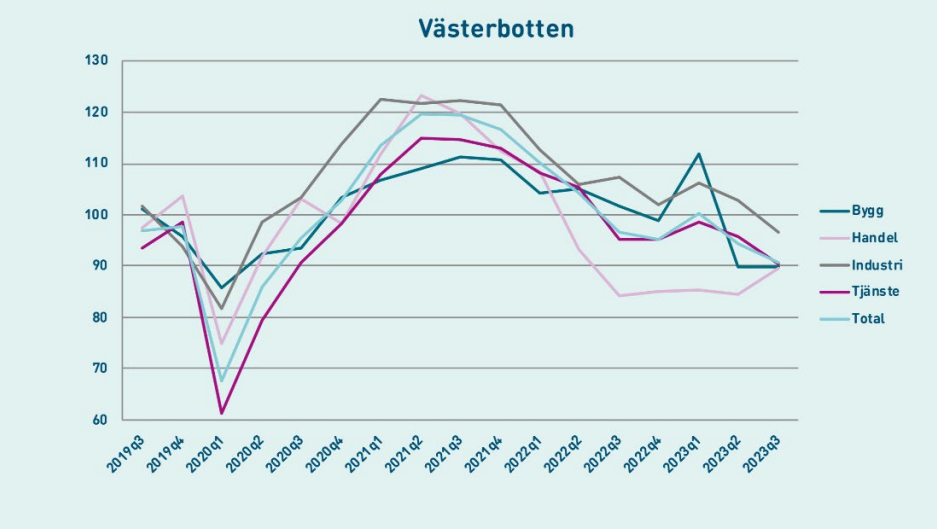
Den aktuella befolkningsprognosen 2023–2034 utgår från den faktiska befolkningen i Umeå år 2022 och sträcker sig fram till och med prognosens slutår 2034. Befolkningsutvecklingen i årets prognos hamnar marginellt lägre än i fjolårets prognos. Totalt sett prognostiseras

befolkningen i Umeå kommun att växa med nära 15 600 personer, från 132 235 invånare år 2022 till nära 148 000 invånare 2034. Den genomsnittliga befolkningsökningen är drygt 1 300 personer årligen. Ökningstakten är jämn men något lägre i början än i slutet av prognosperioden. Enligt prognosen kommer Umeå kommun att passera 140 000 invånare under år 2028.

Näringslivskonjunktur

I grunden är bedömningen av perioden negativ med fortsatt utmanande konjunkturläge efter pandemi och konflikter. Nuvarande bedömning är att konjunkturen vänder uppåt igen 2026. Främst ränteläget innebär att hushållens köpkraft fortsätter att urholkas samtidigt som den viktiga byggsektorn för bostäder bromsat in. Umeå och Norra Sverige fortsätter dock att dra nytta av de stora industri och infrastruktursatsningarna som till viss del väger upp, samtidigt som resursbrist förekommer i vissa sektorer. Norra Sveriges konjunktur bedöms starkare än övriga Sverige och Umeås starka branschbredd och stora offentliga sektor skapar i vanlig ordning motståndskraft mot starka svängningar.

Norrlandsfondens konjunkturbarometer för Västerbotten

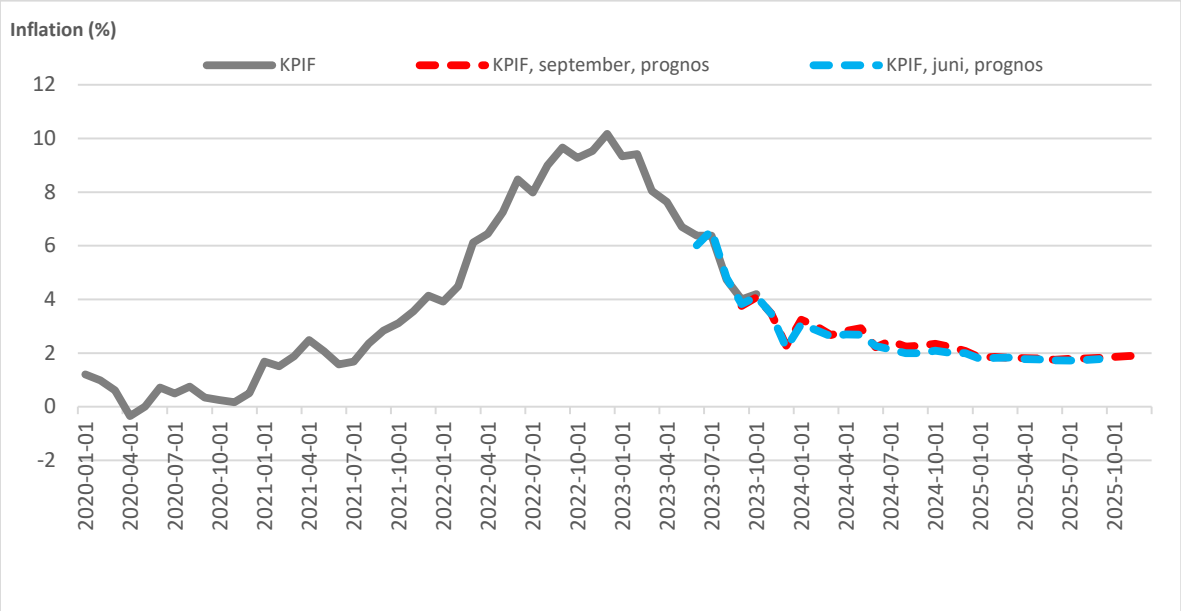
Figur 1. Konfidensindikatorn tas fram genom en företagsenkät och mäter nuläget i näringslivet samt hur företagen ser på den närmaste framtiden (källa Norrlandsfondens konjunkturbarometer 2023)

Bostadsmarknad och bostadsförsörjning

Förutsättningarna på bostadsmarknaden är ogynnsamma men det går åt rätt håll. Efterfrågan på bostäder påverkas i huvudsak av tre underliggande faktorer: gynnsamma räntenivåer, god inkomstutveckling och en växande befolkning. Dessa faktorer påverkar därmed förutsättningarna för bostadsbyggande på alla kommuners bostadsmarknader. I

avsnittet om demografi konstateras att prognosen över befolkningsutvecklingen är marginellt lägre än föregående år.

Räntenivåer och inkomstutveckling påverkas båda av inflationstakten. Riksbankens prognoser över inflationstakten har förändrats avsevärt sedan kriget i Ukraina inleddes i början av 2022. Räntekurvor har som följd justerats upp och flertalet höjningar av styrräntan har genomförts under 2022 och 2023. Sedan sista november 2022 har styrräntan ökat från 2,5 till 4,0 procent. Detta medför att såväl bolåneräntor som andra räntor stigit snabbt. Inkomstutvecklingen har under det senaste året inte legat i paritet med den stigande inflationen samtidigt som den förväntade löneutvecklingen ligger lägre än prognostiserad inflation, vilket medför sjunkande reallöner. Riksbankens prognos redovisar negativ reallöneutveckling under 2022 och 2023.

Figur 2. Utveckling och prognoser av inflationstakten i Sverige, 2020-01-01 - 2025-12-01, Riksbanken

Förutsättningarna för bostadsmarknaden förändrades därmed mycket under 2022 med hög inflation, negativ reallöneutveckling och därtill stigande energipriser där endast energipriserna lättats under 2023. I slutet av 2023 (till och med oktober månad) hade villapriserna i Umeå minskat med 1,8 procent medan bostadsrättspriserna minskat med 1,9 procent under de senaste tolv månaderna. Sjunkande priser bidrar negativt till investeringsviljan på bostadsmarknaden. När priset på bostäder sjunker minskar också produktionen.

Bostadsbyggandet i Umeå kommun för 2024 förväntas ligga på samma nivåer som 2023 års bostadsbyggande. Det är framför allt bostadsbyggandet för 2025 och eventuellt 2026 som påverkas av ökad osäkerhet på bostadsmarknaden. Bostadsproduktion är en lång process och ett stopp i uppstart av projekt idag; ger effekt på färdigställandet av bostäder under

främst 2025 men även 2026. Antalet påbörjade bostäder minskade under 2022 och har fortsatt att minska under 2023. Även om planberedskapen stärkts under de senaste åren och Umeå kommuns förutsättningar för ökat bostadsbyggande är bättre än för några år sedan så kommer bostadsbyggandet 2025 att vara lägre, oavsett ekonomiska förutsättningar för branschen. Detta medför att kommunens bostadsbrist bedöms öka under åren 2024–2026 för att sedan återigen minska från och med 2027.

Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling

Arbetsförmedlingen gör två gånger per år en arbetsmarknadsprognos för arbetsmarknaden som helhet samt en regional prognos. De anger att arbetsmarknadens omfattande brist på arbetskraft med rätt kompetens har dämpats något under 2023, men bristtalen på riksnivå är i vårens undersökning fortsatt över det historiska genomsnittet både bland offentliga och privata arbetsgivare. Allra mest omfattande är bristsituationen i norra Sverige. Då situationen på arbetsmarknaden i norr är ett resultat av tillväxt och snabbt demografisk omställning, förväntas ingen snabb omsvängning. I Norr- och Västerbotten har arbetslösheten fortsatt minska under året och Arbetsförmedlingen bedömer att den inte kommer öka nämnvärt under prognosperioden trots det försämrade ekonomiska läget i riket.

Med en förväntat låg ökning av arbetskraftstillgången behöver Umeå kommun som arbetsgivare jobba än mer med att behålla medarbetare och använda den tillgängliga kompetensen på rätt sätt. Sjuktalen i kommunen har minskat under 2023 och förväntas minska något ytterligare under slutet av året. Arbetet med systematiska arbetsmiljöarbetet, Friskfaktorer och övriga insatser inom ramen för nämndernas kompetensförsörjningsplaner för att fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare, är några exempel på viktiga insatser för att fortsätta den trenden. Att fortsatt behålla, utveckla och ge förutsättningar för omställning av kompetens hos redan anställda måste vara i fokus hos verksamheterna. Att vara en lärande organisation som involverar de anställda i förändringsresan är av största vikt.

Ytterligare insatser kommer även krävas för att säkerställa nyttjande av ännu ej fullt nyttjade resurser på arbetsmarknaden såsom studenter, pensionärer men även de personer som idag finns inskrivna som arbetssökande på Arbetsförmedlingen.

En viktig förutsättning för attraktivitet och kompetensförsörjning är den långsiktiga lönepolitiken. Parterna inom industrin tecknade ett nytt löneavtal som innebär att värdet på löneökningarna är 4,1 procent 2023 och 3,3 procent 2024. Flera andra sektorer har följt efter och tecknat avtal som följer industriavtalet och SKR har reviderat det sista avtalsåret med Kommunal som innebär att även deras löneökningsutrymme skulle motsvara 4,1 procent 2023. Här ska ju påpekas att avtalen mellan SKR och samtliga de fackliga organisationerna

inom kommuner och regioner går ut våren 2024. Detta gör att bedömning av lönekostnadsförändring för 2024 och framåt är mycket osäker. SKR:s prognos för 2025 är en löneökning på 3,4 procent.

Sammanfattning

Sveriges befolkningstillväxt förväntas halveras under de kommande 10 åren. Även Umeås befolkningstillväxt hämmas av lågt antal födda och högre utvandring. Umeå väntas växa långsammare på sikt.

De ekonomiska förutsättningarna är fortsatt osäkra, framför allt kopplat till bedömd inflationsutveckling. Under förutsättning av att inflationen faller bedöms ekonomin förbättras 2025 och 2026 då pensionskostnaderna minskar och 2027 är prognosen tillbaka till vad som skulle kunna betraktas som normal utveckling. Den urholkade köpkraften kräver dock kostnadsanpassning de kommande åren.

Konjunkturen påverkar näringslivsutvecklingen negativt men Umeå ligger bättre till än övriga Sverige då Norrland har en starkare konjunkturutveckling. Umeås branschbredd och stabil offentlig sektor skapar också motståndskraft mot kraftiga svängningar.

Det råder fortsatt stora osäkerheter i bostadsbyggandet. Det påverkas negativt av det höga ränteläget och reallönesänkningar. Eftersom bostadsbyggandet är en lång process påverkas tillgången till bostäder på sikt. Bostadsbristen förväntas öka under 2025-2026 för att sedan sjunka 2027. Bostadsbristen påverkar möjligheterna till inflyttning negativt.

En låg arbetslöshet i riket och särskilt i norr, tillsammans med en långsammare befolkningstillväxt leder till brist på arbetskraft i kommunen. Det ställer krav på omställning och förändrade arbetssätt för att kunna fortsätta leverera samhällsservice.

Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder

I mars 2021 fastställde kommunfullmäktige att alla nämnder och helägda bolag ska ha ett skriftligt grunduppdrag som förtydligar det kommunala ändamålet med nämnden/bolaget. Kommunfullmäktige ansvarar för att fastställa grunduppdrag till nämnd och bolag. Grunduppdraget förtydligar det kommunala ändamålet med nämnden/bolaget samt förtydligar nämndens/bolagets roll och ansvar. Grunduppdraget är specifikt för en nämnd eller ett bolag. Grunduppdragen ska vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod. Kommunfullmäktige följer årligen upp hur nämnd/bolag hanterat sitt grunduppdrag. Grunduppdraget revideras vid behov.

För bolag framgår grunduppdraget i bolagsordning och konkretiseras genom bolagets ägardirektiv. För nämnd framgår grunduppdraget i nämndens reglemente samt i kommunfullmäktiges beslut om planeringsdirektiv och budget. Observera att grunduppdrag för styrelse och nämnder fastställts i kommunens *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogats i planeringsdirektivet.

Grunduppdraget är utgångspunkt för verksamhets- och bolagsstyrning

Inom ramen för tilldelat grunduppdrag har nämnder/bolag möjlighet att utifrån sina specifika förutsättningar och behov fastställa hur verksamhetsstyrning och uppföljning ska utformas. Detta innebär att varje nämnd och bolagsstyrelse inom grunduppdragets ramar, lagstiftning, övriga direktiv och riktlinjer från kommunfullmäktige har mandat att besluta om mål, uppdrag och aktiviteter för sina egna verksamheter samt besluta om vilka av nämndens respektive bolagets mål och uppdrag som ska vara tillämpliga för de externa utförare nämnden respektive bolaget tecknat avtal med. Vid utformning av nämnds- eller bolagsspecifik verksamhetsstyrning och uppföljning har dock nämnd och bolag att följa eventuella krav från lagstiftning och författning samt beslut och direktiv från kommunfullmäktige samt anvisning från kommunstyrelsen om hur styrning och uppföljning ska utformas.

Uppföljning av grunduppdraget

Uppföljning av grunduppdraget sker årligen genom att nämnd och bolag bedömer i vilken omfattning nämnden eller bolaget verkställt grunduppdraget och rapporterar sagda bedömning till kommunstyrelsen som sammanställer inför hantering i kommunfullmäktige. Respektive nämnd lämnar rapport med bedömning av hur väl man lyckats med sitt grunduppdrag inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning. Nämndens bedömning ska styrkas med sammanställning av relevanta underlag av kvantitativ och kvalitativ karaktär (statistik, mätningar, medborgar- /brukarundersökningar, medborgardialoger med mera).

Respektive bolag rapporterar i anslutning till delårsrapport, årsredovisning och bolagsstyrningsrapport. Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att utforma anvisning för när och hur rapportering från nämnder och bolag ska ske.

Grunduppdrag och resurstilldelning (budget)

För att möjliggöra att nämnd/bolag har förutsättningar att fullgöra sitt grunduppdrag kan nämnd/bolag tilldelas resurser från kommunfullmäktige. Utöver medel som tilldelas från kommunfullmäktige kan nämnd och bolag ha andra intäkter som nyttjas för att finansiera nämndens eller bolagets grunduppdrag. Om kommunfullmäktige inte har fastställt annat gäller prioriteringsordningen:

- Medel före grunduppdrag: Tillgängliga medel styr grunduppdragets omfattning (bredd/djup)
- Grunduppdrag före inriktningsmål: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före inriktningsmål fastställda av kommunfullmäktige.
- Grunduppdrag och inriktningsmål före tilläggsuppdrag: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag och inriktningsmål fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före eventuella tilläggsuppdrag fastställda av kommunfullmäktige.

Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder

I förslag till ekonomisk ram ingår att PO-pålägget minskar från 44,05% 2024 till 40,84% för 2025. Det är den del av PO-pålägget som avser kollektivavtalad pension som minskar efter anpassning till kostnader för Umeå kommun enligt pensionsskuldsberäkning från KPA.

Kommunstyrelsen

Grunduppdrag

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar kommunens verksamheter och ekonomi samt följer upp och rapporterar utvecklingen i kommunens verksamheter till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ska samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över kommunens nämnder, bolag och av kommunen förvaltade stiftelser.

Kommunstyrelsen ska utöva en samordnad styrning, bereda ärenden inför kommunfullmäktige och ansvara för uppföljning av att fullmäktiges beslut genomförs.

Kommunstyrelsen har ansvar att leda och samordna utveckling av för kommunen strategiskt viktiga områden som ej fördelats till annan nämnd, exempelvis kommunövergripande arbete med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, näringslivs- och tillväxtpolitiskt arbete samt bostads- respektive markförsörjning. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för

- kommunkansli, arkiv och juridik
- arbetsgivarfrågor och lönehantering
- ekonomi, styrning och upphandling
- kommunikation
- markförsörjning och exploatering
- näringslivsutveckling
- säkerhet och trygghet
- strategisk utveckling och innovation
- översiktsplanering

Kommunstyrelsen är även anställningsmyndighet för kommunens samlade förvaltningsorganisation och ansvarar för arbetsgivarpolitiken.

Uppföljning av grunduppdrag

Kommunstyrelsens grunduppdrag följs upp genom att kommunstyrelsen översiktligt redovisar de mått och steg som styrelsen vidtagit för att verkställa sitt uppdrag när det gäller

- styrning, ledning och samordning
- uppföljning och uppsikt över nämnder, bolag och andra väsentliga aktörer
- beredning och verkställande av ärenden av väsentlig karaktär som hanterats i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen ska även följa och återrapportera ställning och utveckling inom strategiskt viktiga områden för kommunen, exempelvis kommunövergripande arbete med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, näringslivs- och tillväxtpolitiskt arbete samt bostads- respektive markförsörjning. Uppföljning av grunduppdraget ska återrapporteras skriftligt,

relevanta nyckeltal, indikatorer och statistik kan användas för att beskriva och analysera utfall, trender och tendenser.

Ekonomisk ram för kommunstyrelsen 2025 (mnkr)

Kommunstyrelsens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-1 222,08
Teknisk ramjustering 2024 KSnau 2023-11-07	5,57
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-82,00
Kommunstyrelsens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-1 302,78
Justering av PO-pålägg	4,55
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-xx,xx
Yy	-yy,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	**-1 298,24**
Minskad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	0,28

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag kommunstyrelsen
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Tekniska nämnden

Grunduppdrag

Tekniska nämnden ansvarar för kommunens anläggningar; fastigheter, gator, vägar, parker och allmänna platser. Tekniska nämnden ansvarar även för kommunens interna servicefunktioner samt färdtjänst. Nämndens uppdrag är att:

- planera, bygga, förvalta och utveckla kommunens infrastruktur och offentliga utomhusmiljöer, fastigheter och IT-system
- svara för den kommunala väghållningen och förvalta offentliga platser
- försörja Umeå kommuns verksamheter med lokaler och boende för sociala behov
- svara för samordning och utveckling av kommunens IT och telefonisystem
- tillhandahålla färdtjänst
- tillhandahålla intern service inom måltider, lokalvård och vissa vaktmästartjänster
- fullgöra kommunens uppgifter avseende trafikfrågor

Nämndens ansvarsområde omfattar alla verksamheter inom teknik- och fastighetsförvaltningen vilka är Gator och parker, Fastighet, IT, Måltidsservice samt Städ- och verksamhetsservice.

Uppföljning av grunduppdrag

Tekniska nämndens grunduppdrag följs upp kontinuerligt och återrapporteras skriftligt till kommunfullmäktige vid delårs- och årsbokslut. Nämnden kommer fastställa och använda relevanta nyckeltal, indikatorer och statistik för att översiktligt beskriva och analysera utfall, trender och tendenser avseende grunduppdraget. Detta innebär att nämnden i löptext kortfattat beskriver om nämnden anser att grunduppdraget uppnåtts och att nämnden styrker sin bedömning med följande resultatmått:

Resultatmått/indikator	
Resultatmått/diagram andelen röda fastigheter och anläggningar ska minska	”röda anläggningar” beskriver andelen anläggningar och fastigheter med stort underhållsbehov. Förvaltningen arbetar strategiskt och metodiskt utifrån tilldelad ram för att långsiktigt stärka långtidsplanerat underhåll samt anläggningarnas skick och på så vis på sikt minska andelen röda fastigheter och anläggningar.

Resultatmått/diagram andelen döda och allvarligt skadade i trafiken ska minska	Resultatmåttet indikerar resultat av nämndens strategiska arbete för att skapa en trygg och säker gatumiljö
Resultatmått/diagram för standarden på kommunens gator och GC-vägar	Tekniska nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att föreslå och definiera lämpligt nyckeltal
Resultatmått/diagram som på ett tydligt sätt följer Tekniska nämndens roll i digitaliseringsarbetet.	Tekniska nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att föreslå och definiera lämpligt nyckeltal
Resultatmått/diagram över Andel egenägda fastigheter.	Tekniska nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att föreslå och definiera lämpligt nyckeltal

Ekonomisk ram för tekniska nämnden 2025 (mnkr)

Tekniska nämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-1 463,00
Teknisk ramjustering 2024 KS nau 2023-10-10	-0,06
Tekniska ramjustering 2024 KS nau 2023-11-07	-5,57
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-14,0
Tekniska nämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-1 556,99
Justering av PO-pålägg	12,48
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	**-1 544,51**
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-61,89

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag tekniska nämnden

Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Byggnadsnämnden

Grunduppdrag

I byggnadsnämndens uppdrag ingår att verkställa kommunens fysiska planering i form av nya detaljplaner, områdesbestämmelser samt stadsdels- och kvartersöversyner. Nämnden ansvar även för lovprövning, tillsyn och prövning av strandskyddsdispens. Nämnden tar beslut om bidrag för bostadsanpassningar. Inom nämndens område finns mätnings- och kartverksamhet, förvaltning av kommunens landskaps- och fastighetsinformation samt förädling av geografiska data. Nämnden ansvarar för den kommunala lantmäterimyndigheten samt för namnsättning av stadsdelar, gator med mera. Inom sina områden arbetar byggnadsnämnden för en hållbar utveckling i Umeå.

Uppföljning av grunduppdrag

Byggnadsnämndens uppföljning av grunduppdraget sker utifrån följande perspektiv: personal, ekonomi, kund och verksamhet. Inom respektive perspektiv finns kommungemensamma eller nämndspecifika nyckeltal angivna. Samtliga nyckeltal är viktiga för uppföljningen av nämndens grunduppdrag. De nyckeltal som är särskilt viktiga eller nyckeltal inom områden där nämnden önskar en förflyttning åsätts ett målvärde eller målintervall som följs upp av nämnden per månad, tertial eller år.

Ekonomisk ram för byggnadsnämnden 2025 (mnkr)

Byggnadsnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-57,77
Byggnadsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-60,67
Justering av PO-pålägg	1,98
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	**-58,69**
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-0,92

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag byggnadsnämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Grunduppdrag

I miljö-och hälsoskyddsnämndens uppdrag ingår att möjliggöra god hälsa och en hållbar utveckling i Umeå. Nämnden ansvarar för prövning och tillsyn beträffande miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelssäkerhet samt serveringstillstånd. Nämnden bidrar med underlag för en god samhälls-planering och utveckling genom miljöövervakning, energieffektivisering och klimatpåverkan, naturvård samt kompetensstöd i miljöfrågor vid översiktsplanering och detaljplanering. Nämnden ansvarar också för den lagstadgade budget- och skuldrådgivningen samt för att tillvarata konsumenternas intressen inom konsumentpolitikens område. I tillägg till det ska kommunens förvaltare fullgöra uppgifter enligt föräldrabalken. Nämnden ansvarar även för att avgöra i vilken omfattning tillsynsansvar enligt miljöbalken ska övertas från länsstyrelsen.

Uppföljning av grunduppdrag

Nämndens uppföljning av grunduppdraget sker utifrån följande perspektiv: personal, ekonomi, kund och verksamhet. Inom respektive perspektiv finns kommungemensamma eller nämndspecifika nyckeltal angivna. Samtliga nyckeltal är viktiga för uppföljningen av nämndens grunduppdrag. De nyckeltal som är särskilt viktiga eller nyckeltal inom områden där nämnden önskar en förflyttning åsätts ett målvärde eller målintervall som följs upp av nämnden per månad, tertial eller år.

Ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2025 (mnkr)

Miljö- och hälsoskyddsnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-20,64
Miljö- och hälsoskyddsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-21,68
Justering av PO-pålägg	0,96
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	**-20,72**
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-0,07

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag miljö- och hälsoskyddsnämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

För- och grundskolenämnden

Grunduppdrag

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla barn folkbokförda i kommunen har tillgång till förskola och pedagogisk omsorg samt skolgång i kommunens egna eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunal förskola inklusive förskolor på minoritetsspråk, pedagogisk omsorg i form av dagbarnvårdare och nattisverksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem.

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och till fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor. Vidare har nämnden ansvar för skolpliktsbevakning och samverkan med fristående verksamheter i egenskap av hemkommun, samt att bevilja tillstånd och genomföra tillsyn av fristående förskoleverksamheter eller pedagogisk omsorg.

Nämnden ska säkerställa att den kommunala utbildningen utgår från grundläggande demokratiska värderingar och alla barn och elevers lika värde.

Uppföljning av grunduppdrag

Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via tertialrapporter, styrkort och intern kontroll. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram för- och grundskolenämnden 2025 (mnkr)

För- och grundskolenämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-2 306,20
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-3,00
För- och grundskolenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-2 425,02
Justering av PO-pålägg	47,50
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	**-2 377,52**
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-68,32

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag för- och grundskolenämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Grunduppdrag

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla ungdomar och unga vuxna boende i kommunen har tillgång till skola i kommunens egna verksamheter eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunens gymnasieskolor, anpassad gymnasieskola, Elitidrottsgymnasium (NIU- och RIG) och Riksgymnasium för rörelsehindrade (RH-gymnasium).

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor, samt svara för insyn och samråd gällande fristående gymnasieskolor. Nämnden ska säkerställa att nämndens verksamheter ger eleverna en grund för fortsatta studier och/eller yrkesverksamhet, samt ett aktivt deltagande i samhället i övrigt. Nämnden ansvarar övergripande för ledning, samordning och utveckling av skolväsendet.

Vidare har nämnden ett samlat ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret och kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, gymnasienivå och som anpassad utbildning samt svenska för invandrare (sfi). Nämnden svarar vidare för arbetsmarknad och integration, genom att tillhandahålla sysselsättningsbefrämjande åtgärder samt mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Uppföljning av grunduppdrag

Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via tertialrapporter, styrkort och intern kontroll. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2025 (mnkr)

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-619,24
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-1,00
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens tilldelning enligt planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-651,35
Justering av PO-pålägg	13,95
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy

Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-637,40
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-17,16

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Individ- och familjenämnden

Grunduppdrag

Individ- och familjenämndens grunduppdrag är att tillgodose behov av stöd och omsorg inom socialtjänstens lagstadgade ansvarsområde för att stärka och trygga den enskilde att leva ett självständigt liv. Socialtjänsten arbetar förebyggande för att främja jämlika levnadsvillkor.

Grunduppdraget omfattar att:

- ge stöd, omsorg och skydd till barn, unga och vuxna
- ge stöd och service till barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning
- ge stöd till självförsörjning och tillgodose behov av försörjningsstöd
- tillgodose behov av råd, stöd samt handläggning av familjerättsliga frågor
- tillhandahålla familjerådgivning
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i bostad med särskild service och under vistelsetid på daglig verksamhet
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i ordinärt boende (hemsjukvård under 65 år).

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Enligt ledningssystem för kvalitet (SOSFS 2011:9) ska verksamheterna planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Med hjälp av processer, rutiner samt ett systematiskt förbättringsarbete ska verksamheten uppnå god kvalitet. För huvudprocessen *Tillgodose behov av stöd och omsorg* är nämndens målsättning *Att stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv* utgångspunkten i nämndens uppföljnings-struktur. Uppföljningsstrukturen utgår ifrån ett systematiskt kvalitetsarbete i nämndens delprocesser och ger förutsättningar att följa och synliggöra nämndens verksamhet. Eftersom delprocesserna och grunduppdraget är tätt sammankopplat bidrar strukturen till att möjliggöra uppföljning av nämndens grunduppdrag. Genom att övergripande sammanfatta arbetet i delprocesserna kan nämnden bedöma i vilken utsträckning nämnden har verkställt sitt grunduppdrag.

Ekonomisk ram för individ- och familjenämnden 2025 (mnkr)

Individ- och familjenämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-1 653,40
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-35,00
Individ- och familjenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-1 773,08
Justering av PO-pålägg	25,45
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	**-1 747,63**
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-59,23

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag individ- och familjenämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Äldrenämnden

Grunduppdrag

Äldrenämnden ansvarar för kommunens insatser inom äldreomsorg samt hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå i den enskildes hem för personer 65 år och äldre. Äldreomsorgens insatser är frivilliga och ges efter en ansökan från den enskilde och utifrån en individuell bedömning.

Äldrenämndens övergripande uppdrag är att främja självständighet och kvarboende. Detta sker genom förebyggande verksamhet, information kring seniorlivet och aktiviteter som främjar hälsa och välmående hos den enskilde.

Äldrenämndens ger service, vård och omsorg i form av hemtjänst och hemsjukvård samt stöd i form av dagverksamhet, korttidsboende samt stöd och avlastning för anhöriga. Är den enskilde i behov av heldygnsomsorg och omfattande hälso- och sjukvård bedöms behov av plats på ett vård- och omsorgsboende.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Äldrenämnden följer upp grunduppdraget, mål och uppdrag genom uppföljning av aktiviteter, resultatmått samt ekonomiskt utfall. Nämndens uppföljning syftar även till att kunna jämföra utvecklingen över tid samt med andra kommuner. Baserat på nämndens uppföljning, egen och statlig tillsyn och inlämning av officiell statistik gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram för äldrenämnden 2025 (mnkr)

Äldrenämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-1 334,88
Äldrenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-1 401,84
Justering av PO-pålägg	28,24
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	**-1 373,60**
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-38,71

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag äldrenämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Kulturnämnden

Grunduppdrag

Kulturnämnden svarar för folkbibliotek, Skolbiblioteksservice, konstverksamhet, kulturskola, kvinnohistoriskt museum, kultur i skolan, kultur för seniorer, arrangemang i Väven och kommungemensamma arrangemang samt den kommungemensamma konstsamlingen.

Utöver detta svarar Kulturnämnden för Sveriges Depåbibliotek och lånecentral samt stöd till kulturföreningar, kulturfestivaler och studieförbund. Kulturnämnden fördelar stipendier och annat stöd till kulturutövare samt till samlingslokaler.

Kulturnämnden ska medverka i kommunens arbete med stadsmiljö- och bevarandefrågor och i kommunövergripande kulturfrågor som handläggs av andra nämnder och styrelser.

Kulturnämnden ska inom sitt ansvarsområde stödja och främja yttrandefriheten, möjliggöra konstnärliga upplevelser, stödja skapande verksamhet, samarbeta och samråda med samhällsorgan, föreningar, intresseorganisationer, övriga tillskyndare inom verksamhetsområdet samt stödja och främja internationellt kulturutbyte

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Kulturnämnden följer upp sitt grunduppdrag i verksamhetens tertialrapportering, intern kontroll, kvalitetsdeklarationer, uppföljning av kulturpolitiskt program samt i uppföljning av biblioteksplanen. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram för kulturnämnden 2025 (mnkr)

Kulturnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i 20 juni 2023)	-164,85
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-1,00
Kulturnämndens tilldelning enligt förslag planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-174,16
Justering av PO-pålägg	2,84
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	**-171,32**
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-5,48

Motiv för ökad/minskad tilldelning under 2024

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag kulturnämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Fritidsnämnden

Grunduppdrag

Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning. Nämnden erbjuder fritidsaktiviteter och inkluderande mötesplatser, för unga liksom för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Nämnden har det samlade ansvaret för handläggning av kommunens föreningsbidrag, samt ett särskilt uppdrag att stödja föreningslivet och främja det ideella engagemanget.

Nämnden ansvarar för skötsel och uthyrning av idrotts- och fritidsanläggningar, både för elit- och breddidrott. I uppdraget ingår även skötsel av friluftsområden samt fiskefrämjande åtgärder. Nämnden har i uppdrag att erbjuda Umeås invånare badupplevelser, friskvård samt ansvara för simundervisning för samtliga grundskoleelever.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Uppföljning av fritidsnämndens grunduppdrag och tillfälliga satsningar sker varje tertial. Uppföljningen resulterar i en rapport där nämnden samtidigt följer upp utfall kring ekonomi och personal. I slutet av året återrapporteras även mätbara mål och indikatorer. Enskilda beslut dokumenteras och följs upp löpande enligt plan. Tertialvis följer nämnden också upp åtgärderna i internkontrollplanen. Utöver detta görs också ett antal revisioner av verksamheten varje år, antingen av kommunrevisionen eller internt inom ramen för kvalitetsarbetet. Resultatet av revisionerna och eventuella åtgärder återkopplas till nämnd. Baserat på rapportering och revision gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram fritidsnämnden 2025 (mnkr)

Fritidsnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-152,81
Teknisk ramjustering 2024 KS nau 2023-10-10	0,06
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-1,00
Fritidsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-161,46
Justering av PO-pålägg	2,45
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	**-159,01**
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-5,26

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag fritidsnämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Personalnämnden

Grunduppdrag

Nämnden är kommunens samordnande nämnd för personalstrategiska frågor. Nämnden samordnar och verkar för att Umeå kommun har en enhetlig och sammanhållen personalpolitik samt följer upp och rapporterar utveckling och ställning i personalpolitiska frågor till kommunfullmäktige och nämnderna.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via egen och andra nämnders tertialrapportering, styrkort och intern kontroll samt via personalnämndens specifika årsrapport. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram för personalnämnden 2025 (mnkr)

Personalnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2023)	-1,26
Personalnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-1,33
Justering av PO-pålägg	0,02
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	**-1,31**
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-0,05

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Valnämnden

Valnämnden ska fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd samt ansvara för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallagen, folkomröstningslagen samt lagen om kommunala folkomröstningar.

Ekonomisk ram för valnämnden 2025 (mnkr)

Valnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2023)	-18,38
Valnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-19,31
Justering av PO-pålägg	0,59
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	**-18,72**
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-0,33

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Gemensamma nämnder

Umeå kommun har fyra gemensamma nämnder med andra kommuner. Budget för dessa hanteras i samråd med övriga deltagande kommuner och fastställs av Umeå kommunfullmäktige. Umeås andel av de kommungemensamma nämndernas tilldelning ingår i det totala budgetbeslutet och framgår i tabell 1.

Inriktningsmål och program

Kommunfullmäktige styr med inriktningsmål och program

Kommunfullmäktige fastställde i mars 2021 riktlinjer för aktiverande styrning i Umeå kommun, där framgår att kommunfullmäktige använder inriktningsmål för att skapa riktning och förändring i en avgränsad fråga eller inom ett avgränsat område som är gemensamt för flera kommunala aktörer.

- Inriktningsmålen kan syfta till att skapa såväl utvecklings- som driftskapacitet.
- Inriktningsmålen berör alltid flera kommunala aktörer.
- Inriktningsmålen bör vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod.
- Inriktningsmålen ska vara minst 3 och maximalt 9

Ett givet inriktningsmål ska enbart destineras till de namngivna nämnder och bolag som:

- särskilt ska prioritera arbete med just detta inriktningsmål
- bedöms ha de reella förutsättningar som krävs för att inriktningsmålet ska uppnås

På följande sidor presenteras kommunens inriktningsmål med tillhörande program. I beredningsprocessen får alla nämnder och bolag möjlighet att yttra sig över dem. Även om inte alla nämnder är direkt involverade i arbetet med ett givet inriktningsmål och program så förväntas alla nämnder verka för att inriktningsmålen ska uppfyllas och att program med fokusområden och åtgärder kan verkställas. Eventuella inriktningsmål som destineras till bolag ska infogas i bolagets ägardirektiv varpå förändrat ägardirektiv fastställs vid bolagstämma och därefter anmäls till kommunfullmäktige.

Ett program fungerar som en konkretisering och inramning av respektive inriktningsmål som kommunfullmäktige antar. Ett program omfattar nya eller befintliga planer, strategier, projekt, tilläggsuppdrag, samverkansavtal och överenskommelser som bedöms vara relevanta och väsentliga för kommunens möjligheter att nå det inriktningsmål som programmet ska stödja. Ett program berör oftast flera nämnder och bolagsstyrelser. Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att upparbeta, upprätthålla och vid behov utveckla kommungemensam modell för programhantering.

Varje program inleds med beskrivning av vad som ska prioriteras och utgöra fokusområden under kommande planeringsperiod. För att följa och analysera kommunkoncernens utveckling mot målbilden kan kommunövergripande indikatorer kopplas till varje inriktningsmål. I varje program finns även förteckning över de styrande dokument som inryms i programmet.

Inriktningsmål

Mål 1. Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.
Mål 1 destineras särskilt till: kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Umeå energi, AB Bostaden, Vakin samt Infrastruktur i Norr AB.

Mål 2. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Samordningsansvar: kommunstyrelsen och individ- och familjenämnden.
Mål 2 destineras särskilt till: individ- och familjenämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden samt tekniska nämnden.

Mål 3. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.
Mål 3 destineras särskilt till: för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, tekniska nämnden samt äldrenämnden.

Mål 4. Umeå ska vara klimatneutralt till 2040

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.
Mål 4 destineras särskilt till: kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, tekniska nämnden, Umeå kommunföretag, AB Bostaden, Umeå energi, samt Vakin.

Program för tillväxt

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 1 - Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Programmets syfte är att prioritera och lyfta viktiga fokusområden, faktorer och förmågor som Umeå behöver utveckla för att kunna bibehålla och stärka tillväxten där den befolkningsmässiga tillväxten kräver ca 35 000 arbetstillfällen netto till år 2050. Umeå är på god väg men samtidigt behöver vi stärka arbetet inom angivna områden.

Tillväxtprogrammets tre fokusområden

Programmet för tillväxt tar sin utgångspunkt och bygger vidare på det arbete som har gjorts och som pågår inom Näringslivsstrategins och Översiktsplanens genomförande samt den tillväxtrapport som tagits fram under 2021. Utifrån denna grund ska följande fokusområden prioriteras för perioden 2024–2025:

1. *Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer*
   Med en växande befolkning måste fler bostäder tillkomma och vi måste fortsätta växa med människorna i fokus. Nya bostäder ska komplettera befintliga stadsdelar och tätorter, samt tillkomma inom kollektivtrafikstråk. Nya bostadsområden ska ha hög täthet. Ett svagt bostadsbyggande är en tydlig hämmare av tillväxt och motsatt, en hög takt i bostadsbyggandet driver tillväxt och stärker även för Umeå viktiga branscher såsom bygg och fastighet. Planberedskapen måste öka i kommunen och målet är ge förutsättningar för minst 2000 bostäder per år. Huvudansvar: KS, BN

2. *Universiteten som tillväxtmotorer*
   Universiteten har varit den enskilt viktigaste faktorn bakom Umeås starka tillväxt. Platsen Umeå och Umeå Kommun har på många olika sätt växt ihop med universiteten och samverkan sker både på övergripande nivå men även brett inom områden som tex gemensamma innovationsmiljöer, kompetensförsörjning och talangattraktion. Huvudansvar: KS, PN, GVN

3. *Etableringar och företagens tillväxt*
   Fokus på arbetstillfällen och hur vi kan nyttja och stärka Umeås diversifiering och förmåga att växa inom alla sektorer. Men även ett starkt fokus på att stärka Umeås förmåga att attrahera, omhänderta och utveckla etableringar utifrån omvärldens

efterfrågan på ren energi och att Umeås specifika styrkor tillvaratas. Huvudansvar: KS, Umeå Energi

Uppföljning

För varje fokusområde kommer prioriterade delmål och mätetal med indikatorer tas fram och konkretiseras i handlings- och aktivitetsplaner. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning. Näringslivsavdelningen och avdelningen Övergripande planering har uppdrag från kommunstyrelsen att vara programansvariga och har därmed det operativa ansvaret för samordning, uppföljning och utvärdering av programmet. Indikatorer kommer att tas fram i respektive handlingsplan.

Riktade utvecklingsanslag för tillväxtområdet

Anslag (tkr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan		
			2025	2026	2027
Utvecklingsanslag tillväxt	20 315	19 815	19 815	19 815	19 815

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument

- Strategisk plan 2016–2028
- Umeå kommuns Näringslivsstrategi
- Umeå kommuns Översiktsplan
- Umeå kommuns Bostadsförsörjningsprogram

Övriga relaterade dokument

- Program för social hållbarhet
- Program för klimatneutralitet
- Umeås stadsdelar – så står det till
- CEMR-deklarationen (jämställdhet)
- Globala målen – Agenda 2030
- Social progress declaration

Program för social hållbarhet

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål två och tre; Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden, samt Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämlikt och jämställt som möjligt och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla[1].

Utifrån denna grund ska följande fokusområden prioriteras för perioden 2024–2025:

Fokusområde 1 - Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Detta fokusområde syftar till att Umeå på väg mot 200 000 invånare ska fortsätta vara en trygg, öppen och socialt sammanhållen kommun med hög grad av tillit och välbefinnande.

1.1 *Förhindra framväxten av segregation och utsatta områden*

I arbetet ingår att utveckla hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, samt med andra aktörer och civilsamhället, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter. Huvudansvar: KS, IFN, FGN, BN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

1.2 *Ett Umeå fritt från våld*

Arbetet med ett Umeå fritt från våld utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan mot våld. Huvudansvar: KS, IFN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

1.3 *Förebyggande insatser och trygghetsarbete*

En utökning av det förebyggande arbetet – att tidigt nå ut med stöd och att med rätt insatser stärka tilltron till samhällets institutioner och delaktighet i samhället och minska social oro för att på så vis förebygga behov av mer genomgripande insatser inom ramen för trygghetsuppdraget för Umeå växer – tryggt och säkert. Huvudansvar: KS, IFN, FGN, FN, KN, UKF genom Bostaden och Ultra

[1] Se *Umeå kommuns strategiska plan 2016–2028* för en beskrivning och definition av det strategiska området *Goda livsvillkor*.

Fokusområde 2 - Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Jämställdhetsmålet är en övergripande strategisk fråga för kommunen och jämställdhet ska även fortsatt genomsyra samtliga program, då jämställdhetsstrategin slår fast att alla verksamheter inom kommunen ska bedriva ett aktivt jämställdhetsarbete. De insatser som anges under detta utvecklingsområde ska därför ses som prioriteringar för särskilda satsningar inom jämställdhet som bidrar till att stärka den sociala hållbarheten.

2.1 *Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering*

All planering ska genomsyras av öppenhet, demokrati och jämställdhet. Vi ska utveckla det offentliga rummet så att alla, flickor och pojkar, kvinnor och män kan vistas där på lika villkor. Huvudansvar: JUSK, KS, BN, TN

2.2 *Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling*

Arbetet har fokus på att medvetandegöra förutsättningar och erfarenheter för flickor och pojkar, kvinnor och män i vår kommun, och vilka konsekvenser dessa får, för att utifrån denna analys skapa en jämnare fördelning av makt och resurser. Huvudansvar: JUSK

2.3 *Mäns våld mot kvinnor ska upphöra*

Arbetet knyter an till ett Umeå fritt från våld som utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan mot våld, samt det sjätte nationella jämställdhetspolitiska delmålet. Huvudansvar: JUSK, IFN, TN

Fokusområde 3 - Barns uppväxtvillkor

Umeå kommun ska vara en bra plats att växa upp på och alla barn i vår kommun ska ha goda, jämlika uppväxtvillkor, oavsett föräldrarnas bakgrund, inkomst eller livsval

3.1 *Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas*

Arbetet utgår ifrån barnkonventionens grundläggande principer om barnets rätt att uttrycka sina åsikter och bli lyssnade på i alla frågor som rör det, och är en del i det pågående arbetet med dialog och demokratiutveckling med fokus på utvecklad medborgardialog. Huvudansvar: KS, FGN, GVN, IFN, FN, KN, TN

3.2 *Motverka barnfattigdom*

Arbetet mot barnfattigdom utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan för halverad barnfattigdom. Huvudansvar: IFN, GVN, PN, KN, FN, FGN, KS, TN, BN

3.3 *Förebyggande folkhälsoarbete*

Folkhälsoarbetet är en viktig del för att uppnå en socialt hållbar utveckling genom att skapa goda levnadsvillkor och utvecklingsmöjligheter för hela befolkningen i Umeå kommun. Både det hälsofrämjande och det sjukdomsförebyggande arbetet är viktigt. Inom fokusområdet barns uppväxtvillkor prioriteras kommunens folkhälsoarbete med barn och unga, men arbetet är viktigt livet ut och ett folkhälsoperspektiv med fokus på jämlika förutsättningar för en god folkhälsa ska genomsyra hela programmet. Huvudansvar: KS, FGN, GVN, IFN, FN, KN, TN

Fokusområde 4 - Boende och bebyggelsemiljö

Detta fokusområde handlar om att i takt med fortsatt tillväxt utveckla boendemiljöer som är trygga, tillgängliga och som främjar delaktighet samt möten mellan människor.

4.1 *Fortsätta arbetet med strategier för hållbar tillväxt för att stärka den sociala hållbarheten*

Arbetet utgår ifrån de strategier för hållbar tillväxt som fastställs i översiktsplanen, som gynnar hållbara flöden, skapar förutsättningar för ett gott vardagsliv och värnar betydelsen av lokal platsidentitet och social hållbarhet, där ett fortsatt målmedvetet arbete för ökad blandning i hela kommunen är grundläggande. Huvudansvar: KS, BN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

4.2 *Stärka mötesplatser och överbrygga barriärer*

Arbetet utgår ifrån rekommendationerna i rapporten Umeås stadsdelar – så står det till, samt Program för hållbar landsbygdsutveckling i Umeå kommun, som understryker vikten av att stärka mötesplatser, skapa förutsättningar för socialt sammanhållna stadsdelar och tätorter, samt platser och motverka såväl fysiska som sociala barriärer i det offentliga rummet. Huvudansvar: KS, BN, FN, KN, TN, ÄN UKF genom Bostaden och Ultra

4.3 *Främja en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet*

Kommunens övergripande bostadspolitiska mål är att möta både dagens och framtidens behov av bostäder. För en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet kan det behövas särskilda åtgärder riktade mot de mest utsatta i samhället, utifrån Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram. Huvudansvar: KS, BN, IFN, TN, UKF genom Bostaden

Fokusområde 5 - Arbete och försörjning

Arbete och sysselsättning har betydelse för människors livskvalitet och delaktighet och inflytande i samhällslivet. Att kunna försörja sig är en grundläggande förutsättning för goda livsvillkor och för att minska socioekonomiska skillnader. Även sambandet mellan arbete eller sysselsättning och god hälsa är väl belagt i forskningen. Lika viktigt som sysselsättningen i sig är rätten till yrken utefter ens kompetens. En jämlik arbetsmarknad är vad som på allvar skapar förutsättningar för ett jämlikt och socialt hållbart samhälle.

5.1 *Skapa förutsättningar för en ekonomisk jämlikhet och en högkvalitativ välfärd för livets alla skeden*

Arbetet utgår ifrån de data som kommunen har kring livsvillkor, ekonomi och hälsa. Dessa utgör beslutsunderlag för att prioritera och följa upp kommunens arbete med jämlikhet och folkhälsa. Huvudansvar: KS, IFN, ÄN, UKF genom Bostaden

5.2 *Särskilt stöd till de personer som står långt från arbetsmarknaden*

Arbetet syftar till att samordna insatser för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet med särskilt fokus på personer som står långt från arbetsmarknaden i samverkan med bland annat arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet. Huvudansvar: FGN, GVN, IFN

Uppföljning

Övergripande planering, samhällsbyggnadsförvaltningen, är programansvarig och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av programmet. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplaner i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Riktade utvecklingsanslag för Social hållbarhet

Anslag (tkr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan		
			2025	2026	2027
Utvecklingsanslag Social hållbarhet	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument samt dokument som relaterar till flera fokusområden

- Strategisk plan för Umeå kommun 2016–2028
- Umeå kommuns översiktsplan
- Umeå kommuns program för hållbar landsbygdsutveckling
- Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun
- Kulturpolitiskt program för Umeå kommun
- Program för tillgänglighet i Umeå kommun
- Kriterier utvecklingsanslag social hållbarhet
- UNGA-enkäterna
- Jämlika liv
- Kommungemensam handlingsplan för det suicidförebyggande arbetet
- Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten

Relaterade dokument för fokusområde 1

- Medborgarlöften Umeå 2023–2024
- Samverkansöverenskommelse 2021–2024 mellan Umeå kommun och Polismyndigheten
- Handlingsplan mot våld
- Åtgärdsplan Umeå växer-tryggt och säkert
- Färdriktning 2020–2025 Umeå växer-tryggt och säkert
- Handlingsplan för gator och parkers trygghetsarbete

Relaterade dokument för fokusområde 2

- Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun
- CEMR-deklarationen

Relaterade dokument för fokusområde 3

- Umeå kommuns handlingsplan mot barnfattigdom
- IFN:s handlingsplan för implementering av barnkonventionen
- Barnkonventionen
- Riktlinjer för lekplatser och lekmiljöer

Relaterade dokument för fokusområde 4

- Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram
- Umeås stadsdelar – så står det till
- Umeå kommuns arbete med att motverka och förebygga hemlöshet (KF handlingsplan mot hemlöshet)
- Handlingsplan för gator och parkers trygghetsarbete

Relaterade dokument för fokusområde 5

- Överenskommelse om samverkan för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet mellan Arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet.
- Umeå kommuns integrationsstrategi

Övriga relaterade dokument

- Aalborgåtaganden – antagen av kommunfullmäktige
- CEMR-deklarationen (jämställdhet) – antagen av kommunfullmäktige
- Globala målen – Agenda 2030
- Social progress declaration
- Program för tillväxt
- Program för klimatneutralitet
- Länsstrategi för jämställdhetsintegrering

Program för Klimatneutrala Umeå 2040

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 4 - Umeå ska vara klimatneutral till 2040

Programmets syfte är att minska utsläppen av växthusgaser för att bidra till att minska den globala uppvärmningen och de klimatförändringar som medföljer, i enlighet med Parisavtalet. Kommunfullmäktige har i februari 2020 antagit lokala miljömål och beslutat att Umeå ska vara klimatneutralt 2040[2], dvs ha nettonollutsläpp av växthusgaser. Som ett delmål beslutades att Umeå kommunkoncern ska vara klimatneutral 2025[3].

Umeå kommunkoncern genomförde 2021 en första nulägesanalys[4] av de utsläpp av växthusgaser som uppstår från den egna verksamheten. Analysen grundade sig på 2019 års tillgängliga data och visade att koncernen ger upphov till ungefär 20 % av de territoriella växthusgasutsläppen inom Umeå kommun.

Mot denna bakgrund ska följande fokusområden prioriteras för perioden 2024–2025:

Fokusområde 1 – Transporter
Transporter har stor betydelse för klimatpåverkan – de står för ungefär hälften av all klimatpåverkan i Umeå. Därför kommer det behövas stora förändringar på det området för att klara klimatmålen. Samtidigt är transporter väldigt viktiga för att samhället ska fungera. Stadens alla aktörer och invånare behöver därför vara delaktiga i arbetet med att minska transporternas och resornas klimatpåverkan.

Umeå kommuns arbete med att bli ett mer transporteffektivt samhälle och minska klimatpåverkan från resor och transporter utgår från översiktsplanen och de strategier som finns där. Det finns flera redan beslutade program och styrdokument (se nedan), där strategierna konkretiseras – det är av största vikt att de åtgärderna effektbedöms och genomförs.

---

[2] Klimatneutralt Umeå 2040 - Klimatneutralt Umeå innebär att senast år 2040 ska Umeå inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från Umeå ska vara minst 85 procent lägre år 2040 än utsläppen år 1990. (Definitioner har samma betydelse som Sveriges klimatmål.)

[3] Klimatneutral kommunkoncern 2025 – Kommunkoncernen utsläpp av växthusgaser ska minska och ska vara minst 85 % lägre år 2025 än utsläppen år 2019. Det kan ske med hjälp av bland annat cirkulära materialflöden och återbruk, hållbart resande och transporter, grön energi och energieffektivisering. (Umeå kommunkoncern följer samma definition som Sveriges klimatmål. Det finns dock inget nuläge för 1990 varav Umeå kommun använder 2019 års tillgängliga data som basår.)

[4] Nulägesanalysen presenteras i Umeå kommunkoncerns åtgärdsprogram för miljömålen.

Fokusområde 2 - Bygg och anläggning

Bygget av nya hus, vägar och annan infrastruktur genererar stora klimatutsläpp. Samtidigt måste de byggnader och den infrastruktur som redan finns underhållas, vilket också medför utsläpp. En växande kommun behöver fler bostäder och i Umeå ska det finnas förutsättningar för ytterligare 2000 bostäder per år, utbyggnad av den kommunala servicen, och förbättrade förutsättningar för industri och företag att etablera sig och växa. Därför kommer det att krävas stora förändringar i materialval och byggteknik för att minska byggsektorns klimatpåverkan.

Fokusområde 3 - Energi, el och fjärrvärme

Produktion och användning av el och fjärrvärme står för omkring en femtedel av Umeås totala växthusgasutsläpp. I och med Umeås tillväxt med fler bostäder och utveckling av industrier tillsammans med en elektrifiering av hela samhället inklusive transportsektorn kommer dessutom användningen av el att öka i Umeå liksom uttaget av effekt.

För att minska klimatutsläppen behövs en samhällsomställning och livsstilsförändringar med ett ökat fokus på bland annat energieffektivisering i byggnader, energirådgivning till privatpersoner och företag samt fortsatt utveckling av produktion av el och fjärrvärme och metoder för koldioxidinfångning.

Fokusområde 4 - Cirkulär ekonomi

För att klara klimatmålen är det viktigt att ställa om från en linjär ekonomi till en så kallad cirkulär ekonomi. En linjär ekonomi bygger på att naturresurser utvinns, produceras, konsumeras och sedan blir till avfall. En cirkulär ekonomi bygger i stället på kretsloppstänkande, alltså att material och produkter återanvänds eller återvinns för att fortsätta skapa värde så länge som möjligt. Det handlar bland annat om att verka för ökad återvinning, matavfallsutsortering och användning av fjärrvärme liksom om olika satsningar på återbruk och reparationer.

Fokusområde 5 - Övergripande insatser

För att klara klimatmålen måste konkreta insatser inom områden med stor klimatpåverkan kompletteras med mer övergripande insatser för att utveckla kommunkoncernens förmåga att bidra till Umeås klimatomställning. Det handlar om exempelvis metodutveckling inom uppföljning, upphandling och klimatinvesteringsplaner samt kunskapshöjning och samarbete lokalt till internationellt. Även ledning, styrning och organisation likt etablering av gemensamma styr- och arbetsgrupper utifrån prioriterade områden är viktigt.

Uppföljning

Kommunstyrelsen har samordningsansvar för programmet och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering.

Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. En viktig del i programuppföljningen är att säkerställa om programmet uppnår sitt syfte.

Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda fokusområdena till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Umeå Energi, Bostaden och VAKIN upprättar årligen hållbarhetsredovisningar. Där redovisas bland annat utsläpp från egna transporter, energianvändning och energiproduktion och relevanta mätetal ingår som en del i uppföljningen av programmet.

Indikatorer

Under kommande år kommer indikatorer och datafångst att utvecklas för att motsvara behov och förutsättningar i kommunorganisationen. I den mån det är möjligt ska uppföljningen inkludera statistik som synliggör att olika grupper i samhället har olika förutsättningar i klimatomställningen.

Indikator	Nuvärde	Mål 2025	Långsiktigt mål (2030/2040)	Källa
Utsläpp av växthusgaser, kommunorganisatoriskt, kton CO_2e	117 (2019)	18*	Minska	Klimatnuläge 2021, v. 1.0
Utsläpp av växthusgaser, kommungeografiskt, kton CO_2e	593 (2019)	492	90**	ClimateView
Andel hållbart resande (buss, cykel, gång) i Umeås tätort, procent	50 (2014)	65	-	Resvane-undersökning 2014
Mängd insamlat kommunalt avfall, exkl trädgårdsavfall, kg/person och år	392 (2021)	380	-	Avfallwebb
Andel kommunalt avfall till materialåtervinning, inklusive biologisk behandling, procent	41 (2020)	60	-	Kolada

*85 % lägre än utsläppen år 2019

**85 % lägre år 2040 än utsläppen år 1990

Riktade utvecklingsanslag för klimatneutralitet

Anslag (tkr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan		
			2025	2026	2027
Utvecklingsanslag klimatneutralitet	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000

Relaterade dokument till program för klimatneutralitet

Styrdokument antagna av KF/KS

- Avfallsplan för Umeåregionen (KF 2020)
- Cykeltrafikprogram (KF 2018)
- Energiplan (KF 2003)
- Fotgängarprogram för Umeå (KF 2019)
- Godstrafikprogram (KF 2018)
- Inköps- och upphandlingspolicy (KF 2016)
- Kollektivtrafikprogram (KF 2021)
- Näringslivsstrategi Umeå kommun (KF 2019)
- Parkeringsprogram (KS 2013)
- Riktlinjer för resor i tjänsten, Umeå kommun (KS 2016)
- Strategiska planen (KF 2016)
- Trafiksäkerhetsprogram (KF 2014)
- Umeå kommuns Översiktsplan (KF 2018)
- Umeås lokala miljömål (KF 2020)
- Åtgärdsplan för minskade utsläpp av växthusgaser (KF 2009)
- Åtgärdsprogrammet för renare luft (KF)

Övriga relaterade dokument

- Program för social tillväxt
- Program för social hållbarhet
- Resepolicy

Umeå kommunkoncerns bolag

- Affärsplan 2018–2022 (Bostaden 2017)
- Affärsplan 2020–2024 (Vakin 2019)
- Affärsplan inkluderar hållbarhetsmål för minskat klimatpåverkan (UPAB)
- Affärsplan inkluderar hållbarhetsmål för minskad miljö- och klimatpåverkan (Umeå Energi)
- Hållbarhetspolicy (Umeå Energi)
- Hållbarhetsstrategi (Bostaden, ej beslutat)
- Kollektivtrafikplan inkluderar hantering av miljöambitioner (Kollektivtrafiken 2020)
- Ägardirektiv för de kommunala bolagen
- Miljöledningssystem (ISO 14 001) Umeå Energi, Vakin, delar av Umeå kommun

Undertecknade åtaganden

- Klimatkontrakt 2030
- Circular Cities Declaration
- Covenant of Mayors
- Cities Race to Zero

Kommande styrdokument

- Arkitekturpolicyn/träbyggnadsstrategi
- Handlingsplan för cirkulär ekonomi
- Umeås Klimatfärdplan

Personalpolitiska mål och uppdrag

Personalpolitiska mål

Välfärden står inför stora utmaningar gällande finansiering och personalbrist. Vi behöver därför förnya våra arbetssätt för att klara utmaningarna och här ger digitaliseringen avgörande möjligheter. Vi behöver också förbättra vår samverkan över förvaltningsgränserna och med andra organisationer.

Mål 5. Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället. Samordningsansvar: personalnämnden.

Mål 6. Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30. Samordningsansvar: personalnämnden.

Mål 7. Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden. Samordningsansvar: personalnämnden.

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige beslutar inom det personalpolitiska området.

Tilläggsuppdrag
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer, tilläggsuppdrag och finansiella mål

Finansiella mål

Mål 8. Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till 1 procent 2025–2028.

Regler för god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella mål och verksamhetsmässiga grunduppdrag uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Det genomförs så här:

- Umeå kommuns verksamhet styrs av kommunfullmäktige genom grunduppdrag, mål och budgetramar för drift och investeringar. Av kommunfullmäktige fastställd budgetram för nämnd innefattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet.
- Nämnder som redovisar eller befarar ett underskott som överstiger en procent av tilldelad budgetram ska, om underskottet uppgår till mer än 1 mnkr, snarast redovisa en pris- och tidsatt åtgärdsplan till kommunstyrelsen och vidta de åtgärder som krävs för att uppnå en budget i balans
- De i planeringsdirektiv, budget och verksamhetsplan angivna grunduppdragen och målen ska följas upp under budgetåret och slutligt avrapporteras i bokslut/verksamhetsrapporter.
- Den ekonomiska planeringen ska utgå från försiktighetsprincipen, där säkerhet i antaganden är en viktig grundförutsättning.
- Överskott är en nödvändig förutsättning för att finansiera framtida investeringar.
- Verksamheternas nettokostnader får inte öka snabbare än skatteintäkter, generella statsbidrag, utjämning och finansnetto.
- Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att Umeå kommun har god ekonomisk hushållning och följer kommunallagens krav på budget i balans. Nämnderna har detta ansvar inom sitt område och inom ramen för sin budget.
- Vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras. Alla större förändringar av verksamheten ska kostnadsberäknas (kalkyleras) och resursavstämmas före genomförande.
- Alla beslut ska innehålla en ekonomisk konsekvensbeskrivning som tydliggör hur beslutet påverkar kommunens ekonomi och hur det ska finansieras.

Ekonomiska eller finansiella tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som relaterar till ekonomi och finansiering.

Tilläggsuppdrag
Tilläggsuppdrag: 2025:

Uppföljning, analys och utvärdering

Återrapportering till kommunfullmäktige

Återrapportering till kommunfullmäktige från kommunstyrelse, nämnder och bolag sker via årsredovisning över föregående kalenderår. Årsredovisning sammanställs av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer inför kommunfullmäktiges sammanträde i april. Förutom årsredovisningen ska kommunstyrelsen sammanställa och överlämna ett delårsbokslut över årets åtta första månader, delårsbokslutet inkluderar kommunstyrelse, nämnder och bolag. Delårsbokslutet överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast 15 oktober.

För att förbättra kommunfullmäktiges insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker även återapportering från nämnder, bolag och kommunstyrelse till kommunfullmäktige via en förenklad rapport för perioden januari–april. Den förenklade rapporten innehåller information relaterad till bolagens ekonomi samt nämndernas ekonomi och personalförhållanden.

Övrig uppföljning

De kommunala verksamheterna följs upp och utvärderas kontinuerligt. Uppföljning och utvärdering sker med syfte att följa nämnders och bolags grunduppdrag samt uppfyllelse av inriktningsmål och tilläggsuppdrag, men även att uppnå kvalitet och utveckling av kommunens strukturella förutsättningar/resurser. Uppföljning och utvärdering ger även signaler om behov av och underlag för att kunna korrigera grunduppdrag, inriktningsmål, planering eller resursfördelning. Uppföljning sker till exempel genom:

- uppföljning av grunduppdrag
- uppföljning av inriktningsmål & program
- uppföljning av tilläggsuppdrag
- resultatutvärderingar
- process- och kvalitetsuppföljning

- medborgar- och brukarundersökningar
- synpunkter och klagomål från medborgare och brukare
- uppföljning Intern kontroll
- förslag- och avvikelsehantering.

Intern styrning och kontroll

Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för kommunens arbete med intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen skall baseras på riskanalyser och innehålla lämpliga åtgärder mot prioriterade risker. För mer information se Riktlinjer för Intern styrning och kontroll.

Lagstadgade planer

Umeå kommun är enligt lag ålagd att utarbeta vissa kommunala planer. Dessa lagstadgade planer bereds på kommunfullmäktiges uppdrag av aktuell nämnd och beslutas av kommunfullmäktige (om så krävs i lagstiftningen) alternativt ansvarig nämnd.

Förslag budget 2025 och plan 2026–2028 för nämnder och styrelse

Fastställd modell för totalramberäkning utgår från den av kommunfullmäktige senast beslutade budgeten och flerårsplanen. Den revideras med skatteintäkter och generella statsbidrag enligt regeringens bedömning över skatteunderlagets utveckling i höstpropositionen i kombination med Umeå kommuns egen befolkningsprognos enligt senaste budgetbeslut. Vidare justeras kostnader för pensioner enligt senaste beräkning från avtalad pensionsförvaltare.

Tabell 1. Totalramsberäkning

	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Intäkter					
Skatter och bidrag	9 346 244	9 681 182	10 151 594	10 549 823	10 925 259
Kraftverksamhet	177 000	117 000	117 000	117 000	117 000
Utdelning kommunala bolag	0	0	0	0	0
Totalram	**9 523 244**	**9 798 182**	**10 268 594**	**10 666 823**	**11 042 259**
Resultatkrav	-93 000	-96 812	-101 516	-105 498	-109 253
Åtaganden och kommungemensamma kostnader					
Kollektivtrafik	-160 566	-166 566	-172 566	-188 566	-204 566
Umeå Folkets Hus	-26 292	-26 570	-26 851	-25 620	-24 376
Västerbottens Museum	-17 790	-18 430	-19 093	-19 781	-20 493
Norrlandsoperan	-32 554	-33 726	-34 940	-36 198	-37 501
Friskvårdsbidrag	-7 584	-7 671	-7 747	-7 825	-7 903
Fackliga förtroendemän	-13 918	-14 266	-14 627	-15 177	-15 740
Utvecklingsanslag:					
- Tillväxtanslag	-19 815	-19 815	-19 815	-19 815	-19 815
- Verksamhetsutvecklingsanslag social hållbarhet	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag klimat	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag omställning	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Anslag för oförutsedda behov	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337
Avskrivningar	-553 111	-587 756	-624 016	-650 278	-694 058
Utrangeringar	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000
Pensioner nettokostnad exkl finansiella kostnader	-237 633	-176 413	-169 651	-163 685	-186 766
Finansiella nettokostnader	-99 246	-61 483	-58 009	-87 819	-94 853
Summa åtaganden och kommungemensamma kostnader	**-1 217 846**	**-1 162 033**	**-1 196 652**	**-1 264 099**	**-1 355 408**
Fördelningsbar ram före fördelningsreserv	**8 212 398**	**8 539 338**	**8 970 425**	**9 297 226**	**9 577 599**
Justering PO för kollektivavtalad pension		143 044			
Fördelningsreserv för politiska prioriteringar		-58 087	-60 910	-63 299	-65 552
Fördelningsbar ram	**8 212 398**	**8 624 295**	**8 909 516**	**9 233 927**	**9 512 048**

* Enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

Den fördelningsbara ramen avser vad som kvarstår efter att prognosticerade intäkter från skatter och bidrag, kraftverksamhet samt eventuell utdelning reducerats för resultatkrav, särskilda åtaganden som kommunfullmäktige beslutar om samt en fördelningsreserv för politiska prioriteringar. Enligt förslag erhåller styrelse och nämnder samma procentuella andel av den fördelningsbara ramen som i kommunfullmäktiges senast beslutade budget.

Budgetram för nämnd innefattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet och utgår från att PO-pålägget förändras från 44,05 procent i 2024 års budget till 40,84 procent i budget för 2025. För 2026 och 2027 har PO-pålägget beräknats till 40,10% respektive 40,30% vilket har beaktats i beräkningarna för 2026 och 2027.

Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har beräknats utifrån nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Tabell 2. Förslag till budgetramar nämnder och styrelse 2025

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Kommunstyrelse**	-1 298 511	-1 298 235	-1 334 901	-1 395 039	-1 482 902
Teknisk nämnd	-1 482 626	-1 544 513	-1 622 504	-1 681 582	-1 732 230
För- och grundskolenämnd	-2 309 205	-2 377 520	-2 497 574	-2 588 516	-2 666 480
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-620 239	-637 400	-669 586	-693 967	-714 869
Individ- och familjenämnd	-1 688 398	-1 747 628	-1 835 876	-1 902 723	-1 960 032
Äldrenämnd	-1 334 883	-1 373 596	-1 442 957	-1 495 497	-1 540 541
Byggnadsnämnd	-57 774	-58 689	-61 653	-63 898	-65 822
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-20 643	-20 715	-21 761	-22 554	-23 233
Kulturnämnd	-165 847	-171 324	-179 975	-186 528	-192 146
Fritidsnämnd	-153 750	-159 009	-167 038	-173 120	-178 335
Kommunfullmäktige	-3 922	-4 115	-4 323	-4 480	-4 615
Valnämnd	-18 383	-18 717	-19 663	-20 379	-20 992
Personalnämnd	-1 263	-1 309	-1 375	-1 425	-1 468
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-73 145	-75 099	-78 891	-81 763	-84 226
Överförmyndarnämnd	-15 705	-16 178	-16 995	-17 614	-18 145
Gemensam IT nämnd Umeå-Skellefteå	0	0	0	0	0
Gemensam nämnd Umeregionen	0	0	0	0	0
Summa nämndsramar	**-9 244 296**	**-9 504 048**	**-9 955 071**	**-10 329 085**	**-10 686 036**
Varav finansiella kostnader pensioner	-90 298	-39 247	-23 911	-35 878	-30 433
Summa verksamhetens nettokostnader (exkl finansiella kostnader)	**-9 153 998**	**-9 464 801**	**-9 931 160**	**-10 293 207**	**-10 655 602**

*Inklusive tekniska ramjusteringar samt enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

**Avser total ram för kommunstyrelsen vilken även innefattar av kommunfullmäktige beslutade åtaganden och finansiella kostnader för pensioner.

Tabell 3. Specifikation av förslag kommunstyrelsens budgetram

Kommunstyrelse	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Kraftverksamhet	177 000	117 000	117 000	117 000	117 000
Kollektivtrafik	-160 566	-166 566	-172 566	-188 566	-204 566
Umeå Folkets Hus	-26 292	-26 570	-26 851	-25 620	-24 376
Västerbottens Museum	-17 790	-18 430	-19 093	-19 781	-20 493
Norrlandsoperan	-32 554	-33 726	-34 940	-36 198	-37 501
Friskvårdsbidrag	-7 584	-7 671	-7 747	-7 825	-7 903
Fackliga förtroendemän	-13 918	-14 266	-14 627	-15 177	-15 740
Utdelning från UKF	0	0	0	0	0
Utvecklingsanslag:					
- Tillväxtanslag	-19 815	-19 815	-19 815	-19 815	-19 815
- Verksamhetsutvecklingsanslag social hållbarhet	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag klimat	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag omställning	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Anslag för oförutsedda behov	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337
Avskrivningar	-553 111	-587 756	-624 016	-650 278	-694 058
Utrangeringar	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000
Pensioner nettokostnad	-327 931	-215 660	-193 563	-199 562	-217 200
Kommunstyrelsen administration, bidrag och politisk verksamhet övrigt	-266 613	-275 437	-289 346	-299 881	-308 914
Summa kommunstyrelse (inkl finansiella kostnader pensioner)	**-1 298 511**	**-1 298 235**	**-1 334 901**	**-1 395 039**	**-1 482 902**

*Inklusive tekniska ramjusteringar samt enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

Tabell 4. Resultaträkning 2024–2028

Belopp i mnkr

	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Verksamhetens intäkter	2 105,6	2 219,3	2 326,8	2 410,7	2 490,4
Verksamhetens kostnader	-10 706,5	-11 096,3	-11 633,9	-12 053,7	-12 451,9
Avskrivningar	-553,1	-587,8	-624,0	-650,3	-694,1
Verksamhetens nettokostnader	**-9 154,0**	**-9 464,8**	**-9 931,2**	**-10 293,2**	**-10 655,6**
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning	9 346,2	9 681,2	10 151,6	10 549,8	10 925,3
Finansiella intäkter	277,6	330,4	388,6	436,5	444,4
Finansiella kostnader	-376,9	-391,8	-446,6	-524,3	-539,3
Fördelningsreserv för politiska prioriteringar		-58,1	-60,9	-63,3	-65,6
Resultat	**93,0**	**96,8**	**101,5**	**105,5**	**109,3**

*Inklusive tekniska ramjusteringar samt enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

Tabell 5. Finansieringsbudget 2024–2028

Belopp i mnkr

	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Tillförda medel					
Resultat	93,0	96,8	101,5	105,5	109,3
Avskrivningar	553,1	587,8	624,0	650,3	694,1
Pensionsavsättning	132,2	9,9	-21,6	-22,3	8,7
Summa tillförda medel	**778,3**	**694,5**	**703,9**	**733,5**	**812,1**
Använda medel					
Nettoinvesteringar	-1 616,0	-1 107,6	-1 134,2	-1 041,8	-1 400,6
Nettoutgifter mark- och exploatering	-173,7	74,9	-45,5	-226,1	-119,3
Summa använda medel	**-1 789,7**	**-1 032,7**	**-1 179,7**	**-1 267,9**	**-1 519,9**
Förändring av rörelsekapital	**-1 011,4**	**-338,2**	**-475,8**	**-534,4**	**-707,8**

*Inklusive tekniska ramjusteringar samt enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

Tabell 6. Nyckeltal

	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Nettokostnadernas (exkl avskrivningar) andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	92,0%	91,7%	91,7%	91,4%	91,2%
Soliditet	28,8%	28,5%	28,3%	28,3%	27,9%
Självfinansieringsgrad inklusive exploatering	36,1%	66,3%	61,5%	59,6%	52,9%
Självfinansieringsgrad exklusive exploatering	40,0%	61,8%	64,0%	72,5%	57,4%
Låneskuld/invånare, tkr **	25,3	27,6	30,6	34,0	38,8

*Inklusive tekniska ramjusteringar samt enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

**Inklusive exploateringsintäkter, exklusive vidareutlåning till bolagen.

Nyckeltal för soliditet och låneskuld utgår från bokslut 2022 och investeringsbudget för 2023.

Förslag till investeringsramar 2025–2028

Förslag till investeringsramar utgår från av kommunfullmäktige senast beslutad investeringsplan för åren 2025–2027 samt investeringar 2028 enligt 10-årigt investeringsunderlag. Tekniska nämnden har, i dialog med berörda förvaltningar, reviderat dessa utifrån väsentliga förändringar, i form av förseningar och förskjutningar, och upprättat ett förslag till investeringsbudget 2025 och plan 2026–2028.

Tabell 7. Förslag till investeringsramar per nämnd

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2024*	Budget 2025	Plan		
			2026	2027	2028
Kommunstyrelsen*	141 858	26 078	61 267	71 656	24 951
Teknisk nämnd*	1 304 940	976 278	950 265	882 784	1 252 157
För- och grundskolenämnd	37 862	21 725	24 180	18 820	26 788
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	19 650	9 350	7 965	18 965	12 944
Individ- och familjenämnd	16 245	9 710	9 144	8 726	9 901
Äldrenämnd	44 210	21 945	19 437	19 437	34 826
Byggnadsnämnd	471	471	470	470	479
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	283	283	282	282	287
Kulturnämnd	7 280	4 873	4 850	4 850	8 347
Fritidsnämnd	17 155	14 770	14 757	14 757	15 052
Valnämnd	500	550	500	500	510
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	25 560	21 550	41 082	550	14 344
Summa styrelse/nämnd	**1 616 014**	**1 107 583**	**1 134 198**	**1 041 796**	**1 400 587**
Mark- och exploatering - anläggningar	278 800	222 800	423 100	617 300	729 300
Summa inkl mark- och exploatering	**1 894 814**	**1 330 383**	**1 557 298**	**1 659 096**	**2 129 887**

*Inklusive teknisk ramjustering samt korrigering i enlighet med investeringsbilaga i KF-beslut i juni 2023.

Tabell 8. Nya investeringsprojekt, över 50 mnkr

Projekt	Totalt 2025-2028	Total budget
Förskola Stöcke 6 avd ny	62 100	62 100
Förskola Tomtebo strand 6 avd	62 100	62 100
Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-6	180 000	180 000
Stöcke skola nybyggnad två paralleller F-3	61 776	180 000

Bilagor till planeringsdirektiv 2025, version 1

Bilaga 1 – Anvisning för nämnder och bolags yttranden
Bilaga 2 – Nämndernas utmaningar och möjligheter i 3-5 års perspektiv (Lämnas vid KS 5 dec)
Bilaga 3 – Nettokostnadsavvikelser och nettokostnadsjämförelse nämnd (Lämnas vid KS 5 dec)
Bilaga 4 – Förslag till investeringsbudget 2025 plan 2026-2028 (Lämnas vid KS 5 dec)
Bilaga 5 – 10-årigt investeringsunderlag 2025-2034 (Lämnas vid KS 5 dec)
Bilaga 6 – Nuläge inriktningsmål och program
Bilaga 7 – Långsiktig finansiell analys
Bilaga 8 – Viktiga datum för nämnder och bolag 2025
Bilaga 9 – Årshjul planeringsprocess
Bilaga 10 – Fastställd modell för totalramsberäkning

UMEÅ KOMMUN

Bilaga 1

Anvisning för nämnder och bolags yttrande över Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2025

Beslutad av Kommunstyrelsen	**Gäller för** Berörda nämnder och bolag	**Diarienummer** KS-2023/00651	**Beslutsdatum/paragraf** 5 dec 2023 § xx
Dokumenttyp Anvisning	**Giltighetstid** 2024	**Senast reviderad** 5 dec 2023	**Dokumentansvarig enhet** Stadsledningskontoret - Ekonomi och styrning

Förslag till planeringsdirektiv

Stadsledningskontoret har i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för planeringsprocess, budget och investeringar sammanställt ett förslag till planeringsdirektiv för 2025. Umeå kommuns planeringsprocess ska utformas så att processen:

- ger tid för analys, dialog och faktainhämtning
- utgår från prognos över tillgängliga medel
- ökar fokus på nämnders och bolags grunduppdrag/ändamål
- främjar effektiv användning av de medel som kommunen förfogar över
- skapar förutsättningar för långsiktighet
- främjar samordning mellan kommunens nämnder och de kommunala bolagen
- är transparent och att vägval/beslut är spårbara i efterhand

Stadsledningskontorets förslag baseras på senast beslutade planeringsdirektiv i fullmäktige (d.v.s. för verksamhetsåret 2024). Inga ändringar har gjorts i förslag till procentuell fördelning av tillgängliga medel mellan nämnder eller inriktningsmål/program, utdelningskrav, finansiella mål, personalpolitiska mål med mera. Föreslagna budgetramar utgår från aktuell prognos över intäkter.

Avgränsning
Denna anvisning riktar sig till Kommunstyrelsen samt de tio nämnder som är specifika för Umeå kommun, dvs Byggnadsnämnden, Fritidsnämnden, För- och grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Individ- och familjenämnden, Kulturnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Personalnämnden, Tekniska nämnden och Äldrenämnden.

De fyra nämnder som är gemensamma med andra kommuner (Brand- och räddningsnämnd, Överförmyndarnämnd, IT-kapacitetsnämnd och Personaladministrativ nämnd) omfattas inte av anvisningen i detta skede. Dessa hanteras i särskild ordning efter dialog med andra berörda kommuner. Valnämnd, Kommunrevision och Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott är även de undantagna från anvisningen men kan om de så vill lämna yttrande i enlighet med anvisning för berörda nämnder.

Kommunens helägda bolag omfattas av delar av denna anvisning, se sid 5. Övriga majoritetsägda och delägda bolag hanteras inom befintliga ägarsamråd.

Kommunstyrelsen har utifrån sina samordnande roller i uppdrag att yttra sig över de kommungemensamma poster som fastställs av kommunfullmäktige.

Personalnämnden har utifrån sitt specifika ansvar för kommunens personalpolitik i uppdrag att yttra sig över personalpolitiska mål och eventuella förändringar i lönestruktur.

Anvisning till berörda nämnder

Berörda nämnder ska skriftligt besvara följande remissfrågor:

Remissfråga 1 - Vilka väsentliga förändringar påverkar utförandet av nämndens grunduppdrag under kommande år? Beskriv kortfattat, max 2 sidor per nämnd

Ta i beaktning till exempel befolkningsförändringar, kompetensbrist, förändringar i lagstiftning och andra krav, teknisk utveckling, hållbarhet med mera. Kommer förändringar av utförandet att påverka annan nämnds verksamhet ska detta beskrivas. Beskriv särskilt om det är något som har förändrats sedan föregående års yttrande.

Remissfråga 2 - Hur skulle nyttjande av lokaler, kompetens och teknik behöva förändras, för att vara långsiktigt hållbart? Ange gärna tidshorisont och beskriv kortfattat, max 1 sida per nämnd.

Remissfråga 3a - Bedömer nämnden att förslaget till investeringsbudget 2025 och plan 2026-2028 innebär några väsentliga verksamhetskonsekvenser? Om ja, beskriv dessa kortfattat max 2 sida per nämnd.
Nämnden kan i sitt svar även påtala om förutsättningar/omfattning för inventarier/utrustning väsentligt förändrats och att ytterligare medel behöver tillskjutas.

Remissfråga 3b - Bedömer nämnden att det kommer att ske väsentliga förändringar verksamhetsmässigt som påverkar det föreslagna 10 åriga investeringsunderlaget?
Med väsentliga förändringar menas förändringar i verksamhetsstruktur p.g.a. förändrade arbetssätt, demografi, nya lagkrav mm. Kan även nyttjas för konkretisering av svar remissfråga 2. Nämnden kan även föreslå objekt av sällankaraktär som inte finns i investeringsunderlaget. Nämnd som har objekt av sällankaraktär i underlaget kan påpeka om året för färdigställandet bör förändras.

Remissfråga 4 - Vill nämnden göra ett uttag ur fiktivt eget kapital?
Om ja, ange belopp och beskriv kortfattat vad nämnden avser att använda medlen till (enligt kommunfullmäktiges beslut om nya riktlinjer april 2023)

Remissfråga 5 - Bedömer nämnden att ett eller flera av fastställda program bör revideras, utökas eller avgränsas?
Om nämnden föreslår förändringar bör förslag samt motivering till förändring beskrivas. Om nämnd väljer att avstå från yttrande i relation till ett eller flera program bör detta framgå

Remissfråga 6 - Bedömer nämnden att det finns behov av revidering av nämndens taxor eller avgifter för verksamhetsåret 2024?
Om nämnden ser behov av förändring ska föreslagna förändringar specificeras och motiveras i nämndens yttrande.

Tid och form för inlämning av yttrande

Berörda nämnder ska senast den 22 mars 2024 inkomma med svar på ovanstående remissfrågor till kommunstyrelsens diarium via e-post: ksdiarium@umea.se

I ämnesraden anges:

Exempelnämndens yttrande KS-2023/00651. Exempelnämnden byts ut till nämndens namn.

Yttrande ska delges i word-format och vara redigeringsbara.

Anvisning till berörda bolag

Anvisning för bolagens yttrande över inriktningsmål/program

De inriktningsmål och program med fokusområden som redovisas i förslaget till planeringsdirektiv för 2025 är desamma som kommunfullmäktige fastställde den 19 juni 2023. Umeå kommunföretag (UKF) och helägda dotterbolag till UKF ska lämna yttrande över dessa program (och de fokusområden som ingår i respektive program) och ombeds därför bevara följande remissfråga:

7. **Bedömer bolaget att ett eller flera av fastställda program bör revideras, utökas eller avgränsas?**
   Om UKF/dotterbolag föreslår förändringar bör förslag samt motivering till förändring beskrivas. Om UKF/dotterbolag väljer att avstå från yttrande i relation till ett eller flera programförslag bör detta framgå av UKF:s sammanställda yttrande.

Helägda bolag ska enligt separat instruktion och tidplan från UKF lämna svar på remissfråga 7 till UKF för sammanställning.

Anvisning för yttrande över utdelning från UKF AB

Den budgeterade utdelningen från Umeå kommunföretag AB för 2024 uppgår till 0 kr (enligt kommunfullmäktiges beslut om planeringsförutsättningar för 2024 den 19 juni 2023). Utdelningsnivå, fastställda av kommunfullmäktige, är oförändrad i Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2025. UKF ska besvara följande remissfråga:

8. **Umeå kommunföretag ombeds härmed lämna yttrande över fastställd utdelningsnivå och beskriva effekter av nuvarande alternativt förändrad utdelningsnivå.**

Tid och form för inlämning av yttrande

UKF AB ska senast den 22 mars 2024 lämna sammanställt svar på remissfråga 7 (med yttranden från helägda bolag i bilageform) samt remissfråga 8 till kommunstyrelsens diarium via e-post ksdiarium@umea. I ämnesraden anges:

Yttrande UKF med dotterbolag KS-2023/00651.

Yttrande ska delges i word-format och vara redigeringsbara

Tekniska nämnden
Yttrande Planeringsdirektiv och budget för 2025 samt plan för 2026–2028
Datum: 2024-03-04
Diarienummer: TN-2024/00150

Remissfråga 1 - Vilka väsentliga förändringar påverkar utförandet av nämndens grunduppdrag under kommande år? Beskriv kortfattat, max 2 sidor per nämnd

Ta i beaktning till exempel befolkningsförändringar, kompetensbrist, förändringar i lagstiftning och andra krav, teknisk utveckling, hållbarhet med mera. Kommer förändringar av utförandet att påverka annan nämnds verksamhet ska detta beskrivas. Beskriv särskilt om det är något som har förändrats sedan föregående års yttrande.

Inledning
Omvärlden förändras snabbt och detta berör Tekniska nämnden inom många områden, där behov av omställning och nya lösningar är nyckelfaktorer för att kunna leverera relevant service till medborgarna i framtiden på ett resurseffektivt sätt.

Samhällsutveckling och tillväxt
Umeå har fortsatt en ihållande, stark tillväxt som vilken i kombination med befintlig bostadsbrist skapar ett behov av fortsatt bostadsbyggande och stadsutveckling. De offentliga rummen har en allt större betydelse i den tätare staden, vi måste bygga en stad där människor kan och vill bo.

Den allt tätare staden ställer nya, högre krav på de offentliga miljöerna. En väldigt tät stad innebär dels större risker och en minskad robusthet, dels ökade driftskostnader. När fler människor använder sig av färre allmänna ytor ökar såväl slitage som krav på god kvalitet på våra offentliga platser. Föregående år översteg exempelvis kostnaderna för utlastning av snö de övriga plogkostnaderna. Översvämningar, ras och skred kommer också vara mer frekventa och kräva mer resurser för att hantera. Förtätade stadsrum får inte heller ske på bekostnad av att de hållbara färdsättens förutsättningar så de försämras, de två måste gå hand i hand.

Samhällsläget och omvärldsfaktorer, både sociala och miljömässiga, ställer ökade krav på robusthet. Vi behöver bygga ett robust civilsamhälle där våra medborgare kan känna sig trygga och vår infrastruktur, både den fysiska och den digitala, finns tillgänglig för dem. Kriminalitetens utveckling ställer nya krav, där en resurskrävande faktor är IT- och cybersäkerhetsarbetet. I takt med att omvärldsläget utvecklas allt snabbare i negativ riktning behöver vi vidareutveckla vår förmåga att proaktivt förebygga hotbilder, så väl som att snabbt kunna hantera incidenter när de ändå inträffar.

Behov av omställning
För att klara framtidens krav behövs omställning och utveckling inom en rad områden, inom tekniska nämnden och kommunen som helhet. För att det ska vara möjligt att bidra till hela kommunens utveckling måste först förutsättningar för att leverera grunduppdraget säkras – innan eventuella framtidssatsningar kan göras eller att kommunens ambitiösa men också nödvändiga mål kan nås.

Inom DoIT har resurserna de senaste åren behövt prioriterats för att säkra infrastrukturnära leveranser - serverdrift, datanät, telefoni, datorer och support samt säkerhet relaterat till dessa tjänster. Dessa är fortsatt en förutsättning för kommunens digitala arbete, men för att möta de behov och förväntningar kommunens verksamheter har - och leverera tillräcklig nivå för grunduppdraget *Digital transformation* - krävs att vi gör en påtaglig förflyttning och vidareutveckling av våra förmågor för verksamhetsnära IT-/digitaliseringsutveckling. De mest framträdande och resurskrävande satsningarna är förmågor för att vara en datadriven organisation samt kraftigt stärkt arkitekturstyrning samt utveckling inom integrationer och intelligent automation. Flera goda exempel finns på lyckade satsningar, t ex säkra meddelanden där TN satsat ca 1 Mkr men besparingarna blir mångdubbla ute i verksamheterna. För att den utvecklingen ska kunna fortsätta kring fler/ytterligare initiativ måste mer medel tillskjutas till nämnden alternativt så måste en ny finansieringsmodell för utvecklingsprojekt skapas.

Omställning krävs också för att vi ska klara de utmaningar som finns inom klimatområdet. Ett alltmer omväxlande väder där fler utmanande väderhändelser som påverkar samhällsviktig verksamhet måste hanteras. Parallellt med detta behöver vi arbeta både med att minska den kommunala verksamhetens klimatavtryck, men också skapa förutsättningar för hela kommunen att bidra till ett mer hållbart, mindre sårbart samhälle där robusthet prioriteras.

En del i arbetet med att förbättra förutsättningarna för ett robust samhälle kan vara att öka tillgången till närodlade livsmedel i norra Sverige men idag saknas ekonomiska förutsättningar för detta, likväl som att öka andelen ekologiska livsmedel. Om dessa (öka andel ekologiska, öka andelen närodlade) slås samman ökar förutsättningarna för att nå målet avsevärt. 2025 är också det sista året för kommunens åtgärdsprogram kopplat till miljömålen. Det är viktigt att nödvändiga resurser tillförs nämnden som har ett stort ansvar för många av aktiviteterna och dess genomförande.

Kostnadsökningar, inflation
Kostnadsutvecklingen har senaste åren varit mycket utmanande för nämnden. Kraftigt ökade livsmedelspriser, hyror som ökat med en takt som vi inte sett på många år - knappt någonsin, starkt stigande byggprisindex och en hög allmän inflation. Därutöver har valutakursförändringar medfört väldigt stora kostnadsökningar för de licenser och den hårdvara som krävs för kommunens behov av IT-drift, datanät och telefoni. Sammantaget har detta inneburit att nämndens ekonomiska utrymme kraftigt påverkats och nämnden har genomfört en rad åtgärder för att hantera situationen. Därutöver måste nämnas att TN hanterat en stor del av de kostnadsökningar som kommunen drabbats av vilket skonat andra nämnder men innebär att de reserver nämnden haft nu är fullt intecknade.

Detta innebär för kommande år att nämndens utrymme för utveckling är starkt begränsat och att i det närmaste allt ekonomiskt utrymme nu äts upp av dessa kostnadsökningar. Detta begränsar kraftigt nämndens möjligheter att ge stöd till kommunens verksamheter inom många områden, t ex i arbete med digital omställning för att möta utmaningar med

kompetensförsörjning, men också för effektivitet (ekonomi) och klimat samt andra satsningar kopplat till kommunens inriktningsmål.
Under det kommande året genomförs ett antal större upphandlingar där det finns en påtaglig risk för ökade kostnader, tex kommer en ny upphandling av Färdtjänst att göras vilken troligen kommer öka kostnaderna.

Underhållsbehov
Det offentliga Sverige, samhällsservice och infrastruktur har växt fram under ett antal årtionden, 50, 60, 70 och 80-talet inte minst. Det innebär att mycket av infrastrukturen nu har stora underhållsbehov, vi kan inte bara fokusera på nyproduktion utan vi måste också ta hand om de tillgångar vi har. Till detta ska läggas digitaliseringen som har en mycket kortare livslängd och även här behövs nu förnyelse av befintliga lösningar.

Kompetensförsörjning
Kompetenta medarbetare är en avgörande faktor för en välfungerande verksamhet och är fortsatt en utmaning, inte minst i norra Sverige och inom nämndens ansvarsområden. Arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare måste fortsätta med kraft där relevanta villkor, ett vässat arbetsgivarvarumärke och goda utvecklingsmöjligheter bara är några av de områden som behöver vara i fokus.

Ny lagstiftning, förändrade krav
Förutom de utmaningar som samhällets och ekonomins utveckling innebär så förändras också lagstiftningen. Nya arbetstidsregler har införts under 2023, vilket har föranlett att ökade resurser krävs för verksamhetens beredskapsbemanning, som måste bedrivas dygnet runt, vilket leder till ökade personalkostnader.

Den nya lagen om ökad sortering av förpackningsavfall leder till ökad tömningsfrekvens av de sopkärl som kommunen tillhandahåller och kärlen måste bytas ut för att klara de nya kraven.

Ett nytt EU-direktiv för belysning kräver utbyte av merparten av våra belysningsskällor vilket kommer att kräva att medel sätts av i investeringsplaneringen för att klara utbytet.

Utöver förändrade krav i lagstiftningen så ställer Mhn ökade krav på den städverksamhet som nämnden bedriver, främst avseende frekvens. Dialog pågår men ska detta genomföras i någon större omfattning måste nämndens budgetmedel utökas motsvarande kraven.

Tekniska nämnden

Yttrande Planeringsdirektiv och budget för 2025 samt plan för 2026–2028

Datum: 2024-03-04

Diarienummer: TN-2024/00150

Remissfråga 2 - Hur skulle nyttjande av lokaler, kompetens och teknik behöva förändras, för att vara långsiktigt hållbart? Ange gärna tidshorisont och beskriv kortfattat, max 1 sida per nämnd.

Remissfrågan hör ihop med nedan tilläggsuppdrag. Relevanta underlag förutom tillgängliga prognoser i planeringsdirektiv kan exempelvis vara kompetensförsörjningsplan.

”Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.”

Inledning

De förutsättningar som lyfts fram i Nuläge och framtid (2023-12-11) belyser tydligt de utmaningar som kommunen har och står inför kommande år, likväl de möjligheter och positiva effekter vi ser av vårt arbete med Umeå kommuns inriktningsmål.

För att hantera utmaningarna med ökande kompetensbrist och samtidigt klara grunduppdraget inom nämndens verksamheter ser vi följande.

Nyttjande av lokaler

Nämnden ser inga stora, strukturella förändringar i sitt lokalnyttjande. En stor del av verksamheten behöver bedrivas på plats även i framtiden. Verksamheten är i stora delar operativ, då behövs även relativt frekvent närvaro av stödfunktioner och ledning. Distansarbete nyttjas till viss del redan idag och förtätning i kontorslokalerna är redan genomförd. För att vara en attraktiv arbetsgivare behöver medarbetarna ha trivsamma och funktionella arbetsplatser när de är på plats på kontoret, såväl som kunna arbeta viss del på distans.

Utifrån tekniska nämndens ansvar för kommunens lokalförsörjning är lokaleffektivisering, tex samnyttjande av lokaler ett viktigt och löpande arbete som har hög prioritet och omfattar både administrativa lokaler och mötesrum såväl som verksamhetslokaler. Detta arbete sker i nära samverkan med verksamheterna.

Ny teknik och digitalisering

Ny teknik och digital omställning kommer att skapa nya och viktiga förutsättningar, höja kvaliteten och även kunna ersätta vissa arbetsmoment. Tekniken kommer delvis att kompensera för att kompetens saknas men också skapa en högre effektivitet och en

förbättrad kvalitet. Många gånger finns ny teknik att använda, den behöver inte alltid utvecklas inom verksamheten. Däremot behöver vi utveckla och öka vår förmåga att hitta och värdera nya lösningar samt implementera och utveckla nya. En förutsättning är också resurser för omvärldsspaning men också att alla medarbetare får förutsättningar att vara aktiva deltagare i den förändringsresa som pågår.

Data lyfts i allt fler sammanhang som en av de viktigaste tillgångarna för omställning. Genom att fånga, bearbeta och visualisera/använda data som en strategisk resurs kan vi skapa förutsättningar för bättre och mer faktabaserade beslut, förutse risker, skapa nya innovativa tjänster med bättre användarupplevelser och effektivisera våra processer för att frigöra tid och pengar. Vi behöver bygga upp kommunens förmåga till att vara datadriven och se data som en strategisk resurs, att nyttja dessa möjligheter till automation och prediktiva analyser för att fatta rätt beslut. Det kräver att mer resurser tillförs den utvecklingen så att nyttor kan skapas för alla kommunens verksamheter. Här är det också av största vikt att vi samordnar och stärker vår IT-styrning så att vi får rätt tekniska lösningar som möter kommunens behov likväl möjliggör digitalisering och innovation.

Kompetensförsörjning

Tekniska nämndens verksamhet är beroende av sina medarbetare för att fortsatt kunna leverera goda lösningar för medborgare och kommunens verksamheter, det är därför centralt att arbetet för att vara en attraktiv arbetsgivare fortsätter. Digital omställning och nyttjande av ny teknik behövs för att kunna underlätta, och i vissa fall ersätta, vissa arbetsuppgifter och på så sätt frigöra utrymme för annat, men inom många yrken är medarbetarna en förutsättning för utförandet - så även i framtiden.

Även om vissa yrkesgrupper är mer svårrekryterade än andra så bedömer nämnden att kompetensförsörjningen är genomförbar, men att behålla och utveckla våra skickliga medarbetare och etablera ett starkt arbetsgivarvarumärke för att attrahera morgondagens arbetskraft är även framöver avgörande. Nämnden behöver arbeta inom en rad områden; identifiera kompetensförsörjningsbehov och erbjuda utvecklingsmöjligheter, nya arbetsmodeller, inspirerande arbetsplatser, att vidareutveckla och kompetensförflytta medarbetare samt skapa förutsättningar för ett längre arbetsliv.

Den digitala mognaden påverkar kommunens förmåga att tillgodogöra sig nyttorna som digitalisering kan ge. Det är en grundförutsättning att medarbetare har tillräcklig digital kompetens för att använda ny teknik och nya processer som minskar behovet av manuella och/eller tidskrävande arbete. Minst lika viktigt som att tillföra ny teknik och digitala lösningar är att stärka medarbetarnas kompetens att använda den, på alla nivåer.

UMEÅ KOMMUN

Tekniska nämnden

Yttrande Planeringsdirektiv och budget för 2025 samt plan för 2026–2028

Datum: 2024-03-04

Diarienummer: TN-2024/00150

Remissfråga 3a - Bedömer nämnden att förslaget till investeringsbudget 2025 och plan 2026-2028 innebär några väsentliga verksamhetskonsekvenser? Om ja, beskriv dessa kortfattat max 2 sida per nämnd.

Inledning

Tekniska nämndens investeringsbudget består av ett antal poster; dels ramar (portföljer) för olika ändamål, dels namngivna projekt. Tekniska nämnden ansvarar också för genomförandet av övriga nämnders fastighetsinvesteringar. Underlagen för fastighetsinvesteringarna utarbetas i samråd med berörda verksamhetsnämnder.

Den plan som finns anser nämnden täcker behoven i stort, men det behöver också göras en del justeringar.

Umeås tillväxt är fortsatt god, om än i lägre takt än de senaste åren och enligt prognosen framåt. Det finns samtidigt stora behov av underhåll av den infrastruktur som nämnden redan idag förvaltar och det behovet ökar nu än mer då många anläggningar blir allt äldre. Vi kan inte bara bygga nytt utan vi måste också underhålla och reinvestera. Vi behöver också uppdatera lokalerna för att möta dagens krav, till exempel förnya grundskolor för att motsvara de krav som modern pedagogik innebär.

Förutsättningarna för ett robust samhälle där vi också minskar belastningen på klimatet är prioriterade områden som behöver utrymme i planeringen.

Under året har två brandstationer drabbats av skador som innebär att de måste (delvis) återuppbyggas. Utredning pågår och vi får återkomma med underlag i kommande processer.

Nämndens egna verksamheter

Investeringsutrymmet för nämndens egna verksamheter behöver viss justering.

Investeringsramarna för Städ- och verksamhetsservice respektive Måltidsservice behöver utökas från 2025 och framåt för att möta de investeringsbehov som verksamheterna har.

Utfasning av lysrörsbelysning får stor påverkan på nämndens verksamhet. Enligt nytt EU-regelverk får inte nya lysrör tillverkas efter 2023. En stor andel av Umeå kommuns inomhusbelysning är av den typ som fasas ut och därmed behöver både armaturer och ljuskällor bytas, ibland krävs även åtgärder av innertak. För gatubelysningen behöver också

takten väsentligt öka för att klara utbytet. Det är ca 21 000 armaturer som behöver bytas. Utbytet planeras under 10 års tid till en totalkostnad av 120 miljoner kr. Fastighet behöver därför ett tillskott på investeringsmedel på 12 miljoner per år 2025-2034. Gatubelysningens investeringsbudget behöver utökas med 9 mnkr per år 2025-2030.
När all gammal lysrörsbelysning är utbytt beräknas dock energianvändningen sjunka med 6 000 000 KWh/år.

En ny förordning om nedskräpning träder i kraft 2026 vilken innebär ökade kostnader för offentlig renhållning redan under 2025. Bland annat måste investeringar i nya sopkärl samt infrastruktur (hanteringsytor) genomföras innan förordningen träder i kraft. Det innebär en kostnad på ca 15 mnkr för åren 2025-2027.

Samhällets civila beredskap behöver öka och kommunen är en viktig del av den. Det förändrade säkerhetsläget har inneburit ett ökat fokus på säkerhet, beredskap och skyddsrum. Samtliga skyddsrum i kommunens fastigheter har besiktigats och nu krävs att åtgärder genomförs för att uppfylla kraven. För att åtgärda skyddsrummen under en period på fyra år uppskattas kostnaden till 20 miljoner kronor, fördelat under åren 2025-2028. Posten förslås att slås samman med nuvarande post ”Beredskapsåtgärder elverk, cistern mm” så att alla åtgärder för ökad civilberedskap samlas i en post, ”Ökad civilberedskap”.

På fastigheten Sofiehem 5:2 planeras för en ny daglig verksamhet och ett befintligt projekt med budget finns upplagt i investeringsplanen, ”Daglig verksamhet Magistervägen”. Byggrätten medger fler kvadratmetrar än vad daglig verksamhet behöver, varför tekniska nämnden vill lägga till ett nytt projekt för de tillkommande ytorna. Under programarbetet kommer det att bli klart vilken verksamhet vars behov bäst matchar ytorna och som har högst prioritet. Detta bedöms vara klart under våren. Ytan bedöms till ca 1 000 kvadratmeter och behöver 2 mnkr år 2025 och 2 mnkr år 2026, sammanlagt 4 mnkr för att färdigställas. Detta är en bra lokaloptimering och kostnadseffektivt för Umeå kommun att genomföra.

Prisförändringar i byggprojekt

Med hänsyn till att bygg-och materialkostnader har stigit kraftigt sedan COVID-pandemin, kriget i Ukraina och utifrån de generella indexökningarna under tidigare år samt osäkerhet kring utvecklingen framöver, finns det ett antal fastighetsprojekt som kommer att fördyras och därför behöver tillskott av ytterligare budgetmedel, se tabell i bilaga.

För Gator och parker och övriga verksamheter hanteras prisökningarna inom befintliga ramar. Där har den indexering som gjorts underlättat hanteringen och vi förordar att indexering av investeringarna blir en ny standard.

Gatu- och parkprojekt

En viktig del av stadsutvecklingen är att utöver att bygga nya stadsdelar även fortsätta underhålla, förnya och utveckla befintliga områden.

Stadsmiljö Ålidhem för att Umeå ska kunna fortsätta växa tryggt och säkert behöver stadsmiljöerna i de östra stadsdelarna fortsatt utvecklas. Ålidhem är en del av dessa stadsdelar där stadsmiljöernas kvalitet har stor variation. Under åren har ett antal åtgärder genomförts och nu föreslås ett samlat grepp för utformning och utveckling av dessa offentliga miljöer som har stor potential till att bidra till ökad trygghet, ökad rörelserikedom och möten mellan människor i alla åldrar. Det pågår parallellt en planering för omvandling och komplettering längs med Ålidbacken och Ålidhemsområdet och arbetet ska samordnas med detta såväl som med medborgare och andra aktörer i området. Projektet planeras

genomföras med jämställdhet i fokus som en metod för att skapa trygghet.
Föreslås att 10 mnkr avsätts för åren 2025-2028.

Döbelns park En av de bärande planeringsstrategierna i kommunens översiktsplan är att satsa på offentliga rum och parker. En av våra mest centrala och historiska parker är Döbelns park. Den upplevs idag mörk, sliten och eftersatt. Investeringar behövs för att skapa en plats som kan användas av många fler människor och för fler ändamål och en ny scen, 6 mnkr för 2025-2027.

Riksvägen utmed Böleäng
Här finns idag dubbla vägar, varav en med landsvägskaraktär och höga trafikflöden (drygt 14 000 f/d) med en bullerproblematik. Då ringleden tas i bruk bör vägen/vägarna/området ses över som ett led i att förflytta trafik ut på ringen och de hållbara färdsätten prioriteras, säkrare skolvägar tillskapas och kanske kan nya, mer användbara grönytor på Teg tillskapas.

Tegsbron
När bron övertas från Trafikverket behöver medel avsättas för att kontinuerligt kunna underhålla anläggningen.

Järnvägspassage Holmsund
Budgeten för passagen behöver utökas, utredningsarbete pågår fortfarande.

För- och grundskolenämnden

Rödåsel förskola: förändrat och utökat projekt med inköp av mark, två nya förskoleavdelningar utformade enligt funktionsprogrammet, ny utemiljö, om-och tillbyggnad av befintligt kök för att klara det ökade elevantalet. Behov av mer medel och att tidplanen förskjuts. Föreslås tas ur ”Förskolor med kök, 12 avd per år” från 2028. Utredning pågår fortfarande och markköp är inte klart.

Storsjö förskola: Om- och tillbyggnad av befintligt kök för att säkerställa matproduktionen när ytterligare en avdelning kommer till. Förändring av medel och tidplan. Medel föreslås tasur ”förskolor med kök, 12 avd/ år”, från 2028.

Umeå kommun paviljong, UKP: nybyggnation av en mobil förskolemodul att användas där tillfälliga behov av mer lokaler uppkommer, utförs av byggprogrammet på Dragonskolan som elevprojekt men byggnadsmaterial behövs. 6,5 mnkr behövs, fördelat över 2025 och 2026.

Obbola skola: Omarbetat projekt där nya lokaler för 6 klasser nu planeras i stället för 2, utförs enligt beslutat skolstruktur och för att uppfylla funktionsprogrammets krav. Mer medel behöver avsättas och tidplanen förskjutas, 75 mnkr fördelat under 2027 och 2028. Medel för detta föreslås tas ur ramen ”Volym/ombyggnad grundskolor” från 2028. Arbetet pågår med att lösa markdispositionen.

Gymnasie- och vuxennämnden

Ram anpassningar Gym-Vux: Ramen behöver tillfälligt ökas för att möta behovet av ny och förbättrad ventilation på Midgårdskolan för att så att ökat antal elever kan tas in i klasserna, samt andra ombyggnationer för gymnasieutbildningar. Medel för detta föreslås tas ur ramen ”Volym/ombyggnation gymnasieskolor” och tidigareläggas från år 2028, 12 Mkr.

Individ- och familjenämnden

Gruppboende p 801610 och p 801611 förslås strykas ur investeringsplanen från år 2029 då behovet tillgodoses med andra projekt.

Korttidsvistelse, ersätta Älgvägen: projektet med att ersätta korttidsvistelsen på Älgvägen förslås skjutas på från 2026 till 2027 då kommande placering och utformning inte ännu är färdigutredd.

Äldrenämnden

Vård- och omsorgsboende 120 platser, Olofsdal: För att hantera kommande behov av vårdplatser i processer som tar tid behövs fler objekt i planeringen. Medel föreslås disponeras ur ”Vård- och omsorgsboende 90 pl ny” med 221 361 tkr från år 2028-2030 som motsvarade investeringsmedel för 90 platser. På Olofsdal kan planeras för 120 platser vilket bättre möter det behov Äldrenämnden har. För vård och omsorgsboendena finns idag en osäkerhet då dels andelen äldre ökar, samtidigt så söker förre plats på boende och parallellt finns osäkerheten kring Haga, vad som kommer vara möjligt att genomföras där. Projektet behöver 59,2 mnkr år 2025, 189,3 mnkr år 2026, 97,3 mnkr år 2027 och 51,6 mnkr år 2028, totalt 397,4 mnkr för att färdigställas.

Hemtjänstlokal/dagverksamhet för dementa Olofsdal: som del i projektet Vård- och omsorgsboende 120 platser på Olofsdal, föreslås även lokaler för hemtjänst, hemsjukvård och dagverksamhet för äldre att inrymmas. Äldrenämnden har ett behov av att knyta dessa verksamheter till det nya boendet och då kan samordningsvinster göras. Tillkommande investeringsbehov 78,6 mnkr fördelas med 21,6 mnkr år 2025, 37,5 mnkr år 2026, 19,2 mnkr år 2027 och 0,3 mnkr år 2028. Kommunens behov av externförhyrningar kommer att minska om detta genomförs.

Hemtjänstlokal/dagverksamhet för dementa Sävar: som del i projektet Vård- och omsorgsboende 60 platser i Sävar, kan lokaler för hemtjänst och dagverksamhet för äldre inrymmas. Äldrenämnden har ett behov av att knyta dessa delverksamheter till det nya boendet och samordningsvinster kan göras i så fall. Kostnaden för att addera dessa ytor till vård- och omsorgsboendet är 1,6 mnkr år 2025, 9,7 mnkr år 2026, 19,6 mnkr år 2027, 10 mnkr år 2028, och 1 mnkr år 2029, totalt 41,9 mnkr för att färdigställas. Kommunens behov av externförhyrningar kommer att minska om detta genomförs.

Hemtjänstlokal/dagverksamhet för dementa Tomtebo strand: som del i projektet Vård- och omsorgsboende 90 platser på Tomtebo strand, kan två lokaler för dagverksamhet för dementa inrymmas. Äldrenämnden har ett behov av att knyta dessa delverksamheter till det nya boendet och samordningsvinster kan göras i så fall. Kostnaden för att addera dessa ytor till vård- och omsorgsboendet är 0,9 mnkr år 2026, 5,7 mnkr år 2027, 11,4 mnkr år 2028, 5,9 mnkr år 2029, 0,1 mnkr år 2030, totalt 24 mnkr för att färdigställas. Kommunens behov av externförhyrningar kommer att minska om detta genomförs.

Förhyrningar

För att lösa tillfälliga eller verksamhetskritiska lokalbehov kan i vissa fall externa förhyrningar vara ett alternativ, t ex vid behov av specifikt geografiskt läge eller när en integrerad lösning behövs, men kan även i vissa fall vara kostnadseffektivt. Vid varje nytt lokalbehov utreder Tekniska nämnden alltid i första hand möjligheten att lösa behovet i eget fastighetsbestånd. Det innebär att kalkyler på externa förhyrningar inte läggs in i tidigt skede, dvs det är endast år 2025 som har fullständiga kalkyler och åren utöver är ännu preliminära beräkningar. Vissa

av dessa behov fanns med i planeringsdirektiv 1, vissa har tillkommit eller förändrats sen dess.

Befintliga förhyrda lokaler kräver kontinuerlig anpassning på grund arbetsmiljökrav eller brukares behov vilket leder till höjda externa hyreskostnader.

Nettokostnaden för tillkommande externförhyrningar fördelar sig enligt följande;

	År 2025	År 2026	År 2027	År 2028
Tillkommande hyreskostnader	15,3 mnkr	2,4 mnkr	2,9 mnkr	26,5 mnkr
Avgående hyreskostnader omstrukturering	-10,0 mnkr			
Summa	5,3 mnkr			

Inom Äldrenämnden planeras att tillkommande lokalbehov 2025 att finansieras genom avgående kostnader och volymer för Hemgården och Tomtebo vård- och omsorgsboende.

Exempel på nya förhyrningar är:
LSS-servicelägenheter: IFN har ett kontinuerligt behov av LSS-servicelägenheter för att kunna utföra sitt uppdrag och sina skyldigheter enligt LSS. Dessa servicelägenheter behöver vara integrerade i vanliga flerbostadshus och för att lösa det behovet behöver lägenheter förhyras och kan inte tillskapas via egenägt bestånd. TN behöver därför tillskott av driftmedel för att kunna förhyra dessa lägenheter.

Lokaler för LSS-daglig verksamhet: I väntan på att byggnationen av lokaler för daglig verksamhet för LSS står klar, har IFN ett behov av tillfälliga lokaler. Det lokalbehovet kan TN enbart tillgodose genom ny tillfällig förhyrning och utökade driftmedel.

Enligt Planeringsdirektiv 1 från 2023-12-05

Nämnd	Avtals-period	Starttid-punkt ååmm	Belopp avtals-period	Hyresobjekt	Driftkostnad 2025	Aktuell status	Aktuell driftkostn 2025
Individ- och familjenämnd	10 år	2025-01-01	18 000 000	Servicelägenheter 10+1	1 800 000	kvarstår	2 000 000
Individ- och familjenämnd	10 år	2025-01-01	15 000 000	Gruppboende, Handlaren	1 500 000	framflyttad till 2027	
Individ- och familjenämnd	10 år	2025-01-01	25 000 000	Vale 17, ny entré etapp 1	2 500 000	kvarstår	1 550 000
Äldrenämnden	10 år	2025-01-01	23 500 000	Hemtjänst, ny lokal för Natt och larm/anp hemtjänst city	2 350 000	kvarstår	2 300 000
Äldrenämnden	10 år	2025-01-01	17 000 000	Hemtjänst, ny lokal Berghem/nedre Haga 6:6A	1 700 000	kvarstår	1 700 000
Äldrenämnden	10 år	2025-01-01	11 000 000	Dagverksamhet dementa, okänt	1 100 000	kvarstår	1 100 000
Äldrenämnden	10 år	2025-01-01	10 000 000	Hemtjänst, anpassning	1 000 000	framflyttad till 2026	
Tekniska nämnden	25 år	2025-01-01	11 250 000	Driftlokal Teg	450 000	framflyttad till 2026	
					12 400 000		**8 650 000**

Tillkommande objekt TN/verksamhet

Nämnd	Avtals-period	Starttid-punkt ååmm	Belopp avtals-period	Hyresobjekt	Driftkostnad 2025
Äldrenämnden	10 år	2025-01-01	7 000 000	Skräddarens vård- och omsorgsboende, brandlarm krav	700 000
Äldrenämnden	10 år	2025-01-01	17 000 000	Hemtjänst ny lokal Ålidhem ist för Historiegränd	1 700 000
Individ- och familjenämnd	10 år	2025-01-01	2 000 000	Funktionshinderomsorg, ex daglverks, korttidsbo fhy mindre anp/volymökningar	200 000
Individ- och familjenämnd	10 år	2025-01-01	1 000 000	Anpassning administrativa lokaler (tillgänglighet)	100 000
Individ- och familjenämnd	10 år	2025-01-01	4 000 000	Utökning för mindre anpassningar i bostadsförhyrningar fd Bostadsanpassning (2025-2028)	400 000
Individ- och familjenämnd	10 år	2025-01-01	35 000 000	SoL-boende 25 platser	3 500 000
					6 600 000

Remissfråga 3b - Bedömer nämnden att det kommer att ske väsentliga förändringar verksamhetsmässigt som påverkar det föreslagna 10 åriga investeringsunderlaget?

Med väsentliga förändringar menas förändringar i verksamhetsstruktur p.g.a. förändrade arbetssätt, demografi, nya lagkrav mm. Kan även nyttjas för konkretisering av svar remissfråga 2. Nämnden kan även föreslå objekt av sällankaraktär som inte finns i investeringsunderlaget. Nämnd som har objekt av sällankaraktär i underlaget kan påpeka om året för färdigställandet bör förändras.

Inledning

Även om stadens infrastruktur byggs med långa perspektiv så är redan 10 årsplaneringen belagd med osäkerhet. I vilken takt som befolkningen ökar, var och hur tillväxten sker och vilken roll kommunen och skattefinansieringen ska ha när staden växer och förtätas är osäkerheter att beakta.

Klimatförändringar kommer kräva ett ökat utrymme i stadsrummen. Kommunen behöver också rusta sig för att vara robust och säker när samhällsstörningar uppstår och även detta behöver investeringsmedel, men tills vidare arbetar vi utifrån den plan som finns.

Tillväxt

Stadens tillväxt ställer krav på anpassning och uppdatering av infrastruktur och allmänna platser. Tomtebo strand är ett stort nytt område som kommer att byggas ut de kommande åren. För Umeås fortsatta tillväxt kommer under perioden 2027-2034 delvis ske på icke-kommunal mark och kräva infrastrukturinvesteringar som behöver ske i takt med tillväxten.

Om anpassning och utveckling ska ske av infrastruktur och stadsmiljöer, som inte enligt lagstiftningen helt kan bekostas av exploatörerna, behöver investeringsutrymme avsättas för stadens utveckling. För kommundelarna och Dåva finns en ambitiös planering som troligen kommer att innebära inte oväsentliga åtaganden för kommunen och även inom staden pågår projekt och utredningar. Detta är inte med i 10-årsplanen då osäkerheten fortfarande är stor då projekten ännu befinner sig i tidiga skeden.

Social hållbarhet

En ökad polarisering i samhället och i befintliga bostadsområden är inte önskvärt och för att förhindra detta, kommer en medveten satsning att behöva göras. En satsning på de offentliga miljöernas sammankoppling och utformning i valda delar skulle kunna bidra till en ökad trygghet, ökad rörelserikedom, fler möten mellan människor och därigenom en mer hållbar stad. Detta innebär att vi behöver göra medvetna satsningar inom en rad geografiska områden.

Åtgärdsprogram Transporter Laddinfrastruktur tjänstefordon:

Utbyggnaden av hela laddinfrastrukturen för kommunens tjänstefordon bedöms vara färdigställd till år 2029. Av den anledningen kan de medel som fanns mellan 2030-2034 strykas.

Vård och omsorgsboende

Finansieringen för de kommande boendena och åren behöver justeras. Osäkerheten är stor.

Tekniska nämnden
Yttrande Planeringsdirektiv och budget för 2025 samt plan för 2026–2028
Datum: 2024-03-04
Diarienummer: TN-2024/00150

Remissfråga 4 - Vill nämnden göra ett uttag ur fiktivt eget kapital?

Om ja, ange belopp och beskriv kortfattat vad nämnden avser att använda medlen till (enligt kommunfullmäktiges beslut om nya riktlinjer april 2023)

Svar:

Nej, tekniska nämnden vill inte göra ett uttag ut fiktivt eget kapital för 2025.

Tekniska nämnden

Yttrande Planeringsdirektiv och budget för 2025 samt plan för 2026–2028

Datum: 2024-03-04

Diarienummer: TN-2024/00150

Remissfråga 5 - Bedömer nämnden att ett eller flera av fastställda program bör revideras, utökas eller avgränsas?

Om nämnden föreslår förändringar bör förslag samt motivering till förändring beskrivas. Om nämnd väljer att avstå från yttrande i relation till ett eller flera program bör detta framg

Inledning
Nämnden anser den nya styrmodellen där ambitionerna kring prioriterade områden samlas i program är bra. Det ger en tydlighet i vilka som är de viktigaste områdena för kommunen under planeringsperioden.

Program för tillväxt:
Tillväxtfrågorna är viktiga och det är positivt de samlas i ett program. Det ger förutsättningar för att balansera krav och perspektiv så att tillväxten blir kraftfull men också väger av de hållbara perspektiven så att avvägningarna dem emellan är relevanta och genomförbara.

Nämndens viktigaste bidrag till området är att bygga den infrastruktur som behövs för tillväxten. Detta uppdrag är tydligt även utan programstyrning.

De områden som programmet hanterar är viktiga och relevanta och de insatser som identifierats är relevanta. Vi behöver skapa livsmiljöer som ger medborgarna förutsättningar att leva ett gott liv och frågorna är centrala då nämnden utvecklar staden. Kloka avvägningar mellan olika perspektiv behöver alltid göras och är en ständigt återkommande fråga när nämnden fattar beslut, vi behöver klara av att balansera många perspektiv för att stadsutvecklingen ska bli bra.

Av de avvägningar som sker är ekonomisk hållbarhet en förutsättning som måste uppnås parallellt med de övriga perspektiven. Det perspektivet behöver vara en tydligare del när beslutsfattande sker i framtiden för att säkerställa att planer och ambitioner är genomförbara.

Samhällets robusthet är ett perspektiv som behöver uppmärksammas alltmer och den tillväxt som sker får inte öka samhällets sårbarhet.

Program för social hållbarhet:
Avseende Program för Social hållbarhet har tekniska nämnden utsetts till huvudansvarig för flera fokusområden och delmål. I de flesta av dessa stämmer det bra att tekniska nämnden är en av de huvudansvariga. Till exempel när det kommer till fokusområde 1 ”Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden” och fokusområde 2 ”Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina

egna liv" så är det rimligt att nämnden utifrån sitt grunduppdrag och det arbete som redan sker kan bidra, särskilt avseende 1.1 "Förhindra framväxten av segregation och utsatta områden" samt 2.1 "Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering".

Det är inte lika tydligt hur nämnden kan bidra när det kommer till målen 1.2 "Ett Umeå fritt från våld" och 2.1 "Mäns våld mot kvinnor ska upphöra". Dessa utgår ifrån *Umeå kommuns handlingsplan mot våld* där fokus är att minska våld i nära relationer och även om området är angeläget är det inte en del av nämndens grunduppdrag.

Nämnden arbetar aktivt med utveckling och underhåll av våra utomhusmiljöer, t ex belysning och beskärning av växtlighet vilket ger en tryggare utemiljö, men då de flesta våldsbrott sker i hemmet ställer sig nämnden frågande till om nämnden inom detta område ska ha ett huvudansvar. I Umeå kommuns handlingsplan mot våld står Gator och parker med som en part men det är oklart vilken roll våra verksamheter har i det arbetet i och med att det till stor del handlar om att ge socialt stöd i olika sammanhang. Övriga nämnder som angivits ett ansvar har ett tydligare uppdrag kopplat till detta mål.

Program för klimat:
Tekniska nämnden står för en betydande del av Umeå kommuns klimatpåverkan. Nämnens verksamhet återfinns till stor del inom samma områden som fokusområdena i programmet tillhörande inriktningsmål 4 vilket gör att nämnden har stora möjlighet att påverka och bidra. Det är väldigt viktigt att arbetet fortsätter ha fokus där också den positiva effekten blir störst.
2025 är sista året att nå beslutade miljömål och under året behöver kommunen ta ställning till hur arbetet bör gå vidare.

På det sätt som indikatorerna är formulerade i det nuvarande programmet speglar de generellt inte aktiviteter i fokusområdena och bör därför revideras enligt följande:

Indikatorn *"Utsläpp av växthusgaser, kommunorganisatoriskt, kton CO2e"* har i nulägesrapporteringen för inriktningsmål och program skrivits som *"Utsläpp av växthusgaser, kommunorganisatoriskt scope 1 och 2, kton CO2e"* vilket är bra då det tydliggör omfattningen. De scope som omnämns refererar till Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollet) som är ett vedertaget ramverk och används i t.ex. rapportering av klimatpåverkan, det finns tre scope (1, 2, 3). Stora delar av tekniska nämndens utsläpp ligger i scope 3. Det är ett scope som är komplext att beräkna och redovisas inte i nulägesrapporten för Umeå kommun. Uppföljningen av indikatorn (scope 1 och 2) i programmet är relevant men bör formuleras likadant som i nulägesrapporten, dvs inkludera scope 1 och 2 i indikatorns namn för att tydliggöra omfattningen.

Indikatorn *"Utsläpp av växthusgaser, kommungeografiskt, kton CO2e"* hämtar data från verktyget ClimateView. I dagsläget ingår inte byggande av byggnader liksom anläggningar i verktyget vilket gör att ett område med stor klimatpåverkan inte mäts och det bör förtydligas i indikatorn om den ska vara kvar.

Indikatorn *"Mängd insamlat kommunalt avfall, exkl trädgårdsavfall, kg/person och år"* kan till viss del sägas mäta cirkularitet men i begreppet kommunalt avfall ingår t.ex. inte avfall från bygg- och rivningsverksamhet, ett område som i programmet utpekats ha stor klimatpåverkan. Om indikatorn ska vara kvar bör detta klargöras. Indikatorn har koppling till

påverkan på fjärrvärme, om mängden avfall till återbruk och materialåtervinning ökar så kommer mängden avfall till energiåtervinning att minska.

För lokalproducerade livsmedel ska senast år 2025 erbjuds minst 50 procent lokalproducerade livsmedel inom kommunens verksamheter och bolag samt 50 procent ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter. Möjligheten att nå målen påverkas i hög grad av ökade livsmedelspriser och tillgång till närproducerade livsmedel som kan köpas inom ramen för befintliga medel, som bara ger utrymme att klara vårt grunduppdrag.

För att göra målen mer realistiska att nå föreslås att slå ihop målen till ett mål som då blir ”Senast 2025 erbjuds minst 50% ekologiskt och/eller ekologiska livsmedel”.

Tekniska nämnden
Yttrande Planeringsdirektiv och budget för 2025 samt plan för 2026–2028
Datum: 2024-03-04
Diarienummer: TN-2024/00150

Remissfråga 6 - Bedömer nämnden att det finns behov av revidering av nämndens taxor eller avgifter för verksamhetsåret 2024?

Om nämnden ser behov av förändring ska föreslagna förändringar specificeras och motiveras i nämndens yttrande.

Svar:

Gator och parker utför varje vecka fordonsflyttar med stöd av lagen Lag (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall. I samband med detta arbete har kommunen kostnader som inte har teckning inom nuvarande avgifter.
För att få ersättning för faktiska kostnader, vill Gator och parker därför införa följande avgifter:

- Flyttning av fordon upp till 3,5 ton till närliggande plats, särskild plats, skroten eller åter till ursprunglig plats.
  Avgift: 2 500 kr
- Flyttning av fordon Över till 3,5 ton till närliggande plats, särskild plats, skroten eller åter till ursprunglig plats.
  Avgift: 5 000 kr
- Dygnsavgift för förvaring av fordon upp till 3,5 ton
  Avgift: 50 kr
- Dygnsavgift för förvaring av fordon över till 3,5 ton
  Avgift: 100 kr

Taxorna föreslås indexeras årligen utifrån förändring i konsumentprisindex, KPI.

Yttrande investeringar, budget 2024, plan 2025-2028

Förändrade projekt, exkl prisförändringar

			FÖRSLAG FÖRÄNDRINGAR (YTTRANDE)													
			Förslag förändringar (yttrande)					Förslag förändringar (yttrande)							Totalt	
			Förslag budget	Plan	Plan	Plan	Summa	Utanför planperioden						Summa	Summa	
Nämnd	Grupp	Projektnamn	2025	2026	2027	2028	2025-2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2029-2034	2025-2034	Anledning förändring
För- och grundskolenämnden	Fastigheter	Förskola Rödåsel 2 avd	0	20 000	0	0	**20 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**20 000**	Förändrat
För- och grundskolenämnden	Fastigheter	Förskola Storsjö 1 avd	0	5 000	0	0	**5 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**5 000**	Förändrat
För- och grundskolenämnden	Fastigheter	Förskolor med kök, 12 avd per år	0	0	0	-25 000	**-25 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**-25 000**	Förändrat
För- och grundskolenämnden	Fastigheter	Umeå Kommun paviljong (UKP)	3 500	3 000			**6 500**							**0**	**6 500**	Övrigt (kommentera)
För- och grundskolenämnden	Fastigheter	Obbola skola F-9 utbyggnad till två paralleller	0	0	20 000	55 000	**75 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**75 000**	Förändrat
För- och grundskolenämnden	Fastigheter	Volym/ombyggnad grundskolor	0	0	0	-75 000	**-75 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**-75 000**	Förändrat
Gymnasie- och vuxenutbildningsn	Fastigheter	Volym/ombyggnation gymnasieskolor	0	0	0	-12 000	**-12 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**-12 000**	Förändrat
Gymnasie- och vuxenutbildningsn	Fastigheter	Ram anpassningar Gym-Vux	6 000	6 000	0	0	**12 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**12 000**	Förändrat
Individ- och familjenämnden	Fastigheter	Daglig verksamhet Magistervägen	18 000	18 000	0	0	**36 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**36 000**	Övrigt (kommentera)
Individ- och familjenämnden	Fastigheter	Gruppboende	0	0	0	0	**0**	7 000	0	0	0	0	0	**7 000**	**7 000**	Tidsförskjutning medel
Individ- och familjenämnden	Fastigheter	Gruppboende	0	0	0	0	**0**	-16 000	0	0	0	0	0	**-16 000**	**-16 000**	Övrigt (kommentera)
Individ- och familjenämnden	Fastigheter	Gruppboende	0	0	0	0	**0**	-16 000	0	0	0	0	0	**-16 000**	**-16 000**	Övrigt (kommentera)
Individ- och familjenämnden	Fastigheter	Korttidsvistelse, ersätta Älgvägen	0	-12 000	12 000	0	**0**	0	0	0	0	0	0	**0**	**0**	Ändrad färdigställandetidpunkt
Tekniska nämnden	Fastigheter	Åtgärdsprogram Transporter Laddinfrastruktur tj	0	0	0	0	**0**	0	-6 000	-6 100	-6 200	-6 300	-6 500	**-31 100**	**-31 100**	Övrigt (kommentera)
Tekniska nämnden	Fastigheter	Ökad civilberedskap	6 700	6 700	6 700	5 000	**25 100**							**0**	**25 100**	Övrigt (kommentera)
Tekniska nämnden	Fastigheter	Lagkrav utfasning lysrörsbelysning	12 000	12 000	12 000	12 000	**48 000**	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	**72 000**	**120 000**	Övrigt (kommentera)
Tekniska nämnden	Fastigheter	Lokaloptimering Sofiehem 5:2	2 000	2 000	0	0	**4 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**4 000**	Övrigt (kommentera)
Tekniska nämnden	Övriga	Beredskapsåtgärder elverk, cistern mm	-1 700	-1 700	-1 700	0	**-5 100**	0	0	0	0	0	0	**0**	**-5 100**	Övrigt (kommentera)
Tekniska nämnden	Gator och vägar	Gatuprojekt nya	0	0	0	-68 000	**-68 000**	-15 000	0	0	0	0	0	**-15 000**	**-83 000**	Förändrat
Tekniska nämnden	Gator och vägar	Hissjövägen				5 000	**5 000**	5 000						**5 000**	**10 000**	Förändrat
Tekniska nämnden	Gator och vägar	Snötipp				9 000	**9 000**							**0**	**9 000**	Förändrat
Tekniska nämnden	Gator och vägar	Kollektivtrafiknod Trandansen				15 000	**15 000**							**0**	**15 000**	Förändrat
Tekniska nämnden	Gator och vägar	GC-bro Sävarån	0	0	0	0	**0**	10 000	0	0	0	0	0	**10 000**	**10 000**	Förändrat
Tekniska nämnden	Gator och vägar	Väg 503	10 000	10 000	0	39 000	**59 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**59 000**	Förändrat
Tekniska nämnden	Gator och vägar	Västra Esplanaden	-10 000	-10 000	0	0	**-20 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**-20 000**	Förändrat
Tekniska nämnden	Gator och vägar	Tegsbron	0	0	0	0	**0**	5 000	5 000	5 000	5 000	0	0	**20 000**	**20 000**	Förändrat
Tekniska nämnden	Parker	Parkprojekt nya	0	0	0	-4 000	**-4 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**-4 000**	Förändrat
Tekniska nämnden	Parker	Olofsdals park				4 000	**4 000**							**0**	**4 000**	Förändrat
Tekniska nämnden	Gator och vägar	Sopkärl (nytt lagkrav)	5 000	5 000	5 000		**15 000**							**0**	**15 000**	Övrigt (kommentera)
Tekniska nämnden	Gator och vägar	Djupbäcken Klimatanpassning	10 000	15 000	20 000	20 000	**65 000**							**0**	**65 000**	Övrigt (kommentera)
Tekniska nämnden	Gator och vägar	Tvårån Klimatanpassning	10 000	15 000	20 000	20 000	**65 000**							**0**	**65 000**	Övrigt (kommentera)
Tekniska nämnden	Gator och vägar	Armaturbyten (nytt lagkrav)	9 000	9 000	9 000	9 000	**36 000**	9000	9000					**18 000**	**54 000**	Övrigt (kommentera)
Tekniska nämnden	Park	Döbelns park	500	500	5 000		**6 000**							**0**	**6 000**	Övrigt (kommentera)
Tekniska nämnden	Park	Ålidhem stadsmiljö Park	1 000	5 000			**6 000**							**0**	**6 000**	Övrigt (kommentera)
Tekniska nämnden	Gator och vägar	Ålidhem stadsmiljö Gata			1 000	3 000	**4 000**							**0**	**4 000**	Övrigt (kommentera)
Äldrenämnden	Fastigheter	Sävar hemtjänstlokal/dagverksamhet	1 600	9 700	19 600	10 000	**40 900**	1 000	0	0	0	0	0	**1 000**	**41 900**	Övrigt (kommentera)
Äldrenämnden	Fastigheter	Tomtebo strand dagverksamhet		900	5 700	11 400	**18 000**	5 900	100					**6 000**	**24 000**	Övrigt (kommentera)
Äldrenämnden	Fastigheter	Vård- och omsorgsboende 90 pl ny	0	0	0	-21 600	**-21 600**	-64 800	-134 961	0	0	0	0	**-199 761**	**-221 361**	Övrigt (kommentera)
Äldrenämnden	Fastigheter	Vård- och omsorgsboende 120 pl Olofsdal	59 200	189 300	97 300	51 600	**397 400**	0	0	0	0	0	0	**0**	**397 400**	Ändrad färdigställandetidpunkt
Äldrenämnden	Fastigheter	Olofsdal hemtjänstlokal/dagverksamhet	21 600	37 500	19 200	300	**78 600**	0	0	0	0	0	0	**0**	**78 600**	Övrigt (kommentera)
		Summa förändrade projekt	**164 400**	**345 900**	**250 800**	**63 700**	**824 800**	**-56 900**	**-114 861**	**10 900**	**10 800**	**5 700**	**5 500**	**-138 861**	**685 939**	

Yttrande investeringar, budget 2024, plan 2025-2028

Förändrade projekt, exkl prisförändringar

			FÖRSLAG FÖRÄNDRINGAR (YTTRANDE)														
			Förslag förändringar (yttrande)					Förslag förändringar (yttrande)								Totalt	
			Förslag budget	Plan	Plan	Plan	Summa	Utanför planperioden						Summa	Summa		
Nämnd	Grupp	Projektnamn	2025	2026	2027	2028	2025-2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2029-2034	2025-2034	Anledning förändring
Brand- och räddningsnämnden	Fastigheter	Brandstation norr	-65 000	57 000	27 000	0	**19 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**19 000**	Prisförändring
För- och grundskolenämnden	Fastigheter	Förskola Aspgärdan 6 avd	0	0	14 100	0	**14 100**	0	0	0	0	0	0	**0**	**14 100**	Prisförändring
För- och grundskolenämnden	Fastigheter	Förskola Hörnefors 4 avd	0	5 400	0	0	**5 400**	0	0	0	0	0	0	**0**	**5 400**	Prisförändring
För- och grundskolenämnden	Fastigheter	Förskola Innertavle 4 avd	0	0	9 400	0	**9 400**	0	0	0	0	0	0	**0**	**9 400**	Prisförändring
För- och grundskolenämnden	Fastigheter	Förskola Metallurgen (fd Carlslund) 8 avd	0	18 800	0	0	**18 800**	0	0	0	0	0	0	**0**	**18 800**	Prisförändring
För- och grundskolenämnden	Fastigheter	Förskola Olofsdal 8 avd	0	0	10 800	0	**10 800**	0	0	0	0	0	0	**0**	**10 800**	Prisförändring
För- och grundskolenämnden	Fastigheter	Förskola Lövö 4 avd	0	8 450	0	0	**8 450**	0	0	0	0	0	0	**0**	**8 450**	Prisförändring
Individ- och familjenämnden	Fastigheter	Gruppboenden Tomtebogård 2 plan	0	11 000	3 000	0	**14 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**14 000**	Prisförändring
Individ- och familjenämnden	Fastigheter	Gruppboende 2024, 3	0	7 000	0	0	**7 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**7 000**	Prisförändring
Individ- och familjenämnden	Fastigheter	Gruppboende	0	0	0	7 000	**7 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**7 000**	Prisförändring
Individ- och familjenämnden	Fastigheter	Gruppboende	0	0	0	7 000	**7 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**7 000**	Prisförändring
Tekniska nämnden	Gator och vägar	Järnvägspassage Holmsund	-20 000	0	20 000	30 000	**30 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**30 000**	Prisförändring
Individ- och familjenämnden	Fastigheter	Gruppboende	0	0	0	7 000	**7 000**	0	0	0	0	0	0	**0**	**7 000**	Prisförändring
Äldrenämnden	Fastigheter	Vård- och omsorgsboende 60 pl	2 000	2 600	5 600	39 300	**49 500**	700	0	0	0	0	0	**700**	**50 200**	Prisförändring
Äldrenämnden	Fastigheter	Vård- och omsorgsboende 90 pl Tomtebo strand	0	200	3 800	18 300	**22 300**	68 600	1 100	0	0	0	0	**69 700**	**92 000**	Prisförändring
		Summa prisförändrade projekt	**-83 000**	**110 450**	**93 700**	**108 600**	**229 750**	**69 300**	**1 100**	**0**	**0**	**0**	**0**	**70 400**	**300 150**	

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-02-26
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2023/00905

Yttrande - Motion 18/2023: Gör det enklare att hyra kommunens lokaler; Joline Göttfert (M)

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

Ärendebeskrivning
Joline Göttfert (M) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige med benämningen ”Gör det enklare att hyra kommunens lokaler”. Motionären lyfter upp ett återkommande problem som föreningslivet lyft upp gällande uthyrning av skollokaler vid exempelvis idrottsarrangemang, där lokalerna hyrs av föreningar för inkvartering.

Under våren 2023 kallade ett flertal föreningar i Umeå till ett möte med politiker och tjänstemän i Umeå kommun för att belysa den problematik som finns, i syfte att kommunen skulle finna lösningar som underlättade för arrangörer. Några av svårigheterna var bland annat bristfällig information, tillgång till toaletter och städutrustning och problem med värmen i lokalerna.

I motionen föreslår Joline Göttfert (M):
- att låta fritidsnämnden överta hela ansvaret vid bokning och uthyrning av kommunens lokaler;
- att uppdra till tekniska nämnden och fritidsnämnden att utreda smarta lås för kommunens fastigheter.

Tekniska nämnden har fått möjlighet att yttra sig över ovannämnda förslag.

Yttrande
Ett av tekniska nämndens grunduppdrag är att ansvara för Umeå kommuns anläggningar; fastigheter, gator, vägar, parker och allmänna platser. Fastighet, som en av tekniska nämndens verksamheter, företräder Umeå kommun som fastighetsägare och har som uppdrag att anskaffa, förvalta och avveckla lokaler för kommunala verksamheter.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2023/00905

Fastighet upplåter internt lokaler till kommunens verksamheter. Vissa fastigheter ska fungera för flera olika verksamheters behov.

Idag kan man boka Umeå kommuns bokningsbara lokaler och anläggningar som förening, privatperson eller företag. Fritidsnämnden genom Fritidsförvaltningen ansvarar för bokningar av de bokningsbara lokalerna. De problem som föreningslivet har lyft upp är kända och det pågår en dialog mellan Fritidsförvaltningen och Utbildningsförvaltningen och berörda förvaltningar är överens om att en mer utvecklad samordning behövs. En del av processen är att involvera Städservice samt Fastighet för att säkerställa att lokalerna är städade och att värme och ventilation är anpassade för lokalnyttjare. Målsättningen är att implementera detta i praktiken den 1 januari 2025.

I egenskap av fastighetsägare ansvarar Fastighet för att fastigheterna ska ha hållbara, tekniskt robusta och kostnadseffektiva lås-och passagesystem. Det pågår en kontinuerlig dialog med kommunens verksamheter, bl.a. med Umeå Fritid, om behov av olika låssystem beroende på lokaltyp och verksamhetsbehov. Låssystem är kostsamma och planeras bytas efter att teknisk livslängd är uppnådd eller om det föreligger annan orsak att byta innan teknisk livslängd är uppnådd.

Det är noterbart att vissa anläggningar redan idag har en funktion med att kunna skicka kunden en engångskod för tillträde till lokalen via sms eller e-mail. Denna funktion passar inte till alla bokningsbara lokaler utan måste övervägas vid varje enskilt bokningsobjekt.

Med hänsyn till ovan anses motionen besvarad.

Beslutsunderlag

Motion 18/2023: Gör det enklare att hyra kommunens lokaler. Bilaga.

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut anses inte tillämplig i ärendet.

Beredningsansvariga

Christina Lundgren, chef fastighetsförvaltning
Karin Isaksson, teknisk direktör

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se (märk ämnesraden med diarienummer: KS-2023/00896), Fastighet (fastighet@umea.se)

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2023/00905

Karin Isaksson
Teknisk direktör

Christina Lundgren
Chef fastighetsförvaltning

Motion till Umeå kommunfullmäktige

Gör det enklare att hyra kommunens lokaler

Föreningar, privatpersoner och företag kan boka Umeå kommuns lokaler och anläggningar. Det kan handla om exempelvis idrottshallar, klassrum eller mötesrum. Bokningar görs i Umeå kommuns boknings- och bidragssystem, som hanteras av lokalbokningen inom fritidsförvaltningen i kommunen.

Ett återkommande problem som föreningslivet lyft upp är uthyrning av skollokaler vid exempelvis idrottsarrangemang, där lokalerna hyrs av föreningar för inkvartering. Under våren 2023 kallade ett flertal föreningar i Umeå till ett möte med politiker och tjänstemän i Umeå kommun för att belysa den problematik som finns, i syfte att kommunen skulle finna lösningar som underlättade för arrangörer. Några av svårigheterna var bland annat bristfällig information, tillgång till toaletter och städutrustning och problem med värmen i lokalerna.

Att föreningslivet arrangerar festivaler och cuper är viktigt ur många aspekter. Utöver den idrottsliga aspekten, där idrottare från olika delar av landet eller till och med andra länder får träffas och tävla mot varandra, så har det också betydelse för besöksnäringen. Från kommunens sida behöver vi underlätta för de lokala föreningarna. Uthyrning av kommunens lokaler är en fråga som berör flera nämnder. Om en nämnd fick det fulla ansvaret för uthyrning av kommunens lokaler skulle det göra det enklare för föreningarna att veta var de ska vända sig, och inte behöva bli bollade mellan olika förvaltningar.

För att kunna ta sig in i en av kommunens anläggningar behövs oftast en nyckeltagg med pin-kod. Det finns idag olika former av smarta eller digitala lås, exempelvis sådana där man kan använda sig av en app för att ge åtkomst till lokaler. Att göra det enklare att passera in i lokaler skulle underlätta för alla som vill hyra kommunens lokaler, inte minst i byar och på platser som ligger en bit från centrala Umeå. Genom att inte behöva hämta ut en nyckeltagg så sparar man både tid och pengar som annars behövs lägga på resor. Det är dessutom en positiv åtgärd för miljö- och klimat.

Med anledning av ovanstående föreslår jag att kommunfullmäktige beslutar

att[1] låta fritidsnämnden överta hela ansvaret vid bokning och uthyrning av kommunens lokaler

att[2] uppdra till tekniska nämnden och fritidsnämnden att utreda smarta lås för kommunens fastigheter

Umeå 21/11 2023

Joline Göttfert

Kommunfullmäktigeledamot (M)

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-03-04
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00044

Yttrande över remiss: Promemorian Åtgärder för en bättre bostadsförsörjning

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att lämna yttrande enligt nedan.

Ärendebeskrivning
Landsbygds-och infrastrukturdepartementet i promemorian LI2024/00083 *Åtgärder för en bättre bostadsförsörjning* (vidare – *promemoria*) föreslår att det ska bli obligatoriskt för kommuner att under vissa förutsättningar tillhandahålla hyresgarantier till barnfamiljer. Syftet är att underlätta för barnfamiljer som saknar egen bostad att kunna få tillträde till en sådan. Vidare tydliggörs att kommunala bostadsförmedlingar får förmedla bostäder som reserverats utifrån olika behov och erbjuda förturer utan att det påverkar möjligheten att ta ut köavgift av de sökande.

I syfte att skapa bättre förutsättningar för att samordna kommunala bostadsförsörjningsåtgärder och planeringen för bostadsbyggande föreslås ett antal förtydliganden i lagen (2000:1383) om kommunernas bostads-försörjningsansvar. Ändringarna innebär att kommunerna ska redogöra för behovet av tillskott av bostäder och ta hänsyn till behovet av samordning med andra kommuner både i planeringen och när åtgärder för bostadsförsörjningen vidtas. Uppgiften att verka för att kommunal samordning kommer till stånd föreslås liksom tidigare ligga på länsstyrelserna. I promemorian föreslås också att lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar ges ett uttryckligt bostadsförsörjningssyfte.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Tekniska nämnden så som byggnadsnämnden och individ – och familjenämnden har fått möjlighet att lämna in yttrande över remiss till kommunstyrelsen som skickar kommunens yttrande till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2024/00044

Yttrande

Tekniska nämnden har tagit del av promemorian och önskar framföra följande synpunkter:
I promemorian föreslås att det blir en skyldighet för kommuner att tillhandahålla hyresgarantier till barnfamiljer under vissa förutsättningar vilka ska i större utsträckning regleras i förordning. Beslutet om hyresgarantier som kommunen ska fatta ska vara möjligt att överklaga samt att kommunerna inte ska söka ersättning för de garantier de utfärdat i efterhand.

Sådan skyldighet innebär att kommunerna ska åläggas att utföra en ny arbetsuppgift. Eftersom frågan avser ett biståndsbeslut, d.v.s. att pröva och ställa ut hyresgarantier till barnfamiljer, kan inte tekniska nämnden lämna in synpunkter på förslaget då sådana typ av ärenden faller inom individ-och familjenämnden men utanför tekniska nämndens ansvarsområde.

Umeå kommuns bostadspolitiska mål är att tillskapa goda bostäder för alla kommunmedborgare oavsett målgrupp. En av aktiviteter som är kopplad till detta mål är att utreda förutsättningarna för och konsekvenserna av införande av kommunal hyresgaranti för barnfamiljer. Syftet är att bedöma om hyresgarantier kan göra det lättare för de grupper som har svårt att etablera sig på bostadsmarknaden genom att ordna bostad på egen hand. Ansvar för att utreda detta ligger på individ-och familjenämnden, se Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram 2022–2030 med utblick mot 2040, sid. 10–11.

Det är noterbar att Umeå kommun inte bedriver kommunal bostadsförmedling och inte tillhandahåller någon bostadskö för allmän uthyrning. Fördelning av kommunens egna lägenheter sker idag till kommunens verksamheter. Det kommunala bostadsföretaget AB Bostaden i Umeå och många privata hyresvärdar har egna bostadsköer. Promemorias förslag är otydligt gällande de kommuner som inte bedriver kommunal bostadsförmedling. I en kommun som Umeå där efterfrågan av hyreslägenheter är mycket större än tillgången finns risken att få lägenheter erbjuds till förmedling och väldigt många personer som står i kön. Tekniska nämnden är tveksam till om en kommunal bostadsförmedling enligt de föreslagna åtgärderna medför en reell förändring i praktiken.

Tekniska nämnden överlämnar frågan om vilken roll kommunens planering av bostadsförsörjningen ska ha vid planläggning enligt plan- och bygglagen (2010:900) till kommunstyrelsen och byggnadsnämnden för bedömning.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2024/00044

Beslutsunderlag

Bilaga 1 – Remissmissiv, LI2024-00083.
Bilaga 2 – Åtgärder för en bättre bostadsförsörjning (remissversion).

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut är inte tillämpbar i ärendet.

Beredningsansvariga

Christina Lundgren, chef fastighetsförvaltning
Karin Isaksson, teknisk direktör

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se senast 2024- 03-26. OBS! Märk ämnesraden med diarienummer: KS-2024/00099

Karin Isaksson
Teknisk direktör

Christina Lundgren
Chef Fastighetsförvaltning

Regeringskansliet

Remiss

2024-01-15
LI2024/00083
LI2023/00001 (slutligt)
LI2023/00037 (delvis)

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Enheten för bostäder och byggande
Ämnesråd
Lars Arell
08-4055199

Remiss av promemorian Åtgärder för en bättre bostadsförsörjning

Remissinstanser

1. Arvidsjaurs kommun
2. Barnombudsmannen
3. Bodens kommun
4. Bollnäs kommun
5. Borlänge kommun
6. Boverket
7. Diskrimineringsombudsmannen
8. Ekonomistyrningsverket
9. Eskilstuna kommun
10. Essunga kommun
11. Fastighetsägarna Sverige
12. Folkhälsomyndigheten
13. Försäkringskassan
14. Förvaltningsrätten i Falun
15. Förvaltningsrätten i Linköping
16. Gagnefs kommun
17. Göteborgs kommun
18. Hedemora kommun
19. Helsingborgs kommun

20. HSB Riksförbund
21. Hultsfreds kommun
22. Hyresgästföreningen Riksförbundet
23. Institutet för bostads- och urbanforskning, IBF
24. Integritetsskyddsmyndigheten
25. Jönköpings kommun
26. Kalmar kommun
27. Kammarkollegiet
28. Kammarrätten i Sundsvall
29. Karlstads kommun
30. Krokoms kommun
31. Kungliga tekniska högskolan, KTH
32. Kungsbacka kommun
33. Landsorganisationen i Sverige (LO)
34. Länsstyrelsen i Gävleborgs län
35. Länsstyrelsen i Jönköpings län
36. Länsstyrelsen i Kronobergs län
37. Länsstyrelsen i Norrbottens län
38. Länsstyrelsen i Skåne län
39. Länsstyrelsen i Stockholms län
40. Länsstyrelsen i Uppsala län
41. Länsstyrelsen i Västerbottens län
42. Länsstyrelsen i Örebro län
43. Länsstyrelsen i Östergötlands län
44. Lysekils kommun
45. Malmö kommun
46. Malmö Universitet
47. Markaryds kommun
48. Migrationsverket
49. Myndigheten för delaktighet

50. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
51. Pensionsmyndigheten
52. Pensionärernas riksorganisation (PRO)
53. Region Gävleborg
54. Region Halland
55. Region Jönköping
56. Region Kronoberg
57. Region Skåne
58. Region Stockholm
59. Region Uppsala
60. Region Västmanland
61. Region Västerbotten
62. Region Östergötland
63. Riksbyggen
64. Riksorganisationen Hela Sverige ska leva
65. Rädda Barnen
66. SmåKom
67. Socialhögskolan, Lunds universitet
68. Socialstyrelsen
69. SPF Seniorerna
70. Statens fastighetsverk
71. Statskontoret
72. Stockholm kommun
73. Stockholms Stadsmission
74. Storuman kommun
75. Sundbybergs kommun
76. Svea hovrätt
77. Svenska Röda Korset
78. Sveriges akademikers centralorganisation (SACO)
79. Sveriges Allmännytta

80. Sveriges arkitekter
81. Sveriges förenade studentkårer, SFS
82. Sveriges Kommuner och Regioner, SKR
83. Tillväxtverket
84. Trelleborgs kommun
85. Tyresö kommun
86. Umeå kommun
87. Uppsala kommun
88. Västerås kommun
89. Växjö kommun
90. Ydre kommun
91. Örnsköldsviks kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet **senast den 15 april 2024**. Svaren bör lämnas per e-post till li.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till li.bb@regeringskansliet.se. Ange diarienummer LI2024/00083 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian. Eftersom förslagen i promemorian bygger på förslag som lämnats i tidigare remitterade betänkanden kan remissen besvaras med referens till tidigare lämnat yttrande.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Promemorian kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss (SB PM 2021:1). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Emelie Lindahl
Departementsråd

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Justitiedepartementet/L6
Socialdepartementet/SOF
Finansdepartementet/BA och OFA/SFÖ och K
Arbetsmarknadsdepartementet/IAS och JÄM

Promemoria

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
LI2024/00083

Åtgärder för en bättre bostadsförsörjning

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås att det ska bli obligatoriskt för kommuner att under vissa förutsättningar tillhandahålla hyresgarantier till barnfamiljer. Syftet är att underlätta för barnfamiljer som saknar egen bostad att kunna få tillträde till en sådan. Vidare tydliggörs att kommunala bostadsförmedlingar får förmedla bostäder som reserverats utifrån olika behov och erbjuda förturer utan att det påverkar möjligheten att ta ut köavgift av de sökande.

I syfte att skapa bättre förutsättningar för att samordna kommunala bostadsförsörjningsåtgärder och planeringen för bostadsbyggande föreslås ett antal förtydliganden i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Ändringarna innebär att kommunerna ska redogöra för behovet av tillskott av bostäder och ta hänsyn till behovet av samordning med andra kommuner både i planeringen och när åtgärder för bostadsförsörjningen vidtas. Uppgiften att verka för att kommunal samordning kommer till stånd föreslås liksom tidigare ligga på länsstyrelserna. I promemorian föreslås också att lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar ges ett uttryckligt bostadsförsörjningssyfte.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Innehållsförteckning

1 Författningsförslag 4
1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar 4
1.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) 8
1.3 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) 9
1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar 10
1.5 Förslag till förordning om kommuners skyldighet att ställa hyresgaranti 11
2 Ärendet och dess beredning 12
3 Bättre förutsättningar för barnfamiljer att bli godkända som hyresgäster 13
3.1 Bakgrund och rättsliga utgångspunkter 13
3.2 Behovet av förändring 13
3.3 Obligatoriskt för kommuner att tillhandahålla hyresgarantier till barnfamiljer 14
3.3.1 Sekretess till skydd för uppgifter om enskildas personliga förhållanden 23
4 Tydligare förutsättningar för behovsinriktad kommunal bostadsförmedling 25
4.1 Bakgrund och rättsliga utgångspunkter 25
4.1.1 Behovet av förändring 27
4.2 Tydligare möjligheter till reservation och förturer 27
5 Bättre planberedskap och ökad samordning 31
5.1 Rättsliga utgångspunkter 31
5.2 Vikten av planberedskap och samordning för att möta bostadsbehoven 32
5.3 Från kommunal riktlinje till kommunal handlingsplan 33
5.4 En gemensam bild av behovet av tillskott av bostäder 35
5.4.1 Boverket ska beräkna bostadsbyggnadsbehovet 35
5.4.2 Kommunerna ska dokumentera behovet av tillskott av bostäder 36
5.5 Samordning i bostadsförsörjningsfrågor 38
5.5.1 Tydligare krav på kommunal samordning 38
5.5.2 Länsstyrelserna behåller uppgiften att samordna kommunerna 42
5.6 Tydligare koppling mellan markanvisningar och bostadsförsörjning 44
6 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser 47
7 Konsekvenser av förslagen 48

8 Författningskommentar 53
8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar 53
8.2 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) 59
8.3 Förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) 60
8.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar 60
8.5 Förslaget till förordning om kommuners skyldighet att ställa hyresgaranti 61

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar

dels att nuvarande 7 och 8 §§ ska betecknas 8 och 10 §§,

dels att 1, 2, 4, 6 och de nya 8 och 10 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 7, 9 och 11 §§, och närmast före 1, 7, 8 och 11 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	Planering av kommunens bostadsförsörjning
	1 §[1]
Varje kommun ska *med riktlinjer* planera för bostadsförsörjningen i kommunen. *Syftet med* planeringen ska *vara* att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och *för att* främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.	Varje kommun ska planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Planeringen *ska syfta till* att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.
Vid planeringen *av bostadsförsörjningen* ska kommunen samråda med berörda kommuner och ge länsstyrelsen, *aktören med ansvar för regionalt tillväxtarbete i länet och andra regionala organ* tillfälle att yttra sig.	Vid planeringen ska kommunen samråda med *andra* berörda kommuner *och ta hänsyn till behovet av samordning i frågor om bostadsförsörjning. Kommunen ska* ge länsstyrelsen *och regionen* tillfälle att yttra sig.
Riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod. Förändras förutsättningarna för de antagna riktlinjerna ska nya riktlinjer upprättas och antas av kommunfullmäktige.	

[1] Senaste lydelse 2013:866.

2 §[2]

Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska *minst innehålla följande uppgifter:*

1. kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet,

2. kommunens planerade *insatser* för att nå uppsatta mål, *och*

3. hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Uppgifterna ska särskilt grundas på en analys av

1. den demografiska utvecklingen,

2. marknadsförutsättningarna, och

3. vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden.

Analysen ska genomföras med stöd av ett underlag som Boverket förser kommunen med. Kommunen får använda ytterligare underlag som behövs för analysen.

Kommunfullmäktige ska under varje mandatperiod anta en handlingsplan för bostadsförsörjningen. *Handlingsplanen* ska *redovisa*

1. behovet av tillskott av bostäder i kommunen,

2. kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet,

3. kommunens planerade *åtgärder* för att nå uppsatta mål, *och*

4. hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Uppgifterna *i handlingsplanen* ska särskilt grundas på en analys av den demografiska utvecklingen, marknadsförutsättningarna och *de* bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. *Analysen ska genomföras med stöd av ett underlag som Boverket förser kommunen med och det ytterligare underlag som kommunen behöver för analysen.*

Om förutsättningarna för den antagna planen ändras under mandatperioden, ska kommunfullmäktige anta en ny uppdaterad handlingsplan.

4 §[3]

Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska vara vägledande vid tillämpningen av 2 kap. 3 § första stycket 5 plan- och bygglagen (2010:900).

I 2 kap. 3 § tredje stycket plan- och bygglagen (2010:900) *finns en bestämmelse om att* kommunens *handlingsplan* för bostadsförsörjningen ska vara vägledande *för kommunens planläggning i fråga om bo-*

[2] Senaste lydelse 2022:385.
[3] Senaste lydelse 2022:385.

	stadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.
6 §[4]	
Om kommunens *riktlinjer* för bostadsförsörjningen saknar någon *sådan uppgift* som avses i 2 § första stycket *3*, får regeringen förelägga kommunen att anta *nya riktlinjer*.	Om kommunens *handlingsplan* för bostadsförsörjningen saknar *redovisning i* någon *del* som avses i 2 § första stycket *4*, får regeringen förelägga kommunen att anta *en ny handlingsplan*.
	Samordning mellan kommuner när bostadförsörjningsåtgärder vidtas
	7 §
	När kommunen vidtar åtgärder för bostadsförsörjning ska kommunen ta hänsyn till behovet av samordning med andra kommuner.
	Kommunal bostadsförmedling
7 §	*8 §*[5]
Om det behövs för att främja bostadsförsörjningen ska en kommun anordna bostadsförmedling. Om två eller flera kommuner behöver gemensam bostadsförmedling, ska *dessa kommuner* anordna sådan bostadsförmedling.	Om det behövs för att främja bostadsförsörjningen, ska en kommun anordna bostadsförmedling. Om två eller flera kommuner behöver gemensam bostadsförmedling, ska *de kommunerna* anordna sådan bostadsförmedling.
Regeringen får förelägga en kommun att anordna kommunal bostadsförmedling enligt första stycket.	
	9 §
	Regeringen får förelägga en kommun att anordna kommunal bostadsförmedling.
8 §	*10 §*[6]
En kommunal bostadsförmedling som förmedlar lägenheter i turordning efter kötid får, *utöver sådan*	En kommunal bostadsförmedling som förmedlar lägenheter i turordning efter kötid får ta ut en avgift

[4] Senaste lydelse 2013:866.
[5] Senaste lydelse av tidigare 7 § 2013:866.
[6] Senaste lydelse av tidigare 8 § 2013: 866.

förmedlingsersättning som får tas ut vid yrkesmässig bostadsförmedling enligt 12 kap. 65 a § jordabalken, ta ut en avgift för rätten att stå i kö (köavgift) av den hyressökande. *Kravet på förmedling efter kötid ska inte hindra att ett begränsat antal lägenheter som är tillgängliga för kön fördelas enligt ett förturssystem.*	för rätten att stå i kö (köavgift) av den hyressökande.
Köavgiften får tas ut för högst ett år i *taget. Kommunen får bestämma avgiften och grunderna för hur den ska tas ut.*	*Köavgift* får tas ut för högst ett år i *taget med det belopp och enligt de grunder som kommunen bestämmer.* *Köavgift får tas ut även om* *1. lägenheter reserveras för olika kategorier av sökande i kön eller fördelas enligt ett förturssystem, eller* *2. förmedlingsersättning tas ut vid yrkesmässig bostadsförmedling som avses i 12 kap. 65 a § jordabalken.*
	Hyresgarantier *11 §* *Regeringen får meddela föreskrifter om att kommuner ska bistå enskilda hushåll genom att ställa säkerhet för att ett avtal om hyra av bostadslägenhet fullgörs (hyresgaranti).*

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2. Bestämmelserna i 2 § i den nya lydelsen ska tillämpas första gången senast under den mandatperiod som inleds efter ordinarie val 2026.

3. Bestämmelserna i 1, 4 och 6 §§ i den äldre lydelsen gäller fortfarande för riktlinjer som antagits enligt 1 § tredje stycket i den äldre lydelsen till dess riktlinjerna har ersatts med en handlingsplan enligt 2 § i den nya lydelsen, dock längst till utgången av den mandatperiod som inleds efter ordinarie val 2026.

1.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny paragraf, 26 kap. 11 a §, och närmast före 26 kap. 11 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	26 kap.
	Hyresgarantier
	11 a §
	Sekretess gäller i ärende om en kommuns ställande av hyresgaranti för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.
	Sekretessen gäller inte beslut i ärende.
	För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

1.3 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 § plan- och bygglagen (2010:900) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 kap.	
3 §[7]	
Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja 1. en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder, 2. en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper, 3. en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt, 4. en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens, och 5. bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet. Även i andra ärenden enligt denna lag ska hänsyn tas till de intressen som anges i första stycket 1–5.	*Den kommunala handlingsplanen för bostadsförsörjningen enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska vara vägledande vid tillämpningen av första stycket 5.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

[7] Senaste lydelse 2013:867.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	
Denna lag innehåller bestämmelser om riktlinjer för kommunala markanvisningar.	
Med markanvisning avses i denna lag en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett *visst av kommunen ägt markområde* för bebyggande.	Med markanvisning avses i denna lag en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre som, *i fråga om ett markområde som kommunen äger,* ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av *markområdet* för bebyggande.
2 §	
En kommun ska anta riktlinjer för markanvisningar.	
Riktlinjerna ska *innehålla kommunens* utgångspunkter och mål för överlåtelser *eller* upplåtelser av markområden för bebyggande, handläggningsrutiner och grundläggande villkor för markanvisningar *samt* principer för markprissättning.	Riktlinjerna ska *ange* *1.* utgångspunkter och mål för överlåtelser *och* upplåtelser av markområden för bebyggande, *2. hur markanvisningar används för att följa kommunens handlingsplan för bostadsförsörjningen enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar,* *3.* handläggningsrutiner och grundläggande villkor för markanvisningar, *och* *4.* principer för markprissättning.
En kommun som inte genomför några markanvisningar är inte skyldig att anta sådana riktlinjer.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

1.5 Förslag till förordning om kommuners skyldighet att ställa hyresgaranti

Regeringen föreskriver följande.

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om skyldighet för kommuner att bistå enskilda hushåll genom att ställa säkerhet för att ett avtal om hyra av en bostadslägenhet fullgörs (hyresgaranti).

Förordningen är meddelad med stöd av 11 § lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

2 § En kommun ska ställa hyresgaranti om

1. det behövs för att ett enskilt hushåll ska få en permanentbostad med hyresrätt med rätt till förlängning,
2. det i hushållet finns barn i den mening som avses i 96 kap. 4, 5 eller 5 a § socialförsäkringsbalken,
3. hushållets behov av en permanentbostad inte kan tillgodoses på annat sätt,
4. den eller de som ska ingå det hyresavtal som hyresgarantin avser är bosatta i kommunen, och
5. bostaden finns i kommunen.

3 § En hyresgaranti ska ställas för minst sex månadshyror och gälla under minst två år.

4 § En hyresgaranti inskränker inte de skyldigheter som en kommun har enligt socialtjänstlagen (2001:453).

5 § Om kommunen avser att ställa en hyresgaranti som vid ett infriande kan medföra ett krav på återbetalning från hyresgästen (regresskrav), ska kommunen informera hushållet om detta innan hyresgarantin ställs.

6 § I 40 § förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2025.

2 Ärendet och dess beredning

I februari 2017 fick en särskild utredare i uppdrag att föreslå hur bedömningar av bostadsbyggnadsbehovet framtagna av Boverket ska fördelas på kommunerna (dir. 2017:12). I uppdraget ingick även att föreslå ändringar i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (bostadsförsörjningslagen) och plan- och bygglagen (2010:900) som tydliggör att de kommunala bostadsbyggnadsbehoven ska avspeglas i översiktsplanen. Syftet med utredningen var att etablera en ordning där staten gör bedömningar av behovet av nya bostäder i hela landet som kommunerna tillgodoser genom att i sin planering avsätta mark för ett bostadsbyggande som motsvarar behoven. Utredningen, som tog namnet Kommunal planering för bostäder, överlämnade i september 2017 betänkandet En gemensam bild av bostadsbyggnadsbehovet (SOU 2017:73). I denna promemoria behandlas utredningens förslag som avser en skyldighet för kommunerna att redovisa sin bedömning av behovet av tillskott av bostäder i riktlinjerna för bostadsförsörjning och föreslås ett antal lagändringar av redaktionell och språklig karaktär. Regeringen avser inte att gå vidare med övriga förslag i betänkandet.

I maj 2020 fick en särskild utredare i uppdrag att utreda dels den uppgiftsfördelning mellan stat och kommun som funnits inom bostadspolitiken sedan 1940-talet, dels vissa bostadspolitiska verktyg, och vid behov lämna förslag som ökar deras effektivitet (dir. 2020:53). I uppdraget ingick att bland annat analysera kommunala bostadsförmedlingar, hyresgarantier och andra kommunala ekonomiska stöd, kommunala allmännyttiga bostadsaktiebolag samt frågor om statligt och kommunalt markinnehav. Syftet med utredningen var att skapa förutsättningar för en socialt hållbar bostadsförsörjning som underlättar situationen för hushåll som har svårt att skaffa en bostad på marknadens villkor, bl.a. strukturellt hemlösa. Utredningen överlämnade i mars 2022 betänkandet Sänk tröskeln till en god bostad (SOU 2022:14). I denna promemoria behandlas de förslag som avser kommunala hyresgarantier för barnfamiljer, kommunala bostadsförmedlingar, tydligare koppling mellan kommunalt bostadsförsörjningsansvar och kommunala markanvisningar, förslag om mellankommunal samordning samt att i bostadsförsörjningslagen ersätta ”riktlinjer” med ”handlingsplan”. Regeringen avser inte att gå vidare med utredningens förslag om ny bostadsförsörjningslag med ett nationellt mål för bostadsförsörjningen. Förslagen från utredningen som behandlas i denna promemoria omhändertas därför inom ramen för bostadsförsörjningslagen. Regeringen avser inte heller att gå vidare med utredningens förslag om tydligare riktlinjer för markanvisning. Övriga förslag i betänkandet, bl.a. avseende byggemenskaper, överlåtelser av statlig mark, hyresvärdars tillträdeskrav och en konkurrenskraftig allmännytta bereds vidare inom Regeringskansliet.

Denna promemoria har tagits fram av en arbetsgrupp inom Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

3 Bättre förutsättningar för barnfamiljer att bli godkända som hyresgäster

3.1 Bakgrund och rättsliga utgångspunkter

En hyresgaranti är en säkerhet för avtal om hyra i form av ett borgensåtagande. Till skillnad från en deposition kräver den inte kontanta medel. En kommunal hyresgaranti är ett kommunalt borgensåtagande.

År 2007 förtydligades att kommuner har befogenhet att ställa säkerhet för att ett avtal om hyra av bostadslägenhet fullgörs, om det sker i syfte att enskilda hushåll ska få ett kontrakt till en hyresrätt som är förenad med rätt till förlängning. Innan en kommun lämnar stöd till ett enskilt hushåll ska kommunen göra en prövning av om hushållet är i behov av sådan hjälp för att kunna etablera sig på bostadsmarknaden (2 kap. 6 § lagen [2009:47] om vissa kommunala befogenheter och prop. 2006/07:61 Vissa bostadspolitiska åtgärder).

Det är frivilligt för kommuner att ställa säkerhet för avtal om hyra. För att stimulera kommunerna att gå i borgen för enskilda hushåll infördes 2007 ett statligt bidrag som kommuner kan söka om 5 000 kronor per garanti. För att kommunen ska vara berättigad till bidraget ska hyresgarantin omfatta minst sex månadshyror och gälla under minst två år, se förordningen (2007:623) om statligt bidrag för kommunala hyresgarantier. Boverket administrerar det statliga bidraget till kommunerna. En infriad hyresgaranti innebär att hyresgästen får en skuld till kommunen i stället för till hyresvärden.

Ett exempel på en situation där en hyresgaranti kan vara till hjälp är om den bostadssökande inte kan leva upp till hyresvärdens krav om en viss inkomst. Om kommunen bedömer att den sökande har betalningsförmåga och kan fullgöra sina förpliktelser som hyresgäst samt om hyresvärden godtar kommunen som borgensman, kan ett hyresavtal ingås trots inkomstkravet. Andra exempel på situationer där en bostadssökande kan bli hjälpt av en kommunal hyresgaranti är om den bostadssökande har en betalningsanmärkning, visstidsanställning eller inkomster som hyresvärden inte godtar och kommunen bedömer att den sökande kan betala hyran.

3.2 Behovet av förändring

Syftet med hyresgarantier är att underlätta för vissa hushåll att hyra en egen bostad (propositionen Vissa bostadspolitiska åtgärder [prop. 2006/07:61] och 2007 års ekonomiska vårproposition [prop. 2006/07:100]). Sedan lagändringen och statsstödet till kommunerna infördes 2007 har drygt 40 olika kommuner beviljats statligt stöd, vilket motsvarar cirka 14 procent av kommunerna. Majoriteten av de kommuner som beviljats stöd är kommuner med färre än 25 000 invånare. Antalet beviljade bidrag är i genomsnitt cirka 144 per år vilket motsvarar en utgift för staten på cirka 750 000 kronor. Utfallet kan jämföras med de 100 miljoner kronor per år som avsattes vid införandet 2007. Hyresgarantier

används sparsamt och har inte fått den genomslagskraft som avsågs vid införandet.

En orsak till att hyresgarantierna inte fått förväntad genomslagskraft är att frågan inte varit föremål för övervägande i kommunerna. Enligt Boverkets bostadsmarknadsenkät 2023 uppger 128 kommuner detta som orsak. Andra skäl till att inte utnyttja befogenheten och det statliga bidraget är att det statliga bidraget inte täcker den ekonomiska risken för kommunen (19 kommuner), att målgruppen bedöms kunna lösa situationen med egen borgensman (11 kommuner), att det är för administrativt betungande (13 kommuner) och andra skäl (44 kommuner). Bland andra skäl återfinns bl.a. att sociala kontrakt eller andra insatser används i stället och att vissa kommuner utreder frågan.

Samtidigt är konkurrensen på hyresbostadsmarknaden hög och hushåll nekas möjligheten att teckna hyreskontrakt på grund av att de t.ex. inte når inkomstkraven, har skulder eller har inkomstkällor som inte godtas, såsom försörjningsstöd. Det innebär att bostadssökande utestängs från bostadsmarknaden med omfattande negativa konsekvenser som följd. De negativa konsekvenserna är särskilt allvarliga för barn.

3.3 Obligatoriskt för kommuner att tillhandahålla hyresgarantier till barnfamiljer

Promemorians förslag: Regeringen ska få meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att bistå enskilda hushåll genom att ställa säkerhet för att ett avtal om hyra av bostadslägenhet fullgörs (hyresgaranti).

I en förordning avgränsas skyldigheten till att gälla om

– en hyresgaranti behövs för att ett enskilt hushåll ska få en permanentbostad med hyresrätt med rätt till förlängning,

– hushållet är en barnfamilj,

– hushållets behov av en permanentbostad inte kan tillgodoses på annat sätt,

– den eller de i hushållet som ska ingå hyresavtalet som garantin avser är bosatta i kommunen, och

– bostaden finns i kommunen.

Hyresgarantin ska ställas för minst sex månadshyror och gälla under minst två år.

Det befintliga statsbidraget till kommuner som frivilligt ställer hyresgarantier avvecklas.

Utredningens förslag (SOU 2022:14) överensstämmer i huvudsak med promemorians. I promemorian föreslås att förutsättningarna för skyldigheten att ställa hyresgaranti i större utsträckning regleras i förordning, att beslut om hyresgarantier ska vara möjliga att överklaga samt att kommunerna inte ska söka ersättning för de garantier de utfärdar i efterhand. Utredningen innehåller inga överväganden om sekretess vid handläggningen.

Remissinstanserna: Remissinstansernas synpunkter går isär. Flera remissinsatser är positiva till utredningens förslag och att förändringar görs, samtidigt som de har invändningar mot delar av förslaget.

Bland de remissinstanser som är uttryckligen positiva till att det blir en skyldighet för kommunerna att tillhandahålla hyresgarantier återfinns bl.a. *länsstyrelserna i Jönköpings* och *Stockholms län*, *Barnombudsmannen*, *HSB*, *Stadsmissionen*, *Fastighetsägarna* och *Tyresö kommun*.

Några remissinstanser avstyrker förslaget och anser att hyresgarantier bör vara statliga, såsom *Länsstyrelsen i Gävleborgs län*, *Sveriges Allmännytta* samt *Hultsfreds, Sundbybergs, Trelleborgs och Umeå kommuner*. *Stadsledningskontoret i Stockholms kommun* anser, utifrån ett likabehandlingsperspektiv, att det kan vara en fördel att ansvaret är statligt. *Statskontoret* anser att en reformering av hyresgarantierna gör ansvarsfördelningen mellan stat och kommun otydlig.

SKR är i huvudsak positiva till förslaget. SKR anser dock att det saknas skäl att avgränsa kretsen för det statliga stödet till enbart barnfamiljer. SKR anser vidare att den statliga ersättning som ska kompensera kommunerna för den utökade uppgiften bör lämnas även för garantier som en kommun beslutar om till ekonomiskt utsatta hushåll utan barn.

Malmö kommun anser att utredningens förslag att hyresgarantierna till en början ska begränsas till att enbart gälla barnfamiljer är rimligt med tanke på att barnfamiljer med svag köpkraft har särskilt svårt att få sina behov tillgodosedda på bostadsmarknaden. *Uppsala kommun* tillstyrker att barnfamiljer är en prioriterad målgrupp. *Rädda barnen* tillstyrker syftet med förslaget, att öka möjligheterna för barnfamiljer att få sin rätt till ett skäligt och långsiktigt boende. *Barnombudsmannen* välkomnar att hyresgarantierna främst avser barnfamiljer.

Flera andra remissinstanser uttrycker sig positivt till förslaget samtidigt som avgränsningen till barnfamiljer ifrågasätts. Bl.a. *länsstyrelserna i Kronobergs, Skåne* och *Stockholms län* menar att förslaget ligger väl i linje med barnkonventionen samtidigt som de påpekar att det finns fler målgrupper än barnfamiljer är i behov av insatser. Även *Socialstyrelsen*, *Myndigheten för delaktighet (MFD)*, *länsstyrelserna i Gävleborgs* och *Jönköpings län, Göteborgs, Hultfreds, Krokoms, Trelleborgs, Umeå och Örnsköldsviks kommuner*, *Fastighetsägarna*, *Hyresgästföreningen*, *Stadsmissionen*, *Svenska Röda korset* och *Uppsalahem* anser att fler än barnfamiljer är i behov av hyresgarantier. *Pensionärernas riksorganisation (PRO)* och *Micasa Fastigheter* anser att även äldre bör omfattas.

Flera remissinsatser har invändningar mot att skyldigheten föreslås inträda endast när bostaden är belägen i kommunen och att den eller de personer som hyresgarantin avser är bosatta i samma kommun. *Länsstyrelserna i Jönköpings, Skåne, Stockholms, Västerbottens* och *Örebro län* framhäver att det finns en risk att våldsutsatta kvinnor med barn som behöver hitta bostad utanför den egna kommunen inte kan ta del av stödet och menar att det möjligen hade kunnat lindras om 2 a kap. 8 § 2 socialtjänstlagen, som reglerar möjligheten för våldsutsatta att ansöka om insatser i en annan kommun, hade fungerat på ett tillfredsställande sätt. *Länsstyrelsen i Stockholms län* och *Fastighetsägarna Sverige* lyfter att kommungränser är av ringa betydelse för bostadsmarknaden i länet och att det är en onödig avgränsning att bostaden ska vara belägen i kommunen. Även *HSB* och *Socialstyrelsen* ser problem med förslaget att personer ska bo och söka hyresgaranti i samma kommun. *Stadsmissionen* är, å sin sida, uttryckligen positiv till förslaget att hushåll som ska få hyresgaranti och

bostaden ska finnas i samma kommun då det är en viktig markering för att motverka social dumpning.

Socialhögskolan i Lund anser att förslaget är intressant och sannolikt kan bidra till att fler barnfamiljer får förstahandskontrakt, men ifrågasätter överklagandeförbudet och vem som ska se till att kommunerna fullgör sin skyldighet.

När det gäller förslagets konsekvenser bedömer *Socialstyrelsen* att förslaget kommer ha begränsad effekt i praktiken. Socialstyrelsen menar att en grundförutsättning för att kunna ställa hyresgarantier i kommuner är att det finns eller skapas tillgång till hyreslägenheter med hyresnivåer som hushåll som står utanför bostadsmarknaden har råd med. Socialstyrelsen påpekar också att ett antal förutsättningar behöver klargöras, såsom risken för att socialtjänsten kommer att belastas med att administrera och utreda hyresgarantier, att hanteringen av ansökan kan behöva ske skyndsamt för att personen ska kunna tacka ja till hyreskontrakt och att garantin ska kunna ges med förhandsbesked. *Uppsala bostadsförmedling* framhåller också vikten av skyndsamma processer inom kommunen.

Socialnämnden i Uppsala kommun anser att den föreslagna förändringen kommer att leda till att berörda barnfamiljer får det bättre och att det stärker barns levnadsvillkor, förslaget bygger dock på att hyresvärdar godkänner hyresgarantin. *Uppsala bostadsförmedling* bedömer att det är ganska osannolikt att hushåll med omfattande skulder och betalningsanmärkningar skulle kunna teckna hyresavtal hos en privat hyresvärd trots hyresgaranti, men att fler hyresvärdar skulle överväga att acceptera olika typer av bidrag eller försörjningsstöd som inkomst.

Skälen för promemorians förslag

En skyldighet för kommuner

I promemorian föreslås, liksom i betänkandet, att det blir en skyldighet för kommuner att lämna hyresgarantier under vissa förutsättningar. Skälet är att förbättra förutsättningarna för likvärdighet över landet.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Sveriges Allmännytta, Umeå kommun m.fl. framhåller att hyresgarantierna i stället bör vara statliga. Arbetsgruppen delar inte den uppfattningen. Skyldigheten för kommunerna att tillhandahålla hyresgarantier ligger i linje med den verksamhet och de uppgifter kommuner redan har. Kommuner ansvarar exempelvis för biståndsbedömningar enligt socialtjänstlagen (2001:453) och kommer ofta i kontakt med personer och familjer som lever under osäkra boendeförhållanden. Kommuner är lämpade att göra individuella bedömningar och har erfarenhet av de behovsbedömningar som krävs för en väl fungerande handläggning. Kommuner ger också olika former av stöd som indirekt bidrar till att öka möjligheterna att få en bostad, till exempel budget- och skuldrådgivning. Kommunerna har genom sin lokala förankring också de bästa förutsättningarna att föra samtal och skapa goda relationer med hyresvärdar i kommunen. I det sammanhanget bör även frågor om hyresgarantier kunna aktualiseras. Med tanke på målgruppen för hyresgarantierna skulle en lösning med statlig administration riskera att bli ineffektiv jämfört med en kommunal.

Avgränsning till barnfamiljer

Förenta nationernas (FN) konvention om barnets rättigheter är sedan den 1 januari 2020 lag i Sverige. Av konventionen framgår att varje barn har rätt till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling (artikel 27). Det framhålls att det är barnets föräldrar som har huvudansvaret för att tillgodose detta men också att staten vid behov ska tillhandahålla stöd och bistånd, särskilt i fråga om mat, kläder och bostad. Artikel 27 kan ses som en vidareutveckling och konkretisering av artikel 6 om rätten till överlevnad och utveckling. Barnets rätt till en god levnadsstandard är grundläggande för att barnet ska kunna utvecklas på ett gynnsamt sätt. En god och trygg bostad utgör en förutsättning för en god levnadsstandard och för att barnet ska få sina rättigheter tillgodosedda, såsom rätten till bästa möjliga hälsa (artikel 24), rätten till vila och fritid (artikel 31) samt rätten till utbildning (artiklarna 28 och 29).

Socialstyrelsens hemlöshetskartläggning visar att det finns barnfamiljer som befinner sig i hemlöshet, ofta genom olika former av sociala kontrakt men även på vandrarhem eller andra kortsiktiga boendelösningar såsom andrahandslösningar eller inneboende. Därtill kommer det faktum att barnfamiljer i högre grad än andra är trångbodda och har en ansträngd boendeekonomi. Trångboddheten kan bero på små ekonomiska förutsättningar att kunna efterfråga större bostäder och vara ett resultat av en inneboendelösning.

Osäkert boende kan få negativa konsekvenser för barns fysiska och psykiska hälsa samt skolgång. Barn är särskilt utsatta eftersom trygghet och kontinuitet är grundläggande för barns utveckling och eftersom barn i regel tillbringar större delen av sin tid i bostaden och dess närmiljö. Barnfamiljer som under lång tid tvingas bo mycket trångt och flytta runt i olika kortsiktiga boendelösningar utsätts för stor press som kan ha negativ påverkan på samspelet i familjen och barnens situation vad gäller skolprestationer, möjlighet till kamratkontakter och fritidssysselsättningar. Det kan i sin tur leda till att situationen förvärras och till att sociala problem kan uppstå eller förstärkas.

Ett antal länsstyrelser, *Göteborgs*, *Krokoms* och *Trelleborgs kommuner*, *Socialstyrelsen*, *MFD* m.fl. anser att fler grupper än barnfamiljer är i behov av stöd. Med hänsyn till de särskilt negativa konsekvenserna för barn av ett osäkert boende anser dock arbetsgruppen att skyldigheten att ställa hyresgaranti för närvarande bör begränsas till barnfamiljer. Det bör samtidigt understrykas att kommuner fortsatt har möjlighet att lämna hyresgarantier till andra än barnfamiljer.

Socialnämnden i Uppsala kommun påpekar att förslaget kan ha viss effekt för barnfamiljer, men att det förutsätter att hyresvärdar godtar hyresgarantier. Arbetsgruppen kan konstatera att kommunerna har en viktig roll i att föra dialog med hyresvärdar på orten. Enligt utredningen godtar knappt hälften av hyresvärdarna borgensman eller hyresgaranti, främst i de fall inkomsten är för låg. Det faktum att flera hyresvärdar godtar borgensman bör kunna vara en utgångspunkt för en dialog på orten.

Avgränsning till boende i kommunen och bostäder belägna i kommunen

Några remissinstanser, bl.a. *Länsstyrelsen i Stockholms län* och *Fastighetsägarna Sverige, HSB* och *Socialstyrelsen*, har invändningar mot att den föreslagna kommunala skyldigheten att tillhandahålla hyresgarantier är avgränsad till rekvisiten att bostaden ska vara belägen i kommunen och att den eller de hyresgarantin avser är bosatta i samma kommun. Remissinsatserna påpekar att det kan uppstå problem i de fall där hushållet behöver flytta över en kommungräns.

Det kan givetvis uppstå situationer där ett hushåll i kommun A har möjlighet få en egen bostad i kommun B under förutsättning att en hyresgaranti kan utfärdas. Enligt förslaget innebär en sådan situation ingen skyldighet för någon av kommunerna att tillhandahålla en hyresgaranti, men det finns heller inget som hindrar någon av kommunerna från att göra det. Den kommunala kompetensen på bostadsområdet förändras inte (se 2 kap. 6 § lagen [2009:47] om vissa kommunala befogenheter). Skulle det vara en skyldighet för kommun A, i egenskap av bosättningskommun, att tillhandahålla hyresgarantier för bosättning i kommun B finns det, som *Stadsmissionen* anger, en risk att det understödjer en utveckling där ekonomiskt svaga hushåll bosätter sig i en annan kommun, med sämre arbetsmarknad, utan att hushållet uttryckt en sådan vilja. Om det skulle vara en skyldighet för kommun B att tillhandahålla hyresgaranti för att den aktuella bostaden är belägen i kommunen, skulle kommun B riskera att belastas oproportionerligt med ärenden om hyresgarantier. Avsikten med förslaget är att underlätta för barnfamiljer att kunna etablera sig i den kommun där de har starkast anknytning och vid en sammantagen bedömning anser arbetsgruppen att utredningens förslag att kravet på kommunen att ställa hyresgaranti bör begränsas till att gälla kommuninvånare och bostäder belägna i kommunen är väl motiverat.

Flera länsstyrelser anger i sina remissvar att en inskränkning av omfattningen på kommunernas skyldighet begränsar användningsområdet för exempelvis våldsutsatta som behöver flytta över kommungränsen. En grund som i sammanhanget lyfts fram är att 2 a kap. 8 § 2 socialtjänstlagen, som reglerar möjligheten för våldsutsatta att ansöka om insatser i annan kommun, inte fungerar tillfredsställande. Frågan om socialtjänstlagens tillämpning är inte föremål för beredning i detta lagstiftningsärende.

Villkor om två år och sex månader

Ingen remissinstans har haft synpunkter på att hyresgarantin ska omfatta minst sex månadshyror och gälla under minst två år. Villkoret om två år har sin grund i 12 kap. 28 a § jordabalken, bestämmelsen som reglerar säkerhet för hyresavtal och ger borgensmannen eller pantsättaren en rätt att säga upp sitt åtagande. Av bestämmelsen framgår att borgensmannen får säga upp sitt åtagande att upphöra att gälla vid det månadsskifte som inträffar närmast efter nio månader från uppsägningen, dock tidigast till en tidpunkt som infaller två år från det att åtagandet började att gälla. Av förarbetena till 28 a § framgår också att det är rimligt att hyresgästen får bo kvar efter att borgensåtagandet upphört om hyresgästen inte har försummat att betala hyran eller på annat sätt har åsidosatt sina avtalsenliga skyldigheter. Om en hyresvärd säger upp hyresavtalet vid den tidpunkt åtagandet upphör och hyresgästen inte vill flytta kan frågan prövas i en

förlängningstvist (propositionen Ändringar i hyreslagen [prop. 1997/98:46]). Arbetsgruppen bedömer att det är rimligt att villkoret ligger i linje med detta.

Att hyresgarantin ska täcka minst sex månadshyror bedömer arbetsgruppen är en rimlig tidsperiod för att täcka hyresförluster vid en eventuell avhysningsprocess.

Närmare om handläggningen

Socialstyrelsen anser att ett antal förutsättningar behöver klargöras, såsom risken för att socialtjänsten kommer belastas med att administrera och utreda hyresgarantier, att hanteringen av ansökan kan behöva ske skyndsamt för att personen ska kunna tacka ja till hyreskontrakt och om garantin ska kunna ges med förhandsbesked.

Inledningsvis ska konstateras att frågan om hur kommunenen väljer att placera ansvaret för att pröva och ställa ut hyresgarantier organisatoriskt inte regleras i förslaget. Även om hyresgarantier kan aktualiseras efter en bedömning av hushållets behov av insatser enligt socialtjänstlagen är det inte en förutsättning. Kravet att ställa garantier omfattar även hushåll som inte bedöms ha behov av insatser i socialtjänstlagens mening, men som bedöms ha behov av ekonomiskt stöd för att skaffa en permanentbostad i den mening som avses i 3 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter. Den lagen gäller oförändrad och vad som sägs i det följande avser att belysa den handläggning som utlöses av den nya skyldigheten men utesluter inte att kommunen agerar på annat sätt inom ramen för sina befogenheter.

Förutsättningen för att kravet på kommunen att ställa en hyresgaranti ska gälla är att hushållet uppfyller vissa rekvisit, att det finns ett erbjudande om att hyra en bostad som uppfyller villkoren i förordningen och att hushållet inte kan skaffa en sådan bostad utan en kommunal garanti.

Vad gäller hushållet behöver dess nuvarande boendesituation klarläggas. Hushåll som har en bostad med besittningsskydd ger inte upphov till någon skyldighet för kommunen även om den nuvarande bostaden är för liten för familjen, för dyr i relation till familjens inkomster eller belägen på en plats som gör det svårt att nå skola eller arbetsplatser. Hushållet ska också utgöras av en barnfamilj och vara bosatt i kommunen. Definitioner för när dessa förhållanden är uppfyllda hämtas ur befintlig lagstiftning. Utredningen föreslår att barnfamiljer ska vara sådana som har rätt till bostadsbidrag enligt 96 kap. 4, 5 eller 5 a §§ socialförsäkringsbalken och att bosättningsbegreppet ska tillämpas på samma sätt som i 2 a kap. 3 § socialtjänstlagen, vilket med hänsyn till att det rör hushåll utan fast bostad är ändamålsenligt. I det fall flera personer ska stå som hyresgäster på det hyreskontrakt som garanteras ska samtliga vara bosatta i kommunen. Det kan också vara lämpligt att klarlägga hushållets ekonomiska förhållanden eftersom det kan påverka bedömningen av hushållets förmåga att skaffa en bostad utan stöd från kommunen. En utredning av dessa förhållanden kan genomföras utan att det finns något erbjudande om en lägenhet. Utredningen av hushållets förhållanden leder i sig inte till något beslut med stöd av den förordning om kommuners skyldighet att ställa hyresgaranti som föreslås i denna promemoria, men den kan leda till att kommunen överväger insatser med stöd av annan lagstiftning.

När det gäller erbjudandet om att hyra en bostad ska det vara i form av ett förstahandskontrakt med besittningsskydd. Även om upplåtelser i andra hand kan utformas utan begränsningar i besittningsskyddet kan detta i praktiken brytas om avtalet mellan fastighetsägaren och förstahandshyresgästen upphör. Hyresavtal som omfattas av lagen (2012:978) om uthyrning av egen bostad uppfyller aldrig kraven på rätt till förlängning. Bostaden ska vara belägen i kommunen. Utredningen i denna del kan antas ske närmast momentant och utmynnar inte i något separat beslut.

Enligt förordningen ska hushållets behov av en permanentbostad inte kunna tillgodoses på annat sätt för att skyldigheten för kommunen att garantera hyresavtal ska inträda. För att detta rekvisit inte ska vara uppfyllt kan t.ex. följande tre förhållanden föreligga.

Det kan inom kommunen finnas bostäder med förstahandskontrakt lediga för uthyrning som det aktuella hushållet inte försökt hyra. Det är rimligt att ett hushåll aktivt söker en bostad innan det får ekonomiskt stöd av kommunen i form av en garanti.

Kommunen kan visa på ett konkret erbjudande om en bostad med besittningsskydd som en fastighetsägare är villig att hyra ut utan kommunal garanti eller med annat ekonomiskt stöd från kommunen än den garanti som förordningen anvisar.

Slutligen kan ett hushåll trots att det saknar permanent bostad ha sådana ekonomiska tillgångar att det är fullt möjligt att köpa en bostad på den lokala marknaden. Inte heller då ett hushåll har ekonomiska möjligheter att köpa en bostad bör kommuner vara skyldiga att ställa hyresgarantier. Om hushållets ekonomiska förhållanden redan klarlagts bör utredningen även i denna del vara tidsmässigt mycket begränsad. Kommunen förutsätts ha god kännedom om bostadsmarknaden och sina egna möjligheter att genom förturer i bostadskön eller avtal med fastighetsägare förmedla en bostad.

Den föreslagna regleringen innehåller inga detaljerade krav på hur de beskrivna utredningarna ska göras eller redovisas. Vanlig förvaltningsrättslig praxis gäller.

När samtliga utredningsmoment är avslutade ska kommunen fatta ett beslut. I det fall beslutet innebär att ett garantiåtagande gentemot fastighetsägaren görs, behöver inte beslutet motiveras särskilt. Om kommunen beslutar att inte garantera hyresförhållandet ska detta motiveras. Beslutet ska tillställas såväl hyresgäst som fastighetsägare.

Det finns, enligt det som framgår av betänkandet, kommuner som ger förhandsbesked till hushåll om att kommunen är beredd att garantera hushållets betalning av hyra. Det står även fortsättningsvis kommuner fritt att göra så, men något förhandsbesked förutsätts inte vid tillämpningen av de föreslagna bestämmelserna.

Ersättningen till kommunerna

Skyldigheten att på vissa villkor garantera barnfamiljers hyror innebär att kommunerna åläggs att utföra en ny arbetsuppgift. Kommunerna ska därför ersättas enligt den kommunala finansieringsprincipen. I betänkandet föreslås att ersättningen ska lämnas i form av ett fast belopp per utfärdad garanti som utbetalas till kommunen efter ansökan. Det innebär, som utredningen konstaterar, att ersättningen kommer de kommuner som fak-

tiskt har kostnader till godo. Huvudregeln enligt finansieringsprincipen är dock att kommunerna ska ersättas via en anpassning av det generella statsbidraget, även i situationer då inte alla kommuner förväntas behöva vidta åtgärder i samma omfattning. Ersättning via ansökan i efterhand i kombination med vad utredningen kallar en ovillkorlig rätt för kommunerna att få ersättning innebär ett administrativt förfarande som i sig innebär kostnader utan uppenbar nytta. I ett resonemang kring vad som händer när anslagna medel inte täcker inkomna ansökningar landar utredningen i att regeringen bör ha möjlighet att upphäva kravet på kommunerna om det saknas medel (betänkandet s. 513). Det skapas därigenom en växelverkan mellan lagkravet och den statliga budgetprocessen som inte ger en stabil förutsättning för kommunerna att etablera hyresgarantier som ett bostadspolitiskt verktyg, vilket är ett huvudsyfte med förslaget. I denna promemoria föreslås därför att ersättningen till kommunerna regleras genom en höjning av det generella statsbidraget. Beräkningen av höjningen behandlas i konsekvensanalysen (se avsnitt 7).

Kommunen har regressrätt när en garanti utfaller

Det kan uppstå situationer där en barnfamilj med hyresgaranti inte kan betala hyran. Kommunen har då ansvar att träda in och betala hyran, men får samtidigt en regressfordran gentemot barnfamiljen som då står i skuld till kommunen. Det kan synas ologiskt att fordran inte avskrivs i en situation då det aktuella hushållet uppenbarligen inte har förmåga att betala. Om hushållet automatiskt befrias från skulden då en garanti utlöses öppnar det för möjligheter för hyresvärd och hyresgäst att komma överens om att ta garantin i anspråk. Genom regressfordran motverkas att hyresgarantier utnyttjas felaktigt. Kommunens regressrätt följer av allmänna principer att det föreligger regressrätt om någon har en skyldighet enligt författning eller avtal att betala någon annans skuld. I förordningen bör det dock anges att kommunen ska upplysa hushållet om att det finns en sådan rätt.

Möjligheten för den enskilde att överklaga m.m.

Utredningens förslag innebär att kommunens skyldighet att i ett enskilt fall lämna hyresgaranti inte ska motsvaras av en utkrävbar rättighet för den enskilde att få en hyresgaranti. Förhållandet markeras i utredningens förslag genom ett överklagandeförbud. *Socialhögskolan i Lund* ifrågasätter överklagandeförbudet och vem som ska se till att kommunerna fullgör sin skyldighet. Det kan konstateras att regeln för när en hyresgaranti ska beviljas är förhållandevis detaljerad och precist utformad. Däremot regleras inte förfarandet och handläggningen hos kommunen. Det kan se ut på olika sätt beroende på hur kommunen är organiserad och vad som bedöms lämpligt.

Av det som beskrivits tidigare framgår att om kommunen inte ser någon bättre lösning på ett hushålls boendesituation och om övriga villkor när det gäller hushållet och den erbjudna lägenheten är uppfyllda, finns en skyldighet att ställa en hyresgaranti. Frågan är om man som utredningen föreslår då kan hänvisa till att avsikten med regleringen endast är skapa en skyldighet för kommunen och markera detta förhållande med ett överklagandeförbud.

Eftersom regleringen om hyresgaranti är så precist utformad är det svårt att hävda att det inte indirekt skapas en rättighet för den enskilde att få

hyresgaranti om samtliga villkor för stödet är uppfyllda. Även om det krävs bedömningar för att avgöra om hushållet uppfyller kriterierna, saknas utrymme att på skönsmässig grund avgöra om en garanti ska ställas eller inte i det enskilda fallet. En skillnad i förhållande till utredningens förslag är också att finansieringen av garantin ska ske genom en höjning av det generella statsbidraget till kommunerna. Det ska alltså inte uppställas något villkor om att kommunens skyldighet att ställa garanti endast gäller i mån av tillgång på medel. Sammantaget får det därmed anses avse en sådan civil rättighet som enligt artikel 6.1 i Europakonventionen för mänskliga rättigheter förutsätter möjlighet att få saken prövad av domstol. Att regleringen är så precis gör också att frågan praktiskt bör kunna hanteras av en domstol. Det rör sig om rekvisit och bedömningar som inte är främmande för en förvaltningsdomstol. Det kan mot denna bakgrund inte införas ett överklagandeförbud som utredningen föreslår. I stället bör bedömningen av om det i ett enskilt fall är fråga om ett beslut som kan överklagas avgöras utifrån förvaltningslagen (2017:900) och allmänna förvaltningsrättsliga principer. Ett beslut kan överklagas om beslutet kan antas påverka den enskildes situation på ett inte obetydligt sätt och det har gått honom eller henne emot.

Till skillnad från utredningens förslag föreslås nu (se följande avsnitt) att bestämmelsen om hyresgarantier i sin helhet tas in i förordning. Enligt 11 kap. 2 § regeringsformen ska bestämmelser om rättegången, t.ex. om rätt att överklaga till domstol, meddelas i lag. I förordningen bör det därför endast tas in en hänvisning till de allmänna bestämmelserna om överklagande i förvaltningslagen. För möjligheten till laglighetsprövning gäller allmänna regler i kommunallagen (2017:725).

Villkoren för skyldigheten bör samlas i förordning

Promemorians förslag skiljer sig från betänkandets på så sätt att rekvisiten för när den kommunala skyldigheten att tillhandahålla hyresgarantier till barnfamiljer inträder, samlas i förordning i stället för att delas upp på lag och förordning. Riksdagen föreslås alltså ge regeringen bemyndigande att utforma de villkor som ska gälla för att kommunernas skyldighet att ställa ut hyresgarantier ska inträda. Det gör regleringen mer överskådlig men ger också möjlighet att på ett enklare sätt precisera hur bestämmelserna ska tillämpas, vilket enligt utredningen bör hanteras genom en kombination av föreskrifter och vägledning. Med hänsyn till att förändringar i villkoren kan innebära förändrade kostnader för kommunerna bedömer arbetsgruppen att det inte bör finnas någon möjlighet för regeringen att delegera föreskriftsrätten vidare till någon myndighet. Behovet av vägledning får bedömas när erfarenheter från tillämpningen erhållits.

Befintlig befogenhet finns kvar

SKR anser att det befintliga bidraget för kommunala hyresgarantier har utgjort ett viktigt kompletterande verktyg för att bistå personer som har en betalningsanmärkning eller är skuldsatta. SKR anser därför att den statliga ersättningen som ska kompensera kommunerna för den utökade uppgiften bör lämnas även för garantier som en kommun beslutar om till ekonomiskt utsatta hushåll utan barn. Arbetsgruppen har övervägt möjligheten att vid sidan av ett obligatorium för kommunerna att ställa garantier för

barnfamiljer också ha ett bidrag för kommuner som frivilligt garanterar hyror. Frågan blir då om alla garantier som ställs inom kommunernas vida befogenhet skulle vara bidragsberättigade. Alternativet är att ställa upp särskilda villkor för bidragsberättigade garantier, villkor som avviker på en eller flera punkter från de villkor som gäller för de obligatoriska garantierna. I avsaknad av ett konkret förslag och i linje med ställningstagandet att barnfamiljer utgör en prioriterad målgrupp väljer arbetsgruppen att i likhet med utredningen förorda att stödet till frivilliga garantier avvecklas.

I sammanhanget finns det anledning att påminna om att befogenheten att stödja hushåll ekonomiskt i syfte att minska deras kostnader för att skaffa eller inneha en permanentbostad genom garantier eller på annat sätt finns kvar oförändrad.

3.3.1 Sekretess till skydd för uppgifter om enskildas personliga förhållanden

Promemorians förslag: Sekretess ska gälla i ärenden om kommuners ställande av hyresgaranti för uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående lider men om uppgiften röjs. Sekretess ska dock inte gälla beslut i ärenden. För uppgift i en allmän handling ska sekretessen gälla i högst sjuttio år.

Promemorians bedömning: Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter bör ha företräde framför den tystnadsplikt som följer av den nya sekretessbestämmelsen.

Skälen för promemorians förslag och bedömning: I promemorian föreslås en skyldighet för kommuner att under vissa villkor ställa hyresgaranti till barnfamiljer som saknar bostad. Vid kommunernas handläggning av ärendena kommer kommunerna behöva samla in uppgifter som rör familjens ekonomiska och personliga förhållanden för att utreda om rekvisiten är uppfyllda. Det kan handla om uppgifter om inkomster, tillgångar, skulder och boendehistorik, men även andra personliga förhållanden, som t.ex. arbetslöshet, missbruk eller uppgifter om hot om våld som är av betydelse för att avgöra om familjen är i behov av bostad och får anses sakna möjlighet att skaffa en sådan på egen hand. Det är svårt att förutse vilka uppgifter och omständigheter som kan åberopas eller framkomma i ett enskilt ärende. Det står emellertid klart att det är fråga om uppgifter som typiskt sett kan vara integritetskänsliga för de enskilda som berörs. Allmänhetens intresse av insyn i fråga om sådana uppgifter får också anses vara högst begränsad. Vid en avvägning mellan behovet av sekretess och behovet av insyn väger behovet av sekretess tyngre. Eftersom det alltså kommer att finnas skyddsvärda uppgifter hos kommunerna är frågan om befintliga sekretessbestämmelser kan anses ge ett tillräckligt skydd. Bestämmelser som rör förhållanden som uppvisar likheter med ställande av hyresgarantier, inte minst att det gäller den kommunala förvaltningen, finns i 26 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Där har samlats bestämmelser om sekretess till skydd

för enskild inom socialtjänst, vid kommunal bostadsförmedling, adoption, m.m.

Enligt 26 kap. 1 § gäller sekretess inom socialtjänsten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Den föreslagna regleringen om hyresgarantier anger inte vilket organ inom kommunen som ska hantera frågan. Den skulle alltså kunna hanteras inom ramen för socialtjänstens verksamhet eller av en socialnämnd, men även av andra organ. Det finns också en bestämmelse om sekretess i kommunal bostadsförmedling. Enligt 26 kap. 11 § gäller sekretess i ärenden om kommunal bostadsförmedling för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider betydande men om uppgiften röjs. Det finns inget som utesluter att en fråga om ställande av hyresgaranti kan aktualiseras i ett ärende om kommunal bostadsförmedling, men det kan inte förväntas bli det vanliga. Sammantaget kan därför inte befintliga bestämmelser i 26 kap. offentlighets- och sekretesslagen anses ge ett tillräckligt skydd. Den sekretessbestämmelse som återstår när det gäller möjligheten att skydda enskildas förhållanden är då den generella bestämmelsen om sekretess i 21 kap. 1 §, men den är begränsad till uppgifter som rör en enskilds hälsa eller sexualliv.

Den befintliga sekretessregleringen ger alltså inte ett tillräckligt starkt skydd för uppgifter om enskildas personliga förhållanden i ärenden om kommuners ställande av hyresgaranti. I anslutning till de nya reglerna behöver det därmed införas en ny sekretessbestämmelse som avser uppgifter om enskildas personliga förhållanden som kommunen får del av i ärenden om ställande av hyresgaranti. Det kan noteras att inom offentlighets- och sekretesslagstiftningen omfattar begreppet personliga förhållanden, när det gäller fysiska personer, även uppgifter om en persons ekonomi (prop. 1979/80:2 Del A s. 84 och 190).

Sekretessbestämmelser till skydd för uppgifter om enskilda i en verksamhet som avser myndighetsutövning utformas vanligtvis med ett rakt skaderekvisit, dvs. med en presumtion för att uppgifterna är offentliga (se prop. 2022/23:71 s. 37). Så bör ske även i detta fall. Vid ett rakt skaderekvisit görs skadeprövningen i huvudsak med utgångspunkt i själva uppgiften. Vanligtvis behöver skadeprövningen inte knytas till den enskilde, utan det avgörande är i stället om uppgiften som sådan är av sådan art att ett utlämnande typiskt sett skulle kunna medföra skada för det intresse som ska skyddas av bestämmelsen (prop. 1979/80:2 Del A s. 80). Skaderekvisitet bör däremot inte vara kvalificerat. Jämfört med exempelvis kommunal bostadsförmedling gäller ärenden om ställande av hyresgarantier typiskt sett integritetskänsliga uppgifter, som inte ligger långt ifrån ärenden som hanteras inom socialtjänsten för vilka det råder ett omvänt skaderekvisit, dvs. en presumtion för sekretess. Allmänhetens intresse av insyn i verksamheten får anses begränsas till själva myndighetsutövningen och användningen av offentliga medel. Denna insyn bör kunna tillgodoses genom att uppgifter i besluten om ställande av hyresgaranti, i vilka det kan antas saknas anledning att ta in integritetskänsliga uppgifter, inte omfattas av sekretessen.

Regleringen bör inte begränsas till de fall kommunen handlägger ärenden med stöd av den nu föreslagna skyldigheten att ställa

hyresgarantier till barnfamiljer, utan bör även omfatta fall då kommunen väljer att med stöd av lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ställa hyresgaranti. Anledningen till att frågan om sekretess hittills inte aktualiserats i fråga om denna reglering är att den endast ger kommunerna en rätt att ställa hyresgaranti till kommuninvånare. Det uppställs inte några rekvisit för i vilka situationer hyresgaranti ska ställas eller vilka uppgifter som ska hämtas in av kommunen. Till detta kan läggas att ärenden om ställande av hyresgaranti med det nya obligatoriet som nu föreslås kan förväntas bli betydligt mer frekvent förekommande, varför frågan om sekretess också kommer att få ökad betydelse.

Den nya sekretessbestämmelsen bör innehålla en yttersta begränsning i tid. När det gäller sekretess till skydd för enskildas personliga förhållanden är sekretesstiden som regel högst sjuttio år (se t.ex. 26 kap. 10 a, 11 och 12 §§ offentlighets- och sekretesslagen). Utgångspunkten är att sekretessen bör gälla under större delen av den enskildes livstid. Det finns ingen anledning att frångå denna tid när det gäller uppgifter i ärenden om ställande av hyresgaranti.

De sekretessbelagda uppgifterna kommer att lämnas till kommunen i samband med myndighetsutövning, och det är alltså inte fråga om uppgifter som lämnas av en enskild i en förtroendesituation. Det finns därför inte skäl att inskränka den grundlagsstadgade meddelarfriheten med anledning av den föreslagna sekretessbestämmelsen. Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter bör således ha företräde framför den tystnadsplikt som följer av den nya sekretessbestämmelsen.

4 Tydligare förutsättningar för behovsinriktad kommunal bostadsförmedling

4.1 Bakgrund och rättsliga utgångspunkter

Enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska en kommun anordna bostadsförmedling om det behövs för att främja bostadsförsörjningen. Om två eller flera kommuner behöver gemensam bostadsförmedling, ska dessa kommuner anordna sådan bostadsförmedling. Regeringen får förelägga en kommun att anordna kommunal bostadsförmedling (7 §).

En kommunal bostadsförmedling som förmedlar lägenheter i turordning efter kötid får – utöver sådan förmedlingsersättning som får tas ut vid yrkesmässig bostadsförmedling enligt 12 kap. 65 a § jordabalken – ta ut en avgift för rätten att stå i kö (köavgift) av den hyressökande. Kravet på förmedling efter kötid hindrar dock inte att ett begränsat antal lägenheter som är tillgängliga för kön fördelas enligt ett förturssystem. Köavgiften får tas ut för högst ett år i taget. Kommunen får bestämma avgiften och grunderna för hur den ska tas ut (8 §).

Regeringen bedömde i samband med att bestämmelserna infördes att kravet på förmedling i turordning efter kötid var grundläggande för att

systemet skulle bli rättssäkert och genomsiktligt, samt att ett sådant system normalt uppfattas som att det tillgodoser grundläggande krav på en rättvis fördelning av tillgängliga lägenheter. Samtidigt redogjordes det för en insikt om att sådan verksamhet kan vara kostsam. Regeringen anförde att det framstod som ändamålsenligt med en möjlighet att få ta ut en särskild avgift. Möjligheten att ta ut en köavgift bedömdes också kunna bidra till att köerna bättre skulle återspegla det verkliga behovet av hyreslägenheter på orten (propositionen Bostadsförsörjningsfrågor m.m., s. 26 [prop. 2001/01:26]).

Endast kommunala bostadsförmedlingar får ta ut köavgift. Övriga bostadsförmedlingar får inte ta ut köavgifter. I förarbetena prövas om det är förenligt med EU-rätten att inte ge yrkesmässiga bostadsförmedlare samma möjlighet som kommunala bostadsförmedlingar att ta ut köavgift. Regeringens slutsats var att kommunal förmedling och övrig förmedling inte kan ses som utbytbara tjänster. Kommunal förmedling bedömdes vara ett medel för att uppfylla den kommunala skyldigheten att främja bostadsförsörjningen. Den privata förmedlingens tjänst bedömdes som rent ekonomisk och direkt inriktad på att förmedla hyreskontrakt. Något inslag av bostadsplanering finns inte. (s. 24f).

Av förarbetena framgår vidare att en kommun har möjlighet att inom ramen för förmedling i turordning efter kötid organisera köverksamheten på det mest ändamålsenliga sättet och själv bestämma de närmare principerna för hur kösystemet ska vara utformat. Men förmedlingen får i en allmän kö inte ge fördelar exempelvis till personer i kön som kan erbjuda en byteslägenhet eller till dem som har särskilt stort behov av en lägenhet. För en allmän kö beskrivs i förarbetena att det inte ställs upp några specifika krav vare sig på de hyressökande eller på lägenheterna i kön. Däremot kan en kommun ha flera köer, för olika kategorier av lägenheter eller olika kategorier av hyressökande. Det är t.ex. möjligt att ha en särskild kö för sådana sökande som kan erbjuda en byteslägenhet eller en särskild kö för ungdomslägenheter. Kommunen kan också bestämma t.ex. vad som ska gälla om en hyressökande antar ett erbjudande om en lägenhet men ändå vill stå kvar i kön. Kommunen måste behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för annat, enligt den s.k. likställighetsprincipen.

Lagen anger att kravet på förmedling efter kötid inte hindrar att ett begränsat antal lägenheter som är tillgängliga för kön fördelas enligt ett förturssystem, det vill säga efter andra principer än turordningskravet. Detta är att betrakta som ett undantag från kötidsordningen. I förarbetena poängteras att det i lagen inte ansetts nödvändigt att ställa upp några särskilda krav i fråga om vilka förturer som ska få medföra ingrepp i den normala turordningen efter kötid. De enda krav som ställs är att det ska röra sig om ett begränsat antal lägenheter och ett förturssystem. Det sistnämnda kravet är avsett att innebära att kommunen måste hålla sig till vissa bestämda regler när det gäller vilka fall som behandlas som förturer. Det kan vara fråga om dels fall där en enskild tillhandahålls en bostad i form av bistånd enligt socialtjänstlagen, dels fall då förtur medges på annan grund (s. 52ff). För denna förmedling får ingen köavgift tas ut, men den omständigheten att sådan förmedling existerar hos bostadsförmedlingen hindrar alltså inte att köavgift tas ut i övrigt.

4.1.1 Behovet av förändring

När bestämmelserna om kommunal bostadsförmedling infördes 2001 ansågs kommunal bostadsförmedling vara ett lämpligt sätt att ge resurssvaga hushåll rimliga möjligheter att få tillgång till en god bostad (se propositionen Bostadsförsörjningsfrågor m.m., s. 19 [prop. 2000/01:26]). Trots det har många hushåll med lägre inkomster – som står inför ett mer akut behov av bostad eller snabbt behöver förändra sin boendesituation och inte haft möjlighet att samla ihop ködagar – i dag små chanser att kunna lösa sin situation genom en kommunal bostadsförmedling.

Utredningen visar i betänkandet (SOU 2022:14) att de kommunala bostadsförmedlingarna i dag inte styrs på ett sådant sätt att de i tillräcklig utsträckning bidrar till en socialt hållbar bostadsförsörjning. Ett skäl för detta bedöms vara att det råder en osäkerhet om vad som är tillåtet enligt lag i fråga om reservationer och förturer. Denna otydlighet riskerar att försvåra för den som i dag inte har en godtagbar boendesituation.

I dag finns det sju kommunala bostadsförmedlingar som förmedlar lägenheter i 66 kommuner. Till exempel förmedlar den kommunala bostadsförmedlingen i Stockholm bostäder i 28 kommuner. Alla kommunala bostadsförmedlingar använder kötid som huvudsaklig förmedlingsprincip. De har relativt långa kötider, och alla tar ut köavgift.

Flera av de kommunala bostadsförmedlingarna arbetar redan i dag med reservationer. Exempelvis får unga i flera bostadsförmedlingar en större andel bostäder förmedlade än den andel de utgör av det totala antalet sökande respektive den andel de utgör av antalet aktiva sökande. Det visar att bostadsförmedlingarna har en förmåga att tillsammans med fastighetsägare underlätta för vissa grupper att ta sig in på den ordinarie bostadsmarknaden.

Förturssystem används endast inom den kommunala bostadsförmedlingen i Stockholm och där utgjorde de beviljade förturerna under 2020 två promille av antalet fördelade lägenheter totalt.

Nuvarande lagreglering av bostadsförmedlingar har visat sig skapa osäkerhet om vilka möjligheter kommunerna har när det gäller reservationer, förturer och möjligheten att ta ut köavgift. För att bidra till en önskvärd utveckling behövs därför vissa ändringar och förtydliganden i lagen.

4.2 Tydligare möjligheter till reservation och förturer

Promemorians förslag: Det tydliggörs att en kommunal bostadsförmedling får reservera lägenheter för olika kategorier av sökande i kön eller använda ett förturssystem utan att det påverkar möjligheterna att ta ut köavgift.

Utredningens förslag (SOU 2022:14) överensstämmer huvudsakligen med promemorians. Utredningen har till skillnad från promemorian föreslagit att det i lag regleras att kommunal bostadsförmedling ska förmedla lägenheter i turordning efter kötid och att reservationer ska ske utifrån i förväg fastställda kriterier.

Remissinstanserna: De allra flesta remissinstanserna, däribland *SKR, Diskrimineringsombudsmannen (DO), Barnombudsmannen (BO)* och de kommuner som är anslutna till en kommunal bostadsförmedling tillstyrker eller ställer sig positiva till utredningens förslag. Det framhålls att förslaget bl.a. breddar kommunala bostadsförmedlingars möjligheter att anpassa sin förmedling och att det är rimligt att bostäder med rimlig hyra fördelas på ett sätt så att de personer som i dag har svårt att skaffa en bostad som svarar mot deras behov får bättre möjligheter. *Fastighetsägarna* tillstyrker förslaget. De menar, eftersom principen om turordning efter kötid inte överges, att förslagets positiva effekter för bostadsförsörjningen väger tyngre än den begränsade förlusten för enskilda sökande.

Några remissinstanser, som i grunden är positiva, har också betänkligheter, t.ex. påtalas svårigheter med och konsekvenser av den praktiska tillämpningen. *DO* lyfter att kriterierna inte får vara diskriminerande. *Stockholms kommun, stadsledningskontoret* menar att det av utredningen bättre borde framgå hur förslaget är tänkt att fungera i praktiken, och att det kan förekomma motsättningar mellan förmedlingens nuvarande huvudsakliga funktion att ge bred service till en bred allmänhet och nivån av selektivitet som obegränsad förtursverksamhet kan medföra. De efterfrågar en djupare utredning och att tydliga principer borde fastställas. *Göteborgs* och *Malmö kommuner* påtalar, i likhet med Stockholms kommun, att det finns svårigheter i praktiska tillämpningen av bestämmelsen. *Familjebostäder* anser att lägenheter i en kommunal avgiftsbelagd bostadskö ska förmedlas i turordning efter kötid. *Socialhögskolan i Lund* anser att idén om att använda bostadsförmedling mer aktivt för att påverka bostadsförsörjningen och segregationen är bra, men anser att det behövs mer styrning. Det ifrågasätts vem som ska besluta om reservationer baserade på behov om hyresvärdarna hitintills inte visat intresse för det. Socialhögskolan i Lund påpekar också att författningsförslagets lydelse ”i övrigt enligt vad som är ändamålsenligt” inte berörs i författningskommentaren.

Länsstyrelsen i Kronobergs län poängterar att det saknas en allmän definition av förtur vilket försvårar uppföljning då förturssystem används på olika sätt.

Även *Socialstyrelsen* är positiv men ställer sig frågande till att förslagets genomslagskraft bygger på frivillighet och är tveksam till om de föreslagna åtgärderna räcker för att nå en reell förändring i praktiken, både i kommuner där det finns kommunal bostadsförmedling och i kommuner där sådan saknas. Socialstyrelsen anser också att incitamenten för en mer selektiv fördelning av bostäder behöver förstärkas.

Kungliga tekniska högskolan (KTH) och *Sveriges allmännytta* tar upp problemet med att alltför omfattande reservationer och förturer minskar legitimiteten i kösystemet och i förlängningen möjligheten att ta ut avgift.

Skälen för promemorians förslag

Enligt utredningen är kötid en transparent förmedlingsprincip som minskar risken för diskriminerande, godtyckliga och oklara grunder för urval av hyresgäster. Utredningen anser samtidigt att systemet med förmedling i turordning efter kötid har brister. Detta är fallet exempelvis när hushåll med lägre inkomster – som behöver förändra sin boendesituation och inte haft möjlighet att samla ihop ködagar – har små chanser att kunna lösa sin

situation genom en kommunal bostadsförmedling. Eftersom kommunal bostadsförmedling är ett verktyg för att främja bostadsförsörjningen i kommunen behöver det stå klart att det inom förmedlingsverksamheten finns flexibilitet att, i samverkan med fastighetsägare, förmedla bostäder på så sätt att det underlättar för hushåll som har svårt att hävda sig på bostadsmarknaden.

Det är problematiskt att nuvarande lagreglering av bostadsförmedlingar har visat sig skapa osäkerhet om hur möjligheterna att förmedla bostäder med reservation, liksom möjligheterna att använda förturer, förhåller sig till möjligheterna att ta ut köavgift.

Tydligare möjligheter till reservationer

Genom förslaget i denna promemoria tydliggörs att förmedlingsprincipen turordning efter kötid som en förutsättning för att ta ut en köavgift inte hindrar att lediga lägenheter reserveras för olika kategorier av sökande inom kön eller i separata köer. Innebörden av en reservation är att kötid fortfarande utgör grunden för rangordning av inkomna ansökningar, men att lägenheter kan reserveras för olika kategorier av sökande.

Hur reservationerna ska utformas och kategorier av sökande definieras avgörs av kommunen med hänsyn till behoven på bostadsmarknaden och hur det påverkar fastighetsägarnas vilja att lämna lägenheter för förmedling.

Tillämpningen av kriterier då bostäder förmedlas med reservation bör enligt utredningen ske genom en i någon mån standardiserad bedömning. Detta bedöms vara förenligt med likställighetsprincipen. Det handlar således inte om en individuell behovsbedömning. Detta är ett särskiljande drag mellan reservationer och förtur.

Utredningen föreslog att lägenheter som förmedlas enligt reservation ska baseras på behov eller i övrigt vad som är ändamålsenligt. Arbetsgruppen bedömer att detta i stället bör beslutas i samarbete med och i förtroende mellan fastighetsägare och bostadsförmedling. Vad som är lämpligt får utgå från det som är känt om kravens eller kriteriernas effekter och den lokala bostadsmarknaden. Det är till sist fastighetsägaren som bestämmer vilka villkor och krav som gäller för att kunna tillträda en bostad i fastighetsägarens bestånd.

Reservationer kan utformas för att underlätta för hushåll som saknar egen bostad, skapa förutsättningar för social blandning och motverka socioekonomisk boendesegregation. Andra exempel kan vara möjligheten att reservera bostäder för personal till samhällsviktig verksamhet eller för personer som fått arbete i kommunen och som bor utom pendlingsavstånd.

Utredningen framhåller att det är viktigt med transparens och förutsägbarhet. Den som ställer sig i kön till en kommunal bostadsförmedling ska kunna få information om hur förmedlingen fungerar och om principerna för förmedlingen. Förmedlingskriterier ska redovisas öppet och det ska vara tydligt hur förmedlingen fungerar t.ex. när det gäller förekomst av reservationer eller kriterier för förtur.

Ingen begränsning av förtursverksamheten

Förtur, till skillnad från reservationer, innebär ett avsteg från principen om att bostäder förmedlas i turordning efter kötid.

Förslaget i promemorian innebär att det inte längre ska finnas någon begränsning av antal lägenheter som får fördelas enligt ett förturssystem inom en kommunal bostadsförmedling som tar ut köavgift. Som utredningen anger är förturer ett träffsäkert sätt att förmedla bostäder till hushåll som har stora behov av att snabbt få tillgång till en god bostad på den ordinarie bostadsmarknaden.

Socialstyrelsen, KTH m.fl. har farhågor om att incitamenten för privata fastighetsägare att använda bostadsförmedlingen kan minska om systemet förändras från kösystem till förturssystem. Även *Göteborgs* och *Malmö kommuner* m.fl. påtalar att det finns svårigheter i tillämpningen av bestämmelsen och vid bedömningen av hur många lägenheter som ska gå till reservationer och förturer samtidigt som förtroendet för kommunens förmedling av bostäder upprätthålls, speciellt i förhållande till personer som inte tillhör någon prioriterad grupp. Arbetsgruppen anser att kommunen och bostadsförmedlingen tillsammans med fastighetsägarna på orten har de bästa möjligheterna att avgöra vilken omfattning av förtursverksamhet som är möjlig och ändamålsenlig. Vidare gör arbetsgruppen bedömningen att kommunala bostadsförmedlingars användning av förturer bör ske med utgångspunkt i den lokala situationen på bostadsmarknaden, varför variationer i tillämpningen kommuner emellan kan förekomma. Det ankommer alltså på respektive kommun att, tillsammans med fastighetsägarna, bestämma lämpliga kriterier för förtur Kriterierna får inte vara så utformade att de riskerar att leda till direkt, eller indirekt, diskriminering.

Länsstyrelsen i Kronobergs län poängterar att det saknas en allmän definition av förtur vilket försvårar uppföljning då förturssystem används på olika sätt, och efterfrågar därför ett tydliggörande. Förslaget i promemorian syftar till att tydliggöra kommunernas handlingsutrymme. Därför föreslås inte någon närmare definition av vad förtur är. För uppföljning kan en avgränsad definition göras i andra sammanhang, ett exempel är Boverkets bostadsmarknadsenkät.

Inga ytterligare behov av reglering

Utredningen föreslår att turordning enligt kötid blir en obligatorisk utgångspunkt för de kommunala bostadsförmedlingarna.

DO påpekar i sitt remissvar att kötid har många fördelar från diskrimineringssynpunkt, varför det finns goda skäl att kötid fortsatt bör vara den huvudsakliga förmedlingsprincipen. Utredningen har samtidigt visat att alla kommunala bostadsförmedlingar i landet redan använder turordning enligt kötid som huvudsaklig förmedlingsprincip trots att möjligheten att använda förturer ryms inom dagens lagstiftning. Även om kötid kan bidra till en transparent och förutsebar bostadsförmedling, är det centrala att ge kommunerna och de kommunala bostadsförmedlingarna ett tydligare och större handlingsutrymme, så att förmedlingen kan anpassas till lokala förhållanden och lägenheter förmedlas med större selektivitet. Det saknas därför i dagsläget skäl att begränsa verksamheten med regler om obligatorisk förmedling utifrån turordning enligt kötid.

Konsekvenser

Några remissinsatser, bl.a. *Socialstyrelsen* och *Stockholms kommun* är tveksamma till om de föreslagna åtgärderna räcker för att nå en reell

förändring i praktiken, både i kommuner där det finns kommunal bostadsförmedling och i kommuner där sådan saknas. *Socialhögskolan i Lund* efterfrågar tydligare styrning.

Syftet med förslagen i denna promemoria är att tydliggöra att det finns ett utrymme att fördela lägenheter i en kommunal bostadskö med större inslag av selektivitet. Huruvida förslaget kommer att innebära en reell förändring är beroende av hur de kommunala bostadsförmedlingarna kommer att utnyttja detta vidgade utrymme. Det i sin tur är förknippat med kommunens och bostadsförmedlingens förmåga att erbjuda service och fastighetsägarnas intresse av att ta del av sådan service.

DO påtalar riskerna med att diskriminering kan uppstå i arbetet med reservationer och förturer. Även om en gemensam rak kö i många sammanhang upplevs som rättvist, kan det samtidigt innebära att vissa grupper missgynnas. Som exempel missgynnas unga då de av naturliga skäl inte har haft möjlighet att samla ködagar. Olika fördelningssystem kan alltså slå olika mot olika grupper. En större selektivitet och en behovsinriktad kommunal bostadsförmedling kan underlätta för grupper som i dag har svårt att ta sig in på den ordinarie bostadsmarknaden. Det kan därför finnas en poäng med att kommunala bostadsförmedlingar använder flera olika fördelningsprinciper.

5 Bättre planberedskap och ökad samordning

5.1 Rättsliga utgångspunkter

Plan- och bygglagen

Det är enligt 1 kap. 2 § plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL, en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten i kommunen. Detta s.k. kommunala planmonopol innebär att det är kommunen som antar planer, men också att det ankommer på kommunen att ensam bestämma om planläggning ska komma till stånd eller inte. Genom ansvaret att planera för markanvändningen styr således kommunen vilken mark som blir tillgänglig och i vilken utsträckning den är möjlig att bygga bostäder på. Planläggningen ska ske med hänsyn till bland annat natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden och bl.a. främja bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet (2 kap. 3 § första stycket 5).

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan, som omfattar hela kommunen (3 kap. 1 §). En översiktsplan ger vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. Kommuner ska i sin översiktsplan bl.a. relatera till regionala och nationella mål och överenskommelser. Av översiktsplanen ska det också framgå hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder, en reglering som avser att stärka samordningen mellan riktlinjer för bostadsförsörjning och översiktsplan.

Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar

Alla kommuner ska ha riktlinjer i enlighet med lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, den s.k. bostadsförsörjningslagen, förkortad BFL. Kommunernas planering för bostadsförsörjning syftar till att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Riktlinjerna ska bl.a. innehålla kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet och ska baseras på en analys av demografisk utveckling, marknadsförutsättningar och vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. Riktlinjerna är vägledande för planläggning i kommunen och kommunen ska i översiktsplanen redogöra för hur den avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder (3 kap. 5 § p. 1 PBL).

Länsstyrelserna ska enligt samma lag ge kommunerna i länet råd, information och underlag för deras planering av bostadsförsörjningen. Länsstyrelsen ska också uppmärksamma kommunerna på behovet av samordning mellan kommuner i frågor om bostadsförsörjning och verka för att sådan samordning kommer till stånd.

Lagen om riktlinjer för kommunala markanvisningar

En markanvisning är en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett visst av kommunen ägt markområde för bebyggelse. Riktlinjer för markanvisningar är en dokumentation av hur kommunen hanterar arbetet med markanvisningar.

Alla kommuner som genomför markanvisningar ska enligt lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar ha sådana riktlinjer. Riktlinjer för markanvisning ska innehålla kommunens utgångspunkter och mål för överlåtelser eller upplåtelser av markområden för bebyggande, handläggningsrutiner och grundläggande villkor för markanvisningar samt principer för markprissättning. Avsikten med lagen är att skapa transparens och ökad tydlighet i byggprocessens inledande skede så att det för alla potentiella byggherrar är tydligt vad som kan förväntas av kommunen i form av handläggning och beslut om markanvisning.

5.2 Vikten av planberedskap och samordning för att möta bostadsbehoven

Det finns ett stort behov av bostäder i landet. Enligt Boverkets senaste byggbehovsberäkning från september 2023 uppskattas det sammanlagda behovet av nya bostäder t.o.m. 2030 till 538 000, dvs. cirka 67 300 bostäder årligen. Det är det tillskott av bostäder som Boverket bedömer behövs för att svara mot den förväntade framtida befolkningsökningen och samtidigt hantera det underskott av bostäder som växt fram sedan 2006.

Enligt Boverkets senaste byggprognos från oktober 2023 minskar antalet påbörjade bostäder från 71 000 under toppåret 2021 till cirka 27 000 år 2023 och 19 500 år 2024. Detta är en följd av stigande räntor,

hög inflation, höga byggkostnader och energipriser samt minskad köpkraft hos hushållen.

Fler bostäder behövs för att människor ska kunna förverkliga sina boendedrömmar och kunna flytta dit arbeten finns. Ett underskott på bostäder försvårar etableringen och rörligheten på bostadsmarknaden framför allt för unga, studenter, nyanlända och hushåll med låga inkomster. Ett underskott på bostäder försvårar också möjligheterna för företag att rekrytera vilket i förlängningen riskerar att inverka negativt på såväl sysselsättning som tillväxt. Det riskerar också att leda till ökad trångboddhet och otrygga boendeförhållanden.

En förutsättning för bostadsbyggande är att kommunerna planlägger eller har en beredskap att planlägga och hantera markförsäljningar för bostadsändamål. Att ha en beredskap innefattar dels en organisatorisk beredskap med personella resurser, dels en strategisk beredskap med en uppfattning om hur många bostäder som behöver skapas i kommunen, vilken typ av bostäder och var de lämpligen bör tillkomma. Den strategiska beredskapen manifesteras genom strategiska dokument såsom översiktsplan, riktlinjer för bostadsförsörjning och riktlinjer för markanvisningar. Kommuner som arbetar aktivt med planläggning och sammanför översiktsplanering med planering för bostadsförsörjning samt bedriver en aktiv markpolitik har bättre förutsättningar att åstadkomma ett bostadsbyggande och en utveckling av bostadsbeståndet som svarar mot den efterfrågan och de behov som finns.

Samtidigt är enskilda kommuner och bostadsmarknader ofta för små för att betraktas isolerat. Behovet av bostäder är på många håll i landet, särskilt i storstadsregionerna, tätt kopplat till en arbetsmarknad som sträcker sig utanför kommungränserna. Det kräver en samsyn om hur många bostäder som behövs. En samsyn skapar förutsättningar för byggherrar att möta kommuner med rätt förväntan och beredskap att planlägga och markanvisa.

5.3 Från kommunal riktlinje till kommunal handlingsplan

Promemorians förslag: Benämningen ”kommunala riktlinjer för bostadsförsörjningen” ska ersättas med ”kommunal handlingsplan för bostadsförsörjningen”. Uttrycket ”insatser” ska ersättas med ”åtgärder”. Bestämmelsen om att handlingsplanen för bostadsförsörjning ska vara vägledande för tillämpningen av 2 kap. 3 § första stycket 5 plan- och bygglagen flyttas till den lagen.

Utredningarnas förslag (SOU 2017:73 och 2022:14) överensstämmer med promemorians.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser är positiva till att byta ut ”riktlinjer” mot ”handlingsplan”, däribland *SKR*. Några remissinstanser, bl.a. *Stadsmissionen* och *Socialhögskolan i Lund*, påpekar att förändringen är liten och att det inte bara får bli en semantisk förändring. *Umeå kommun* anser att bytet signalerar att kommunen endast ska reagera och utföra det regeringen beslutat om. *Svea hovrätt* påtalar att det av författningstexten

inte är tydligt hur planeringen och handlingsplanen avses förhålla sig till varandra. Enligt hovrätten bör det övervägas att ändra författningen så det blir tydligt att den kommunala planeringen för bostadsförsörjningen ska utmynna i en handlingsplan som ska antas av kommunfullmäktige. Handlingsplanen ska därefter ligga till grund för kommunens vidare arbete med bostadsförsörjningen, exempelvis i arbetet med detaljplaner och markanvisningar. Därigenom bör det bli lättare att förstå det inbördes förhållandet mellan planeringen och handlingsplanen. Inga remissinstanser har särskilt kommenterat förslaget att flytta bestämmelsen om handlingsplanens betydelse för planläggning enligt plan- och bygglagen till den lagen.

Skälen för promemorians förslag

De kommunala riktlinjerna för bostadsförsörjning utgör dokumentation av mål och planerade insatser och är därmed ett instrument för prioritering och beslutsfattande i det löpande arbetet och för den årliga kommunala budgeten. Ordet ”riktlinjer” ger dock inte dessa associationer och arbetsgruppen delar utredningens bedömning att det finns ett behov av att ersätta ”riktlinjer” med ”handlingsplan”.

Några remissinstanser, såsom *Stadsmissionen* och *Socialhögskolan i Lund*, lyfter att förslaget inte får innebära en semantisk förändring och att förändringen är liten. Som framgår av utredningen är det centralt att de ord och uttryck som används i lagen tydligare avspeglar att planering för bostadsförsörjning är ett framåtriktat arbete. Ordet handlingsplan speglar på ett betydligt tydligare sätt än ordet riktlinjer det som förväntas av dokumentationen.

Svea hovrätt påtalar att det av författningstexten inte är tydligt hur planeringen och handlingsplanen avses förhålla sig till varandra. Enligt hovrätten bör det övervägas att tydliggöra att den kommunala planeringen för bostadsförsörjningen ska utmynna i en handlingsplan som ska antas av kommunfullmäktige och att handlingsplanen därefter ska ligga till grund för kommunens vidare arbete med bostadsförsörjningen. Innebörden av hovrättens synpunkter tillgodoses genom de förslag som lämnas i denna promemoria.

Det föreslås också att ordet ”insatser” ersätts med ”åtgärder”. I dag används båda orden i lagen. Som utredningen anger är ”åtgärder” mer konkret och handlingsinriktat. Att använda ordet ”åtgärder” skapar också en enhetlig terminologi i lagen.

Utredningen om kommunal planering för bostäder fann att bestämmelser som kopplar samman tillämpningen av två lagar bör komma till uttryck i den lag där bestämmelsen föranleder ett ställningstagande. Arbetsgruppen delar utredningens bedömning.

5.4 En gemensam bild av behovet av tillskott av bostäder

5.4.1 Boverket ska beräkna bostadsbyggnadsbehovet

Promemorians förslag: Boverkets beräkningar av bostadsbyggnadsbehovet ska formaliseras. Beräkningarna ska presenteras på nationell nivå och på länsnivå.

Utredningens förslag (SOU 2017:73) överensstämmer med promemorians förslag.

Remissinstanserna: *Boverket* har inga invändningar mot utredningens förslag men påpekar att behovet blir något lägre om beräkningen grundas på län än om det grundas på funktionella arbetsmarknadsregioner. *Finansinspektionen* ser positivt på att Boverket vidareutvecklar bedömningar och beräkningar avseende bostadsbyggnadsbehovet. *Region Gävleborg* anser att det är lämpligt att Boverket presenterar sina beräkningar på länsnivå och att tio år är en lämplig tidshorisont. *Malmö kommun* påpekar att det är positivt att Boverkets siffror uppdateras årligen för att säkerheten ska öka. Vidare konstaterar Malmö kommun att län inte är den självklara geografiska enheten då Malmö påverkas av utvecklingen i Köpenhamnsregionen. *Eskilstuna kommun* anser att Boverkets siffror bör finnas nedbrutna på kommunnivå.

Skälen för promemorians förslag

I betänkandet En gemensam bild av bostadsbyggnadsbehovet (SOU 2017:73) föreslås en ordning för att etablera en gemensam bild av behovet av tillskott av bostäder. Enligt utredningens förslag ska det ske genom att Boverket beräknar behovet av tillskott av bostäder i hela landet och presenterar det på länsnivå.

Arbetsgruppen delar utredningens ambition om en gemensam bild av behovet av tillskott av bostäder eftersom bostadsmarknaderna på flera håll i landet är integrerade. I regioner där bostadsmarknaden i praktiken är gemensam är det viktigt att kommunerna i sin planering av bostadsförsörjningen utgår från en gemensam bild av hur många bostäder som behöver tillkomma. En gemensam bild kan även ligga till grund för dialog och samordning kring bostadsbyggande mellan kommuner.

Boverket har under flera år utvecklat en metod för att bedöma bostadsbyggnadsbehovet. Utvecklingsarbetet har resulterat i att Boverket årligen sammanställer och uppdaterar en uppskattning av hur många bostäder som behöver tillkomma baserat på den förväntade framtida befolkningsökningen och det latenta behovet av bostäder som byggts upp de senaste femton åren. Boverkets bedömningar är dock inte formaliserade, varken för myndigheten, kommunerna, länsstyrelserna eller regionerna. Regeringen bör därför uppdra åt Boverket att kontinuerligt göra bedömningar av det nationella behovet av bostäder fördelat på länsnivå och tillgängliggöra dessa för kommunerna. Regleringen kan ske genom en mindre ändring i förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar där det framgår att Boverket ska

förse kommunerna med ett underlag för den analys som dessa ska genomföra enligt bostadsförsörjningslagen.

5.4.2 Kommunerna ska dokumentera behovet av tillskott av bostäder

Promemorians förslag: Kommunerna ska bedöma behovet av tillskott av bostäder i kommunen och redogöra för bedömningen i handlingsplanen för bostadsförsörjning.

Utredningens förslag (SOU 2017:73) överensstämmer delvis med promemorians. Utredningen föreslog också att bedömningen i handlingsplanen ska komma till uttryck i kommunens översiktsplan.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker eller är positiva till utredningens förslag att kommunerna ska bedöma och redogöra för behovet av tillskott av bostäder. *Statskontoret* tillstyrker förslaget och menar att uttrycket ”tillskott av bostäder” är mer rättvisande än ”bostadsbyggnadsbehov” och bidrar till en enhetlig begreppsanvändning. *SKR* och *Bodens kommun* tillstyrker förslaget men anser att det är mer prioriterat med en samlad översyn av finansierings- och skattesystemet som leder till långsiktiga och stabila planeringsförutsättningar samt statliga beslut som undanröjer hinder för kommuner. *SKR* framhåller även att det inte är bristande aktivitet i kommunerna som utgör något generellt hinder för en fortsatt hög byggtakt, även om SKR inte är emot att förlaget genomförs.

Borlänge kommun påpekar att kommunen redan i dag gör årliga bedömningar av bostadshovet i kommunen och att arbetsbelastningen inte kommer att påverkas, en regional bedömning kan dock öka möjligheten att kvalitetssäkra de egna beräkningarna. Det faktiska byggandet begränsas främst av andra faktorer än kommunens planberedskap. *Region Gävleborg* bedömer att förslaget är rimligt då kommunens riktlinjer redan i dagsläget innehåller bedömningar av behovet av tillskott av bostäder. *Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor* tillstyrker förslaget men anser att ungdomsperspektivet bör bli obligatoriskt i kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjning.

Flertalet remissinsatser såsom majoriteten av länsstyrelserna, menar att förslaget förstärker signalen om att bostadsförsörjning blir en fråga som fokuserar på byggande av bostäder trots att byggandet endast utgör en del av en fungerande bostadsförsörjning. *Länsstyrelsen i Stockholms län* ser behov av att lagen kompletteras med en skrivning om att riktlinjerna också ska visa på behov och åtgärder för en fungerande bostadsmarknad. *Storumans kommun* anger att för kommuner i glesbygd blir kartläggningen av behov och nya tillvägagångssätt tämligen teoretisk.

Några remissinstanser anser att förslaget inte bör genomföras. *Skellefteå kommun* menar att det finns större hinder för bostadsbyggandet än bristande aktivitet hos kommunerna. Regeringen bör hitta ett sätt att lösa problemen med underskott av bostäder i storstadsregioner i särskild ordning.

Majoriteten av remissinstanserna kommenterar inte förslaget i den del som innebär att bedömningen som görs i fråga om tillskott av bostäder i riktlinjerna ska komma till uttryck i kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen i Jönköpings län anser att det finns andra aspekter som bör ligga till grund för översiktsplanen, t.ex. vilken typ av bostäder det finns behov av och var man bygger för att bryta boendesegregationen.

Skälen för promemorians förslag

Tillskott av bostäder ska dokumenteras i handlingsplanen för bostadsförsörjning

För att en gemensam bild av behovet av tillskott av bostäder ska förverkligas är det nödvändigt att varje kommun aktivt tar ställning till behovet av tillskott av bostäder i den egna kommunen. Det bör alltså vara obligatoriskt för kommunerna att dokumentera sina bedömningar i detta avseende. I dag är det inte alla kommuner som tydligt ställer det nuvarande bostadsbeståndet i relation till det som de bedömer är nödvändigt för att möta framtiden, och därmed kvantifiera ett behov av tillskott av bostäder. Det är inte heller alla kommuner som känner sig träffade av Boverkets beräkningar (SOU 2017:73 s. 83 och 98).

Med förslaget i denna promemoria kommer varje kommun att ställas inför uppgiften att i handlingsplanen redogöra för en bedömning om behovet av tillskott av bostäder i kommunen. Det innebär att kommunen ska redogöra för i vilken mån det finns ett behov av tillskott på bostäder och hur stort det behovet i så fall är. Det är en kvantitativ uppgift baserad på de analyser som kommunen ska genomföra avseende demografisk utveckling, marknadsförutsättningar och vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden, en analys som i sin tur ska genomföras med stöd av ett underlag som Boverket förser kommunen med (propositionen Ett bättre underlag för åtgärder på bostadsmarknaden [prop. 2021/22:95]). Till stöd i arbetet finns Boverkets bedömning av bostadsbyggnadsbehov som presenteras på länsnivå, vilket ger förutsättningar för att stärka det regionala perspektivet i planeringen och därmed bli ett komplement till andra planeringsunderlag.

Inom kommunen kommer bostadsförsörjningsplaneringen och handlingsplanen genom förslaget att få en tydlig komponent av planering för nybyggnad, även i de kommuner där byggandet är begränsat eller obefintligt. *Storumans kommun* anser att för kommuner i glesbygd blir kartläggningen av behov och nya tillvägagångssätt tämligen teoretisk.

Det är viktigt att alla kommuner har en uppfattning om vilka bostadsbyggnadsbehov som finns eller inte finns. I en lågkonjunktur kan det vara svårt att attrahera byggherrar, men när en högkonjunktur väl infinner sig är det en fördel för kommunen att ha en egen uppfattning om vilka behov av tillskott som behövs. Förslaget förväntas leda till att byggherrar på sikt kommer att möta kommuner med rätt planberedskap. De regioner som enligt Boverkets beräkningar saknar behov av tillskott kan också ha en lokal efterfrågan av nya bostäder som inte fångas upp av beräkningarna. Det kan t.ex. finnas ett behov av att bygga bostäder som är anpassade till åldrande befolkning i dessa regioner. Dessa uppgifter bör i så fall framgå av handlingsplanen.

Några remissinstanser, bl.a. *Länsstyrelsen i Stockholms län*, påtalar risken att förslaget förstärker signalen om att bostadsförsörjning blir en fråga som fokuserar på byggande av bostäder trots att byggandet endast

utgör en del av en fungerande bostadsförsörjning. Även *Länsstyrelsen i Jönköpings län* anser att ett fokus på tillskott av bostäder riskerar att innebära att andra angelägna frågor hamnar i skymundan, t.ex. olika gruppers behov, hemlöshet, trångboddhet, segregation med flera.

I bostadsförsörjningslagen tillfogades under 2022 en uppgift för kommunerna att, med stöd av Boverkets underlagsmaterial, analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden (propositionen Ett bättre underlag för åtgärder på bostadsmarknaden [prop. 2021/22:95]). De sociala perspektiven på bostadsförsörjningen finns därför tydligt med i kommunernas arbete. Att kommunerna ska redogöra för behovet av tillskott av bostäder innebär inte att kommunen bör utesluta andra relevanta perspektiv på bostadsförsörjningen, t.ex. frågor om upplåtelseformer och deras fördelning eller hur nya eller befintliga bostäder i bostadsbeståndet kan göras åtkomliga för dem med störst behov. Ett tillskott kan också tillkomma på andra sätt än genom nybyggnad, t.ex. genom att befintliga lägenheter som inte används renoveras och tas i bruk eller genom att fritidshus tas i bruk för permanentboende. Utifrån den analys om bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden som kommunen ska genomföra aktualiseras frågor om bostadsbeståndets utveckling och åtkomlighet än mer.

Behovet av ett tillskott av bostäder bör även framgå av översiktsplanen

Syftet med ett gemensamt underlag om tillskott av bostäder är att göra kommunerna medvetna om vilka behov som finns så att de kan ta höjd för det i framtida planläggningsarbete. En viktig länk i kedjan mellan bostadsförsörjningsarbetet och arbetet med detaljplaner är översiktsplanen. Utredningen återger i betänkandet förarbetena till den senaste lagändringen från 2013 där det framgår att avsikten med nuvarande lag är att kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjningen ska återspeglas i den fysiska planeringen och inte att dubblera innehållet i översiktsplanen och kommunens riktlinjer (prop. 2013/14:59). Ställningstagandet i propositionen innebär att det nya kravet på att redovisa behovet av tillskott av bostäder är avsett att påverka kommande översiktsplanering utan att det behöver regleras ytterligare.

Som *Länsstyrelsen i Jönköpings län* påpekar kan också andra delar av handlingsplanen vara viktiga att ta hänsyn till vid översiktsplanering.

5.5 Samordning i bostadsförsörjningsfrågor

5.5.1 Tydligare krav på kommunal samordning

Promemorians förslag: När en kommun vidtar åtgärder för bostadsförsörjningen ska kommunen ta hänsyn till behovet av samordning med andra kommuner. Därutöver förtydligas att en kommun ska ta hänsyn till behovet av samordning i sin planering av bostadsförsörjning.

Utredningens förslag (SOU 2022:14) överensstämmer huvudsakligen med promemorians. I utredningens förslag ingick också ett nationellt mål för bostadsförsörjningen som ett motiv för samordning.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna är positiva till utredningens förslag men flera remissinsatser har invändningar. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* är positiv och menar att ett tydliggörande av kommunens ansvar för att beakta mellankommunal samordning skulle stärka den mellankommunala samverkan såväl som länsstyrelsens samordningsuppgift. *Länsstyrelsen i Skåne län* är positiv men menar att det behöver finnas tydliga målbilder och samordning regionalt och att det gäller såväl för nyproduktion i exempelvis regionplanen som för det befintliga beståndet och särskilda grupper som exempelvis våldsutsatta kvinnor som ska lämna skyddat boende, nyanländas boende, strukturell hemlöshet och att motverka aktiv medverkan till bosättning i annan kommun. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* påpekar att bostadsmarknaderna i huvudsak är lokala och att bostadsförsörjningsfrågorna allt som oftast hanteras inom den egna kommunen, men anser också att det finns frågor där kommunerna vinner på att samordna åtgärder, exempelvis vad gäller att kunna ordna boende för våldsutsatta kvinnor. *Länsstyrelsen i Östergötlands län* menar att förslaget skulle underlätta länsstyrelsens främjandearbete.

Region Skåne, Region Blekinge och *Region Stockholm* instämmer i vikten av samordning mellan kommuner och poängterar regionernas roll. *Region Östergötland* saknar genomgående det regionala perspektivet och regionerna i utredningen.

Några remissinstanser, däribland *länsstyrelserna i Jönköpings, Stockholms* och *Uppsala län* samt *Göteborgs* och *Tyresö kommuner,* tar upp behovet av vägledning och förtydliganden om hur samordningen ska genomföras. Länsstyrelsen i Jönköpings län tar även upp behovet av konkretisering avseende inom vilka frågor och områden som samordning ska ske. Några länsstyrelser, bl.a. *länsstyrelserna i Norrbottens* och *Östergötlands län* delar utredningens uppfattning att kravet på samordning inte bör skrivas fast mer detaljerat och att kommunerna bör ha utrymme att själva hitta formerna för samordning, bl.a. med tanke på de vitt skilda förutsättningar som råder i olika kommuner.

Hyresgästföreningen, Sveriges Allmännytta och *Malmö kommun* anser att förslaget riskerar att bli verkningslöst och att regleringen är för vag. *Riksbyggen* och *Länsstyrelsen i Uppsala län* anser att kommunerna bör redovisa hur de har beaktat samordningsbehovet i handlingsplanen för bostadsförsörjning, dels för att ge förslaget mer tyngd, dels för att goda exempel på samordning kan utgöra bas för givande nationella dialoger.

SKR avstyrker och anser att förslaget om kommunal samordning är onödigt ingripande och att samordning redan sker i tillräcklig utsträckning i dag.

Uppsala kommun avstyrker och anser att de regionala aktörerna ska ta en större roll. De anser exempelvis att samordning i bostadsförsörjningsfrågor och segregationsfrågor skulle kunna hanteras inom en regional fysisk plan.

Skälen för promemorians förslag

Mellankommunal samordning är centralt för en väl fungerande bostadsförsörjning, särskilt i regioner där såväl arbetsmarknad som bostadsmarknad är integrerade. I dessa regioner är kommuner lika beroende av att det finns bostäder för nya och befintliga invånare som för att kunna säkra

tillväxt och personalförsörjning till företag och offentlig sektor samt för att kunna hantera hemlöshetsproblematik och att hushåll bor trångt och osäkert. Den kommunala ambitionsnivån i fråga om bostadsbyggandet och vilken typ av bostäder som byggs kan skilja sig åt mellan kommuner i samma region. Det kommunala förhållningssättet till hushåll som befinner sig i en mer eller mindre osäker boendesituation och har svårt att komma in på den ordinarie bostadsmarknaden kan också variera. Arbetsgruppen anser därför, till skillnad från *SKR*, att det finns skäl att tydliggöra samordningsfrågan inom bostadsförsörjningen. Samordning främjar ett genomförande av effektiva och ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen och skapar därmed bättre förutsättningar för alla att leva i goda bostäder.

Ett förtydligande av samordning inom planeringen för bostadsförsörjning

Den kommunala planeringen för bostadsförsörjning har redan i dag inslag av regional och mellankommunal samordning. Enligt bostadsförsörjningslagen ska kommunen vid planering av bostadsförsörjningen samråda med berörda kommuner och ge länsstyrelsen och regionen tillfälle att yttra sig (1 § bostadsförsörjningslagen). Kommuner ska också i sina riktlinjer (handlingsplan) för bostadsförsörjning redogöra för hur de tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för kommunernas arbete med bostadsförsörjningen. Det innebär bl.a. att kommunen behöver förhålla sig till det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet samt till strategier för länets utveckling och utarbetade regionplaner (prop. 2012/13:178 s. 16).

Länsstyrelserna har ett ansvar att ge kommunerna råd, information och underlag samt verka för att samordning mellan kommuner kommer till stånd (3 § bostadsförsörjningslagen). Länsstyrelserna tillhandahåller exempelvis planeringsunderlag för kommunerna, bl.a. genom de regionala bostadsmarknadsanalyserna. Därutöver kan länsstyrelsen identifiera och påpeka för kommuner att samordning behövs i vissa frågor och mellan vissa kommuner.

Inslag av samordning finns också genom den regionala fysiska planeringen som sker i Hallands, Skåne och Stockholms län (prop. 2017/18:266 och prop. 2021/22:184). Regionerna i dessa län ska bl.a. utreda regionala frågor av betydelse för länets fysiska miljö, upprätta ett förslag till regionplan och verka för insatser som kan bidra till att det långsiktiga behovet av bostäder kan tillgodoses. Sådana insatser kan avse att ta fram analyser och planeringsunderlag, genomföra konferenser, anordna seminarier och erbjuda ett regionalt forum för frågor kring bostadsförsörjning och fysisk planering. Underlagen ska ses som ett komplement till de underlag som länsstyrelserna tar fram (prop. 2017/18:266, s. 51 och 96).

För att förtydliga vikten av samordning när kommunerna planerar för bostadsförsörjningen föreslås det att bestämmelserna om samråd kompletteras med ett förtydligande om att kommunen ska ta hänsyn till behovet av samordning i frågor om bostadsförsörjning. Liksom i dag kommer det att stå kommunerna fritt att organisera arbetet på det sätt som bedöms ändamålsenligt. Det kan exempelvis ske genom informations-

utbyte eller gemensamt analysarbete i samband med att handlingsplanen arbetas fram eller genom ett remissförfarande av handlingsplanen.

Samordning bör ske även vid genomförande av åtgärder

För att åstadkomma ett effektivt och ändamålsenligt genomförande av åtgärder i frågor med regionala och mellankommunala intressen är det viktigt att samordning inte enbart sker vid planeringen av bostadsförsörjningen, utan omfattar även genomförandet av handlingsplanerna. För att fånga upp det samordningsbehovet föreslås att kommunen i även samband med genomförande av åtgärder ska ta hänsyn till behovet av samordning.

Utredningen har tagit ställning för att samordningen inte bör detaljregleras, i stället bör kommunerna ges utrymme för att hitta formerna för samordning. Några remissinstanser, däribland ett antal länsstyrelser och *Göteborgs* och *Tyresö kommuner*, tar dock upp behovet av vägledning och förtydliganden om hur samordningen ska ske och inom vilka frågor och områden.

Utredningens utgångspunkt är att kommunerna bör ha frihet att utifrån lokala, regionala och mellankommunala behov och förutsättningar själva bestämma hur de väljer att organisera arbetet och i vilka frågor. Vissa förtydliganden kan dock göras.

Vilka frågor som bör samordnas kan variera. Utgångspunkten bör vara att samordning sker i fråga om åtgärder där det kan finnas regionala och mellankommunala intressen och sådana utmaningar som en enskild kommun har svårt att lösa på egen hand. Sådana utmaningar bör ha identifierats i samband med planeringen av bostadsförsörjning, bl.a. mot bakgrund av länsstyrelsernas arbete med att lämna kommuner råd, information och underlag för deras planering av bostadsförsörjningen samt genom de underlag som Boverket tillhandahåller. Ekonomiskt svaga hushålls boendesituation och hemlöshet, liksom boendesituationen för våldsutsatta kvinnor, är exempel på utmaningar som finns i många kommuner och där ett samordnat åtgärdsarbete kan bli effektivare än om varje kommun agerar var för sig. Frågor om boendesegregation är också ett exempel. Specifika frågor för samordning kan vara vilken typ av bostäder som bör uppföras eller hur bostäder ska förmedlas för att komma ekonomiskt svaga och utsatta hushåll till del.

Samordningen kan t.ex. åstadkommas genom samverkan och samråd kommuner emellan. Det kan också ske genom en mer formell organisering såsom kommunalförbund, en gemensam nämnd eller avtalssamverkan (9 kap. 1, 19 och 37 §§ kommunallagen). Det kan också ske genom överenskommelser. En kommun som påverkas av en annan kommuns agerande kan med fördel vara proaktiv och lyfta behovet av samordning med närliggande kommun.

Uppsala kommun avstyrker utredningens förslag och anser att de regionala aktörerna ska ta en större roll och att bostadsförsörjningsfrågor och segregationsfrågor skulle kunna hanteras inom en regional fysisk plan. Arbetsgruppen kan konstatera att det inte finns något hinder för regionerna som bedriver regional fysisk planering att utveckla ett sådant arbete. Regeringen har tidigare beskrivit att regionen med fördel kan samordna kommuners och andra aktörers arbete för att motverka utvecklingen av segregerade bostadsområden (prop. 2017/18:266 s. 37). Att regionen

samordnar arbetet står inte i strid med att kommunerna ska ta hänsyn till behovet av samordning i samband med att bostadsförsörjningsåtgärder vidtas.

Samordningsbehov kan finnas i hela landet

Behovet av regional och mellankommunal samordning kan variera utifrån vilka utmaningar som finns på bostadsmarknaden, kommunens geografiska läge och vilka verktyg som avses tillämpas för att hantera situationen. I storstadsregionerna där bostadsmarknaderna är integrerade och utmaningarna på bostadsmarknaden är stora torde behovet av samordning vara som störst. I dessa regioner är en kommun ofta beroende av hur närliggande kommuner agerar.

Att behovet är som störst i storstadsregionerna utesluter inte att samordningsbehov kan finnas i andra delar av landet där bostadsmarknaden är mer lokal. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* påpekar t.ex. att det även i kommuner med lokala bostadsmarknader finns frågor där kommunerna vinner på att samordna åtgärder, exempelvis vad gäller att kunna ordna boende för våldsutsatta kvinnor.

Inga ytterligare formaliseringar

Flera remissinsatser anser att regleringen är för vag och att förslaget riskerar att bli verkningslöst. *Riksbyggen* och *Länsstyrelsen i Uppsala län* anser att kommunerna bör redovisa hur de har beaktat samordningsbehovet i handlingsplanen för bostadsförsörjning, dels för att ge förslaget mer tyngd, dels för att goda exempel på samordning kan utgöra bas för givande nationella dialoger.

Arbetsgruppen anser inte att det för närvarande är prioriterat att tynga handlingsplanen för bostadsförsörjning med ytterligare redovisningskrav. Regeringen bör dock följa utvecklingen av samordningsarbetet och får vid behov återkomma med ytterligare åtgärder.

5.5.2 Länsstyrelserna behåller uppgiften att samordna kommunerna

Promemorians bedömning: Länsstyrelsernas uppgift att uppmärksamma kommunerna på behovet av samordning i frågor om bostadsförsörjning och verka för att sådan samordning kommer till stånd bör behållas och inte överföras till regionerna.

Utredningens förslag (SOU 2017:73) överensstämmer inte med promemorians bedömning. Utredningen har föreslagit att regionerna tar över länsstyrelsernas uppgifter i frågor om bostadsförsörjning.

Remissinstanserna: Remissinstansernas synpunkter går isär. *SKR*, *Statskontoret* samt *Borlänge*, *Hedemora*, *Jönköpings*, *Krokoms*, *Kungsbacka* och *Trelleborgs kommuner* tillstyrker förlaget att regionerna övertar samordningsansvaret från länsstyrelserna. *Tillväxtverket* anser att förslaget stärker samordningen mellan kommunal översiktsplanering och regionala utvecklingsstrategier samt ger ett utökat mandat inom regional fysisk planering. Majoriteten av regionerna tillstyrker utredningens förslag eller

kommenterar inte förslaget. *Region Halland* anser att förslaget kan skapa stor samhällsnytta då planering för infrastruktur och kollektivtrafik redan i dag samplaneras mellan regionen och kommunerna. *Region Kronoberg* tillstyrker förslaget men framhåller att det är något oklart angående vad länsstyrelsernas rådgivning till kommunerna ska syfta till samt hur den förhåller sig till regionernas roll att samordna utifrån beräknade nationella behov och kommunala planer. *Region Västernorrland* poängterar vikten av att även länsstyrelsen deltar i den regionala dialogen då de har fler uppdrag som har betydelse för bostadsförsörjningen, t.ex. bosättning för nyanlända och jämställdhet. Flera regioner påpekar dock att det behövs ett tillskott av medel och en del regioner anser att en miljon kronor är otillräcklig finansiering.

Majoriteten av länsstyrelserna avstyrker förslaget att överföra samordningsansvaret till regionerna. *Länsstyrelsen i Stockholms län* avstyrker dels att ekonomiska resurser tas ur länsstyrelsernas förvaltningsanslag för ett uppdrag som tillkommit utan att resurser skjutits till, dels att hela samordningsansvaret för bostadsförsörjningen med metodutveckling och erfarenhetsutbyte i arbetet att få fram bostäder för personer som står utanför bostadsmarknaden eller har lägre betalningsförmåga per automatik överförs till regionerna. *Ekonomistyrningsverket* lämnar ingen bedömning på författningsförslagen men påtalar att det saknas ett förslag på fördelning av neddragningen av länsstyrelsernas anlag. Vidare ser myndigheten en risk med att uppgiften om dialoger inte ryms inom den finansiering som utredningen föreslår. *Länsstyrelsen i Dalarnas län* konstaterar att länsstyrelsen har ett inarbetat arbetssätt för bostadsförsörjningsfrågor och hanterar kommunala och mellankommunala frågeställningar i både bostadsförsörjningsfrågor och planfrågor. Förslaget i betänkandet hanterar enbart tillskott av bostäder varför olika gruppers behov riskerar att begränsas i det regionala utvecklingsperspektivet. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* anser att förslaget har ett starkt fokus på det kvantitativa behovet av bostäder på bekostnad av andra viktiga aspekter av arbetet med bostadsförsörjning, och att det skapar en otydlig och ineffektiv process när flera aktörer delar på ansvaret. *Länsstyrelsen i Gävleborgs län* anser att det lagstadgade ansvaret för att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder är en fråga som inte kan separeras från sin bostadssociala dimension. Det finns därför ett värde i att dialogen leds av en myndighet som utför ett arbete på regional nivå som är kopplat till olika grupper (tex nyanlända och hemlösa). *Bodens kommun* menar att kompetensen för samordningen i dag finns hos länsstyrelsen, som även uppgiften att verka för mellankommunal samordning inom den fysiska samhällsplaneringen enligt PBL. *Göteborgs kommun* är tveksam till en överföring av uppdrag från länsstyrelsen till regionen då Boverkets bedömningar är statens syn och därmed bör företrädas av länsstyrelsen.

Skälen för promemorians bedömning

Betänkandet En gemensam bild av bostadsbyggnadsbehoven (SOU 2017:73) innehåller ett förslag om att regionerna blir mottagare av Boverkets bedömningar av bostadsbyggnadsbehovet och att regionerna ska leda mellankommunala dialoger grundade på Boverkets beräkningar av bostadsbyggnadsbehovet i syfte att nå en samsyn om behovet av tillskott

av bostäder i länets kommuner. För att möjliggöra ett sådant uppdrag behövs ett lagstöd och utredningen föreslår att regionerna övertar länsstyrelsernas lagstadgade uppgift att uppmärksamma kommunerna på behovet av samordning i frågor om bostadsförsörjning och att verka för att sådan samordning kommer till stånd (SOU 2017:73, s. 75f). Utredningen övervägde länsstyrelserna som mottagare av beräkningarna då de har fördelen att ha kompetens på bostadsområdet och i planfrågor samt att de har tillgång till många av de kompletterande underlag som behövs för att utveckla beräkningarna till verkliga bedömningar. Utredningen gjorde dock bedömningen att länsstyrelserna som mottagare skulle innebära att behovet av bostäder separeras från övriga regionala utvecklingsfrågor.

Det kan konstateras att sedan utredningen lämnade sitt förslag har bestämmelser om regional fysisk planering förts in i plan- och bygglagen (2010:900) som ger regioner möjlighet att med en regionplan ange de grunddrag för användningen av mark- och vattenområden och riktlinjer för lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk som har betydelse för länet. Regeringen konstaterade då att nyttan med och behovet av regional fysisk planering varierar över landet och att regional fysisk planering bör införas när behov av och förutsättningar för sådan planering finns. I dag bedrivs regional fysisk planering av regionerna i Hallands, Skåne och Stockholms län (prop. 2017/18:266 och prop. 2021/22:184).

Länsstyrelserna ska i sin verksamhet verka för att behovet av bostäder tillgodoses och har, som utredningen konstaterar, kompetens på bostadsområdet och i planfrågor. Länsstyrelserna har ansvar inom frågor om bosättning för nyanlända och har under flera år arbetat med att motverka avhysning och att stödja kommunerna i arbete med att motverka hemlöshet. Länsstyrelserna har därutöver verkat för att våldsutsatta kvinnor ska erbjudas ett stadigvarande boende.

Mot bakgrund av att regional fysisk planering enligt PBL inte sker i hela landet och att länsstyrelserna har en kompetens inom både plan- och bostadsfrågor bedömer arbetsgruppen att länsstyrelsernas uppgift att uppmärksamma kommunerna på behovet av samordning mellan kommuner i frågor om bostadsförsörjning och verka för att sådan samordning kommer till stånd bör behållas och inte flyttas till regionerna.

5.6 Tydligare koppling mellan markanvisningar och bostadsförsörjning

Promemorians förslag: Lagen om riktlinjer för kommunala markanvisningar ska kompletteras med en bestämmelse om att det av riktlinjer för markanvisningar ska framgå hur markanvisningar används för att följa kommunens handlingsplan för bostadsförsörjningen.

Utredningens förslag (SOU 2022:14) överensstämmer med promemorians.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller är positiva till utredningens förslag, däribland *länsstyrelserna i Gävleborgs, Jönköpings, Kronobergs, Norrbottens, Stockholms, Uppsala, Örebro* och *Östergötlands län, Sveriges Allmännytta, Sveriges förenade studentkårer*

(SFS), HSB, Rädda barnen, Riksbyggen, Hela Sverige ska leva, Egnahemsfabriken ideell förening, Stadsmissionen, Familjebostäder, Uppsala bostadsförmedling och ett flertal kommuner.

Länsstyrelsen i Kronobergs län stödjer förslaget och delar uppfattningen att kommuner inte använder sitt markinnehav i tillräckligt hög utsträckning för att påverka inriktningen på bostadsbyggandet i kommunen. *Uppsalahem* tillstyrker och anser att en ökad tydlighet kring hur olika styrande dokument styr mot målbilden kan tas emot positivt av marknaden, men anser att det noga bör övervägas hur dessa kopplingar formuleras och detaljeras för att minimera risken för kommunala särkrav. *Sveriges Allmännytta* anser att förslaget säkerställer att kommunernas arbete med markanvisningar bidrar och utgår från kommunens egna mål för arbetet med bostadsförsörjning.

Trelleborgs kommun är positiv till en tydligare koppling av bostadsförsörjningsarbetet till kommunens fysiska planering och arbete med markanvisningar, men saknar ett resonemang om säkerställande av det kommunala markägandet. *Hyresgästföreningen* tillstyrker men anser kommunernas möjlighet att bygga upp strategiska markreserver behöver stärkas. Även *Jönköpings kommun* anser att regelverket kring kommunal markanskaffning behöver ses över.

Fastighetsägarna tillstyrker men anser att det finns två försvårande faktorer vid den praktiska tillämpningen av olika modeller för att genom markanvisning säkerställa att det som byggs tillmötesgår önskemål om fler billiga bostäder eller större social blandning, och framhåller dels svårigheten att hantera social träffsäkerhet vid fördelning av förstahandskontrakt, dels svårigheten att förena aktiv markpolitik med hyressättningssystemet. *Umeå kommun* är positiv till utredningens intentioner när det gäller markanvisningar men tar upp svårigheten att säkerställa att de som verkligen behöver det får ta del av lägenheter med lägre hyra.

Boverket ifrågasätter förslaget eftersom logiken kring vilket steg som kommer före ett annat haltar och att specialreglering i fråga om bostäder hör hemma i en vägledning eller liknande. *SKR* avstyrker förändringarna i lagen om riktlinjer för kommunala markanvisningar och anser att riktlinjerna för kommunala markanvisningar inte har till syfte att vara det dokument där kommunen redovisar hur man avser att arbeta med markfrågorna för en hållbar bostadsförsörjning.

Malmö kommun ifrågasätter utredningens förslag att i lag kräva att det av riktlinjerna ska framgå hur kommunens markägande ska kunna användas för att realisera målen i kommunens handlingsplan för bostadsförsörjning. *Sundbybergs kommun* avstyrker förslaget om mer formaliserade kopplingar mellan riktlinjer för markanvisningar och den föreslagna handlingsplanen för bostadsförsörjning, men ställer sig bakom förslagets intentioner. *Krokoms kommun* avstyrker utan närmare motiv.

Skälen för promemorians förslag

En markanvisning är en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett visst av kommunen ägt markområde för bebyggande. Rikt-

linjer för markanvisningar är en dokumentation av kommunens utgångspunkter och mål för överlåtelser eller upplåtelser av markområden för bebyggande, handläggningsrutiner, grundläggande villkor för att anvisa mark samt rutiner och principer för prissättning av mark. Det övergripande syftet med riktlinjer för markanvisningar är att skapa transparens och ökad tydlighet i byggprocessens inledande skede i de fall kommunägd mark ska säljas eller upplåtas för att nya byggnadsverk ska komma till stånd (prop. 2013/14:126, s. 226 f.).

Enligt utredningen är ett kommunalt markinnehav ett kraftfullt verktyg för bostadsförsörjningen med potential att påverka såväl kvantitativa som kvalitativa faktorer i bostadsbyggandet. Markinnehavet kan användas för att möjliggöra bostadsbyggande men också för att driva på ett varierat bostadsbyggande, främja möjligheten för fler att etablera sig på bostadsmarknaden och motverka socioekonomisk boendesegregation. Potentialen är som störst i kommuner där markinnehavet är stort och efterfrågan hög. Utredningen konstaterar vidare att den kommunala inställningen till att använda markinnehavet för att möjliggöra visst byggande eller viss förmedling av bostäder varierar och att det finns en osäkerhet kring handlingsutrymmet. Det kan i en kommun handla om starkt fokus på att genom intäkter från markförsäljning säkra möjligheten att göra andra värdeskapande investeringar och i en annan om att styra upplåtelseform för att åstadkomma blandade bostadsområden. Utredningen konstaterar också att avgörande för att kommunens markinnehav används effektivt är att det finns en tydlig politisk målsättning om vilka bostadssociala värden som ska uppnås, något som bör gå att utläsa i den kommunala handlingsplanen för bostadsförsörjning. Mot bakgrund av det kommunala markinnehavets betydelse för bostadsförsörjningen bedömer utredningen att det behövs en tydligare koppling mellan kommunens bostadsförsörjningsarbete och markanvisningsarbete.

Arbetsgruppen delar utredningens bedömning och föreslår därför att det av riktlinjer för markanvisningar ska framgå hur kommunen avser att använda markanvisningar för att bidra till kommunens handlingsplan för bostadsförsörjningen. Det innebär att en kommun, vid framtagandet av riktlinjer för markanvisningar, bör utgå från de utmaningar och mål som identifierats i planeringen för bostadsförsörjningen och belysa hur det kommunala markinnehavet, genom arbetet med markanvisningar, kan bidra till att förverkliga mål och möta utmaningarna. På så sätt skapas en koppling mellan riktlinjer för markanvisningar och handlingsplanen för bostadsförsörjning. I likhet med *Sveriges Allmännytta* anser arbetsgruppen att förslaget säkerställer att kommunens arbete med markanvisningar bidrar till och utgår från kommunens egna mål för arbetet med bostadsförsörjning.

SKR m.fl. ifrågasätter utredningens förslag då riktlinjer för kommunala markanvisningar inte har till syfte att vara det dokument där kommunen redovisar hur man avser att arbeta med markfrågorna för en hållbar bostadsförsörjning. Arbetsgruppen delar inte invändningarna. Genom att kommunen i sina riktlinjer för markanvisningar redogör för hur kommunen avser att använda markanvisningar för att följa handlingsplanen för bostadsförsörjning skapas en tydlighet gentemot byggherrar som har ett intresse av att bidra till bostadsförsörjningen i kommunen. En kommun som har förutsättningar och behov att genom sitt markinnehav exempelvis

främja en hög byggtakt, en viss hustyp eller förmedling av bostäder utifrån vissa behov bör belysa det i riktlinjerna för markanvisning. Det kan också handla om hur markanvisningar avses användas för att underlätta för idéburna bostadsaktörer att medverka i markanvisningar. Informationen underlättar förståelsen för vad en kommun vill åstadkomma med markanvisningar för bostadsändamål och vad byggherrar behöver vara bra på. Tydligheten i dessa avseenden gynnar såväl bostadsförsörjning som transparens.

Trelleborgs kommun m.fl. saknar ett resonemang om säkerställande av det kommunala markägandet. Kommunen framhäver att fler verktyg för att säkra tillgången till mark ger möjligheter att bidra till de bostadsförsörjningsmål som ställs och att det skulle kunna ske exempelvis genom att kommunal förköpsrätt återinförs. Det finns anledning att betona att en förköpsrätt bara är avsedd för särskilt motiverade situationer när andra möjligheter inte är tillräckliga. En utredare har därför i uppdrag att föreslå en förköpsgrund som möjliggör för kommunerna att motverka organiserad brottslighet och föreslå en förköpsgrund som underlättar för det civila försvarets skydd (dir. 2023:67).

6 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2025. I fråga om en handlingsplan för bostadsförsörjningen ska kommunfullmäktige ha antagit en sådan senast under den mandatperiod som inleds efter ordinarie val 2026. De nuvarande bestämmelserna om kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska gälla för sådana riktlinjer till dess att en handlingsplan har eller ska ha antagits.

Promemorians bedömning: För de bestämmelser i plan- och bygglagen och lagen om riktlinjer för kommunala markanvisningar som hänvisar till handlingsplanen för bostadsförsörjningen, behövs det inga övergångsbestämmelser.

Utredningens förslag innebär att lagändringarna ska träda i kraft 1 juli 2023 (SOU 2022:14).

Remissinstanserna har inga synpunkter på utredningens förslag.

Skälen för promemorians förslag och bedömning

Det är angeläget att reglerna som syftar till att förbättra förutsättningarna för kommunernas arbete med bostadsförsörjningsfrågor börjar att tillämpas så snart som möjligt, samtidigt som kommunerna ges rimlig tid för förberedelser. När det gäller obligatoriska krav på hyresgarantier och de ändrade bestämmelserna om kommunala bostadsförmedlingar bör dessa träda i kraft den 1 januari 2025.

I promemorian föreslås också att nuvarande kommunala riktlinjer för bostadsförsörjningen ska ersättas av en kommunal handlingsplan för bostadsförsörjningen. En handlingsplan ska antas av kommunfullmäktige

varje mandatperiod (2 § bostadsförsörjningslagen). Även dessa regler bör träda i kraft den 1 januari 2025. Eftersom många kommuner redan har påbörjat arbetet med uppdaterade riktlinjer för mandatperioden, bör dock kravet på att senast ha antagit en handlingsplan uppställas först den mandatperiod som inleds efter ordinarie val 2026. Äldre föreskrifter om kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen bör gälla för sådana riktlinjer till dess de har eller senast ska ha ersatts med en handlingsplan.

Ändringarna i plan- och bygglagen (2010:900) och lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar syftar på att kommunerna vid tillämpningen av dessa lagar ska tillämpa de uppgifter som framkommer i handlingsplanen. Dessa regler får effekt först när det finns en antagen handlingsplan för bostadsförsörjningen och någon övergångsbestämmelse behövs därför inte.

7 Konsekvenser av förslagen

Promemorians bedömning: Förslagen förväntas medföra positiva effekter för bostadsförsörjningen och förbättra bl.a. barnfamiljers möjligheter till eget boende.

Förslagen bedöms leda till ökade kostnader för kommunerna samt innebära en inskränkning av den kommunala självstyrelsen. Inskränkningen av den kommunala självstyrelsen är proportionerlig.

Utredningarnas bedömning avser bredare förslag och är därmed inte direkt jämförbara med promemorians.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser yttrar sig inte särskilt över utredningarnas konsekvensbeskrivningar.

Sundbybergs kommun lyfter att förslaget om hyresgarantier till barnfamiljer kommer att kräva resurser och nya arbetssätt för att hantera handläggningen och administrationen för att ansöka om stödet. *Eskilstuna* och *Storumans kommuner* framhåller vikten av att kommunerna kompenseras för den nya uppgift som förslaget till hyresgarantier innebär. *Göteborgs* och *Malmö kommuner* bedömer att den ersättningsnivå som utredningen föreslagit är otillräcklig.

SKR anser att förslaget att kommunerna ska beakta behovet av samordning i frågor om bostadsförsörjning är onödigt ingripande.

Skälen för promemorians bedömning

Konsekvenser för enskilda

Förslaget om att göra det obligatoriskt för kommuner att under vissa villkor ställa hyresgarantier till barnfamiljer handlar om att möta de negativa effekter som osäkert boende kan skapa för barns fysiska och psykiska hälsa samt skolgång. Förslaget stärker förmågan hos barnfamiljer att kunna efterfråga förstahandskontrakt och möjliggör för dem att konkurrera med övriga bostadssökande. Det bör innebära att färre barn behöver leva under osäkra boendeförhållanden.

Förslaget att kommunala bostadsförmedlingar ges tydligare förutsättningar att tillämpa reservationer vid förmedling av bostäder bedöms vara till fördel för hushåll som inte har en godtagbar boendesituation. Vilka hushåll som påverkas beror på hur kriterier och villkor för reservationer utformas. Givet ett antagande om att hushåll med större behov av bostad prioriteras inom den kommunala bostadsförmedlingen kan hushåll utan dessa typer av bostadsbehov som söker hyresbostad uppleva längre kötider under förutsättning att utbudet av bostäder i förmedlingen är konstant.

Övriga förslag bedöms inte ha direkta konsekvenser för enskilda.

Konsekvenser för företag

Förslagen om hyresgarantier och kommunala bostadsförmedlingar innebär att fastighetsägare kommer att möta kommuner med högre förväntningar på dem att möta olika bostadsbehov genom att i större utsträckning acceptera hyresgäster som beviljas förtur eller som beviljas en kommunal garanti för hyresbetalningar. Inga nya krav ställs dock på fastighetsägare att vidta några åtgärder som de inte själva ser fördelar med.

Förändringen av markanvisningslagen bedöms skapa större tydlighet gentemot byggherrar om vilka typer av bostadsprojekt som med framgång kan söka markanvisning och därmed minska kostnader för förgävesarbete.

Samhällsekonomiska konsekvenser

Situationen på bostadsmarknaden påverkar såväl enskilda bostadssökande som företag. Samhällsekonomin riskerar att påverkas när enskilda har svårt att etablera sig på bostads- och arbetsmarknaden, barn växter upp under otrygga boendeförhållanden och företag har svårt att attrahera arbetskraft. På en bostadsmarknad där alla oavsett behov konkurrerar på samma villkor kommer de med sämre ekonomiska förutsättningar att ha svårare än de med mer förmånliga ekonomiska förutsättningar. För hushåll med svag ekonomi och avsaknad av kapital är hyresbostäder ofta det enda alternativet, men konkurrensen om dessa bostäder är på flera håll i landet hård. Det kräver särskilda insatser.

Att bostadspolitiska verktyg anpassas för att fungera inkluderande och selektivt bedöms leda till att hushåll som har svårt att själva tillgodose sina bostadsbehov ges bättre förutsättningar att göra detta. Åtgärder riktade till barnfamiljer bedöms skapa möjligheter till mer jämlika uppväxtvillkor. En bättre samordning i bostadsförsörjningsfrågor skapar förutsättningar för ett effektivare åtgärdsarbete. Sammantaget förväntas förslagen medföra positiva effekter för bostadsförsörjningen och samhällsekonomin.

Konsekvenser för integration och segregation

Förutom de samhällsekonomiska konsekvenser som redovisas ovan som i stor utsträckning berör villkoren för utrikes födda och personer med svag socioekonomi ökar förslagen i promemorian möjligheterna för kommunerna att medvetet minska boendesegregationen och därmed förbättra förutsättningarna för integration. Reservationer och förturer vid bostadsförmedling kan användas i detta syfte, liksom riktlinjer för markanvisningar med ambitionen att minska segregationen och förbättra integrationen. De utökade kraven på samordning mellan kommunerna

kommer också att motverka segregationen på bostadsmarknader som omfattar flera kommuner.

Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män

Vad beträffar förslaget om hyresgarantier är majoriteten av de hushåll som kan förväntas komma i fråga ensamstående kvinnor med barn. Förslaget om att tydliggöra utrymmet för förturer inom kommunal bostadsförmedling ökar sannolikheten att fler kvinnor som har varit utsatta för våld i en nära relation får en förtur. För båda förslagen gäller att antalet personer som berörs är begränsat och vad gäller förturer beroende av bostadsförmedlingarnas beslut om tillämpningen

Budgetkonsekvenser

Det nya kravet på kommunerna att ställa hyresgarantier innebär att kommunerna ska ersättas enligt finansieringsprincipen. Utredningen gör en beräkning baserad på en administrativ styckkostnad per garanti på 3 000 kronor och en förväntad förlust där var fjärde garanti infrias med maximalt belopp. Med ett antagande om en hyra på 7 520 och 2 300 garantier kalkylerar utredningen med en kostnad på 32,8 miljoner kronor per år.

Samtliga ingående parametrar i utredningens kalkyl går att ifrågasätta. En mycket stor osäkerhet ligger i om det kommer att gå att finna fastighetsägare som är villiga att med stöd av en kommunal garanti hyra ut lägenheter till behövande hushåll som har en svag ekonomi i ett läge där efterfrågan på lägenheter är stor. Samtidigt finns det en förväntan på att kommunerna ska arbeta aktivt gentemot fastighetsägarna för att skapa förtroende för de kommunala garantierna, vilket gör att arbetstiden per utfärdad garanti kan vara underskattad. Arbetsgruppen har inte haft tillgång till något ytterligare underlag för att göra beräkningar och föreslår därför med hänsyn till kostnadsökningar sedan betänkandet presenterades att 34,5 miljoner kronor överförs från anslaget 1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad inom UO18 till det generella statsbidraget till kommunerna, anslaget 1:1 inom UO25. Om användningen av garantier inte ökar som förväntat kan det som *Göteborgs* och *Malmö kommuner* påpekar finnas anledning att överväga storleken på ersättningen eller att närmare granska hur kommunerna gör avvägningar mellan hyresgarantier och andra möjliga stöd till de aktuella hushållen och baserat på det justera villkor eller ersättning.

Konsekvenser för myndigheter

De myndigheter som närmast berörs av förslagen är Boverket och länsstyrelserna.

Boverket får i uppgift att tillhandahålla beräkningar av bostadsbyggnadsbehov på länsnivå. Eftersom dessa beräkningar redan görs och publiceras regelbundet antas Boverkets kostnader rymmas inom beräknat anslag.

Förutsättningarna för länsstyrelserna att lämna kommunerna råd, information och underlag förändras i viss mån. Det underlag som Boverket kommer att ta fram kan länsstyrelserna behöva hjälpa kommunerna att tolka och samordna sig kring. Att alla kommuner i länet utgår från ett likartat underlag underlättar uppgiften att samordna kommunerna.

Förslagen bedöms därmed inte medföra några utökade kostnader för länsstyrelserna.

Konsekvenser för kommunala självstyrelsen

Enligt 14 kap. 2 § regeringsformen sköter kommunerna lokala och regionala angelägenheter av allmänt intresse på den kommunala självstyrelsens grund. Kommunerna sköter på samma grund även de övriga angelägenheter som bestäms i lag. Enligt 2 kap. 1 § kommunallagen får kommuner själva ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar och som inte ska handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan. I 14 kap. 3 § regeringsformen stadgas att en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Bestämmelsen innebär att en regelmässig prövning av de kommunala självstyrelseintressena ska göras under lagstiftningsprocessen med tillämpning av en proportionalitetsprincip.

Uppgiften att tillhandahålla hyresgarantier för barnfamiljer innebär att kommunerna, efter en prövning mot kriterierna i förordningen, ska ställa säkerhet för avtal om hyra för barnfamiljer under förutsättning att de är bosatta i kommunen, bostaden är belägen i kommunen samt att garantin omfattar två år och minst sex månadshyror. Därmed begränsas kommunernas möjligheter att själva bestämma över verksamheten och möjligheten att tillhandahålla hyresgarantier för hemlösa barnfamiljer i kommunen. Förslaget innebär en ny uppgift för kommunerna och en inskränkning av den kommunala självstyrelsen.

Inskränkningen bedöms vara nödvändig mot bakgrund av behovet att förbättra och skapa mer likvärdiga förutsättningar för barnfamiljer i landet att kunna skaffa en permanentbostad på hyresmarknaden och för tryggheten i deras boende. Socialstyrelsens hemlöshetskartläggning från 2017 visar att uppskattningsvis 2 300 föräldrar med barn befinner sig i hemlöshet till följd av att de inte godkänts som hyresgäster på den ordinarie bostadsmarknaden. Socialstyrelsen har också konstaterat att kommunernas tolkning av socialtjänstens yttersta ansvar inte är entydig och att kommuner lägger olika vikt vid tolkning av rättspraxis för boendeinsatser. Bostadssituationen på orten kan ha betydelse för vilka som bedöms ha behov av en boendeåtgärd och vilken typ av åtgärd. Kommuner kan till exempel ställa olika krav på personer som står utan bostad utifrån om situationen beror på sociala eller strukturella faktorer. Många är hänvisade till att lösa sin boendesituation på egen hand. Det förekommer också att kommuner hänvisar barnfamiljer utan egen bostad till andra kommuner vilket kan medföra att barn rycks upp från en, bortsett från boendesituationen, stabil tillvaro. Med hänsyn till barns behov av ett tryggt boende bör insatser i form av en hyresgaranti tillhandahållas av alla kommuner. Mot denna bakgrund bedöms förslaget inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranlett förslaget. Den sammantagna bedömningen är att ingreppet i självstyrelsen är motiverat och proportionerligt.

Förtydligandet avseende bostadsförmedlingar innebär att kommunerna och de kommunala bostadsförmedlingarna ges ett tydligare och utökat

handlingsutrymme att tillämpa förturer och reservationer utan att möjligheten att ta ut köavgift påverkas. Förslaget innebär således inget intrång i den kommunala självstyrelsen.

Uppgiften att kommuner ska dokumentera behovet av tillskott av bostäder i riktlinjerna (handlingsplanen) för bostadsförsörjningen får anses utgöra inskränkning i den kommunala självstyrelsen, om än begränsad då behovet av tillskott av bostäder redan i dag torde utgöra en del av innehållet i kommunernas planering för bostadsförsörjning och översiktsplanearbetet. Det är således inte fråga om en ny planerings- eller analysuppgift utan ett krav på att kommunerna behöver synliggöra behovet av tillskott i handlingsplanen. För syftet med förslaget – att etablera en gemensam syn på behovet av nya bostäder i landet – krävs att alla berörda redovisar sin uppfattning om behovet. Det är därmed inte ett alternativ att frågan om dokumentation av behovet av tillskott lämnas oreglerad. Ett krav på redovisning utan några formkrav är i det perspektivet den minst ingripande nivån av styrning och bedöms vara proportionell mot nyttan.

Bestämmelsen att kommunerna behöver ta hänsyn till behovet av samordning som en del av bostadsförsörjningsarbetet begränsar kommunernas möjligheter att själva bestämma om de ska ta hänsyn till behovet av samordning eller inte. Förslaget innebär på så sätt en inskränkning av den kommunala självstyrelsen. Intrånget är dock begränsat. Att kommunen ska ta hänsyn till samordningsbehovet ger kommunerna utrymme att själva bedöma om och i vilka frågor samordning bör ske. Det är också upp till kommunerna att själva bedöma hur samordningen bör organiseras. Förslaget innebär inte heller någon tillsyn. Mot bakgrund av vikten av samordning i bostadsförsörjningsfrågor bedöms intrånget vara proportionerligt och, till skillnad från vad *SKR* anser, inte onödigt ingripande. Ett mindre ingripande alternativ skulle vara att inte reglera samordningsbehovet. En sådan lösning skulle dock kunna leda till att kommuner, eller enbart vissa kommuner, tar hänsyn till behovet av samordning med resultatet att nödvändig samordning aldrig initieras eller kommer till stånd.

Bestämmelsen att kommuner i sina riktlinjer för markanvisningar ska redogöra för hur markanvisningar används för att följa kommunens handlingsplan för bostadsförsörjningen innebär ett nytt dokumentationskrav för kommuner som har en skyldighet att ta fram riktlinjer för markanvisningar. Ett lagkrav på kommunerna att dokumentera hur markanvisningar följer handlingsplanen för bostadsförsörjning får anses utgöra en inskränkning, om än begränsad, i den kommunala självstyrelsen. Bestämmelsen innebär att kommunerna inte längre kan avstå från att göra den dokumentationen. Det kan dock förutsättas att kommunen redan i dag har en uppfattning om vilken betydelse markanvisningar har för bostadsbyggandet i kommunen. Mot bakgrund av att transparens gentemot byggherrar är viktigt för konkurrensen och markinnehavets betydelse för att åstadkomma en väl fungerande bostadsförsörjning bedöms det proportionerligt att förstärka kopplingen mellan handlingsplanen för bostadsförsörjning och riktlinjer för markanvisningar.

Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

Förslag som innebär ett utökat åtagande för kommuner ska enligt den så kallade finansieringsprincipen kompenseras ekonomiskt. Förslaget om

hyresgarantier innebär att kommuner åläggs att utföra en uppgift som de tidigare inte har haft en lagstadgad skyldighet att utföra och som kan komma att innebära utgifter för kommunen. Det innebär att staten ska kompensera kommunerna från grunden. Kompensation ska alltså utgå även för de kommuner som frivilligt utfärdar hyresgarantier till barnfamiljer redan i dag. Kompensationen bör som huvudregel ske i form av generella bidrag som kommunerna fritt får disponera. Som framgått föreslås kommunsektorn tillföras 34,5 miljoner kronor för den nya uppgiften. Kostnaderna kan för enskilda kommuner avvika väsentligt från den generella fördelningen av statsbidraget. Något underlag för att föreslå en annan fördelning finns inte, och möjligheterna för kommunerna att fritt organisera hanteringen av hyresgarantier ger möjligheter att begränsa kostnaderna.

Kommunerna har redan i dag ett ansvar att planera för bostadsförsörjningen och ta fram relevanta underlag för sina analyser och planerade åtgärder. Förslagen i fråga om att dokumentera behovet av tillskott av bostäder i handlingsplanen för bostadsförsörjning och om hur kommunen avser att använda markanvisningar för att bidra till handlingsplanen kan inte anses medföra några merkostnader för kommunerna. Inte heller skyldigheten att ta hänsyn till behovet av samordning vid genomförande av bostadsförsörjningsåtgärder bedöms medföra merkostnader för kommunerna. På flera håll i landet finns det strukturer och arbetssätt för samordning, dels som ett resultat av länsstyrelsernas uppdrag att verka för samordning mellan kommuner, dels med anledning av att kommuner behöver samordna sig inom ramen för plan- och bygglagen (2010:900). Dessa strukturer kan kommunerna välja att använda sig av.

Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms inte ha någon påverkan på de åtaganden som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen. De bedöms inte heller ha några konsekvenser för miljön, sysselsättningen, små företag, brottsligheten eller den personliga integriteten.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar

Planering av kommunens bostadsförsörjning

1 § Varje kommun ska planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Planeringen ska syfta till att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Vid planeringen ska kommunen samråda med andra berörda kommuner *och ta hänsyn till behovet av samordning i frågor om bostadsförsörjning*. *Kommunen ska* ge länsstyrelsen och *regionen* tillfälle att yttra sig.

I paragrafen regleras kommuners skyldighet att planera för bostadsförsörjningen och syftet med planeringen.

Första stycket ändras genom att ordet riktlinjer tas bort. Ändringen följer av att ordet riktlinjer utmönstras ur lagen och ersätts av ordet handlingsplan. Stycket renodlas och avser nu planeringen i stort, medan kraven på dokumentation av planeringen i form av en handlingsplan för bostadsförsörjningen regleras i 2 §.

I *andra stycket* regleras sedan tidigare vilka aktörer som kommunen i planeringen av bostadsförsörjningen ska samråda med och vilka aktörer som ska ges tillfälle att yttra sig. Stycket kompletteras med ett uttryckligt krav på att kommunerna i sin planering ska ta hänsyn till behovet av samordning med andra berörda kommuner. Behov av samordning kan exempelvis finnas när det identifieras behov av åtgärder som rör regionala och mellankommunala intressen som en enskild kommun inte kan lösa på egen hand. Det skulle kunna handla om behov av samordning när det gäller ekonomiskt svaga hushålls boendesituation, hemlöshet, boende till våldsutsatta kvinnor eller problem rörande boendesegregation. Formerna för samordning regleras inte utan kan anpassas till lokala, regionala och mellankommunala behov och förutsättningar.

Vidare görs i andra stycket en ändring i fråga om vilka som ska ges tillfälle att yttra sig över planeringen. Ändringen görs som en följd av att ansvaret för det som från den 1 januari 2024 heter det regionala utvecklingsarbetet i hela landet är ett ansvar förregionerna. Avsikten är alltså i denna del inte att göra någon ändring i sak utan innebär enbart en anpassning till terminologin för regioner (se prop. 2019/19:162) och till att regionerna numera har det samlade ansvaret för det regionala utvecklingsarbetet (se prop. 2017/18:206 och prop. 2023/24:1, UO19).

Regleringen i hittillsvarande tredje stycket om skyldigheter för kommunfullmäktige ändras och flyttas till 2 § första stycket.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3 och 5.5.1, jfr prop. 1985/86:1 s. 543, prop. 2012/13:178 s. 10–13 och 28, prop. 2000/01:26 s. 15–17 och 50 samt prop. 2001/02:5 s. 51–52 och 67.

2 § *Kommunfullmäktige ska under varje mandatperiod anta en handlingsplan för bostadsförsörjningen. Handlingsplanen ska redovisa*

1. behovet av tillskott av bostäder i kommunen,

2. kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet,

3. kommunens planerade *åtgärder* för att nå uppsatta mål, *och*

4. hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Uppgifterna i *handlingsplanen* ska särskilt grundas på en analys av den demografiska utvecklingen, marknadsförutsättningarna och *de* bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. *Analysen ska genomföras med stöd av ett underlag som Boverket förser kommunen med och det ytterligare underlag som kommunen behöver för analysen.*

Om förutsättningarna för den antagna planen ändras under mandatperioden, ska kommunfullmäktige anta en ny uppdaterad handlingsplan.

I paragrafen regleras dels att kommunfullmäktige varje mandatperiod ska anta en handlingsplan för bostadsförsörjningen, dels vilka uppgifter en sådan handlingsplan ska innehålla och vilka uppgifter den ska grundas på.

Första stycket ändras genom att nuvarande krav på kommunfullmäktige att anta riktlinjer för bostadsförsörjningen ersätts av ett krav på att anta en handlingsplan för bostadsförsörjningen. Ändringen är i huvudsak språklig men syftar också till att understryka vikten av att planeringen leder till handling genom att åtgärder för bostadsförsörjningen vidtas. Därutöver flyttas regleringen av skyldigheten för kommunfullmäktige att varje mandatperiod anta en handlingsplan hit från 1 §. I likhet med vad som gäller enligt hittillsvarande lydelse får kommunen i handlingsplanen redovisa även andra förhållanden än de som omfattas av krav enligt paragrafen. När det gäller krav på innehåll i handlingsplanen görs ett par tillägg.

Det införs en ny *punkt 1* som innebär att handlingsplanen ska innehålla uppgifter om vilka behov av tillskott av bostäder som finns i kommunen. Kommunen ska ange hur stort behovet är genom en kvantitativ uppgift baserad på den analys som ska göras enligt andra stycket. Uttrycket tillskott av bostäder är nytt och förekommer inte sedan tidigare i lagen. Ett tillskott av bostäder kan tillkomma genom nybyggnation, men även t.ex. genom att befintliga lägenheter som inte används renoveras och tas i bruk eller genom att fritidshus tas i bruk för permanent boende.

I *punkt 3* ändras ordet insatser till ordet åtgärder bl.a. för enhetlig användning av ord och uttryck i lagen.

Till följd av att det införs en ny punkt 1 förskjuts numreringen i punktuppställningen. Innehållet i bestämmelserna är dock detsamma och äldre förarbeten gäller fortsatt, se prop. 2012/13:78 s. 14 f och 29.

Andra stycket, som reglerar vilka förhållanden som de uppgifter som ska lämnas enligt första stycket ska grundas på, ändras redaktionellt genom att punktuppställningen tas bort. Till stycket flyttas också regleringen från nuvarande tredje stycket att Boverket ska bistå kommunerna med underlag för analyserna. Kommunerna ska dock även i fortsättningen få använda det ytterligare underlag som bedöms behövligt för att göra analysen.

Det införs ett nytt *tredje stycke* som dock i sak helt motsvarar tidigare 1 § tredje stycket. Bestämmelsen flyttas för att samla reglerna om handlingsplanen till en och samma paragraf. Regleringen innebär att även i de fall kommunfullmäktige under mandatperioden har antagit en handlingsplan ska, om förutsättningarna för bostadsförsörjningen i kommunen förändras, en ny och uppdaterad handlingsplan upprättas och antas under innevarande mandatperiod. En sådan förändring skulle exempelvis kunna handla om att en verksamhet av större omfattning planeras att anläggas i kommunen.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3 och 5.4.2 jfr prop. 2012/13:178 s. 14–17 och 29.

4 § I 2 kap. 3 § tredje stycket plan- och bygglagen (2010:900) *finns en bestämmelse om att* kommunens *handlingsplan* för bostadsförsörjningen ska vara vägledande *för kommunens planläggning i fråga om bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.*

Paragrafen innehåller en upplysning om vilken roll en kommuns handlingsplan för bostadsförsörjningen ska ha vid planläggning enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Paragrafen ändras till att bli en ren upplysningsbestämmelse. Regleringen i sak flyttas till plan- och bygglagen. Därutöver ändras paragrafen genom att ordet riktlinjer ersätts av ordet handlingsplan.

Av bestämmelsen i plan- och bygglagen som det hänvisas till framgår att planläggningen med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden ska främja bl.a. bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet. Kommunens handlingsplan för bostadsförsörjningen ska i planläggningen enligt plan- och bygglagen vara vägledande.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3 jfr prop. 2012/13:178 s. 23 f.

6 § Om kommunens *handlingsplan* för bostadsförsörjningen saknar *redovisning i* någon *del* som avses i 2 § första stycket *4* får regeringen förelägga kommunen att anta *en ny handlingsplan*.

Av paragrafen framgår att regeringen, om det finns vissa brister i en handlingsplan för bostadsförsörjningen, får förelägga en kommun att anta en ny handlingsplan.

Paragrafen ändras genom att ordet riktlinjer ersätts av ordet handlingsplan. Det görs också följdändring på grund av omnumrering av punktuppställningen i 2 §. I likhet med det som gäller enligt den nuvarande lydelsen får regeringen förelägga en kommun att anta en ny handlingsplan för bostadsförsörjningen om kommunen i planen inte har beaktat relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen. Som exempel kan nämnas en regional utvecklingsstrategi enligt 7 § förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3 jfr prop. 2012/13:178 s. 20–23 och 29–30.

Samordning mellan kommuner när bostadförsörjningsåtgärder vidtas

7 § *När kommunen vidtar åtgärder för bostadsförsörjning ska kommunen ta hänsyn till behovet av samordning med andra kommuner.*

I paragrafen, som är ny, regleras en skyldighet för kommuner att när åtgärder vidtas i fråga om bostadsförsörjningen ta hänsyn till behovet av samordning med andra kommuner.

Genom paragrafen utvidgas kommuners skyldigheter att beakta behovet av samordning med andra kommuner i bostadsförsörjningsarbetet. Kommuner ska, utöver det samråd och krav på hänsyn till samordning som uppställs när det gäller planeringen (1 § andra stycket) även i det senare skedet, när konkreta åtgärder ska vidtas med anledning av planeringen och handlingsplanen (2 §), ta hänsyn till behovet av samordning med andra kommuner. Det skulle exempelvis kunna handla nybyggnationer, men även frågor som gäller gemensam bostadsförmedling eller bostäder till personer med akuta behov av bostad, som exempelvis våldsutsatta.

Övervägandena finns i avsnitt 5.5.1.

Kommunal bostadsförmedling

8 § Om det behövs för att främja bostadsförsörjningen, ska en kommun anordna bostadsförmedling. Om två eller flera kommuner behöver gemensam bostadsförmedling, ska *de kommunerna* anordna sådan bostadsförmedling.

I paragrafen, som byter beteckning från 7 § till 8 §, regleras när kommuner ska anordna bostadsförmedling.

Paragrafen ändras endast redaktionellt och genom att bestämmelsen i hittillsvarande andra stycket, som handlar om en möjlighet för regeringen att förelägga en kommun att anordna bostadsförmedling, lyfts ut och läggs som en egen ny paragraf, 9 §.

Tidigare förarbeten är tillämpliga, jfr prop. 2000/01:26 s. 18 f och s. 50 f.

9 § *Regeringen får förelägga en kommun att anordna kommunal bostadsförmedling.*

Bestämmelsen har tidigare varit placerad som ett andra stycke i 7 § men placeras nu i en separat ny paragraf, 9 §, som riktar sig till regeringen och blir tydligare åtskild från bestämmelserna i nya 8 §, som riktar sig till kommunerna. Flytten innebär ingen ändring i sak. Möjligheten för regeringen att förelägga en kommun att anordna bostadsförmedling omfattar, på samma sätt som tidigare, såväl en kommun självständigt som en kommun tillsammans med andra kommuner.

Tidigare förarbeten är tillämpliga, jfr prop. 2000/01:26 s. 18 f och s. 50 f.

10 § En kommunal bostadsförmedling som förmedlar lägenheter i turordning efter kötid får ta ut en avgift för rätten att stå i kö (köavgift) av den hyressökande.

Köavgift får tas ut för högst ett år i taget med det belopp och enligt de grunder som kommunen bestämmer.

Köavgift får tas ut även om

1. lägenheter reserveras för olika kategorier av sökande i kön eller fördelas enligt ett förturssystem, eller

2. förmedlingsersättning tas ut vid yrkesmässig bostadsförmedling som avses i 12 kap. 65 a § jordabalken.

Paragrafen, som byter beteckning från 8 § till 10 §, motsvarar delar av nuvarande 8 § och innehåller grundläggande principer för kommunal bostadsförmedling.

I *första stycket*, som motsvarar nuvarande reglering, anges att en kommunal bostadsförmedling får ta ut köavgift om lägenheter förmedlas i turordning efter kötid. Den nuvarande inskjutna satsen i första meningen flyttas till det nya tredje stycket, punkt 2. Den nuvarande andra meningen flyttas till det nya tredje stycket, punkt 1.

I *andra stycket*, som helt motsvarar nuvarande reglering men med en annan språklig utformning, regleras att det är kommunen som beslutar grunder och belopp för köavgiften.

I ett nytt *tredje stycke* samlas de bestämmelser som tydliggör att förturssystem och uttag av förmedlingsersättning inte påverkar möjligheten att ta ut köavgift.

Bestämmelsen i nuvarande första stycket andra meningen flyttas till *tredje stycket punkt 1* som i den nya lydelsen innehåller vissa nyheter och

förtydliganden. Förmedling i turordning efter kötid kan kompletteras med ett system som innebär att lägenheter, inom kön eller i separata köer, reserveras för utpekade kategorier av sökande utan att det påverkar möjligheten att ta ut köavgift. Kategorier av sökande kan t.ex. vara barnfamiljer, studenter, ungdomar, äldre eller personer eller familjer som saknar egen bostad eller är trångbodda. Reservationer kan även avse förhållanden som en högsta eller lägsta inkomst för hushållet. Utformningen av kriterier måste vara förenlig med annan tillämplig lagstiftning, som t.ex. likställighetsprincipen enligt 2 kap. 3 § kommunallagen (2017:725) och diskrimineringslagen (2008:567).

Förtur kan innebära att lägenhet förmedlas till hyressökande som står i kön men inte har tillräckligt lång kötid för att få en lägenhet, men det kan också förmedlas lägenheter med förtur till den som inte alls står i kön eller, i de fall det finns flera separata köer, i någon av dessa köer. För att säkerställa att bl.a. likställighetsprincipen enligt 2 kap. 3 § kommunallagen efterlevs förutsätts att det uppställts regler eller ett system i fråga om vilka situationer eller under vilka förutsättningar lägenheter förmedlas med förtur. En kommunal bostadsförmedling kan exempelvis förmedla lägenheter med förtur till våldsutsatta personer eller personer som av andra anledningar har akut behov av en bostad.

På motsvarande sätt som gäller för reservationer i kön påverkas inte möjligheten att ta ut köavgift av omfattningen av förmedling av lägenheter med förtur. Att köavgift inte ska tas ut av den som ska förmedlas en lägenhet med förtur följer av att förmedlingen, till skillnad ifrån vad som gäller för reservationer, sker utanför kösystemet.

Bestämmelsen i den inskjutna satsen i nuvarande första stycket första meningen flyttas till nya *tredje stycket punkt 2*. Bestämmelsen innebär att förmedlingsersättning får tas ut vid yrkesmässig bostadsförmedling som avses i 12 kap. 65 a § jordabalken även när köavgift tas ut av den hyressökande. Ingen ändring i sak avses alltså i förhållande till nuvarande ordning när det gäller uttag av sådan förmedlingsersättning och köavgift.

Övervägandena finns i avsnitt 4.2 jämför även äldre förarbeten, prop. 2000/01:26 s. 22–26 och s. 51–53.

Hyresgarantier

11 § *Regeringen får meddela föreskrifter om att kommuner ska bistå enskilda hushåll genom att ställa säkerhet för att ett avtal om hyra av bostadslägenhet fullgörs (hyresgaranti).*

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att i förordning meddela föreskrifter om när en kommun ska vara skyldig att ställa en hyresgaranti för att bistå ett enskilt hushåll som behöver en bostad. Skyldigheten att bistå är ett offentligrättsligt krav och innebär ingen reglering av relationen mellan kommunen och fastighetsägare. I denna promemoria föreslås att skyldigheten ska omfatta bistånd till förmån för barnfamiljer som är i behov av en bostad och som inte har möjlighet att skaffa ett permanentboende på egen hand utan en hyresgaranti (se vidare beträffande villkor för att skyldigheten ska inträda i avsnitt 4). Bemyndigandet är vitt och medför möjlighet för anpassning av regelverket utifrån rådande behov. En

grundförutsättning för att uppställa krav är dock att staten finansierar åtgärden enligt den s.k. kommunala finansieringsprincipen.

Övervägandena finns i avsnitt 3.3.

8.2 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

26 kap.

Hyresgarantier

11 a § *Sekretess gäller i ärende om en kommuns ställande av hyresgaranti för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.*

Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Genom paragrafen, som är ny, införs sekretess för uppgifter om enskildas personliga förhållanden i ärenden om ställande av hyresgaranti hos kommunen. I denna promemoria föreslås att det, med stöd av bemyndigande i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, i förordning införs en skyldighet för kommuner att ställa hyresgaranti till barnfamiljer som är i behov av bostad och som saknar möjligheter att på annat sätt få tillgång till en sådan. För att kunna avgöra om det föreligger en skyldighet att ställa en hyresgaranti kommer kommunen vara tvungen att ha tillgång till uppgifter som kan vara integritetskänsliga om det enskilda hushållet.

Första stycket innehåller en bestämmelse om att sekretess kan gälla i ärende om kommuners ställande av hyresgaranti för uppgift om en enskilds personliga förhållanden. Det kan handla om ekonomiska förhållanden, som uppgifter om skulder, inkomster eller andratillgångar. Men det kan också avse helt andra förhållanden som kan vara av betydelse för bedömningen av om familjen saknar möjligheter att ta sig in på bostadsmarknaden på egen hand. Bestämmelsen innehåller ett rakt skaderekvisit, dvs. en presumtion för att uppgifterna är offentliga. Det innebär att en uppgift ska hemlighållas endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Bestämmelsen gäller vid all handläggning hos en kommun om ställande av hyresgarantier, dvs. för närvarande även i de fall kommunen med tillämpning av 2 kap. 6 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter väljer att ställa en hyresgaranti, och begränsas alltså inte till de fall kommunen enligt förslagen i denna promemoria har en skyldighet att ställa en hyresgaranti.

Enligt *andra stycket* ska kommunens beslut i ärenden inte omfattas av sekretess.

Tredje stycket innebär att sekretess ska gälla i sjuttio år för uppgift i en allmän handling.

Övervägandena finns i avsnitt 3.3.1.

8.3 Förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

2 kap.

3 § Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja

1. en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder,
2. en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper,
3. en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt,
4. en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens, och
5. bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

Även i andra ärenden enligt denna lag ska hänsyn tas till de intressen som anges i första stycket 1–5.

Den kommunala handlingsplanen för bostadsförsörjningen enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska vara vägledande vid tillämpningen av första stycket 5.

I paragrafen regleras vilka förhållanden som ska främjas vid planläggning enligt plan- och bygglagen (2010:900). I *första stycket 5* anges att planläggningen ska främja bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

Paragrafen tillförs ett nytt *tredje stycke* som innebär att den kommunala handlingsplanen för bostadsförsörjningen ska vara vägledande vid kommunens planläggning i fråga om bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet enligt första stycket 5. Bestämmelsen är inte ny i sak utan motsvarar hittillsvarande 4 § lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Regeln flyttas med hänsyn till att den till sitt innehåll har ett närmare samband med plan- och bygglagen och att regleringen därigenom bedöms bli lättare att överblicka och tillämpa. En skillnad i sak i förhållande till nuvarande bestämmelse är att ordet riktlinjer ersätts av ordet handlingsplan, se kommentaren till 2 § lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3. Tidigare förarbeten är fortsatt tillämpliga, se prop. 2012/13:178 s. 23–25 och s. 29.

8.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar

1 § Med markanvisning avses i denna lag en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre som, *i fråga om ett markområde som kommunen äger,* ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av *markområdet* för bebyggande.

I paragrafen regleras vad som avses med kommunala markanvisningar.

Paragrafen ändras endast redaktionellt, bl.a. genom att nuvarande första stycket, som innehåller en upplysning om vad lagen innehåller, tas bort.

Övervägandena rörande lagen om kommunala markanvisningar finns i avsnitt 5.6. Tidigare förarbeten är fortsatt tillämpliga, se prop. 2013/14:126.

2 § En kommun ska anta riktlinjer för markanvisningar.

Riktlinjerna ska *ange*

1. utgångspunkter och mål för överlåtelser och upplåtelser av markområden för bebyggande,

2. hur markanvisningar används för att följa kommunens handlingsplan för bostadsförsörjningen enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar,

3. handläggningsrutiner och grundläggande villkor för markanvisningar, *och*

4. principer för markprissättning.

En kommun som inte genomför några markanvisningar är inte skyldig att anta sådana riktlinjer.

I paragrafen regleras dels krav på kommuner som gör markanvisningar att anta riktlinjer för markanvisningar, dels krav på innehåll i sådana riktlinjer.

Endast paragrafens *andra stycke* ändras. Stycket ändras redaktionellt genom att det införs en punktuppställning. Nytt i sak är *punkt 2* enligt vilken riktlinjerna för markanvisningar kopplas till den handlingsplan för bostadsförsörjningen som kommunen varje mandatperiod ska anta enligt 2 § lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Kommunen ska i riktlinjerna ange hur markanvisningar används för att följa det som anges i handlingsplanen för bostadsförsörjningen, bl.a. i fråga om behovet av tillskott av bostäder. Beträffande krav på innehåll i handlingsplanen, se kommentaren till 2 § lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

Övervägandena finns i avsnitt 5.6 jfr prop. 2013/14:126.

8.5 Förslaget till förordning om kommuners skyldighet att ställa hyresgaranti

1 § *Denna förordning innehåller bestämmelser om skyldighet för kommuner att bistå enskilda hushåll genom att ställa säkerhet för att ett avtal om hyra av en bostadslägenhet fullgörs (hyresgaranti).*

Förordningen är meddelad med stöd av 11 § lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

Paragrafens *första stycke* innehåller förordningens tillämpningsområde och en förklaring av vad ordet hyresgaranti betyder i förordningen.

Andra stycket innehåller en upplysning om var det framgår att riksdagen gett regeringen bemyndigande att besluta en förordning med detta innehåll.

Övervägandena finns i avsnitt 3.3.

2 § *En kommun ska ställa hyresgaranti om*

1. det behövs för att ett enskilt hushåll ska få en permanentbostad med hyresrätt med rätt till förlängning,

2. det i hushållet finns barn i den mening som avses i 96 kap. 4, 5 eller 5 a § socialförsäkringsbalken,

3. hushållets behov av en permanentbostad inte kan tillgodoses på annat sätt,

4. den eller de som ska ingå det hyresavtal som hyresgarantin avser är bosatta i kommunen, och

5. bostaden finns i kommunen.

Paragrafen innehåller skyldigheten för kommuner att ställa en hyresgaranti till barnfamiljer som är i behov av bostad och som saknar möjlighet att på egen hand skaffa en bostad.

Bestämmelsen skiljer sig från 2 kap. 6 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter bl.a. genom att där endast anges att kommunen har befogenhet, och alltså kan välja, att ställa säkerhet till enskilda hushåll för anskaffande av en permanentbostad med hyresrätt. Även om det nu införs en skyldighet att i vissa fall ställa säkerhet inskränks inte kommunens befogenheter på området. Det står alltså även i fortsättningen kommunen fritt att ställa säkerhet även i andra fall än de som omfattas av obligatoriskt krav genom här aktuell bestämmelse. Även om bestämmelserna skiljer sig åt överensstämmer vissa rekvisit med bestämmelsen i lagen om vissa kommunala befogenheter. I dessa delar är befintliga förarbeten till lagen om vissa kommunala befogenheter fortsatt tillämpliga, jfr. prop. 2006/07:61 s. 21–23 och 27 samt prop. 2008/09:21 s. 83 och 96.

I *första stycket* anges i punkterna 1–5 de rekvisit som ska vara uppfyllda för att skyldigheten för kommunen att lämna en hyresgaranti ska inträda.

Punkt 1 innehåller det grundläggande rekvisitet att hushållet ska vara i behov av en bostad. Det ska i första hand avse en för hushållet ny bostad i form av en hyresrätt med rätt till förlängning. Att hyresrätten ska vara förenad med en rätt till förlängning innebär att kontraktet inte får innehålla någon tidsbegränsning. Skyldigheten att ställa hyresgaranti omfattar inte hyresavtal för befintlig bostad. Däremot skulle det kunna handla om situationer då ett tidsbegränsat hyresavtal ersätts av ett hyresavtal med rätt till förlängning. Det skulle t.ex. kunna vara fallet om man i hushållet får ta över ett tidigare socialt kontrakt, och att detta kontrakt i samband därmed ändras till ett hyreskontrakt med rätt till förlängning.

Punkt 2 innebär att det ska vara fråga om en barnfamilj, dvs. ett hushåll med hemmavarande barn eller barn som bor växelvis. De hushåll som avses är desamma som har rätt till bostadsbidrag enligt 96 kap. 4, 5 eller 5 a § socialförsäkringsbalken.

Punkt 3 innebär att det ska göras en bedömning i det enskilda fallet av att hushållets behov av en permanentbostad inte kan tillgodoses på något annat sätt än genom att kommunen ställer säkerhet genom hyresgaranti. Bedömningen ska alltså resultera i att hushållet är i behov av en hyresgaranti för att kunna etablera sig på bostadsmarknaden. Därigenom tillgodoses den s.k. likställighetsprincipens krav på att stöd till enskilda ska lämnas efter en individuell behovsprövning, jfr 2 kap. 3 § kommunallagen (2017:725). Vad som avses med permanentbostad överensstämmer med tillämpningen i 101 kap. 7 § socialförsäkringsbalken. Det ska alltså vara fråga om den bostad där hushållet har sitt huvudsakliga boende.

Punkt 4 innehåller rekvisitet att den eller de i hushållet som ska ingå det hyreskontrakt som hyresgarantin ska ställas för ska vara bosatta i

kommunen. Bosättningsbegreppet ska används på samma sätt som i 2 a kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453).

Punkt 5 innebär att skyldigheten att ställa hyresgaranti endast avser bostäder som är belägna i kommunen.

Övervägandena finns i avsnitt 3.3.

3 § *En hyresgaranti ska ställas för minst sex månadshyror och gälla under minst två år.*

I paragrafen anges att en hyresgaranti enligt 2 § ska ställas för minst sex månadshyror och gälla under två år. Om rekvisiten i första stycket är uppfyllda, och det därmed finns en skyldighet för kommunen att ställa säkerhet genom en hyresgaranti, uppställs kravet att garantin ska ha den omfattning som anges i denna paragraf.

Övervägandena finns i avsnitt 3.3

4 § *En hyresgaranti inskränker inte de skyldigheter som en kommun har enligt socialtjänstlagen (2001:453).*

Paragrafen motsvarar 1 kap. 4 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter. I paragrafen tydliggörs att en kommuns skyldighet att ge bistånd till enskildas boende enligt socialtjänstlagen inte inskränks genom att kommunen lämnar stöd till enskilda enligt denna förordning. Det innebär att när en behovsbedömning görs enligt socialtjänstlagen kan det inte anses att en enskilds behov tillgodoses genom att kommunen lämnar en hyresgaranti enligt denna förordning. Paragrafen har samma innebörd som i lagen om vissa kommunala befogenheter och förarbeten till den lagen är giltiga även i fråga om förevarande paragraf, se prop. 2006/07:61 och 2008/09:21.

Övervägandena finns i avsnitt 3.3.

5 § *Om kommunen avser att ställa en hyresgaranti som vid ett infriande kan medföra ett krav på återbetalning från hyresgästen (regresskrav), ska kommunen informera hushållet om detta innan hyresgarantin ställs.*

Paragrafen innehåller en skyldighet för kommunen att upplysa den som ingår ett hyresavtal som omfattas av en hyresgaranti om att denne blir återbetalningsskyldig mot kommunen om garantin infrias och kommunen tvingas betala hyran. Att det råder en regressrätt om någon på grund av reglering i författning eller enligt avtal betalar någon annans skuld följer av allmänna rättsprinciper.

Övervägandena finns i avsnitt 3.3.

6 § *I 40 § förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol.*

Paragrafen innehåller en upplysning om att det i förvaltningslagen finns bestämmelser om rätt att överklaga beslut om hyresgarantier till allmän förvaltningsdomstol.

Övervägandena finns i avsnitt 3.3.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-02-28
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00137

Förvärv av fastigheten Bladet 1

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att föreslå kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott (KS NAU) besluta att för Umeå kommuns behov förvärva fastigheten Bladet 1 under förutsättning att skäliga villkor om köpeskilling kan uppfyllas och att säljaren och köparen avslutar förhandling och kommer överens om villkor för köpet.

att föreslå KS NAU besluta att finansiering av förvärvet belastar kommunstyrelsens budgetanslag som är avsatt för förvärv av fastigheter för eget behov.

att anse ärendet justerat.

Ärendebeskrivning
Umeå kommun genom Fastighet hyr sedan 2019-12-01 fastigheten Bladet 1 vid Enbärsvägen 5 i Umeå. Lokalerna används som administrativa lokaler för individ-och familjenämndens LSS hälso- och sjukvård. Verksamheten ses som långsiktig och lokalerna hyrs i treårsperioder med nio månaders uppsägningstid och treårig förlängning vid hyrestidens utgång.

Fastighetsägaren har ställt frågan om Umeå kommun är intresserade av att förvärva fastigheten Bladet 1.

Fastighet har utrett förutsättningarna för ett köp av fastigheten och kommit fram till följande fördelar med förvärv:

- verksamheten har ett långsiktigt lokalbehov och Fastighets erfarenhet är att det är mer kostnadseffektivt att äga än att hyra med långa avtalstider
- fastigheten ligger i ett strategiskt område inom Umeå kommun
- Umeå kommun får egen rådighet över tomt och byggnad samt säkrar fastighetens användning över tid
- detaljplanen medger bland annat påbyggnad av en våning samt verksamhet för både kontor och lägenheter, vilket ger goda möjligheter att utveckla fastigheten på ett kostnadseffektivt sätt

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2024/00137

Ovanstående fördelar med fastighetsköp av fastigheten Bladet 1 överensstämmer också med dem framtagna Fastighetspolicy för Umeå kommunkoncern.

Förvärv av fastigheter ligger utanför tekniska nämndens ansvarsområde och därför föreslås att kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott beslutar i detta ärende.

Beslutsunderlag

Objektsbeskrivning. Bilaga.
Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut Bladet 1. Bilaga.

Beredningsansvariga

Christina Lundgren, chef fastighetsförvaltning
Åsa Zackrisson, fastighetsförvaltare

Beslutet ska skickas till

KS NAU, Fastighet, Mark och exploatering

Karin Isaksson
Teknisk direktör

Christina Lundgren
Chef fastighetsförvaltning

Bilaga 2 – Objektbeskrivning Förvärv av Bladet 1

Fastighetsbeteckning: Bladet 1

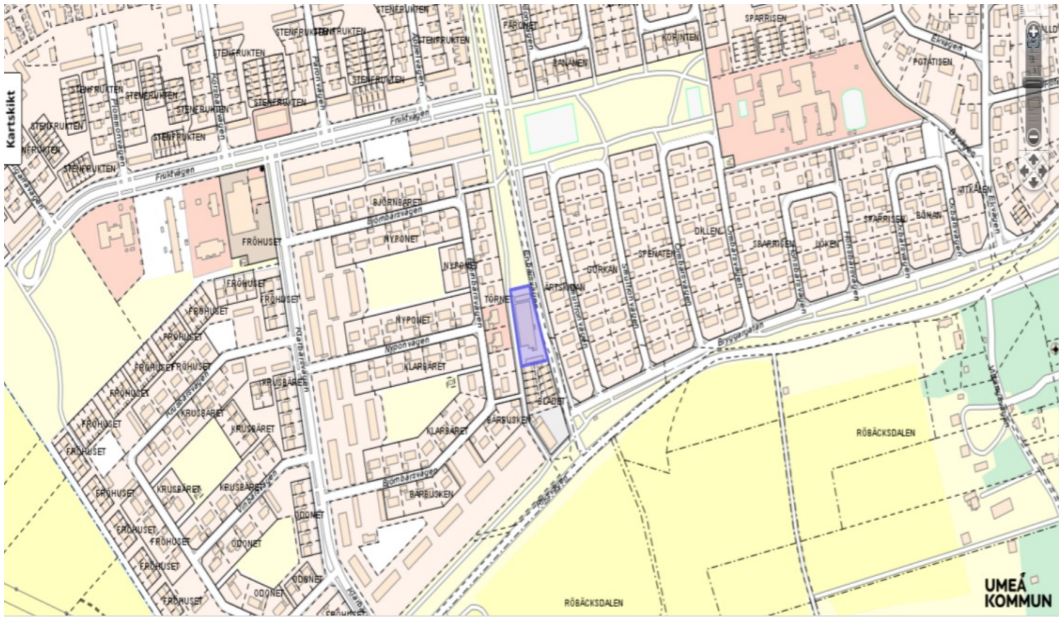
Adress: Enbärsvägen 5, Umeå

Tomtyta: ca 2 312 m²

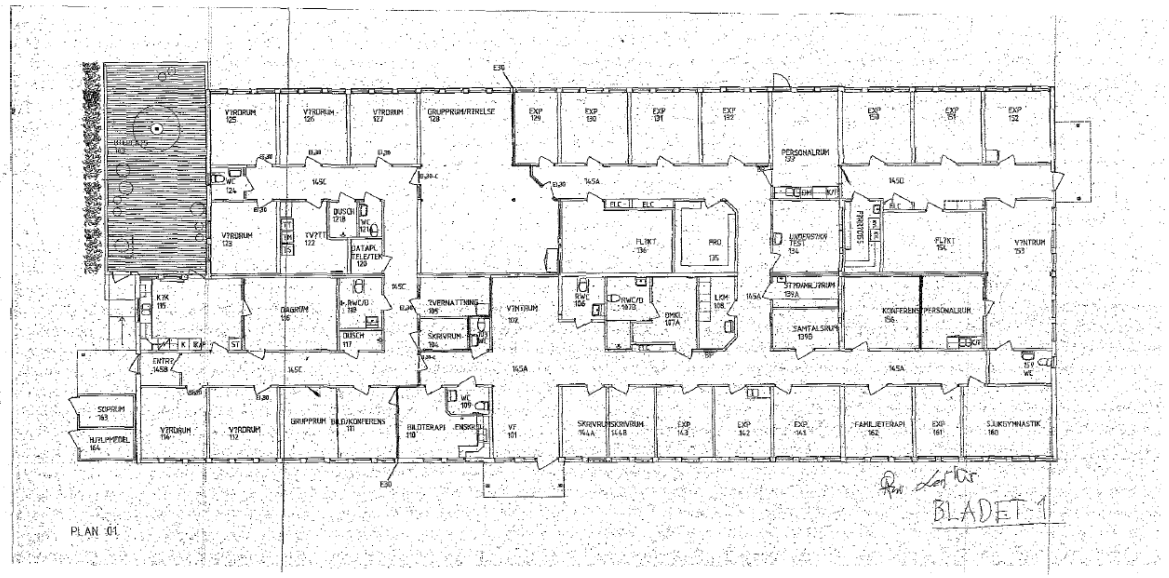
Byggår: 1996

Byggnadsyta (BTA): ca 850 m² exkl. 2 st. carport.

Användning/funktion: Lokalerna används som administrativa lokaler för individ-och familjenämndens LSS hälso- och sjukvård.

Urklippt från fastighets karta.

Planritning.

Bilaga 2 – Objektbeskrivning Förvärv av Bladet 1

Bild 1: Huvudbyggnad

Bild 2: carport 1.

Tekniska nämnden, TN-2024/00137

2024-02-28

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut, Bladet 1.

När handläggare bereder ärenden inför politiska beslut ska många olika perspektiv beaktas. *”Fyll i checklistan och om behov finns komplettera därefter beslutsunderlaget med nödvändig information. Checklistan bifogas som bilaga till tjänsteskrivelsen för att ge politikerna en snabb överblick av beslutets inverkan utifrån olika perspektiv.”*

Kryssa för vilken inverkan beslutet får utifrån olika perspektiv.

Perspektiv – tänk på kommunmedborgare	**Ingen inverkan/kan ej bedömas**	**Positiv inverkan**	**Negativ inverkan**
Barn	X		
Jämställdhet (flickor och pojkar)	X		
Jämställdhet (kvinnor och män)	X		
Folkhälsa	X		
Tillgänglighet		X	
Trygghet		X	
Miljö		X	
Ekonomi		X	
Tillväxt	X		
Annat perspektiv:	X		

Komplettera beslutsunderlaget

Ingen inverkan/kan ej bedömas	Beslutsunderlaget behöver inte kompletteras.
Positiv inverkan	Beskriv hur beslutet inverkar positivt utifrån olika perspektiv.

Negativ inverkan	Om beslutet förväntas få negativ inverkan, sätt en siffra och kommentera i fotnot i tjänsteskrivelsen utifrån konsekvenser och föreslå eventuella åtgärder som utjämnar orättvisor eller alternativa beslut.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-03-01
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2022/00427

Petrus Laestadius väg, körbana för kollektivtrafik del av vardagar

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att försöksperioden förlängs, dvs bussgatan förbi hållplats Universum kvarstår måndag – fredag kl. 07-18.

att en översyn av genomfartsförbudets fortsättning görs en gång per mandatperiod så länge som nämnden anser det behövs.

Ärendebeskrivning
Kollektivtrafiken har genom åren haft betydande framkomlighetsproblem genom Universitetsområdet. Petrus Laestadius väg förbi hållplats Universum är en av de viktigaste sträckorna för kollektivtrafiken genom området, varför ett försök med genomfartsförbud infördes på en kort sträcka av Petrus Laestadius väg förbi hållplats Universum den 3 oktober 2022 efter beslut i tekniska nämnden. I praktiken innebär förbudet att det är en bussgata på sträckan där endast buss, taxi och moped klass I får färdas. Bussgatan gäller måndag – fredag kl. 07-18.

Effekterna av bussgatan har varit mycket goda trots att kommunen, i samråd med Region Västerbotten, Akademiska Hus och Umeå Universitet, har strävat efter ett mjukt införande utan polisövervakning för att trafikanter ska få tid på sig att uppfatta förbudet och hitta andra vägar och/eller färdsätt. Ca 50 % av trafikanterna på sträckan har valt andra vägar eller andra färdsätt under tiden kl. 07-18 vilket har inneburit att kollektivtrafiken fått bättre framkomlighet och bättre möjlighet att hålla tidtabellen. Detta påverkar 10 000 – 12 000 kollektivtrafikresenärer positivt varje dag och Ultra har haft en mycket positiv/stark resandeutveckling på flera linjer som passerar berörd vägsträcka.

Sett till kommunens målsättningar avseende färdmedelsandelar (att andelen resor som görs med kollektivtrafik, cykel eller till fots tillsammans ska utgöra minst 65 procent av alla resor för boende inom Umeå tätort till år 2025) och miljömål så är en bussgata på sträckan en väldigt billig och mycket effektiv lösning för en bättre kollektivtrafik. Åtgärden påverkar

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2022/00427

även fotgängare och cyklister positivt i området, då färre bilister innebär förbättrad trafiksäkerhet och framkomlighet även för dem. Kvällar och helger då aktiviteten i området minskar och kollektivtrafiken inte har framkomlighetsproblem tillåts biltrafik för att öka tryggheten för dem som bor och vistas i området.

Med anledning av flera pågående projekt; exempelvis ringledens öppnande, bussgatan och verksamheter som flyttat inom området, pågår även en översyn av vägvisning inom området för att förenkla för besökare.

Remiss till region Västerbotten pågick under perioden 2023-11-06 – 2023-12-31.

Beslutsunderlag

Remiss genomfartsförbud 2023-11-06_TN_2022_00427. Bilaga.
TN-2022_00427-7 Region Västerbottens yttrande över remiss Förslag om att permanenta genomfart. Bilaga.
Checklista Petrus Laestadius väg. Bilaga.

Beredningsansvariga

Marie Frostvinge

Beslutet ska skickas till
Marie Frostvinge

Karin Isaksson
Teknisk chef

Marie Frostvinge
trafikplaneringschef

Umeå kommun 2023-11-06

TN-2022/00427

Regionstyrelsen
regionen@regionvasterbotten.se

Remiss Förslag om att permanenta genomfartsförbudet förbi hållplats Universum som leder till ökad framkomlighet för kollektivtrafiken

I juni 2022 beslutade tekniska nämnden att genomföra ett test av genomfartsförbud på Petrus Laestadius väg förbi hållplats Universum. Genomfartsförbudet infördes 2022-10-03 (se bilaga Lokal trafikföreskrift) och gäller vardagar kl. 07-18, dvs på kvällar och helger har biltrafik varit tillåten. Förutom bussar har taxi och moped klass 1 exkluderats från förbudet.

Under försöksperioden har en grupp bestående av representanter från Akademiska Hus, Region Västerbotten, Umeå universitet och Umeå kommun inkl. UKF Kollektivtrafiken haft regelbundna avstämningar där vi hanterat praktiska frågor kring information, skyltning, dispenser, uppföljning och utvärdering. Deltagarna i gruppen har varit:

Susannah Öttenius, Akademiska Hus
Tomas Andersson, Akademiska Hus
Olov Bergström, Akademiska Hus
Ulf Widmark, Region Västerbotten tom 2023-08, Akademiska Hus från 2023-09
Ulf Eriksson, Region Västerbotten
Peter Norrman, Region Västerbotten från 2023-06
Johan Gammelgård, Region Västerbotten från 2023-10
Richard Olsson, Umeå Universitet
Fredrik Forsell, UKF Kollektivtrafiken
Marie Frostvinge, Umeå kommun
Sara Olsson, Umeå kommun
Fredrik Forslund, Umeå kommun, tom 2022-11
Adam Johansson, Umeå kommun, från 2023-01
Johanna Johansson, Umeå kommun, 2023-01 tom 2023-08

Umeå kommun
Postadress: Brogatan 14, 90325 Umeå
Besöksadress: Stadshuset
Telefon: 090-161000 vxl
Webbplats: www.umea.se

Handläggare: Marie Frostvinge
Telefon: 090-161385
Mobiltelefon: 070-318 1613
Mejladress: marie.frostvinge@umea.se

Orgnr: 212000-2627

Genom denna remiss vill Umeå kommun ta in synpunkter från Region Västerbotten avseende om förbudet ska permanentas.

Remissvaret ska ha kommit in till Umeå kommun, Gator och parker **senast den 31 december 2023**. Svaret lämnas per e-post till gatorochparker@umea.se. Ange diarienummer TN-2022/00427 i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Frågor om remissen kan ställas till:

Marie Frostvinge, Umeå kommun, Gator och parker, tel: 090-161385 eller marie.frostvinge@umea.se

Bakgrund

Inom Universitetsområdet pågår ett flertal planarbeten; Stadsliden 6:6 Campus, Stadsliden 6:6 Lilljansberget, Stadsliden 2:3 m fl Hamrinsberget, Stadsliden 6:6 Gösta Skoglunds väg, Kuratorn 6 samt Sofiehem 2:156. Direkt utanför området pågår planarbeten för Tomtebo strand, Stadsliden 6:2 Olofsdal och Professorn 2 m fl. Sammantaget innebär dessa omfattande exploateringar många fler boende och verksamma i och i områdets direkta närhet och därmed ett kraftigt ökat behov av att resa till och genom området.

Lägger vi därutöver till de långsiktiga ambitioner som redovisas i den fördjupade översiktsplanen för Universitetsområdet utöver ovanstående kommer områdets dragningskraft att stärkas ytterligare genom fler boende och verksamma i området. Detta är mycket positivt men kräver en planering som medger ett effektivare resande än idag så att vi slipper bygga fler ytkrävande vägar i området.

Med hänsyn tagen till pågående och kommande exploateringar kommer det därför att krävas flera åtgärder i syfte att ändra besökares och verksammas resvanor till/från området så att en större andel än idag går, cyklar eller åker kollektivt. Dagens trafiksystem kommer nämligen inte att klara morgondagens behov med nuvarande färdmedelsfördelning.

Kommunen har också i sin översiktsplan och sina miljömål beslutat att arbeta för ökat hållbart resande både för att lösa lokala miljöproblem och för att bidra till lösning för de globala miljöproblemen. En viktig del i detta är att öka resandet med kollektivtrafiken.

Kollektivtrafiken har framkomlighetsproblem genom universitetsområdet. Petrus Laestadius väg förbi hållplats Universum är en av de viktigaste sträckorna för kollektivtrafiken genom området. Totalt närmare 8 200 fordon per vardagsdygn trafikerade sträckan, vilket medfört köbildning och fördröjningar för kollektivtrafiken. Då gaturummet är begränsat och det saknas utrymme för exempelvis en separat bussgata föreslogs en trafikreglering som innebär förbud för annan trafik än buss, taxi och moped klass I att trafikera sträckan under vardagar kl. 07-18. Kvällar och helger har kollektivtrafiken inte framkomlighetsproblem och biltrafiken bedöms bidra till liv och rörelse i området som i dagsläget kan upplevas otryggt under de mörka timmarna då få verksamma är i området. Åtgärden är enkel och kostnadseffektiv att genomföra.

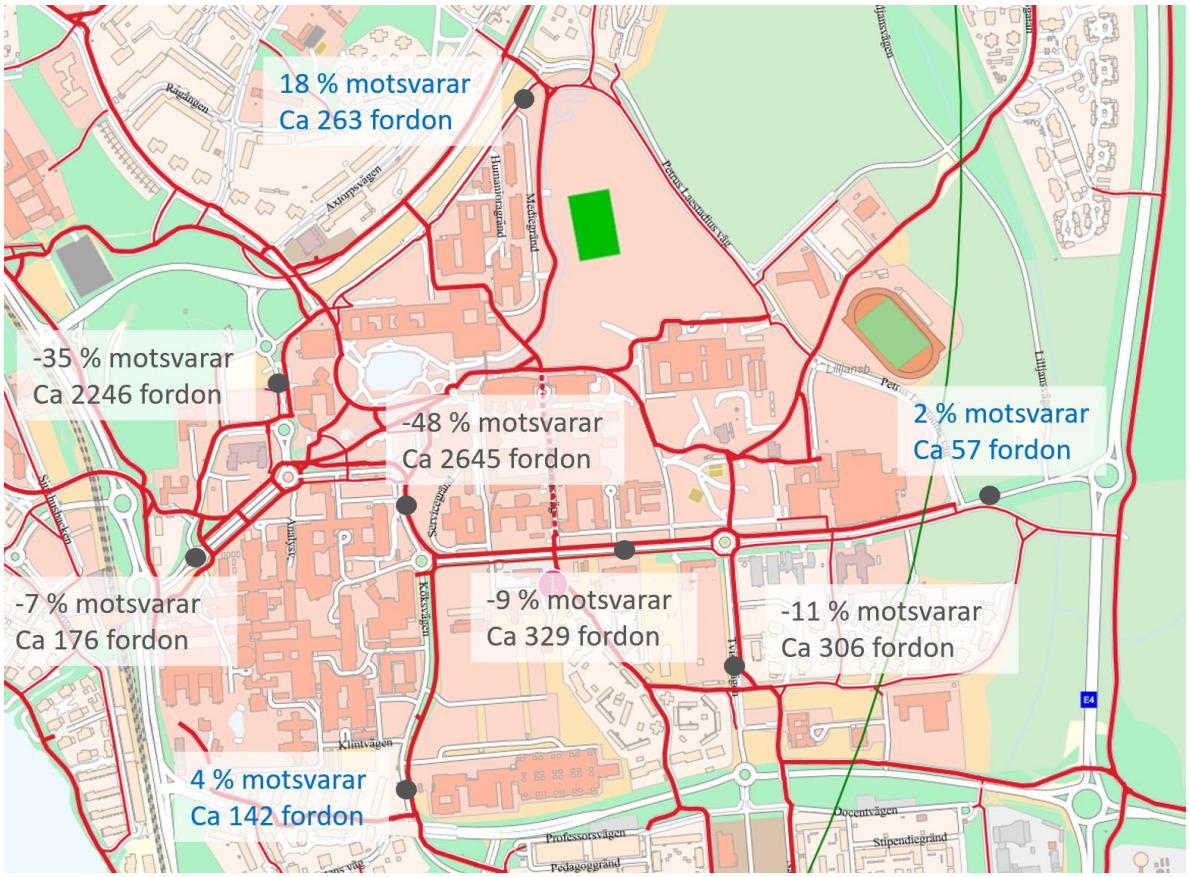
Konsekvenser av ett genomfartsförbud

Initialt bedömdes vilka effekter förbudet skulle innebära, men under testperioden har undersökningar av olika slag genomförts, enkäter, mätningar av trafik, antal påstigande resenärer i kollektivtrafiken, mm vilket redovisas nedan.

Trafiken på sträckan har halverats genom förbudet. Ca 4 100 fordon per dygn trafikerar sträckan (kl. 00-24) och störst förändring har skett under maxtimmen, där det förut var 900 fordon under maxtimmen är det nu 350-400 fordon under maxtimmen. Följden har blivit bättre framkomlighet för kollektivtrafiken. Förbudet har inte följts upp av polisnärvaro vid mer än ett tillfälle då alla parter har

varit överens om att en mjuk övergång är att föredra så att man får gott om tid att planera andra färdvägar och/eller färdsätt.

Genomfartförbudet har fått relativt stor påverkan – trots att många fortfarande väljer att inte respektera eller inte uppmärksammar/förstår förbudet - på biltrafiken i området genom generellt lägre trafikflöden, se figur 1.

Figur 1: Förändring i trafikflöden på vardagsdygnsnivå, dvs kl. 00-24 efter införande av genomfartsförbud förbi hållplats Universum. Grå text = minskning, blå text = ökning.

Kollektivtrafikens ca 10 000 – 12 000 resenärer som dagligen passerar området har generellt fått kortare restid. Kollektivtrafikresandet med linjerna 2 och 5 har ökat med 15-20 % jämfört med resandet före pandemin (2019). Ultratrafiken har haft resanderekord mars, april, juni, juli, augusti och september jämfört med resandet före pandemin (2019). Antalet påstigande resenärer på hållplats Universum har ökat med 18 % senaste året och med 11 % på hållplats Växthuset (på Gösta Skoglunds väg). Sammanlagt påverkas två av tre stomlinjer (8+9), stadstrafiklinjerna 2. 5. 72,75 samt linje 118, 179 direkt av förbudet och övriga kollektivtrafiklinjer som passerar universitetsområdet påverkas indirekt genom det lägre trafikflödet som redovisas i figur 1 som gör att framkomligheten förbättrats för kollektivtrafikresenärer.

Fotgängare, cyklister och kollektivtrafikresenärer upplever förbättrad trafiksäkerhet särskilt vid passage av gatan, ökad framkomlighet och lägre bullernivåer.

Störst negativ påverkan har förbudet haft på bilister som använt sträckan, de ca 2 645 fordon som valt en annan väg. De måste välja andra vägar till sin målpunkt och i vissa fall har det inneburit en längre färdväg. Andelen genomfartsresor – resor där varken start eller målpunkt funnits inom området som definieras som Universitetsstaden – har minskat från 35 % till 16 %. Generellt upplever bilister som använt sträckan försämrad framkomlighet och att förbudet gäller för lång tid på dygnet. Generellt vill man att förbudet tas bort eller kortas ned så att rusningstrafiken inte påverkas.

Något färre åker bil och något fler cyklar och går.

Under testperioden har få synpunkter inkommit till Umeå kommun/Gator och parker. Av de inkomna synpunkterna har flertalet handlat om att förbudet inte efterlevs och mindre än en handfull har varit negativa till förbudet. Vid avstämningsmötena har det framgått att inte heller Akademiska hus, Region Västerbotten eller Universitetet har mottagit särskilt många synpunkter. Införandet har på så vis varit relativt enkelt och många trafikanter upplevs ha förståelse för behovet.

Sammanfattningsvis har åtgärden varit billig, enkel och kraftfull (utifrån perspektivet att trafiktrycket minskat).

Alternativa scenarios

Det finns två alternativa scenarios; en där förbudet permanentas och en där förbudet tas bort och vi analyserar alternativa lösningar för att öka kollektivtrafikens framkomlighet genom universitetsområdet.

Oavsett vad tekniska nämnden beslutar så krävs fortfarande mer arbete på universitetsområdet för att förtydliga och förenkla för trafikanterna. Exempel på detta är översyn av vägvisningen för att trafikanterna tidigt ska veta hur de ska köra för att komma rätt, fortsatt arbete med beteendeförändringar för att fler ska välja hållbara färdsätt, utveckling av nyplanerade områden så att hållbara färdsätt blir förstahandsalternativen, tydlig information till patienter och besökare, osv. Få saker påverkar dock resmönstret lika effektivt som kortare restid med buss än med bil. Ambitionen är att vi tillsammans ska arbeta vidare för bra trafiklösningar på området med fokus på de hållbara färdsätten.

Med vänlig hälsning

Marie Frostvinge
Trafikplaneringschef

Bilaga Lokal trafikföreskrift

region västerbotten

Regionstyrelsens förvaltning

Yttrande
2023-11-14
Dnr RS 2036-2023
Dnr TN 2022/00427

Yttrande över remiss- Förslag om att permanenta genomfartsförbudet förbi hållplats Universum som leder till ökad framkomlighet för kollektivtrafiken

Umeå kommun inkom med en remiss om att permanenta genomfartsförbudet förbi hållplats Universum som leder till ökad framkomlighet för kollektivtrafiken (TN-2022/00427, 2023-11-06).

Vår syn på remissen förslag

Umeå kommun föreslår i remissen två alternativa scenarios; ett där förbudet permanentas och ett där förbudet tas bort och man analyserar alternativa lösningar för att öka kollektivtrafikens framkomlighet genom universitetsområdet.

Utifrån kommunens alternativa scenarios så är svaret att förbudet tas bort. Varför detta förbud infördes var pga. att universitetet bygger på sittområde och att gång och cykeltrafik behövde ledas över och därmed korsas 2 gånger extra under byggtiden. Utifrån att alla vill underlätta flödet för cyklister, gångare busstrafik under byggnationen. Flödet av gång och cykeltrafikanter är stort på denna del och det ser regionen som positiv.

Region Västerbotten föreslår därför ett ytterligare förslag, genom denna remiss om kommunen tillåter det. Ett tredje alternativ där försöksperioden förlängs i avvaktan på en bredare analys av åtgärder där kollektivtrafikens framkomlighet kan öka samtidigt som Norrlands Universitetssjukhus kan säkerställa sitt behov av ringväg.

Region Västerbotten vill fortsatt bidra till fokus på de hållbara färdsätten som i närområdet är gång och cykeltrafik och även långsiktigt möjliggöra ett ökat resande med kollektivtrafiken.

Varför en ringväg kring Nus är en förutsättning för verksamheten vid sjukhuset.

Under försöksperioden har tyvärr inte denna viktiga aspekt för Region Västerbotten belysts varför ett fortsatt arbete krävs där möjliga lösningar undersöks. Det är viktigt för sjukhusets tillgänglighet att patienter, personal, besökare, studenter och transporter på ett enkelt sätt kan ta sig till, från och runt sjukhusområdet för att nå aktuell målpunkt.

En väl fungerande infrastruktur med gång- och cykelstråk, vägar för patient- och godstransporter, goda möjligheter för angöring med kollektivtrafik, närhet till parkeringsplatser samt korta sträckor mellan tillfartsvägar och målpunkter bidrar till tillgänglighet och hållbara transporter av personer och gods. *(Tillfartsväg – exvis E4 med målpunkt exvis parkering P8 Regionens hus).*

Utifrån kommande projekt som Region Västerbotten och Umeå Universitet har kan ny vägsträckning och möjliga gång och cykelvägar förbättra flödet för bussar, bilar, cyklister och gångare. Region Västerbotten har till exempel det nya NUS-Norra, som byggs för vår Laboratorieverksamhet som är i direkt anslutning till denna väg. Här ser vi möjligheter om vi tillsammans vill lösa tillgängligheten för framkomligheten för busstrafiken samt NUS behov av en ringväg.

För sällanbesökaren är området svårorienterat och en väg runt området som är öppen för biltrafik underlättar att hitta rätt mellan infartsvägar, målpunkter och parkeringsytor.

region västerbotten

Placering av parkeringsplatser för rörelsehindrade personers fordon ska enligt lagstiftning vara i direkt närhet till entréer vilket förutsätter fungerande tillfartsvägar som tillåter biltrafik.

Det är ett antal flöden som varje dag antingen ska angöra eller passera sjukhuset. Fotgängare och cyklister, kollektivtrafik, patienttransporter, vårdtagare, personal och besökare (akuta, färdtjänst, taxi, liggande icke akuta patienttransporter exvis Sambulans), gods- och avfallstransporter samt utryckningsfordon (ambulans, räddningstjänst och polis).

Den aktuella avstängningen har fått konsekvenser för sjukhusets besökare och personal i form av ökad resväg för att nå målpunkter och parkeringar. Ex vis ökat antal km i resväg från väg 363 via E4a norr med ökad trafikbelastning på Gösta Skoglunds väg. En annan konsekvens är att frekvent biltrafik uppstått genom parkeringsytan Nus P6, ett alternativ som nyttjas för att undvika att köra på den avstängda vägen men ändå undvika att köra längre. Den trafikströmmen är en uppenbar säkerhetsrisk.

Utifrån att regionen skall klara tillgänglighet i olika situationer så har vi krav på redundans för väg in till och ut från sjukhus. Därför planerar vi för att vi skall ha en öppen och tillgänglig ringväg runt sjukhuset. Blir det stopp på ett ställe, oavsett anledning, så skall man ändå alltid kunna köra transporter, personal, vårdtagare och besökare från andra hållet.

Region Västerbotten ser att genom den fördjupade översiktsplanen och kommunens egna tankar för kommande planarbete i området så kan långsiktiga åtgärder vidtas där kollektivtrafikens framkomlighet kan öka samtidigt som Norrlands Universitetssjukhus kan säkerställa sitt behov av ringväg.

Bilagor visar också hur det är löst i andra regioner och att de också säkrat ringvägar för bra tillgänglighet i alla situationer. I första bilagan visas också en ungefärlig placering av nya projektet NUS-Norra.

Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Västerbotten

Regionala kollektivtrafikmyndigheten anser att det är av stor vikt att utarbeta en lösning som tillvaratar det hållbara resandets behov, där kollektivtrafiken är en viktigt del. Utifrån ett kollektivtrafikperspektiv så är det viktigt att prioritera busstrafikens framkomlighet före biltrafiken för att stimulera det kollektiva resandet. Myndigheten förordar att det genomförs ett arbete med att hitta en lösning som prioriterar busstrafiken före biltrafiken, men som tar hänsyn till Region Västerbottens behov av ringväg. Under tiden som detta arbete sker bör genomfartsförbudet förlängas enligt Regionens alternativa förslag.

Region Västerbotten 2023-12-18

Anders Byström
Tf Regiondirektör

yttrandet är godkänt i enlighet med regionstyrelsens delegationsordning ärendepunkt 3.1.8

Johan Gammelgård
Digitalisering och Servicedirektör

Kontaktperson
Peter Norrman
Tf Fastighetschef

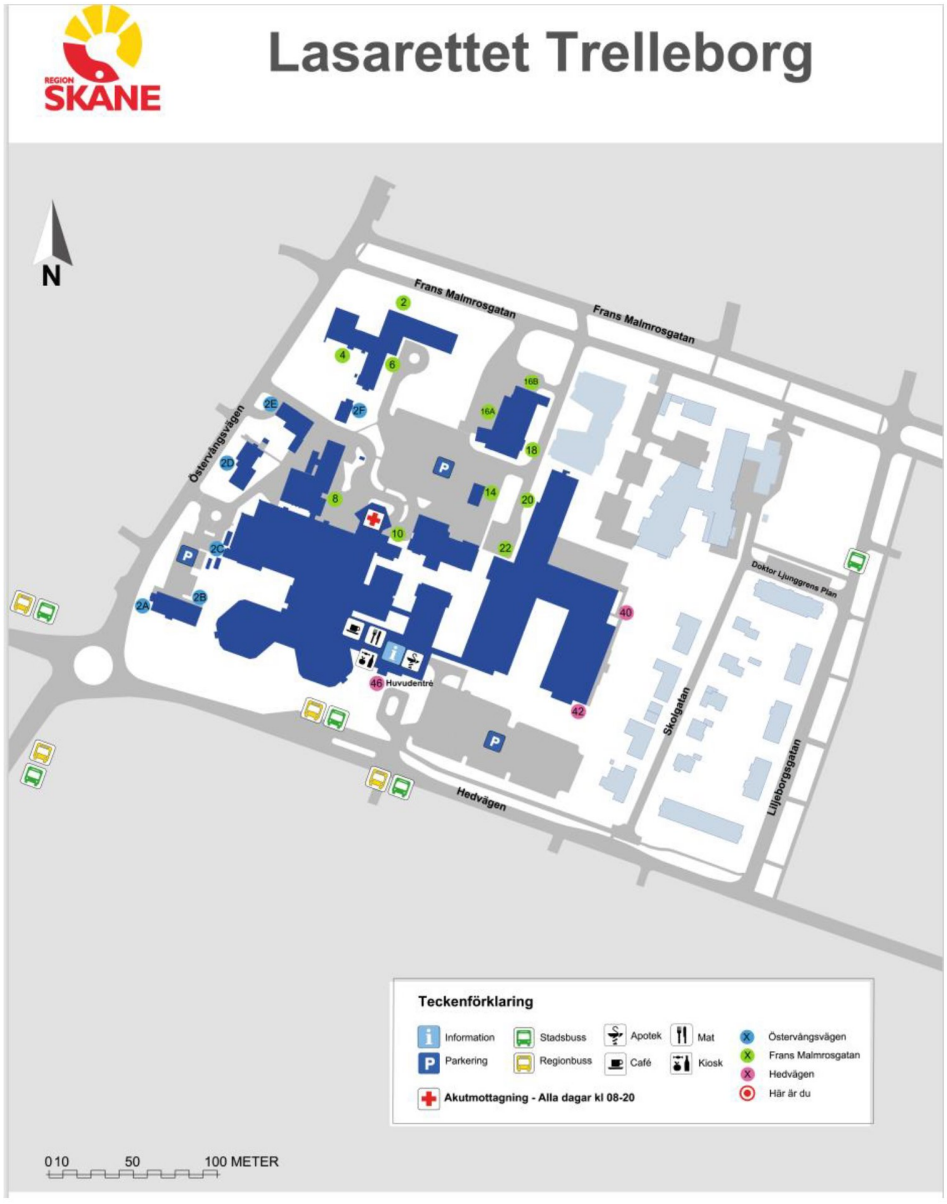
region västerbotten

Bilagor

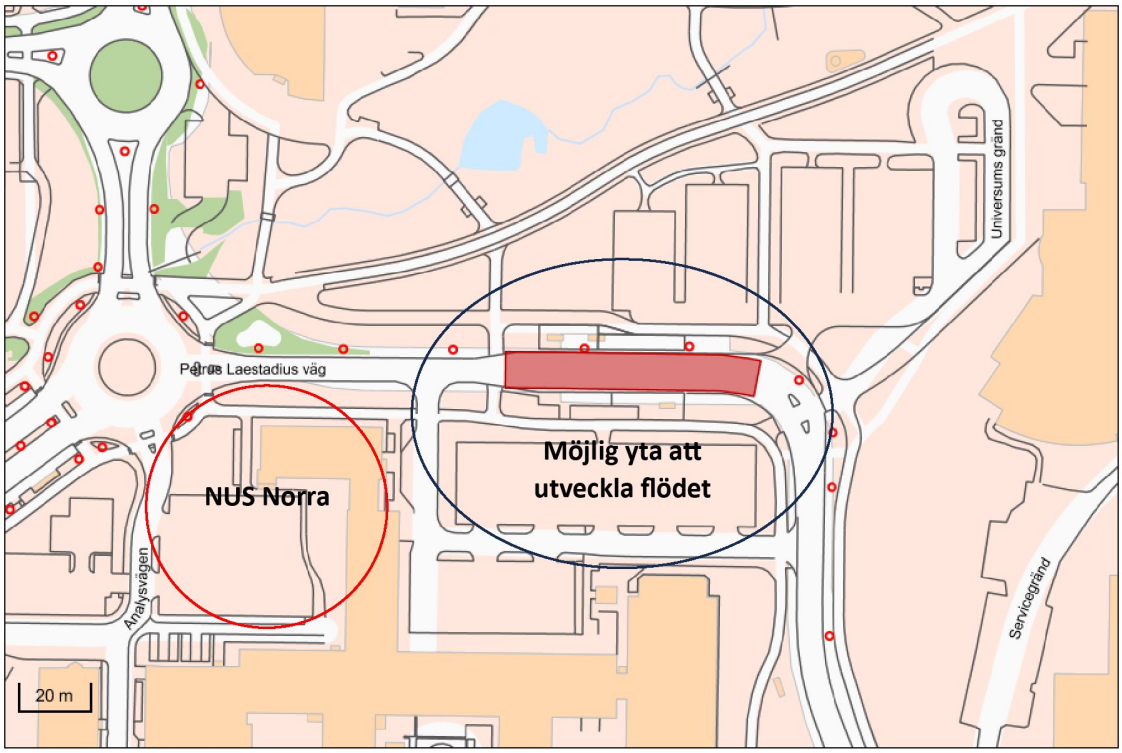
En ringväg är en väg som går runt ett sjukhusområde och som har flera anslutningar till andra vägar. En ringväg kan ha flera fördelar för ett sjukhus, till exempel:

- En ringväg kan underlätta trafikflödet och minska trängseln på sjukhusets huvudvägar. Det kan göra det lättare för ambulanser, personal, besökare och leverantörer att ta sig till och från sjukhuset.
- En ringväg kan öka tillgängligheten och tryggheten för gående och cyklister på sjukhusområdet. Det kan främja en hälsosam och miljövänlig transport för de som arbetar eller vårdas på sjukhuset.
- En ringväg kan bidra till att skapa en tydlig gräns mellan sjukhuset och omgivningen. Det kan förbättra sjukhusets identitet och profilering, samt minska störningar från buller och luftföroreningar.

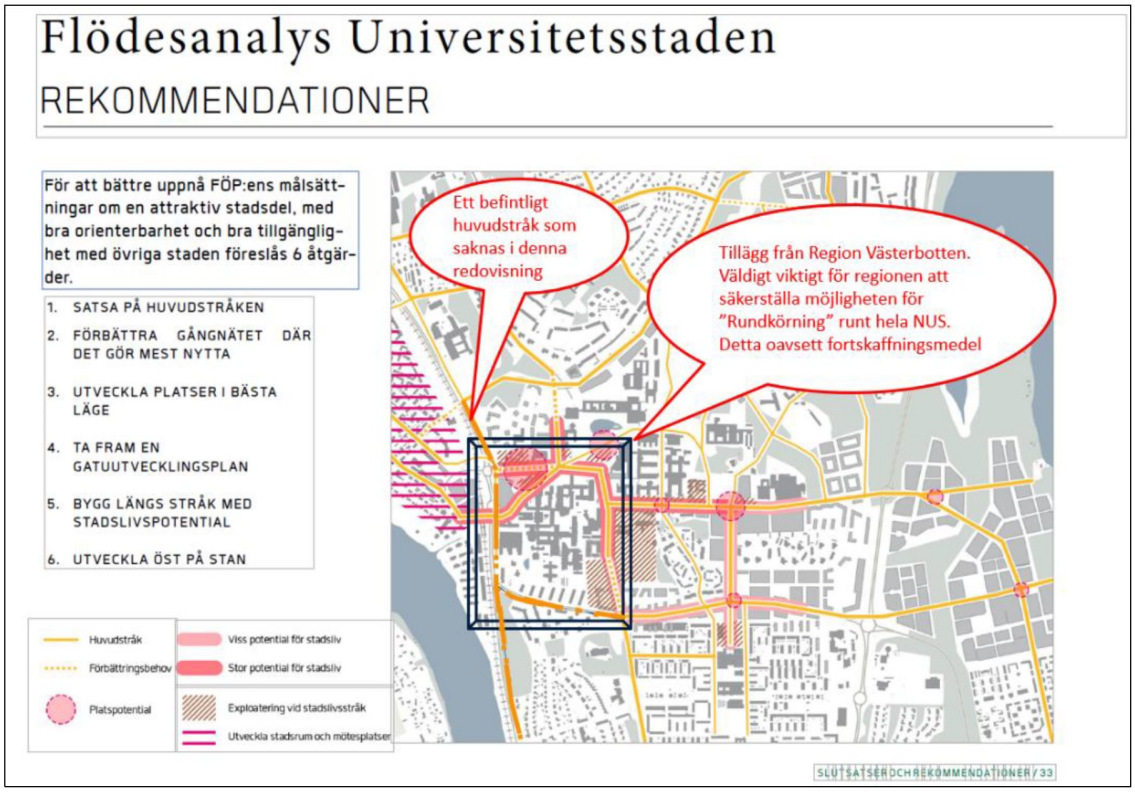
Ett exempel på ett sjukhus som har ringväg är Trelleborgs lasarett. Enligt kommunens hemsida är syftet med ringvägen att "[skapa] en bättre trafiksituation för alla trafikslag, både inom och utanför sjukhusområdet

region västerbotten

Nus Norra och möjliga ytor att utveckla förbättra flöden.

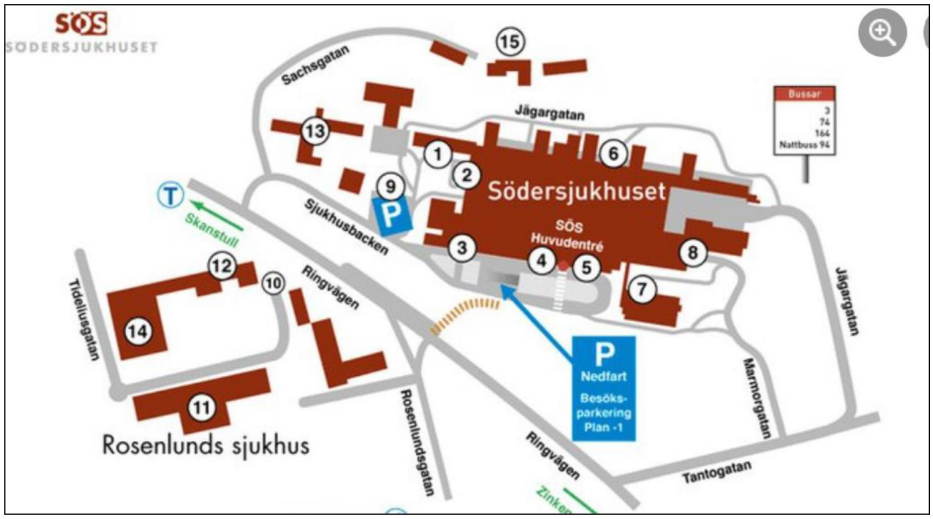
NUS behov av ringväg i området. Eftersom Nus kan ses som en stadsdel.

region västerbotten

Bilder på hur andra regioner också säkrat ringvägar och trafiklösningar för bra tillgänglighet i alla situationer.

Akademiska sjukhuset Uppsala.

Malmö Allmänna sjukhus, Malmö

Ärende TN-2022/00427

Tekniska nämnden

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut, Petrus Laestadius väg

När handläggare bereder ärenden inför politiska beslut ska många olika perspektiv beaktas. *”Fyll i checklistan och om behov finns komplettera därefter beslutsunderlaget med nödvändig information. Checklistan bifogas som bilaga till tjänsteskrivelsen för att ge politikerna en snabb överblick av beslutets inverkan utifrån olika perspektiv.”*

Kryssa för vilken inverkan beslutet får utifrån olika perspektiv.

Perspektiv – tänk på kommunmedborgare	**Ingen inverkan/kan ej bedömas**	**Positiv inverkan**	**Negativ inverkan**
Barn		Ja	
Jämställdhet (flickor och pojkar)		Ja	
Jämställdhet (kvinnor och män)		Ja	
Folkhälsa		Ja	
Tillgänglighet		Ja	
Trygghet	Oklart		
Miljö		Ja	
Ekonomi	Ingen		
Tillväxt		Ja	
Annat perspektiv:			

Komplettera beslutsunderlaget

Ingen inverkan/kan ej bedömas	Beslutsunderlaget behöver inte kompletteras.

Positiv inverkan	Beskriv hur beslutet inverkar positivt utifrån olika perspektiv. Barn och kvinnor reser mer med kollektivtrafik, cykel och gång och påverkas därför positivt av bussgatan då den innebär mindre biltrafik och därmed blir det ökad framkomlighet för de hållbara färdsätten, trafiksäkrare att korsa gatorna i området. Åtgärder som gynnar de hållbara färdsätten gynnar folkhälsan positivt. Tillgängligheten i området ökar genom att det blir enklare att korsa Petrus Laestadius väg mellan Universitetet och Norrlands Universitetssjukhus. Tillgängligheten med bil påverkas på så vis att man måste angöra vissa målpunkter från ett visst håll, men alla målpunkter går fortfarande att nå. Miljön påverkas positivt genom införande av bussgata då åtgärden gynnar de hållbara färdsätten, vilket är ett måste för att kunna nå kommunens klimat- och miljömål samt för kommunens fortsatta tillväxt.
Negativ inverkan	Om beslutet förväntas få negativ inverkan, sätt en siffra och kommentera i fotnot i tjänsteskrivelsen utifrån konsekvenser och föreslå eventuella åtgärder som utjämnar orättvisor eller alternativa beslut.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-03-01
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00011

Aktuellt från förvaltningen mars

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar
att med utgångspunkt från föredragningen ge förvaltningen i uppdrag att ……..
att konstatera att inga tilläggsuppdrag läggs med utgångspunkt i föredragningen

Ärendebeskrivning
Förvaltningschefen föredrar aktuellt arbete vid förvaltningen.

Beslutet ska skickas till

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-03-01
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00012

Kurser och konferenser mars

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att till protokollet notera att ledamöter och ersättare tagit del av information om kurser och konferenser.

Ärendebeskrivning
Kurser och konferenser inom tekniska nämndens verksamhetsområden presenteras.

Beslutsunderlag
Inga kurser har inkommit.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-02-26
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00003

Delegationsbeslut och anmälningsärenden mars

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att godkänna redovisning av delegationsbeslut och anmälningsärenden.

Ärendebeskrivning
Redovisning av ärenden beslutade med stöd av tekniska nämndens fastställda delegationsordning samt anmälningsärenden.

Beslutsunderlag
Delegationsbeslut gatu- och parkärenden, februari 2024
- Upplåtelse offentlig plats – tillstånd, lokala trafikföreskrifter, tillstånd/dispenser, övrigt, avgivna remissvar samt yttranden. Bilaga.

Delegationsbeslut fordonsvrak
- Lagen om flyttning av vissa fordon, februari 2024. Bilaga.

Delegationsbeslut särskild kollektivtrafik/färdtjänst
1. Kommunal färdtjänst, februari 2024. Bilaga
2. Riksfärdtjänst, februari 2024. Bilaga
3. Parkeringstillstånd, februari 2024. Bilaga.

Delegationsbeslut skador
- Anmälda skadeärenden samt beslut. Bilaga.

Delegationsbeslut fastighetsärenden
- Extern förhyrning av lokaler, beslut om antagande av konsulter, entreprenörer och leverantörer för underhålls- och investeringsobjekt inom Fastighetstekniks verksamhetsområde och igångsättningstillstånd, rivning av bebyggda fastigheter, februari 2024. Bilaga.

Anmälningsärenden
- KSnau Protokollsutdrag1332 Obbola. Bilaga.
- 20240227_Missiv_Granskning_Kommunens arbete med miljömål. Bilaga.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2024/00003

20240227_Rapport_Kommunens arbete med miljömål. Bilaga.

Beredningsansvariga

Ulla Nilsson, Tommy Johansson, Martin Nylander, Frida Herbeck, Åsa Larsson, Anna Bugaeva och Annika Kjellsson Lind

Umeå kommun **Protokollsutdrag**

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2024-02-06

§ 55

Diarienr: KS-2024/00156

Obbola 19:1 – ökade investeringsmedel för nybyggnad av gruppboende

Beslut

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott beslutar

att bevilja tekniska nämnden ökade investeringsmedel om 7,0 mnkr 2024 med anledning av ökade byggkostnader för projekt Obbola 19: 1 - nybyggnad av gruppboende, från medel avsatta till kommunstyrelsens förfogande i investeringsbudget 2024.

att informera kommunstyrelsen och kommunfullmäktige om ovanstående beslut.

att paragrafen justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

För att lösa individ- och familjenamns behov av nya platser inom gruppboende har Fastighet påbörjat ett investeringsprojekt (nr 801 584) och erhållit bygglov för nybyggnationer på fastigheten Obbola 19:1 i Umeå kommun. Ambitionen är att starta byggnationerna under april 2024 och att lokalerna ska vara färdiga och inflyttningsbara inför hösten 2025.

Den ursprungliga projektkalkylen har reviderats under projektets gång med hänsyn till de ökade bygg-och materialkostnaderna som har stigit kraftigt sedan COVID-pandemin, kriget i Ukraina och utifrån de generella indexökningarna under tidigare år samt osäkerhet kring utvecklingen framöver.

Fastighet genom Bygg-och fastighetsteknik har nu erhållit flera anbud för utförandet av byggnationerna. Det visar sig att både den reviderade

kalkylen och indikationerna från anbuden avviker från ursprunglig budget med ca 7 000 tkr.

Projektet utgår från det myndighetskrav som gäller för utformningen på ett gruppboende inom LSS regelverk. Detta gör att gruppboendets yta inte går att minska för att anpassa byggnationen till den ursprungliga budgeten. Behovet av att få lokalerna färdigställda är stort vilket gör att projektet behöver sättas i gång och avslutas inom den fastställda tidplanen.

Med hänsyn till ovan och för att inte överskrida giltighetstiden för anbuden behöver ärendet handläggas skyndsamt.

Stadsledningskontoret gör bedömningen att tekniska nämnden följt den prioriteringsordning som ska gälla vid fördyrningar i samband med upphandling av beslutade investeringsprojekt enligt beslut i kommunfullmäktige (KS-2022/00498). Förslag till beslut är därför att nämndens äskande om 7,0 mnkr beviljas från medel avsatta i kommunstyrelsens investeringsbudget 2024 för detta ändamål.

Beslutsunderlag

Tekniska nämndens beslut

Beredningsansvariga

Anette Sjödin, controller

Beslutet ska skickas till
Tekniska nämnden
Karin Isaksson
Anette Sjödin

Ärendenr.	Ärendetitel	Kommentar
TN-2024/00129	Skillingvägen 11, skadat staket vid snöröjning	2024-02-29 Godkänd
TN-2024/00092	Storgatan/Utgårdsvägen, skadat fordon pga skadat brunnslock	2024-02-21 Godkänd
TN-2024/00067	Fiskegränd 5, skadat staket vid snöröjning	2024-02-15 Godkänd
TN-2024/00068	Järnvägsgatan 11B, skadat fönster vid snöröjning	2024-02-02 Godkänd
TN-2024/00113	Mellansvartbäck 121, skadad häck vid snöröjning	2024-02-21 Avslag
TN-2024/00094	Bruksbacken, skadat fordon vid snöröjning	2024-02-21 Avslag
TN-2024/00090	Mätarvägen 4, skadat stängsel vid snöröjning	2024-02-21 Avslag
TN-2024/00075	Tallvägen 40, olovligt snöupplag	2024-02-16 Avslag
TN-2024/00057	Hammarströmsvägen 1, skadat husvagnskapell vid snöröjning	2024-02-19 Avslag
TN-2024/00054	Granvägen 10C, skadat carport vid snöröjning	2024-02-02 Avslag
TN-2024/00053	Norra Obbolavägen 51, skadad cykel vid snöröjning	2024-02-02 Avslag

Delegeringsbeslut	Observationstyp	Adress	Datum	Flyttningsgrund	Marktyp	Diarienummer	Regnr	Verkställes
	FORDONSVRAK	Umeå Kolbäcksvägen	2024-02-12	Ett fordonsvrak (2 § 1 st 7.)	Gatumark	UK240201-124241454	WUF772	Beslut verkställes omedelbart
	KORTFLYTT	Bryggargatan 32	2024-02-13	Felaktigt uppställt och försvårar snöröjning, renhållning eller annat arbete på väg (2 § 1 st 2a.)	Gatumark	UK240213-051820384	TYL411	Beslut verkställes omedelbart
	LÅNGFLYTT	Magistervägen 6	2024-02-19	Felaktigt uppställt enligt LKOP och varit fortlöpande uppställt på samma plats under minst sju dygn (2 § 2 st.)	Tomtmark	UK240219-110840111	UBJ990	Beslut verkställes omedelbart
	LÅNGFLYTT	Tranbärsvägen 6A	2024-02-23	Felaktigt uppställt enligt LKOP och varit fortlöpande uppställt på samma plats under minst sju dygn (2 § 2 st.)	Tomtmark	UK240219-073030791	HFR153	Beslut verkställes omedelbart

UMEÅ KOMMUN

Anmälan av delegationsbeslut

Rubrik/ärendemening:			Beslut på delegation under perioden 2024-02-01—2024-02-29
Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)
Lokala trafikföreskrifter		Se nedan	

Beskrivning av ärendet

Ärende	Sökande	Avser	Plats	Period	Beslutsdatum
TF_20240223_7192		förbud mot trafik med fordon på	Storgatan	2024-02-26 – 2024-03-18	2024-02-23
TF_20240219_7176		Enkelriktad trafik	Centralgatan Holmsund	2024-02-20 –	2024-02-19
TF_20240126_7108		parkering på	Utmarksvägen	2024-02-15 – 2024-02-19	2024-02-02
TF_20240117_7069		ändamålsplats på	Sandbackavägen	2024-02-15 – 2024-02-19	2024-02-02
TF_20240117_7070		parkering på	Sandbackavägen	2024-02-15 – 2024-02-19	2024-02-02
TF_20240117_7071		parkering på	Sandbackavägen	2024-02-15 – 2024-02-19	2024-02-02
TF_20240117_7067		förbud mot trafik med fordon på	Paradvägen	2024-02-15 – 2024-02-18	2024-02-02
TF_20240201_7123		förbud mot trafik med fordon på	Signalvägen	2024-02-15 – 2024-02-19	2024-02-02
TF_20240117_7068		förbud mot trafik med fordon på	Signalvägen	2024-02-14 – 2024-02-19	2024-02-02

UMEÅ KOMMUN

Anmälan av delegationsbeslut

Rubrik/ärendemening:	Beslut på delegation under perioden 2024-02-01—2024-02-29		
Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)
Markupplåtelse		Se nedan	

Beskrivning av ärendet

Ärende	Sökande	Avser	Plats	Period	Beslutsdatum
MU_20240220_7177	Laure´s Fika	Taxor och avgifter 2024: Uteserveringar	Järnvägstorget 14, uteservering Laure´s Fika, Järnvägstorget 12, 14	2024-05-01 – 2024-09-30	2024-02-29
MU_20240228_7209	Bilinorr	Taxor och avgifter 2024: Evenemang	Uppställning av bil, Utanför Facit bar, Kungsgatan 58, 63	2024-03-01 – 2024-03-01	2024-02-29
MU_20240228_7208	Svenska unga palestinier	Markupplåtelse	Rådhustorget, falafelbjudning för Palestina, Kungsgatan 53, Renmarkstorget 7-8, 10	2024-03-09 – 2024-03-09	2024-02-28
MU_20240207_7132	Kvinno- och tjejjouren i Umeå	Markupplåtelse	Rådhustorget, internationella kvinnodagen, Kungsgatan 53-54, 59, Renmarkstorget 7-8, 10, Rådhusesplanaden 1, 2-12, Västra Norrlandsgatan 22, 36	2024-03-08 – 2024-03-08	2024-02-12
MU_20240220_7181	Islams Ahmadiyya Församling	Markupplåtelse	Rådhustorget, fråga en muslim, Kungsgatan 61, 63, Rådhusesplanaden 2, Rådhustorget 5	2024-04-30 – 2024-04-30 2024-02-28 – 2024-02-28 2024-03-02 – 2024-03-02	2024-02-21
MU_20240207_7142	Ragna Backlund	Taxor och avgifter 2024: Torghandel	Kungsgatan 61, 63, Rådhusesplanaden 2, Rådhustorget 5	2024-05-04 – 2024-05-04 2024-05-11 – 2024-05-11 2024-05-18 – 2024-05-18 2024-05-25 – 2024-05-25	2024-02-07
MU_20240207_7145	Umeå Kommun	Markupplåtelse	Olle Fiskares väg 12, vinterdag, Carlskroken 1, Olle Fiskares Väg 12, 14-15	2024-03-02 – 2024-03-02	2024-02-13

MU_20240219_7175	Mat & Sport i Umeå AB	Taxor och avgifter 2024: Uteserveringar	Skolgatan 59, uteservering Allstarbar, Skolgatan 59	2024-04-20 – 2024-10-20	2024-02-21
MU_20240222_7188	IFMetall Mitt i Norrland	Markupplåtelse	renmarkstorget internationella kvinnodagen, demonstration, Kungsgatan 53, Renmarkstorget 7-8, 10	2024-03-08 – 2024-03-08	2024-02-26
MU_20240207_7139	Andreas Mångberg	Markupplåtelse	Rådhustorget, torgmöte internationella kvinnodagen, Kungsgatan 59, Rådhusesplanaden 1	2024-03-09 – 2024-03-09	2024-02-07
MU_20240226_7197	KARLA GONZALEZ CHAVEZ	Taxor och avgifter 2024: Torghandel	Renmarkstorget 7	2024-03-05 – 2024-03-05 2024-03-08 – 2024-03-08 2024-03-15 – 2024-03-16 2024-03-19 – 2024-03-19 2024-03-22 – 2024-03-22 2024-03-26 – 2024-03-26 2024-04-02 – 2024-04-02 2024-04-05 – 2024-04-05 2024-04-12 – 2024-04-13 2024-04-16 – 2024-04-16 2024-04-19 – 2024-04-19 2024-04-26 – 2024-04-27 2024-05-01 – 2024-05-01 2024-05-03 – 2024-05-03 2024-05-07 – 2024-05-07 2024-05-10 – 2024-05-11 2024-05-14 – 2024-05-14 2024-05-24 – 2024-05-25	2024-02-26
MU_20240220_7179	Malin Kolm	Markupplåtelse	Rådhustorget, demonstration med marsch för Palestina, Kungsgatan 59, Nygatan 21, Rådhusesplanaden 1	2024-03-30 – 2024-03-30 2024-02-25 – 2024-02-25 2024-03-17 – 2024-03-17	2024-02-22
MU_20240213_7164	Streetfood i Norrbotten AB	Taxor och avgifter 2024:	Rådhusesplanaden 9A, uteservering	2024-05-15 – 2024-09-30	2024-02-16

		Uteserveringar	Bastard Burgers, Nygatan 19, Rådhusesplanaden 11		
MU_20240222_7186	Emil Marklund	Markupplåtelse	Rådhustorget, kommunistiskt torgmöte, Kungsgatan 59, Rådhusesplanaden 1	2024-05-01 – 2024-05-01	2024-02-22
MU_20240112_7050	Norrlandsoperan Dans i Västerbotten	Taxor och avgifter 2024: Evenemang	Döbelns park Norrlandsoperan, Föreställningen på gräsytan höger om scenen, Döbelnsgatan 2, 4, Residensgatan 1, Storgatan 63-69, 56-58	2024-06-05 – 2024-06-05 2024-05-24 – 2024-05-24 2024-05-30 – 2024-05-30 2024-05-31 – 2024-05-31 2024-06-01 – 2024-06-01	2024-02-21
MU_20240219_7174	OF bygg AB	Taxor och avgifter 2024: Bygg och renovering	V Norrlandsgatan 36, byggställning, Västra Norrlandsgatan 36	2024-03-04 – 2024-11-04	2024-02-20
MU_20240129_7113	Bishop Scandinavia AB	Taxor och avgifter 2024: Uteserveringar	Bishops uteservering, Renmarkstorget 8	2024-04-22 – 2024-09-30	2024-02-01
MU_20240221_7183	Revolution/Marxistiska Studenter	Markupplåtelse	Rådhustorget, torgmöte internationella kvinnodagen, Kungsgatan 59, Rådhusesplanaden 1	2024-03-08 – 2024-03-08	2024-02-21
MU_20240208_7148	Umeå Energi AB	Taxor och avgifter 2024: Bygg och renovering	Östermalmsgatan 20, byggetablering, Östermalmsgatan 20	2024-02-26 – 2024-04-30	2024-02-12
MU_20240208_7149	Jens Rundberg	Markupplåtelse	Rådhustorget och Stadshuset, People For Future, Kungsgatan 59, Rådhusesplanaden 1-2	2024-03-29 – 2024-03-29 2024-03-15 – 2024-03-15 2024-03-22 – 2024-03-22	2024-02-08
MU_20240205_7128	Solenergispecialisten i Norden AB	Markupplåtelse	Storgatan 43B, byggetablering, Storgatan 43	2024-02-06 – 2024-04-30	2024-02-07
MU_20240116_7062	Basta i Norr AB	Taxor och avgifter 2024: Uteserveringar	V Rådhusgatan 7, uteservering Basta	2024-05-01 – 2024-09-30	2024-02-01

DELEGATIONSBESLUT 2024-02-01--2024-02-29

UPPLÅTELSE AV OFFENTLIG PLATS

Yttrande enligt allmänna lokala ordningsföreskrifter §2, upplåta offentlig plats för hithörande ändamål och torghandel

Se ISY-Case MU

Meddela lokala trafikföreskrifter för Umeå kommun enligt TrF 10, kap 1, 3 och 14 §§ och TrF 3 kap 17 §

Meddela undantag från lokala trafikföreskrifter för Umeå kommun enligt TrF 13 kap 3, 4 och 5 §§

Se ISY-Case LTF

Beslut om dispens från lokala trafikföreskrifter	TN-2024/00060
Sv: Beslut om tidsbegränsade lokala trafikföreskrifter vid Rally Sweden 2024, TN2024-00015	TN-2024/00015
VB: Beslut dnr 9736-2023 tävling på väg Vännäs Plåt Rally, 2024-03-09, Vännäs, Umeå och	TN-2023/00944

Angivna remissvar och yttranden

Remissyttrande BN-2018/02423 Västerteg 2:63 med flera (Granskning)	TN-2024/00025
Remissyttrande Skruven 1 och 2 BN-2018_00538	TN-2024/00025
Yttrande om tung, bred och lång transport TRV2023/119321, Holmsund-Skellefteå	TN-2024/00035
Yttrande om tung, bred och lång transport TRV2023/119321	TN-2024/00035
VB: Yttrande om tung, bred och lång transport TRV2023/119321	TN-2024/00035
Yttrande om tung och bred transport TRV2024/2588, Krokom-Umeå-Krokom	TN-2024/00062

Tillståndsenheten - Sammanställning delegationslista februari 2024

Antal tagna beslut om färdtjänst, parkeringstillstånd och riksfärdtjänst

Totalt antal beslut i februari: 130

Beslutsdatum	Ärendetyp	Ärende ID	Beslutstyp	Besults ID	Utfall
2024-02-01	Färdtjänst	452757	Färdtjänst	385351	Bifall
2024-02-01	Färdtjänst	452771	Färdtjänst	385370	Bifall
2024-02-01	Färdtjänst	450571	Färdtjänst ledsagare	385380	Bifall
2024-02-01	Färdtjänst	452794	Färdtjänst	385392	Bifall
2024-02-01	Färdtjänst	452754	Färdtjänst	385347	Bifall
2024-02-01	Färdtjänst	452792	Färdtjänst	385389	Bifall
2024-02-01	Färdtjänst	452715	Färdtjänst	385391	Bifall
2024-02-02	Färdtjänst	452765	Färdtjänst	385360	Bifall
2024-02-02	Färdtjänst	452580	Färdtjänst	385151	Bifall
2024-02-02	Färdtjänst	452556	Färdtjänst	385122	Bifall
2024-02-02	Färdtjänst	452661	Färdtjänst	385250	Bifall
2024-02-02	Färdtjänst	452791	Färdtjänst	385398	Bifall
2024-02-05	Färdtjänst	451963	Färdtjänst	384324	Avslag
2024-02-05	Färdtjänst	452030	Färdtjänst	384408	Återtagen ansökan
2024-02-05	Färdtjänst	452457	Färdtjänst	385373	Bifall
2024-02-06	Färdtjänst	452537	Färdtjänst	385100	Bifall
2024-02-06	Färdtjänst	452653	Färdtjänst	385266	Avslag
2024-02-06	Färdtjänst	452680	Färdtjänst	385283	Avslag
2024-02-06	Färdtjänst	452795	Färdtjänst	385393	Bifall
2024-02-06	Färdtjänst	450749	Färdtjänst sär.förmån	385325	Bifall
2024-02-06	Färdtjänst	452784	Färdtjänst	385386	Bifall
2024-02-06	Färdtjänst	452717	Färdtjänst	385298	Bifall
2024-02-06	Färdtjänst	452638	Färdtjänst	385231	Bifall
2024-02-06	Färdtjänst	452780	Färdtjänst	385375	Bifall
2024-02-06	Färdtjänst	452781	Färdtjänst	385376	Bifall
2024-02-06	Färdtjänst	452812	Färdtjänst	385412	Bifall
2024-02-08	Färdtjänst	452815	Färdtjänst	385411	Bifall
2024-02-08	Färdtjänst	452825	Färdtjänst	385416	Bifall
2024-02-08	Färdtjänst	452418	Färdtjänst	384993	Bifall
2024-02-08	Färdtjänst	452831	Färdtjänst	385423	Bifall
2024-02-08	Färdtjänst	452833	Färdtjänst	385428	Bifall
2024-02-08	Färdtjänst	452759	Färdtjänst	385357	Bifall
2024-02-08	Färdtjänst	452772	Färdtjänst	385368	Bifall
2024-02-08	Färdtjänst	452827	Färdtjänst	385421	Bifall
2024-02-09	Färdtjänst	452093	Färdtjänst	384507	Bifall
2024-02-09	Färdtjänst	452802	Färdtjänst	385402	Bifall
2024-02-09	Färdtjänst	452818	Färdtjänst	385415	Bifall
2024-02-09	Färdtjänst	452760	Färdtjänst	385358	Bifall
2024-02-12	Färdtjänst	452809	Färdtjänst	385406	Bifall
2024-02-12	Färdtjänst	452744	Färdtjänst	385334	Bifall
2024-02-12	Färdtjänst	452839	Färdtjänst	385433	Bifall
2024-02-12	Färdtjänst	452807	Färdtjänst	385438	Bifall
2024-02-12	Färdtjänst	452820	Färdtjänst	385419	Bifall
2024-02-13	Färdtjänst	452449	Färdtjänst	385004	Bifall
2024-02-13	Färdtjänst	452830	Färdtjänst	385426	Bifall
2024-02-13	Färdtjänst	452843	Färdtjänst	385436	Bifall
2024-02-13	Färdtjänst	452828	Färdtjänst	385427	Bifall
2024-02-14	Färdtjänst	452835	Färdtjänst	385429	Bifall
2024-02-14	Färdtjänst	452834	Färdtjänst	385430	Bifall
2024-02-14	Färdtjänst	452838	Färdtjänst	385432	Bifall
2024-02-14	Färdtjänst	452845	Färdtjänst	385439	Bifall
2024-02-15	Färdtjänst	452671	Färdtjänst	385247	Avslag
2024-02-15	Färdtjänst	452819	Färdtjänst	385418	Bifall
2024-02-15	Färdtjänst	452672	Färdtjänst	385252	Bifall

2024-02-15	Färdtjänst	452860	Färdtjänst	385454	Bifall
2024-02-15	Färdtjänst	452806	Färdtjänst	385405	Bifall
2024-02-15	Färdtjänst	452695	Färdtjänst sommar	385322	Avslag
2024-02-16	Färdtjänst	452703	Färdtjänst	385288	Bifall
2024-02-16	Färdtjänst	452804	Färdtjänst	385403	Bifall
2024-02-19	Färdtjänst	452856	Färdtjänst	385451	Bifall
2024-02-19	Färdtjänst	452842	Färdtjänst	385435	Bifall
2024-02-19	Färdtjänst	452745	Färdtjänst	385336	Avslag
2024-02-19	Färdtjänst	452846	Färdtjänst	385442	Bifall
2024-02-19	Färdtjänst	452847	Färdtjänst	385443	Bifall
2024-02-20	Färdtjänst	452848	Färdtjänst	385447	Bifall
2024-02-20	Färdtjänst	452867	Färdtjänst	385464	Bifall
2024-02-20	Färdtjänst	452877	Färdtjänst	385470	Bifall
2024-02-20	Färdtjänst	451912	Färdtjänst	384277	Bifall
2024-02-21	Färdtjänst	452844	Färdtjänst	385460	Bifall
2024-02-21	Färdtjänst	452649	Färdtjänst	385369	Avslag
2024-02-21	Färdtjänst	452737	Färdtjänst	385431	Bifall
2024-02-21	Färdtjänst	452884	Färdtjänst	385477	Bifall
2024-02-21	Färdtjänst	452850	Färdtjänst	385448	Bifall
2024-02-21	Färdtjänst	452880	Färdtjänst	385476	Bifall
2024-02-22	Färdtjänst	452691	Färdtjänst	385482	Bifall
2024-02-22	Färdtjänst	452829	Färdtjänst	385425	Bifall
2024-02-22	Färdtjänst	452863	Färdtjänst	385458	Bifall
2024-02-23	Färdtjänst	452873	Färdtjänst	385480	Bifall
2024-02-23	Färdtjänst	452758	Färdtjänst sär.förmån	385379	Avslag
2024-02-23	Färdtjänst	452851	Färdtjänst	385444	Bifall
2024-02-23	Färdtjänst	452865	Färdtjänst	385462	Bifall
2024-02-23	Färdtjänst	452868	Färdtjänst	385465	Bifall
2024-02-26	Färdtjänst	452446	Färdtjänst	384996	Bifall
2024-02-26	Färdtjänst	452891	Färdtjänst	385488	Bifall
2024-02-26	Färdtjänst	450304	Färdtjänst sär.förmån	385498	Bifall
2024-02-26	Färdtjänst	452773	Färdtjänst	385385	Avslag
2024-02-26	Färdtjänst	452882	Färdtjänst	385474	Bifall
2024-02-26	Färdtjänst	447994	Färdtjänst ledsagare	385484	Bifall
2024-02-26	Färdtjänst	452732	Färdtjänst	385317	Avslag
2024-02-26	Färdtjänst	452886	Färdtjänst	385496	Bifall
2024-02-27	Färdtjänst	452879	Färdtjänst	385492	Bifall
2024-02-27	Färdtjänst	452817	Färdtjänst	385414	Bifall
2024-02-27	Färdtjänst	452911	Färdtjänst	385502	Bifall
2024-02-27	Färdtjänst	452898	Färdtjänst	385497	Bifall
2024-02-28	Färdtjänst	452822	Färdtjänst	385417	Bifall
2024-02-29	Färdtjänst	452626	Färdtjänst	385205	Bifall
2024-02-29	Färdtjänst	452642	Färdtjänst	385355	Bifall
2024-02-29	Färdtjänst	452900	Färdtjänst	385499	Bifall
2024-02-29	Färdtjänst	452832	Färdtjänst	385424	Bifall
2024-02-01	Parkeringstillstånd	452711	PRH Passagerare	385310	Bifall
2024-02-01	Parkeringstillstånd	452323	PRH Förare	384835	Bifall
2024-02-01	Parkeringstillstånd	452539	PRH Förare	385121	Bifall
2024-02-02	Parkeringstillstånd	452782	PRH Förare	385397	Bifall
2024-02-14	Parkeringstillstånd	452836	PRH Förare	385440	Bifall
2024-02-16	Parkeringstillstånd	452748	PRH Förare	385345	Bifall
2024-02-19	Parkeringstillstånd	452852	PRH Förare	385445	Bifall
2024-02-20	Parkeringstillstånd	451943	PRH Förare	384318	Återtagen ansökan
2024-02-23	Parkeringstillstånd	452741	PRH Förare	385335	Återtagen ansökan
2024-02-26	Parkeringstillstånd	452859	PRH Förare	385452	Bifall
2024-02-26	Parkeringstillstånd	452739	PRH Förare	385326	Bifall
2024-02-26	Parkeringstillstånd	452875	PRH Förare	385473	Bifall
2024-02-27	Parkeringstillstånd	452743	PRH Passagerare	385333	Bifall
2024-02-28	Parkeringstillstånd	452665	PRH Förare	385248	Avslag
2024-02-29	Parkeringstillstånd	452888	PRH Förare	385487	Bifall
2024-02-29	Parkeringstillstånd	452902	PRH Förare	385500	Bifall

2024-02-01	Riksfärdtjänst Tillstånd	452712	Generell Riksfärdtjänst	385295	Avslag
2024-02-02	Riksfärdtjänst Tillstånd	452787	Generell Riksfärdtjänst	385383	Bifall
2024-02-05	Riksfärdtjänst Tillstånd	452801	Enstaka Riksfärdtjänst	385400	Bifall
2024-02-06	Riksfärdtjänst Tillstånd	452816	Enstaka Riksfärdtjänst	385413	Bifall
2024-02-09	Riksfärdtjänst Tillstånd	452805	Enstaka Riksfärdtjänst	385404	Bifall
2024-02-09	Riksfärdtjänst Tillstånd	452767	Enstaka Riksfärdtjänst	385362	Bifall
2024-02-09	Riksfärdtjänst Tillstånd	452800	Enstaka Riksfärdtjänst	385396	Bifall
2024-02-14	Riksfärdtjänst Tillstånd	452816	Enstaka Riksfärdtjänst	385441	Bifall
2024-02-16	Riksfärdtjänst Tillstånd	452790	Enstaka Riksfärdtjänst	385395	Bifall
2024-02-20	Riksfärdtjänst Tillstånd	452872	Enstaka Riksfärdtjänst	385467	Bifall
2024-02-20	Riksfärdtjänst Tillstånd	452871	Enstaka Riksfärdtjänst	385466	Bifall
2024-02-21	Riksfärdtjänst Tillstånd	452881	Enstaka Riksfärdtjänst	385478	Bifall
2024-02-26	Riksfärdtjänst Tillstånd	452870	Enstaka Riksfärdtjänst	385472	Bifall
2024-02-26	Riksfärdtjänst Tillstånd	452855	Enstaka Riksfärdtjänst	385450	Bifall
2024-02-28	Riksfärdtjänst Tillstånd	452889	Enstaka Riksfärdtjänst	385486	Bifall

UMEÅ KOMMUN

Delegationsbeslut

Umeå kommun 2024-02-19
Diarienr: TN-2024/00088

SVT Nyheter Västerbotten
Formvägen 14
90621 Umeå

Expedieras endast via e-post:
Per-anders.fredriksson@svt.se

Beslutsfattare: Tekniska nämnden i Umeå kommun genom teknisk direktör, Karin Isaksson, med stöd av fastställd delegationsordning för tekniska nämnden avseende administrativa ärende (gäller från 2021-01-28, reviderad 2022-04-28, version 1.1, p. 48) meddelar följande beslut:

Ärende: Begäran om utlämning av allmän handling

Den 13 februari 2024 har reporter vid SVT Nyheter Västerbotten, Per-Anders Fredriksson, begärt per mejl hos Umeå kommun Fastighet (vidare Fastighet) att få ta del av allmänna handlingar avseende ett hyresavtal mellan ThorenGruppen AB och Thoren Arena AB (vidare - *hyresavtal*), mailkorrespondens mellan fastighetsförvaltare Erik Lindberg och Raja Thoren alternativt e-postloggar där ämnesraderna syns för period 2022-01-01 tills dagens datum.

Per-Anders Fredriksson har under perioden 14-15 februari 2024 fått samtliga e-postloggar och kopia av hyresavtal med bilagor mellan ThorenGruppen AB och Thoren Arena AB. Vissa uppgifter i avtalet och i bilagorna så som uppgifter om lokalens storlek och omfattning, hyreskostnader, hyrestid m.fl. har sekretessbelagts. Per-Anders Fredriksson informerats om att det bedöms föreligga sekretess för vissa uppgifter i de begärda handlingarna och om sin rätt till ett överklagbart beslut i frågan.

Skälen för beslutet

De sekretessbelagda delarna av de ifrågavarande handlingarna innehåller uppgifter som bedöms vara skyddsvärda enligt 31 kap. 16 § samt 19 kap 1 och 3 § § offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400), OSL.

Raja Thoren i egenskap av företrädare för ThorenGruppen AB och Thoren Arena AB, har i ett

Umeå kommun
Postadress: 901 84 Umeå
Besöksadress: Skolgatan 31A
Telefon: 090-16 10 00 (växel)
Webbplats: www.umea.se/kommun

initialt skede av förhandlingarna, avseende ett eventuellt kommunalt förvärv av en byggnad på ofri grund, till kommunen muntligen framfört ett önskemål om att samtliga de handlingar som rör deras drifts- och affärsförhållanden, som rör det eventuella förvärvet, ska vara konfidentiella. Denna begäran – tillsammans med kommunens egna bedömning i sekretessfrågan – att ett röjande av dessa uppgifter skulle förorsaka den enskilde skada, ligger till grund för tekniska nämndens beslut att det finns särskild anledning att inte lämna ut de i beslut ovan angivna handlingarna, helt eller i vissa angivna delar, se bestämmelser i 31 kap. 16 § OSL.

Umeå kommun är en lokal aktör på en konkurrensutsatt marknad vad gäller förvärv, överlåtelser och hyra av byggnader och fastigheter. Av det skälet är det viktigt för kommunen, att under situationer. som denna kunna sekretessbelägga vissa skyddsvärda uppgifter – som utväxlats mellan parterna – under och efter en förhandlingssituation. De sekretessbelagda uppgifterna har i detta fall tillkommit eller inhämtats för både parters räkning med anledning av ett eventuellt förvärv av en byggnad – och det kan antas att Umeå kommuns ställning som part i detta enskilda fall, samt generellt på en konkurrensutsatt fastighetsmarknad försämras om uppgifterna röjs. Om ifrågavarande uppgifter och handlingar röjs antas att kommunen lider skada, och att kommunens konkurrenter, genom inblick i kommunens affärsstrategier och möjlighet till inventering i kommunens pågående förvärvsförhandlingar, därmed gynnas på kommunens bekostnad, se bestämmelser i 19 kap. 1 och 3 §§ OSL.

Beslut: Tekniska nämnden i Umeå kommun avslår Per-Anders Fredrikssons begäran i de sekretessbelagda delarna av hyresavtal med tillhörande bilagor mellan ThorenGruppen AB och Thoren Arena AB för att handlingarna innehåller uppgifter som bedöms vara skyddsvärda enligt 31 kap. 16 § och 19 kap. 1 och 3 §§ OSL.

Bilagor:
Bilaga 1 - Hyresavtal
Bilaga 2 – Bilagor till hyresavtal

Tekniska nämnden, Umeå kommun

.....

Karin Isaksson
Teknisk direktör

Information om överklagande

Tekniska nämndens beslut om att inte lämna ut allmän handling i sin helhet kan överklagas skriftligt till Kammarrätten i Sundsvall. Överklagandet ska skickas eller lämnas till Umeå kommun, **Umeå kommun, Tekniska nämnden, 901 84 Umeå** men vara ställt till Kammarrätten i Sundsvall. Överklagandet ska ges in till kommunen **inom tre veckor från att du fått ta del av beslutet**.

I skrivelsen ska du ange vilket beslut som överklagas, vilka skäl du har för ditt överklagande och den ändring av beslutet som du önskar. Tekniska nämnden kan med anledning av ditt överklagande antingen komma att ändra beslutet på det sättet du önskar, eller med eget yttrande överlämna ärendet till kammarrätten i Sundsvall.

2024-03-05 Dnr: TN-2024/00003

Tekniska nämnden

Delegationsanmälan för november - december 2023 avseende byggprojektledarnas, fastighetsförvaltarnas, teknisk direktörens m.fl. delegationsbeslut enligt fastställd delegationsordning för tekniska nämnden, TN-2021-01-28, rev. 2022-04-28 (version 1)

Bilagor:

1. Beslut om antagande av konsulter, entreprenörer och leverantörer för underhålls- och investeringsobjekt inom.
2. Delegationsbeslut – yttrande till Polismyndigheten
3. Delegationsbeslut – beslut om igångsättningstillstånd.

Anna Bugaeva

Handläggare

Umeå kommun
Postadress: 901 84 UMEÅ
Besöksadress: Skolgatan 31 A
Telefon: 090-16 10 00
Webbplats: www.umea.se

Fastighet
Handläggare: Anna Bugaeva
Telefon: 090-16 23 49
Mejladress: anna.bugaeva@umea.se

Bilaga 1

Delegationsanmälan till tekniska nämnden

Anmälan avser antagna delegationsbeslut om antagande av konsulter, entreprenörer och leverantörer för underhålls- och investeringsobjekt inom bygg- och fastighetstekniks verksamhetsområde under februari 2024.

Ärende:	**Datum och tid för uppdrag:**	**Konsult/Entreprenör/Leverantör**	**Beskrivning:**
Obbola 19:1 – Nybyggnad av gruppboende, projekt nr 801 584	2024-02-23 Start: april 2024 Färdigställande: hösten 2025	VNB Byggproduktion AB	Byggentreprenad Handläggare: Dylan Jones Dnr: TN-2023/00560

Bilaga 2

Delegationsanmälan till tekniska nämnden

Anmälan avser antagna delegationsbeslut gällande yttrande till Polismyndigheten.

Ärende:	**Datum:**	**Beslut:**	**Beslutsfattare:**
GULDSKRINET 1 - Ansökan om tillstånd för begagnade av offentlig plats (Vind arena), ärende nr A012.792/2024	2024-02-14	- **att** tillstyrka ansökan för etablering av byggarbetsplats under tiden 2024-03-11-2024-10-15	Anna Bugaeva Handläggare

Bilaga 3

Delegationsanmälan till tekniska nämnden

Anmälan avser antagna delegationsbeslut gällande igångsättningstillstånd för investeringsprojekt.

Ärende:	**Datum:**	**Beslut:**	**Beslutsfattare:**
TN-2023/00560 – Obbola 19:1 – Nybyggnad av gruppboende, projekt nr 801 584	2024-01-17	- **att** bevilja igångsättningstillstånd med **23 000 tkr** för nybyggnad av gruppboende för individ- och familjenämndens behov på fastigheten Obbola 19:1 Umeå kommun (projekt nr. 801 584).	Karin Isaksson Teknisk direktör
TN-2023/00675 – Matrisen 7-anpassning av lokaler till Hemsjukvård och Boendestöd, projekt nr 801 608, 801 616 m.fl.	2024-02-28	- **att** bevilja igångsättningstillstånd med **46 300 tkr** för anpassning av lokaler till Hemsjukvård, projekt nr 801 608, 801 616 m.fl. för individ- och familjenämndens, äldrenämndens och tekniska nämndens behov på fastigheten Matrisen 7 i Umeå.	Karin Isaksson Teknisk direktör

Kommunrevisionen
Umeå kommun

För yttrande
Kommunstyrelsen

För kännedom
Kommunfullmäktige
Byggnadsnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Tekniska nämnden
Umeå kommunföretag AB
AB Bostaden
Umeå Energi AB
Vatten- och Avfallskompetens i Norr AB

2024-02-27

Revisionsrapport ”Granskning av kommunens arbete med miljömål”

De förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra en granskning av kommunens arbete med miljömässiga målsättningar. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

I rapporten framgår ett antal bedömningar och rekommendationer. Till rapporten bifogas också revisionens kortversion av rapporten.

Revisorerna önskar ett yttrande över rapporten där styrelsens åsikter kring granskningen och dess rekommendationer framgår. Om utfästelser görs i svaret, önskas också tidsplan kring dessa. Revisionen önskar detta yttrande över rapporten senast den 27 maj 2024. Svar önskas via e-post till kommunrevisionen@umea.se.

På uppdrag av Umeå kommuns förtroendevalda revisorer

Liz Gard
Uppdragsansvarig

liz.gard@kpmg.se
070-875 93 19

Granskning av kommunens arbete med miljömål

Rapport

Umeå kommun

KPMG AB

2024-02-19

Antal sidor 26

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Umeå kommun
Granskning av kommunens arbete med miljömål

2024-02-19

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	6
2.2	Revisionskriterier	6
2.3	Metod	7
3	Resultat av granskningen	8
3.1	Övergripande styrning och ledning	8
3.2	Styrelse och nämnder	11
3.3	Kommunala bolag	17
3.4	Extern samverkan	23
4	Samlad bedömning och rekommendationer	25
A	Bilaga 1 - Revisionskriterier	27
B	Bilaga 2 - Metod	28

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification KPMG Public

Umeå kommun
Granskning av kommunens arbete med miljömål

2024-02-19

1 Sammanfattning

KPMG har av Umeå kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete med miljömässiga målsättningar.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen, nämnder och bolag har ändamålsenliga och effektiva processer för att säkerställa implementering av fullmäktiges *Åtgärdsprogram för Umeås klimat- och miljömål 2022–2025*.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen samt berörda nämnder och bolag delvis har ändamålsenliga och effektiva processer för att säkerställa implementering av fullmäktiges Åtgärdsprogram för Umeås klimat- och miljömål 2022–2025.

Åtgärdsprogrammet utgör ett av de styrande dokument som var gällande när fullmäktige tog beslut om kommunens nya styrmodell – aktiverande styrning. Vid tidpunkten för granskningen pågår ett arbete med att integrera befintliga styrande dokument och mål i den nya styrmodellen, både utifrån ett lednings-/styrningsperspektiv och uppföljningsperspektiv. På så vis är åtgärdsprogrammet vid tidpunkten för granskningen inte till fullo integrerat i kommunens styrmodell. Exempelvis är åtgärdsprogrammet inte integrerat i samtliga verksamheters verksamhetsplaner för 2023 och uppföljningen av åtgärdsprogrammet ingår inte i ordinarie verksamhetsuppföljning. Den separata uppföljningen av status gällande framdrift avseende åtgärderna i åtgärdsprogrammet visar däremot på att ett antal åtgärder har påbörjats. I de fall åtgärder inte har påbörjats uppges detta främst bero på brist på resurser eller otydlighet kring ansvarsfördelningen avseende åtgärderna. Vi kan konstatera att pågår ett arbete kring åtgärderna ute i verksamheterna, även om det finns behov av att accelerera arbetet inom vissa områden.

Vi noterar att berörda bolags särskilda ägardirektiv har uppdaterats utifrån den nya styrmodellen och att det framgår att bolagen särskilt ska beröras av inriktningsmål 4, i linje med riktlinjen för ägarstyrning. De lokala miljömålen och åtgärdsprogrammet har däremot inte särskilt lyfts in i bolagens ägardirektiv och på så vis bedrivs bolagens ledning och styrning inte utifrån miljömålen och åtgärdsprogrammet. Bolagens miljöarbete bedrivs, enligt ägardirektiven, i stället inom ramen för inriktningsmål 4. Det arbete som bolagen bedriver utifrån inriktningsmål 4 tangerar dock till stor del åtgärdsprogrammet men bolagen genomför ingen formell uppföljning gällande framdriften avseende de åtgärder som bolagen tilldelats inom ramen för åtgärdsprogrammet.

I tabellen nedan redovisas våra bedömningar och rekommendationer kopplat till revisionsfrågorna.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Umeå kommun
Granskning av kommunens arbete med miljömål

2024-02-19

Revisionsfråga	Bedömning: Nej	Rekommendationer
Säkerställs implementering av åtgärdsprogrammet i samtliga granskade verksamheter?	Vår bedömning är att implementeringen av åtgärderna i åtgärdsprogrammet för Umeå kommuns miljömål 2022–2025 inte säkerställs i samtliga granskade verksamheter. Detta utifrån att åtgärdsprogrammet vid tidpunkten för granskningen inte till fullo har integrerats i kommunens nya modell för styrning, ledning och uppföljning. Vidare har berörda bolag inte särskilt fått i uppdrag att arbeta utifrån de lokala miljömålen och åtgärdsprogrammet inom ramen för kommunens ägarstyrningsmodell.	Kommunstyrelsen: - Tydliggöra hur styrning och uppföljning av befintliga styrdokument och mål ska integreras i den nya styrmodellen. - Överväga att föreslå kommunfullmäktige att i bolagens ägardirektiv förtydliga vilka styrdokument och mål som ska gälla för respektive bolag.
Revisionsfråga	**Bedömning: I allt väsentligt**	**Rekommendationer**
Sker ändamålsenlig samverkan inom området i syfte att nå de nationella och kommunala miljömålen?	Vi gör bedömningen att det sker ändamålsenlig intern och extern samverkan i syfte att nå de nationella och lokala miljömålen. Av genomförda intervjuer framgår dock behovet av att förtydliga vad det innebär att ha huvudansvar för ett fokusområde inom ramen för klimatfärdplanen.	Kommunstyrelsen: - Framarbeta en uppdragsbeskrivning kring innebörden av att ha huvudansvar för ett fokusområde inom ramen för klimatfärdplanen.
Revisionsfråga	**Bedömning: Delvis**	**Rekommendationer**
Har kommunen upprättat system och rutiner för en tillfredställande intern kontroll och uppföljning av miljömålen?	Vi gör bedömningen att system och rutiner för tillfredsställande intern kontroll och uppföljning av åtgärdsprogrammet (miljömålen) finns på plats inom berörda nämnder men att det inte utgör en del av den ordinarie verksamhetsuppföljningen. Berörda kommunala bolag genomför däremot ingen uppföljning utifrån åtgärdsprogrammet och miljömålen utan följer upp det arbete som bedrivs utifrån inriktningsmål 4 inom ramen för den ordinarie verksamhetsuppföljningen.	Kommunstyrelsen: - Se över ansvarsfördelningen gällande åtgärderna i åtgärdsprogrammet och resursfördelningen kopplat till genomförandet av åtgärderna. - Ta ställning till huruvida uppföljningen av åtgärdsprogrammet ska följas upp inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Umeå kommun
Granskning av kommunens arbete med miljömål

2024-02-19

Revisionsfråga	Bedömning: Ja	Rekommendationer
Sker en återrapportering till kommunstyrelsen avseende måluppfyllelsen?	Vi gör bedömningen att kommunstyrelsen via hållbarhetsutskottet har tagit del av uppföljningen av åtgärdsprogrammet (miljömålen).	Inga rekommendationer.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

2 Bakgrund

KPMG har av Umeå kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete med miljömässiga målsättningar. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2023.

Kommuners hållbarhetsarbete är en viktig pusselbit för att Sverige ska nå uppsatta mål och åtaganden utifrån Agenda 2030 samt de globala målen för hållbar utveckling. OECD[1] har konstaterat att även om målen i Agenda 2030 är satta på en global nivå är över 60 procent av målen beroende av ett aktivt genomförande på lokal och regional nivå. Sedan 2002 anger även regeringsformen (1 kap. 2 §) att det allmänna, och därmed samtliga kommuner, ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer.

Sveriges miljömålssystem, som antogs av riksdagen 1999, består av ett övergripande generationsmål, 16 miljökvalitetsmål och ett antal etappmål. Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation överlämna ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Miljömålssystemet syftar till att bidra till genomförande av den miljömässiga dimensionen av Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen.

Miljömässiga utmaningar är ofta globala, men lösningarna i regel lokala och regionala. För att Sverige ska nå miljömålen måste samverkan och arbete ske tillsammans på såväl nationell som regional nivå.

Kommunfullmäktige antog under 2022 *Åtgärdsprogram för Umeå kommuns miljömål 2022–2025*. Åtgärdsprogrammet syftar till att tydliggöra hur kommunen ska nå de lokala miljömålen som kommunfullmäktige antog 2020. Miljömålen är indelade i fem fokusområden som täcker in 15 av de nationella miljömålen och 14 av de globala hållbarhetsmålen. Åtgärderna i programmet har tagits fram i dialog med berörda förvaltningar samt kommunala bolag och grunden för genomförande av åtgärdsprogrammet är att samtliga verksamheter i Umeå kommun ansvarar för att integrera åtgärderna i programmet in i sin egen verksamhetsplanering.

Eftersom genomförande av åtgärdsprogrammet utgör en avgörande faktor för att säkerställa att kommunens miljömål uppnås har revisionen gjort bedömningen att det finns behov av att granska implementeringen av åtgärdsprogrammet i kommunens verksamheter.

[1] Organisation for Economic Co-operation and Development.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Umeå kommun
Granskning av kommunens arbete med miljömål

2024-02-19

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen, nämnder och bolag har ändamålsenliga och effektiva processer för att säkerställa implementering av fullmäktiges *Åtgärdsprogram för Umeås klimat- och miljömål 2022–2025*.

Granskningen avser besvara följande revisionsfrågor:

- Säkerställs implementering av åtgärdsprogrammet i samtliga granskade verksamheter?
- Sker ändamålsenlig samverkan inom området i syfte att nå de nationella och kommunala miljömålen?
- Har kommunen upprättat system och rutiner för en tillfredställande intern kontroll och uppföljning av miljömålen?
- Sker en återrapportering till kommunstyrelsen avseende måluppfyllelsen?

Granskningen omfattar kommunens övergripande strategiska arbete för genomförande av de nationella och lokala miljömålen.

Ett av Umeå kommuns fyra långsiktiga inriktningsmål är att Umeå ska vara klimatneutralt 2040. Utifrån inriktningsmålet har fullmäktige beslutat att upprätta ett program för ett klimatneutralt Umeå 2040. Kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, tekniska nämnden samt de kommunala bolagen Umeå kommunföretag (UKF), Bostaden, Umeå Energi och Vakin har huvudansvar för genomförandet av programmet. På så vis avgränsas granskningen till ovan nämnda styrelser, nämnder och bolag.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen utgörs revisionskriterierna av:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- FN:s globala mål och Agenda 2030
- Nationella miljömål
- Umeås lokala miljömål
- Åtgärdsprogram för Umeå kommuns miljömål 2022–2025
- Riktlinjer för aktiverande styrning
- Kommunfullmäktiges inriktningsmål
- Program för klimatneutrala Umeå 2040
- Riktlinjer för ägarstyrning

Revisionskriterierna beskrivs ytterligare under avsnitt 3.1 och i bilaga 1.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier.
- Intervjuer med representanter från kommunstyrelsens, tekniska nämndens, byggnadsnämndens samt miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsområden.
- Intervjuer med representanter från UKF, Bostaden, Umeå Energi och Vakin.

Av bilaga 2 framgår vilka dokument som har ingått i dokumentstudien och vilka representanter från förvaltningarna och bolagen som har intervjuats.

Rapporten är faktakontrollerad av samtliga intervjuade.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Umeå kommun
Granskning av kommunens arbete med miljömål

2024-02-19

3 Resultat av granskningen

3.1 Övergripande styrning och ledning

3.1.1 Umeås lokala miljömål

Den 24 februari 2020 antog kommunfullmäktige Umeås 25 lokala miljömål[2]. Syftet med de lokala miljömålen är att de ska bidra till måluppfyllelse av de nationella miljömålen och de globala hållbarhetsmålen. Miljömålen ska beaktas och vara vägledande för kommunens verksamheter samt bolag.

Umeås lokala miljömål är indelade i fem fokusområden: *Klimat, Biologisk mångfald, Vatten, God bebyggd miljö* samt *Giftfri miljö* och ska förtydliga vad som är särskilt viktigt för Umeå kommun. Miljömålen fångar in 15 av de 16 nationella miljömålen och 14 av de 17 globala hållbarhetsmålen.

Till samtliga fokusområden anges ett eller flera mål. Det framgår vidare vilka styrelser/bolagsstyrelser och nämnder/utskott som bär ansvar för respektive mål och vilka indikatorer som ska användas för uppföljning. Uppföljningen av målen ska integreras i strukturer som underlättar arbetet för verksamheterna, exempelvis genom att ingå i verksamhetsmålen.

Vid antagande av de lokala miljömålen 2020 gav kommunfullmäktige vidare kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett åtgärdsprogram och att i åtgärdsprogrammet ange en tidplan för arbetet, som överensstämmer med Parisavtalet[3].

3.1.2 Åtgärdsprogram för Umeå kommuns miljömål 2022–2025

Den 28 november 2022 antog kommunfullmäktige *Åtgärdsprogram för Umeå kommuns miljömål 2022–2025*[4]. De lokala miljömålens fem fokusområden är inom ramen för åtgärdsprogrammet nedbrutna till mindre fokusområden med tillhörande åtgärder. För varje åtgärd anges vem eller vilka som bär ansvar för att genomföra åtgärder och när de beräknas vara genomförda. Vidare anges åtgärdernas beräknade kostnader samt effekter på klimat och miljö. Av åtgärdsprogrammet framgår att åtgärderna har framarbetats utifrån dialog med berörda förvaltningar och kommunala bolag.

Det finns sedan tidigare flera andra program och strategier som styr arbetet för att uppnå Umeås miljömål. Exempelvis översiktsplanen, trafikprogrammen, åtgärdsprogram för renare luft, avfallsplan för Umeåregionen, energiplan och bolagens ägardirektiv. Åtgärderna i åtgärdsprogrammet avser komplettera sådana befintliga program och strategier. En del mål och åtgärder inom miljöområdet, som redan ingår i andra dokument, utgör på så vis inte en del av åtgärdsprogrammet.

Åtgärdsprogrammet ska förutom att bidra till att de lokala miljömålen uppnås även bidra till att de långsiktiga inriktningsmålen för kommunen uppnås. Detta i linje med

[2] Kommunfullmäktige 2020-02-24, § 28.
[3] Parisavtalet är ett globalt klimatavtal som syftar till att begränsa den globala uppvärmningen och stödja de som drabbas av klimatförändringar.
[4] Kommunfullmäktige 2022-11-28, § 196.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

kommunens riktlinjer för aktiverande styrning, se avsnitt 3.1.3. Åtgärdsprogrammet ska årligen följas upp och vid behov arbetas om.

3.1.3 Aktiverande styrning

Den 29 mars 2021[5] antog kommunfullmäktige riktlinjer för aktiverande styrning i Umeå kommun. Av riktlinjerna framgår att aktiverande styrning avser åtgärder som vidtas av politisk eller tjänstemannaledning som syftar till att åstadkomma en förändring av effekt, prestation eller resultat i kommunen som helhet, alternativt i en enskild kommunal verksamhet eller process. Det inrymmer bland annat *vad* som ska åstadkommas genom uppdrag, vision, mål och strategier.

Kommunfullmäktige anger inriktningsmål för att skapa riktning och förändring. I samband med upprättande av inriktningsmål ska fullmäktige även utse samordningsansvarig nämnd eller bolag, vilken ska ansvara för att främja samordning mellan de kommunala aktörer som berörs av inriktningsmålet. Ett program ska konkretisera respektive inriktningsmål och innefatta till exempel nya eller befintliga planer, strategier eller projekt. Som stöd till genomförande ska separata handlings- och aktivitetsplaner upprättas. Aktiviteter och uppdrag ska inkluderas i berörda nämnders och bolags verksamhets- respektive affärsplaner, i den utsträckning det är möjligt.

Uppföljning av inriktningsmål och program sker på två nivåer, dels ska berörda aktörer revidera programmet och följa upp resultat av aktivitetsutförande, dels ska programansvariga tjänstepersoner komplettera de berörda aktörernas bedömningar. Uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål ska alltid ingå i delårsbokslut och årsredovisning.

3.1.4 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Av kommunfullmäktiges planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2023[6] framgår fyra inriktningsmål:

1. Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.
2. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden.
3. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället, såväl som sina egna liv.
4. Umeå ska vara klimatneutralt till år 2040.

Inriktningsmål 4 är särskilt riktat till kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, tekniska nämnden, UKF, Bostaden, Umeå Energi och Vakin. Kommunstyrelsen är samordningsansvarig part.

Till inriktningsmålet finns, i linje med riktlinjerna för aktiverande styrning, ett tillhörande program för klimatneutrala Umeå 2040[7]. Programmet innehåller fyra fokusområden:

1. Ledning, styrning och organisation.
2. Klimatinvesteringsplaner.

[5] Kommunfullmäktige 2021-03-29, § 58.
[6] Kommunfullmäktige 2022-06-20, § 123.
[7] Kommunfullmäktige 2023-06-19, § 100.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

3. Hållbart resande.
4. Cirkulär ekonomi.

Till programmet finns även fem indikatorer med målvärden för 2025 respektive 2030/2040.

Kommunstyrelsen har samordningsansvar för programmet och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla fokusområdena till kommunstyrelsen.

Till programmet för klimatneutrala Umeå finns 16 relaterade styrdokument som är antagna av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen, däribland Umeås lokala miljömål. Vid tidpunkten för upprättandet av programmet för klimatneutrala Umeå fanns det fler styrande dokument som var planerade att beslutas, däribland åtgärdsprogrammet för de lokala miljömålen.

3.1.5 Miljömålen och åtgärdsprogrammet inom ramen för den nya styrmodellen

De lokala miljömålen antogs av fullmäktige under 2020 och åtgärdsprogrammet blev antaget i november 2022. Enligt intervju med representanter för stadsledningskontoret fanns det vid upprättandet av åtgärdsprogrammet för miljömålen en utbredd uppfattning att det skulle fungera som stöd till förvaltningarna och bolagen i arbetet med uppfyllelse av de lokala miljömålen till 2025. Under tiden mellan antagande av de lokala miljömålen och åtgärdsprogrammet fattade kommunfullmäktige beslut om en ny styrmodell – aktiverande styrning. Innan fullmäktige beslutade om den nya styrmodellen bestod styrmodellen av flertalet mål på fullmäktigenivå. En genomlysning som genomfördes 2019 visade på cirka 300 mål och 400 uppdrag, varav miljömålen var en del av dessa mål.

Av flertal intervjuer framgår att miljömålen och åtgärdsprogrammet inte är anpassade till den nya styrmodellen. Det pågår dock ett arbete med att inkludera åtgärdsprogrammet som en deletapp i det långsiktiga arbetet med program för klimatneutrala Umeå 2040. Det samma gäller enligt uppgift för flertalet program och handlingsplaner som nu behöver anpassas efter den nya styrmodellen.

Vid upprättande av åtgärdsprogrammet var ambitionen att hela kommunkoncernen skulle involveras i arbetet, i syfte att säkerställa en god förankring. Kommunstyrelsens planeringsutskott beslutade 2021-12-14[8] om att skicka ut åtgärdsprogrammet på remiss. Kommunstyrelsens planeringsutskott beslutade om att skicka ut de lokala miljömålen på remiss 2019-04-09[9]. Av flertalet intervjuer framgår att olika aktörer var mer eller mindre involverade i upprättandeprocessen. Vid intervjuer framgår även att flertalet aktörer har upplevt att åtgärdsprogrammet inte var förankrat i samtliga verksamheter vid tidpunkt för kommunfullmäktiges antagande.

[8] § 129.
[9] § 39.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

3.1.6 Organisation och styrning utifrån fullmäktiges mål

Arbetet med inriktningsmål 4, program för klimatneutrala Umeå, miljömålen och åtgärdsprogrammet bedrivs i praktiken i samma organisationsstruktur: en övergripande styrgrupp för klimatneutrala Umeå, en programansvarig chef, en ansvarig samordnare och en stödjande arbetsgrupp. Kommunens hållbarhetschef är programansvarig chef för program för klimatneutrala Umeå och samordnar styrgruppen. I styrgruppen deltar de förvaltningschefer och vd:ar som berörs av inriktningsmål 4, dvs. vd:arna för UKF, Umeå Energi, Vakin samt Bostaden, samhällsbyggnadschefen, förvaltningschefen för teknik- och fastighetsförvaltningen och ekonomidirektören. När åtgärdsprogrammet hanteras bjuds representanter från andra verksamheter, som bär ett stort ansvar i genomförande av åtgärder, in till styrgruppen. Exempelvis miljö- och hälsoskyddschefen.

Planen är att styrgruppen ska sammanträda fyra gånger per år. Styrgruppens uppdrag är att säkerställa återkoppling gällande utvecklingen inom ramen för underliggande planer/program, ansvarsfördelning och budget. Vidare syftar styrgruppen till att säkerställa samverkan mellan berörda nämnder och bolag. Vid tidpunkten för granskningen pågår ett arbete inom programstyrgruppen att framarbeta en programhandling för 2024, i syfte att identifiera utvecklingsområden.

Den stödjande arbetsgruppen kallas för ”team klimat” och syftar till att arbeta med klimatfrågorna på operativ nivå. Vid tidpunkten för granskningen bestod teamet av representanter från tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, kommunstyrelsen och bolagen. I samband med faktakontrollen framgick att utformningen av teamet har genomgått en översyn som lett till en annan sammansättning än ovan. Vidare finns en arbetsgrupp inom miljömålsarbetet som samordnas av intervjuad miljöstrateg och koordinator för miljöledningssystem. Gruppen består av representanter från samhällsbyggnad, stadsledningskontoret, teknik och fastighet. Vid tidpunkten för granskningen har arbetsgruppens fokus hittills främst legat på uppföljning, snarare än konkreta sakfrågor och åtgärder.

3.2 Styrelse och nämnder

3.2.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2023[10] gör gällande att avdelningen administration och innovation inom stadsledningskontoret ska vidareutveckla kommunens ledningssystem för miljö i syfte att stötta arbetet med implementering av åtgärdsprogrammet för de lokala miljömålen. I samband med faktakontrollen framgick att miljöledningskoordinatorn numera är organiserad under ekonomiavdelningen.

Av verksamhetsplanen framgår vidare hur kommunstyrelsen ska arbeta med kommunfullmäktiges mål 4. Avseende fokusområde *ledning, styrning och organisation* ska kommunstyrelsen bland annat skapa ett team (team klimat) vars syfte ska vara att skapa framdrift i Umeås klimatarbete som leder till konkreta utsläppsminskningar i enlighet med klimatmålen.

[10] Kommunstyrelsen 2022-11-15, § 186.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Umeå kommun
Granskning av kommunens arbete med miljömål

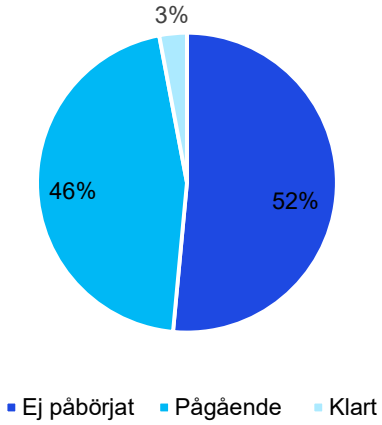
2024-02-19

Stadsledningskontoret har genomfört en första uppföljning av åtgärdsprogrammet för perioden januari till augusti 2023 och samtliga berörda verksamheter har tillfrågats gällande status kopplat till åtgärderna. Eftersom åtgärdsprogrammet antogs först i november 2022, då flertalet verksamhetsplaner för 2023 redan var färdigställda kommer ett antal verksamhetsplaner anpassas efter åtgärdsprogrammet först inför 2024. Uppföljningen utgör en första pulsmätning där frågor kring huruvida det finns en utsedd kontaktperson och ansvarig chef, status gällande åtgärden och om det finns budget för åtgärden har ställts.

Av uppföljningen framgår att ungefär hälften av åtgärderna är påbörjade, se diagrammet nedan. Vidare noteringar är att ansvar kring en del åtgärder behöver förtydligas och att en del åtgärder som inte har påbörjats saknar resurser. Av uppföljningen framgår även att det krävs ytterligare arbete inom samtliga målområden förutom målområdet *god bebyggd miljö*, vilket bedöms löpa enligt plan.

Av genomförda intervjuer bekräftas att fördelningen av åtgärder inom kommunkoncernen till viss del är felaktig. Flertalet aktörer har blivit utsedda till ansvariga eller samarbetspart till åtgärder de inte anser hör till deras verksamhetsområde. Flertalet aktörer upplever även att det antingen saknas tillräckliga resurser för att genomföra åtgärden eller att åtgärden redan ingår som en del av den ordinarie verksamheten.

Status uppföljning av åtgärdsprogrammet

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Av tabellen nedan framgår resultatet av uppföljningen gällande de åtgärder som kommunstyrelsen tilldelats inom ramen för åtgärdsprogrammet.

Antal åtgärder som kommunstyrelsen är ansvarig för i åtgärdsprogrammet	Varav löpande åtgärder	Varav pågående/ påbörjade åtgärder	Varav ej påbörjade åtgärder	Varav okänd status
41	1	25	13	2

Stadsledningskontoret kommer genomföra en kommunövergripande uppföljning av miljömålen i samband med årsbokslutet 2023.

Styrgrupp för klimatneutrala Umeå har genomfört en uppföljning av programmet klimatneutrala Umeå 2040 för perioden januari till augusti 2023. Av uppföljningen framgår bland annat att kommunkoncernens klimatutsläpp har minskat, dock inte i den önskvärda utsträckningen. Vidare framgår att det under 2023 har genomförts ett omfattande arbete med scenario- och konsekvensanalyser för investeringar gällande ett antal olika omställningar. För arbetet framgent lyfts det fram som nödvändigt att fortsätta arbeta för ökat samarbete och samverkan med olika samhällsaktörer, dels lokalt inom ramen för Umeå klimatfärdplan, dels med nationella och internationella aktörer. Av uppföljningen framgår bedömning och rekommendationer för respektive fokusområde. Den övergripande bedömningen för respektive fokusområde är att ytterligare arbete kvarstår.

Uppföljningen av åtgärdsprogrammet och uppföljningen av program för klimatneutrala Umeå har redovisats för kommunstyrelsens hållbarhetsutskott i oktober 2023.[11] Kommunstyrelsen har i oktober 2023 tagit del av resultatet av uppföljningen av program för klimatneutrala Umeå inom ramen för delårsbokslutet 2023.[12]

3.2.2 Byggnadsnämnden & Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Av nämndernas verksamhetsplan för 2023[13] framgår att planen utgör samhällsbyggnadsförvaltningens gemensamma verksamhetsplan med ansvar under både byggnadsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden. Vidare framgår att kommunfullmäktiges inriktningsmål 4 är destinerat till byggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Den gemensamma verksamhetsplanen innehåller inga aktiviteter kopplade till inriktningsmål 4. Vi kan däremot konstatera att de åtgärder som rör byggnadsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden i åtgärdsprogrammet framgår i miljö- och hälsoskyddsavdelningens, avdelningen fysisk planerings och bygglovsavdelningens tillsyns- och aktivitetsplaner.

[11] Kommunstyrelsens hållbarhetsutskott 2023-10-03, § 32.
[12] Kommunstyrelsen 2023-10-17, § 144.
[13] Byggnadsnämnden 2022-11-16, § 4.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

3.2.2.1 Byggnadsnämnden

Representanter från samhällsbyggnadsförvaltningen var delaktiga i framarbetandet av åtgärderna i åtgärdsprogrammet, både inom ramen för de initiala arbetsgrupperna och när utkastet var ute på remiss. Bygglovschefen och planeringschefen lyfter att arbetet med strategiska frågor kopplat till åtgärdsprogrammet utgör en utmaning på grund av begränsade resurser, både budgetmässigt och personalmässigt. Detta eftersom åtgärderna enligt uppgift inte utgör en del av verksamheternas grunduppdrag. Eftersom åtgärdsprogrammet antogs i november 2022 inkluderades arbetet inte i budget- och verksamhetsplaneringsprocessen för 2023, vilket innebär att åtgärder har fått hanteras inom befintlig ram.

Av tabellen nedan framgår resultatet av uppföljningen gällande de åtgärder som byggnadsnämnden tilldelats inom ramen för åtgärdsprogrammet.

Antal åtgärder som nämnden är ansvarig för i åtgärdsprogrammet	Varav pågående åtgärder	Varav ej påbörjade åtgärder
7	4	3

Bygglovschefen ser positivt på den uppföljning av åtgärdsprogrammet som har genomförts per augusti 2023 eftersom den visar på vilka åtgärder som inte har påbörjats, vilket skapar möjligheter för ledningen att besluta om prioriteringar inför 2024 och 2025. Enligt uppgift finns det framför allt ett behov av ett omtag gällande tillsyn av strandskyddet på grund av den geografiska omfattningen och den uppskattade ärendemängden. Verksamheten har däremot hittat ett arbetssätt och kommit i gång med arbetet gällande tillsyn av kulturmiljöer. Dvs. dels inventering av byggnader, områden och kulturvärden som kommunen vill bevara, dels tillsyn av stadens kulturmärkta byggnader. Gällande åtgärden avseende dialog med medborgare om miljösmart byggande och renoveringar finns det enligt uppgift behov av att framöver ta in stöd från miljöstrateger i syfte att hitta forum och arbetssätt för detta.

Avdelningen för fysisk planering ansvarar för åtgärderna att framarbeta en arkitekturstrategi som stöd för avvägningar i den fysiska miljön och att upprätta en mobilitetsnorm som ersättning till parkeringsnormen. Första etappen i arbetet gällande upprättande av en mobilitetsnorm kommer slutföras under hösten 2023. Vidare ansvarar fysisk planering för åtgärden att ta fram definitioner av jordbruksmark samt riktlinjer och rutiner kring hur kompensation ska genomföras. Ett arbete med att se över om andra kompensationsmodeller kan tillämpas även gällande jordbruksmark pågår. I åtgärden ingår även en kartläggning av brukningsvärd jordbruksmark. Planeringschefen uppger att det i dagsläget saknas resurser för att genomföra en sådan kartläggning.

Gällande extern samverkan utgör forskningsprojektet *God bostad idag* som bygglovsavdelningen deltar i tillsammans med Umeå universitet, gällande den goda byggda miljön, ett exempel. Projektet undersöker bland annat kvaliteten av flerbostadshusen som producerades i Umeå 2020–2021, inklusive de energilösningar och byggmaterial som har valts. Samverkan sker även med andra kommuner och

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Umeå Parkerings Aktiebolag (Upab) gällande framarbetandet av den nya mobilitetsnormen.

3.2.2.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen genomför årligen en behovsutredning som visar på avdelningens samtliga uppdrag. Enligt miljö- och hälsoskyddschefen inkluderas samtliga åtgärder som tilldelats avdelningen via åtgärdsprogrammet i behovsutredningen. Därefter upprättas en tillsyns- och aktivitetsplan som visar på tillgängliga resurser och prioritering av aktiviteter efter resurser.

Enligt uppgift framarbetas projekt- eller aktivitetsplan för de åtgärder där avdelningen har huvudansvaret och en arbetsgrupp tillsätts som avdelningen leder. Gällande de åtgärder där avdelningen inte har huvudansvaret säkerställs att resurser finns tillgängliga att delta i arbetsgrupper som andra verksamheter är sammankallande till. Enligt uppgift är en utmaning att det ofta är samma medarbetare som kallas till flertalet arbetsgrupper, framför allt inom miljöutveckling.

Två representanter från miljö- och hälsoskyddsavdelningen har varit delaktiga i framarbetande av åtgärderna som berör avdelningen i åtgärdsprogrammet. Miljö- och hälsoskyddschefen lyfter att avdelningens åtgärder är kortfattat beskrivna i åtgärdsprogrammet och att det råder viss otydlighet kring avdelningens uppdrag per åtgärd. Vidare uppges att man inte har tagit höjd för åtgärdernas omfattning och resursåtgång. Enligt uppgift finns det även behov av att skapa en prioriteringsordning bland åtgärderna i syfte att säkerställa att åtgärderna genomförs i rätt ordning.

Av tabellen nedan framgår resultatet av uppföljningen gällande de åtgärder som miljö- och hälsoskyddsnämnden tilldelats inom ramen för åtgärdsprogrammet.

Antal åtgärder som nämnden är ansvarig för i åtgärdsprogrammet	Varav avslutade åtgärder	Varav löpande åtgärder	Varav pågående/ påbörjade åtgärder	Varav ej påbörjade åtgärder	Varav okänd status
21	1	2	8	8	2

Ett område som berör miljö- och hälsoskyddsavdelningen inom ramen för åtgärdsprogrammet är förorenad mark. Enligt enhetschefen för miljöskydd har en handlingsplan med mål för arbetet upprättats. Utmaningarna kopplat till arbetet kring förorenad mark uppges bland annat vara långdragna och komplicerade ärenden, höga krav på kompetens och erfarenhet samt kostsamma saneringar.

Enligt enhetschefen för miljöutveckling har flertalet åtgärder som tilldelats enheten påbörjats men inte färdigställts än. Huvuddelen av åtgärderna kräver samverkan med andra intressenter, vilket uppges vara utmanande. Enligt uppgift är framför allt åtgärderna inom biologisk mångfald omfattande och beroende av varandra, vilket kräver rätt prioriteringsordning.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

3.2.3 Tekniska nämnden

I tekniska nämndens verksamhetsplan för 2023[14] framgår att nämnden ska bidra till inriktningsmål 4 genom att bland annat inkludera åtgärdsprogrammet för de lokala miljömålen i förvaltningens strategiska miljöarbete och lägga särskilt fokus på arbetet med åtgärdsprogrammet inom ramen för förvaltningens miljöforum. Till inriktningsmål 4 har nämnden beslutat om flertal kvalitetsfaktorer med tillhörande nyckeltal.

Nämnden lyfter i verksamhetsplanen fram behovet av ett strukturerat och systematiskt arbetssätt med återbruk av produkter som en betydelsefull del i det kommande miljöarbetet. För att arbeta med detta har nämnden budgeterat för en projektanställning under 2023, vilken är planerad att fortgå under tolv månader. Syftet med projektanställningen är att öka återbruket inom teknik- och fastighetsförvaltningens samtliga verksamheter.

Inom teknik- och fastighetsförvaltningen finns ett förvaltningsövergripande miljöforum. Miljöforumet består av representanter från förvaltningens samtliga avdelningar som sammanträder cirka sex gånger per år. Syftet med miljöforumet är bland annat att följa upp förvaltningens arbete med åtgärdsprogrammet.

Representanter från fastighetsavdelningen har varit delaktig i att framarbeta fastighetsavdelningens åtgärder kopplat till byggande inom ramen för åtgärdsprogrammet tillsammans med representanter för Bostaden. Förankringen med fastighetsavdelningen ansågs på så vis vara god innan åtgärdsprogrammets antagande. När verksamheten tog del av det slutgiltiga åtgärdsprogrammet fanns fastighetsavdelningen dock med som samarbetspart till åtgärder som inte tidigare hade diskuterats. Det här är en upplevelse som deltagarna i miljöforum delar för förvaltningens olika verksamheter.

Nedan följer exempel på hur en av teknik- och fastighetsförvaltningens verksamheter arbetar med en åtgärd i åtgärdsprogrammet. Fastighetsavdelningen ansvarar bland annat för åtgärden gällande klimatpåverkan vid nyproduktion, renovering och ombyggnation i åtgärdsprogrammet. Inför att lagen om klimatdeklaration började gälla framarbetade fastighetsavdelningen arbetssätt och rutiner som avdelningen skulle kunna följa. Vid tidpunkten för granskningen förväntas Boverket inom kort presentera en utökning av klimatdeklarationen med nationella gränsvärden gällande klimatpåverkan från byggskedet (nyproduktion). Som förberedelse inför införandet av nationella gränsvärden har fastighetsavdelningens ledningsgrupp beslutat om ambitionen att bygga med 30 % lägre klimatpåverkan än referensvärdet för byggnadstypen vid nyproduktion. Arbetet har inletts med att kartlägga befintliga utsläpp vid nybyggnation av typbyggnader.

Miljöforum har under våren 2023 framarbetat en Excelfil för uppföljning av de åtgärder där tekniska nämndens verksamheter berörs av. Den kommunövergripande uppföljningen av åtgärderna var vid tillfället inte bestämd och på så vis utformades det förvaltningsinterna arbetet med uppföljningen av miljöforumet. Vid tidpunkten för granskningen används samma fil för kommunövergripande uppföljning av åtgärdsprogrammet inom stadsledningskontoret.

[14] Tekniska nämnden 2022-11-24, § 125.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Uppföljningen visade på att cirka 50 % av åtgärderna är påbörjade, se tabellen nedan, framför allt åtgärder kopplade till biologisk mångfald, god bebyggd miljö och giftfri miljö. Vissa åtgärder är kategoriserade som löpande eftersom de ingår i verksamhetens grunduppdrag. Vissa åtgärder har inte påbörjats eftersom det saknas resurser eller för att åtgärden har tilldelats fel verksamhet. Tekniska nämnden beviljats 2 mnkr per år fram till 2027 för åtgärder riktade mot klimatåtgärder inom ramen för åtgärdsprogrammet.

Antal åtgärder som nämnden är ansvarig för i åtgärdsprogrammet	Varav löpande åtgärder	Varav pågående åtgärder	Varav ej påbörjade åtgärder	Varav okänd status
27	3	14	8	2

Fastighetsavdelningen samverkar med Bostaden gällande byggnation, vilket sker vid behov. Flera av verksamheterna inom förvaltningen samverkar med olika aktörer, exempelvis deltar både fastighetsavdelningen och gata/park på träffar med Nätverket för hållbart byggande och förvaltande regelbundet. Måltidsservice deltar i olika projekt, exempelvis EU:s SchoolFood4Change om hållbar mat.

3.3 Kommunala bolag

3.3.1 Övergripande bolagsstyrning

Riktlinjer för ägarstyrning[15] ska förtydliga och konkretisera det gemensamma regelverket för styrning av hel- och delägda bolag. Av riktlinjerna framgår att kommunfullmäktiges formella ägarstyrning bland annat sker genom att fastställa bolagsordning för samtliga kommunala bolag, generella ägardirektiv för samtliga helägda kommunala bolag, specifika ägardirektiv för koncernmoderbolaget UKF och specifika ägardirektiv för dotterbolag inom UKF.

Av riktlinjerna framgår vidare att kommunfullmäktige i ägardirektiv bör ange vilka inriktningsmål och eventuella styrdokument i form av övergripande planer, policys och riktlinjer som är gällande för respektive kommunalt bolag. Om kommunfullmäktige i ägardirektiv inte anger vilka inriktningsmål och eventuella styrdokument som är gällande för respektive kommunalt bolag kan dessa inriktningsmål och styrdokument inte fastställas av respektive bolagsstämma och utgör därför inte bolagsrättsligt bindande styrning av respektive bolag.

Generella ägardirektiv för Umeå kommuns helägda och majoritetsägda bolag[16] gör gällande att bolagen årligen ska avge en bolagsstyrningsrapport över det gångna verksamhetsåret. Rapporten ska bland annat ange hur bolaget har arbetat med ägardirektiv, uppdrag och andra uppsatta mål, vilka ärenden som styrelsen behandlat och hur samarbetet med verkställande direktör och revisorer har fungerat. Bolagen ska

[15] Kommunfullmäktige 2021-03-29, § 57.
[16] Kommunfullmäktige 2021-11-29, § 252.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

vidare årligen upprätta en strategisk plan med strategiska mål för de tre kommande räkenskapsåren.

3.3.2 Bolagsgemensamma bestämmelser

Av respektive granskat bolags särskilda ägardirektiv[17] framgår att bolagens verksamhet särskilt ska bedrivas utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och tilläggsuppdrag. Bolagen ska för perioden 2022–2025 särskilt beröras av kommunfullmäktiges inriktningsmål 4. Bolagen ska även eftersträva miljötänkande inom samtliga verksamheter.

Vid intervjuer med representanter för bolagskoncernen framgår att det finns en utbredd uppfattning om att åtgärdsprogrammet inte är anpassat efter kommunens ägarstyrning. Anledningar till detta är att varken de lokala miljömålen eller åtgärdsprogrammet särskilt nämns i bolagens ägardirektiv.

Enligt uppgift ska bolagen återrapportera arbetet med inriktningsmål 4 som en integrerad del i ordinarie verksamhetsuppföljning. I och med att miljömålen och åtgärdsprogrammet inte är inkluderade i ägardirektiven har bolagskoncernen valt att inte inkludera uppföljning av miljömålen och åtgärdsprogrammet i sin ordinarie verksamhetsuppföljning.

3.3.3 Umeå kommunföretag

Inom UKF finns en affärsstrateg med uppdraget att samordna omställningsarbetet med fokus på kommunens inriktningsmål och Agenda 2030. Bolagskoncernens vd-grupp har tillsammans med affärsstrategen, utifrån fullmäktiges inriktningsmål, framarbetat en målbild för en hållbar koncern. Målbilden innebär att när koncernen genomför affärssatningar ska koncernen arbeta både för klimatpositivitet, ekonomisk lönsamhet och social inkludering. Utifrån målbilden har fyra målsättningar för ett klimatpositivt UKF framarbetats:

1. Minska utsläppen i den egna verksamheten.
2. Minska utsläppen i våra värdekedjor.
3. Integrera klimatomställningen i vår affärsstrategi.
4. Accelerera omställningen i samhället.

Bolagskoncernen har under våren 2023 deltagit i en samhällsnyttoanalys som genomfördes av Umeå kommun och ett externt konsultbolag. Fokus för analysen var omställning av Umeå som geografiskt område. Bolagskoncernen har, med stöd av analysen, brutit ned arbetet mot fullmäktiges inriktningsmål 4 i tre övergripande strategiska initiativ/områden för koncernen:

[17] UKF: Kommunfullmäktige 2022-03-28, § 68.
Bostaden: Kommunfullmäktige 2021-11-29, § 252.
Umeå Energi: Kommunfullmäktige 2021-11-29, § 252.
Vakin: Kommunfullmäktige 2021-11-29, § 252.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

1. Energi - Industriell symbios: Smartare resursanvändning för bättre industriprocesser genom industriell symbios. Exempelvis satsningen Umeå industrial park, som är en satsning på industriell symbios på Dåva (område för deponi och Umeå Energis kraftvärmeverk) där restprodukten i den ena industriella processen blir insatsvaran i en annan industriell process.
2. Mobilitet och transporter - Smartare transporter: Smartare vardags-, helg- och varuresor för bättre logistik genom kombinerade (multimodala) transporter.
3. Energi och byggd miljö - Ökat återbruk: Smartare och mer inkluderande produktanvändning för ökat återbruk, delning och återvinning.

I syfte att öka omställningstakten inom bolagskoncernen har ett team med representanter från de helägda bolagen initierats - team green. Teamet arbetar med att undanröja praktiska hinder för en god omställningstakt, dels genom att dela befintliga fungerande lösningar, dels genom att gemensamt hitta lösningar på olika utmaningar. Exempelvis hur flygresor klimatkompenseras och hur inköp kan användas som ett verktyg i omställningsarbetet. Affärsstrategen ansvarar för att sammankalla gruppen och för att rapportera till vd-gruppen. Vid tidpunkten för intervjun har ett uppstartsmöte, då teamets uppdrag har definierats, genomförts i september 2023.

Bolagskoncernen rapporterar till kommunens respektive programstyrgrupp inom ramen för tertialrapport 1 och 2 samt årsbokslut. I åtgärdsprogrammet framgår UKF som en samarbetspart gällande ett antal åtgärder men enligt vd:n återrapporterar bolagskoncernen inte utifrån åtgärdsplanen. Enligt uppgift hanteras dock flertalet av åtgärdsplanens åtgärder inom bolagens ordinarie verksamhet. Exempelvis åtgärden att fordonsflottan ska ställas om till en fossilfri fordonsflotta, vilket bolagen har genomfört. Enligt vd:n har bolagen inte varit delaktiga i framarbetandet av åtgärdsprogrammet, dvs. dialoger med verkställande ledning har inte genomförts. Representanter från bolagskoncernen ingår däremot i kommunens programstyrgrupper. Vd:n och affärsstrategen deltar i programstyrgruppen för klimatneutralt Umeå. Affärsstrategen ingår även i team klimat.

Enligt vd:n är UKF:s största utmaning framöver att fortsätta utveckla kollektivtrafiken, exempelvis avseende en grön sjöfartskorridor mellan Umeå och Vasa. Enligt affärsstrategen är utmaningarna framöver bland annat att möta de nya lagkraven gällande uppföljning och rapportering (CSRD[18]), att hitta alternativa finansieringslösningar för bolagskoncernens strategiska initiativ/områden och att fortsätta utveckla hur koncernen arbetar operativt med partnerskap kring omställningsarbetet (exempelvis inom ramen för Umeå klimatfärdplan).

3.3.4 Bostaden

Bostadens särskilda ägardirektiv gör gällande att bolaget som lägsta nivå ska utgå ifrån de ekologiska mål som kommunen antagit och bidra till att göra Umeå kommun till en föregångare för hållbart byggande och förvaltning. I Bostadens affärsplan framgår fem målområden och ett antal riktningar som styr bolagets vägval i olika frågeställningar:

1. Minskad klimatpåverkan genom aktiva val (främst materialval).
2. Fossilfria transporter fram till 2030.

[18] Corporate Sustainability Reporting Directive.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

3. Öka andelen överblivet byggmaterial som går till cirkulära flöden, snarare än till förbränning och deponi.
4. Minskad el- och värmeanvändning.
5. Ge hyresgäster bättre förutsättningar att leva klimatsmart.

Till dessa finns strategier och måltal kopplade. Affärsplanen kompletteras av en hållbarhetsstrategi[19] med fyra fokusområden kopplade till ekologisk hållbarhet som ska bidra till inriktningsmål 4.

I september 2023 arrangerade Bostaden sin andra återbruksdag då Umeåborna kunde hämta upp överblivna möbler. Bostaden har även invigt den första delningspoolen där hyresgäster kan hyra cyklar, bilar och verktyg. För andra året i rad har integrations- och inkluderingsprojektet *Hållbara tillsammans* genomförts med fokus på hur man kan leva mer hållbart i sitt hem genom bland annat källsortering. Bostaden har även startat upp sitt första återbruksrum.

Bostadens energianvändning har minskat med 5,6 miljoner kWh 2019–2022. Under 2022 minskade energianvändningen med lika mycket som nyproduktionen förbrukade. Gällande minskad klimatpåverkan genom aktiva materialval och ökade cirkulära materialflöden har klimatreducerad betong använts i nyproduktionsprojekt. Vidare medverkar Bostaden för att skapa en cirkulär bygghandel genom att genomföra återbruksinventeringar i samband med ROT-projekt[20]. Under perioden 2017–2022 har Bostadens CO2-utsläpp minskat med 78 % avseende interna transporter genom förnyelse av fordonsflottan till eldrivna fordon.

Bostadens hållbarhetsstrateg var inbjuden till framtagandet av åtgärdsprogrammet. I dagsläget ingår Bostadens vd i styrgruppen för klimatneutralt Umeå och Bostadens hållbarhetsstrateg ingår i team green.

3.3.5 Umeå Energi

Umeå Energis särskilda ägardirektiv gör gällande att bolaget aktivt ska driva miljö- och klimatfrågor i sin verksamhet. Bolagets långsiktiga mål är att vara helt klimatneutralt. Umeå Energi har upprättat en hållbarhetspolicy[21], vilken bland annat anger bolagets ambition i klimatarbetet.

I Umeå Energis plattform[22] framgår bolagets långsiktiga ambitioner, exempelvis att skapa affärer med cirkulära flöden och ett minskat klimat och miljöavtryck. I bolagets riktning[23] definieras de vägval som är viktiga för bolaget de kommande tre åren. Ett av vägvalen avser grön omställning. Inom ramen för bolagets riktning framgår även målen för bolagets hållbara verksamhet, bland annat hållbart samhälle och hållbar affärsutveckling.

Enligt Umeå Energis vd råder det viss oklarhet kring hur bolaget ska förhålla sig till de lokala miljömålen eftersom de inte ingår i bolagets ägardirektiv. Vidare uppger vd:n att

[19] Framarbetad under 2021.
[20] Renoveringar, Ombyggnader och Tillbyggnader.
[21] Umeå Energi 2022-11-24.
[22] Umeå Energi 2023-03-30.
[23] Umeå Energi 2023-06-15.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

det inte genomfördes en konsekvensanalys av vad miljömålen innebar i praktiken innan de antogs av fullmäktige. Umeå Energis vd ingår i dagsläget i styrgruppen för klimatneutrala Umeå 2040 och bolagets miljöstrateg ingår i team green.

Umeå Energi är utsedd som ansvarig för åtgärden i åtgärdsprogrammet som avser att utveckla metoder för koldioxidinfångning. Under 2022–2023 har en förstudie gällande hamnnära Bio-CCS[24] genomförts. Syftet med förstudien var att belysa möjligheter till storskalig Bio-CCS-lösning i Umeå. Tillsammans med Liquid Wind pågår projekt för infångning av koldioxid för produktion av e-bränslen (CCU) och möjliggörande av inlagring av koldioxid i berggrund (CCS). En förstudie har genomförts med Vakin gällande sorteringsanläggning för avfall, som syftar till att möjliggöra utsortering av återvinningsbara materialfraktioner innan förbränning. Vidare utreds etablering av anläggning för förbränning av rötslam tillsammans med Vakin, vilket möjliggör minskad klimatpåverkan, minskad spridning av miljöstörande ämnen i naturen och möjliggörande av återföring av näringsämnen i kretsloppet (fosfor). Utveckling av energisystem för stadsdelen Tomtebo strand pågår, i syfte att tillhandahålla hållbar energiförsörjning för planerad stadsdel.

3.3.6 Vakin

Enligt Vakins särskilda ägardirektiv ska bolaget bland annat främja en resurseffektiv och giftfri avfallshantering, begränsa sin klimatpåverkan samt ta hand om och rena avloppsvatten med hög miljöambition. Bolaget har upprättat en miljöpolicy[25], vilken bland annat anger bolagets ambition inom miljö- respektive klimatarbetet.

Vakins styrelse har i oktober 2019 antagit[26] en affärsplan för perioden 2020–2024. Av affärsplanen framgår att bolaget med utgångspunkt i Agenda 2030 har upprättat bolagsövergripande strategiska mål, varav hållbar och effektiv hantering av resurser är ett av dessa. Affärsplanen gör även gällande att bolaget har valt att prioritera fyra av de mål som anges i Agenda 2030, däribland hållbar konsumtion och produktion. Till målet finns nio delmål som bolaget valt att fokusera på.

Vi har tagit del av Vakins klimatfärdplan, vilken har upprättats i maj 2023, som är en beskrivning av hur bolaget ska kunna uppnå inriktningsmål 4. Planen innehåller etappmål, delmål, åtgärder kopplat till respektive mål samt indikatorer och ansvarsområden. Av planen framgår 24 prioriterade åtgärder inom fem åtgärdsområden: energi, bygg- och anläggningsprojekt, transporter, avloppsrening- och vattenrening, avfall återvinning och övergripande.

Vid tidpunkten för granskningen pågår aktiviteter kopplat till klimatneutralitet, exempelvis har Vakin upprättat en ny fordonspolicy och ett arbete pågår att byta ut fordonsflottan till elbilar. Vidare pågår ett arbete med att energioptimera ett av de största avloppsreningsverken, i syfte att minska energibehovet. Utöver detta har Vakin provat att ställa klimatkrav vid upphandling av transporter och använt schaktfria tekniker för att byta ut ledningar i mark. Det pågår även ett utvecklingsarbete kring att mäta utsläpp kopplat till transporter samt bygg- och anläggningsprojekt.

[24] Koldioxidavskiljning och lagring. När koldioxiden har ursprung i växtlighet används begreppet Bio-CCS.
[25] Daterad 2022-06-27.
[26] Vatten- och avfallskompeten i Norr AB 2019-10-18, § 4.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Vakin har tilldelats huvudansvaret för två åtgärder i åtgärdsprogrammet. En handlingsplan för skydd av grundvattentäkter togs fram under 2018, enligt vattenmyndigheternas krav. Gällande åtgärden avseende läkemedelsrening har Vakin ansökt om medel från Naturvårdverket för att bygga en testanläggning på ett av reningsverken, i syfte att undersöka driftförutsättningar och kostnader. Vid tidpunkten för granskningen inväntar Vakin EU:s avloppsdirektiv som kommer styra kraven på läkemedelsrening i framtiden, i syfte att kunna anpassa investeringarna efter kraven.

Vakins dåvarande hållbarhetschef var delaktig i framarbetandet av åtgärdsprogrammet. Vd:n lyfter att i och med att åtgärdsprogrammet inte utgör en del av ägardirektivet finns det inga formella krav på återrapportering till fullmäktige.

Vakins vd ingår i kommunens styrgrupp för klimatneutrala Umeå och Vakins verksamhetskoordinator ingår i team green. Utöver detta har Vakin skrivit under Umeå kommuns klimatfärdplan och ansvarar för fokusområdet som rör konsumtion och cirkulär ekonomi. Verksamhetskoordinatorn efterfrågar dock uppdragsbeskrivning från kommunen kring innebörden av huvudansvar för ett fokusområde inom ramen för klimatfärdplanen. Svenskt vatten[27] driver initiativet *klimatneutralt VA* som Vakin deltar i. Vakin samarbetar även med Umeå Energi kring bland annat förbättrad hantering av slam och avfallssortering och deltar i samarbetet kring planläggningen av Umeå industrial park.

3.3.7 Bedömning

Vår bedömning är att implementeringen av åtgärderna i åtgärdsprogrammet för Umeå kommuns miljömål 2022–2025 inte säkerställs i samtliga granskade verksamheter.

Vi kan konstatera att samtliga granskade verksamheter har implementerat kommunfullmäktiges inriktningsmål 4 i sin ordinarie verksamhetsstyrning. Vi noterar att åtgärdsprogrammet är utarbetat utifrån kommunens tidigare styrningsmodell och ska idag inrymmas under inriktningsmål 4 tillsammans med andra tidigare beslutade styrande dokument. Vi kan konstatera att en del granskade verksamheter arbetar uttryckligen efter åtgärdsprogrammet medan andra arbetar indirekt med programmet utifrån sina grunduppdrag och inriktningsmål 4.

I berörda kommunala bolags ägardirektiv har fullmäktige angett att bolagen särskilt ska arbeta utifrån inriktningsmål 4. Åtgärdsprogrammet och de lokala miljömålen nämns däremot inte i ägardirektiven. På så vis har berörda kommunala bolag valt att bedriva sitt miljöarbete inom ramen för inriktningsmål 4 i stället för inom ramen för åtgärdsprogrammet, vilket är i linje med riktlinjerna för ägarstyrning i Umeå kommun. Vi bedömer dock att det finns en risk att åtgärderna som är destinerade till bolagen faller mellan stolarna, framför allt de åtgärder där bolagen är utsedda som huvudansvarig part.

[27] Svenskt Vatten är branschorganisation för landets VA-organisationer.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Vi gör bedömningen att system och rutiner för tillfredsställande intern kontroll och uppföljning av åtgärdsprogrammet (miljömålen) finns på plats inom berörda nämnder men att det inte utgör en del av den ordinarie verksamhetsuppföljningen. Berörda kommunala bolag genomför däremot ingen uppföljning utifrån åtgärdsprogrammet och miljömålen utan följer upp det arbete som bedrivs utifrån inriktningsmål 4 inom ramen för den ordinarie verksamhetsuppföljningen.

Vi kan konstatera att vid tidpunkten för granskningen har en första uppföljning av arbetet utifrån åtgärdsprogram för Umeå kommuns miljömål per augusti 2023 genomförts. Uppföljningen fokuserade främst på huruvida arbetet kring respektive åtgärd inom ramen för åtgärdsprogrammet har inletts och visade på att cirka hälften av åtgärderna är påbörjade. Vidare visade uppföljningen på att det finns ett behov av att förtydliga ansvaret kring en del åtgärder och att det saknas resurser för arbetet kring en del åtgärder som inte har påbörjats. En uppföljning av miljömålen kommer genomföras i samband med årsbokslutet 2023. Enligt uppgift har samtliga berörda kommunala bolag inte deltagit i uppföljningen av åtgärdsprogrammet.

Parallellt har en uppföljning av arbetet inom ramen för programmet för klimatneutrala Umeå, inriktningsmål 4, genomförts för perioden januari-augusti 2023 inom ramen för den ordinarie verksamhetsuppföljningen.

Vi gör bedömningen att kommunstyrelsen via hållbarhetsutskottet har tagit del av uppföljningen av åtgärdsprogrammet (miljömålen).

Vi kan konstatera att kommunstyrelsens hållbarhetsutskott i oktober 2023 tog del av uppföljningen av åtgärdsprogrammet (miljömålen). Kommunstyrelsen tog i oktober 2023 del av resultatet av uppföljningen av program för klimatneutrala Umeå inom ramen för delårsbokslutet 2023.

3.4 Extern samverkan

Klimatneutrala Umeå 2030 är namnet på ett projekt där Umeå kommun utgör en av sex parter som tillsammans arbetar för att bygga upp och utveckla nya former för samverkan och medskapande gällande Umeås klimatomställning. Umeå kommun står för projektledning och koordinerar flera av projektets arbetsinsatser. Övriga partners i projektet är Umeå Energi, Umeå universitet, Sveriges lantbruksuniversitet, forskningsinstitutet RISE och Coompanion Västerbotten[28]. Projektet pågår under perioden 1 oktober 2021 till 30 september 2024 och finansieras av Vinnova[29], Formas[30] och Energimyndigheten genom det strategiska innovationsprogrammet Viable Cities[31].

Inom ramen för samverkan inom projektet *Klimatneutrala Umeå 2030* har dokumentet *Umeå klimatfärdplan: ett gemensamt arbete för Umeås klimatomställning 2023–2025*

[28] Coompanion Västerbotten är en ekonomisk förening som arbetar för att främja entreprenörskap och utveckla företag samt organisationer som vill arbeta hållbart och göra positiv skillnad i samhället.
[29] Vinnova är Sveriges innovationsmyndighet med uppdrag att stärka Sveriges innovationsförmåga och bidra till hållbar tillväxt.
[30] Formas är ett statligt forskningsråd för hållbar utveckling.
[31] Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram med fokus på omställningen till klimatneutrala och hållbara städer.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

framarbetats. Klimatfärdplanen pekar ut Umeås klimatutmaningar där det finns fördelar med att flera parter kraftsamlar tillsammans. Organisationer, företag och offentliga verksamheter som ansluter sig till klimatfärdplanen åtar sig bland annat att arbeta tillsammans för att skynda på Umeås klimatomställning och kraftfullt minska klimatutsläppen i enlighet med Parisavtalet. Aktörer som väljer att ansluta sig ska skriva under en avsiktsförklaring, vilken anger att aktören ställer sig bakom målen om ett klimatneutralt Umeå 2030. Vid tidpunkten för granskningen har 54 parter anslutit sig till klimatfärdplanen.

Kommunen ska driva arbetet med klimatfärdplan genom gemensamt lärande och dialog, koordinera gemensamma aktiviteter samt samla och tillgängliggöra gemensamma resultat och milstolpar på vägen mot målet. Deltagande aktörer ska åta sig att antingen inspirera med sitt ledarskap inom klimatomställningen genom att delta i gemensamma aktiviteter och kommunikativa insatser, delta i och/eller leda tematiska grupper och initiativ inom klimatfärdplanens fokusområden eller delta i strategisk grupp för utveckling av struktur och innehåll i klimatfärdplanen.

Klimatfärdplanen är indelad in olika fokusområden, vilka innehåller ett antal definierade klimatutmaningar. Till respektive klimatutmaning ska en åtgärdsbank utarbetas, vilken ska innehålla konkreta förslag på åtgärder. Till varje klimatutmaning finns även föreslagna resultatmått för uppföljning.

Inom ramen för projektet *Klimatneutrala Umeå 2030* pågår även ett arbete kring Klimatkontrakt 2030, vilket är ett avtal mellan kommuner, myndigheter och Viable Cities där samtliga parter tar på sig att konkret bidra till att öka takten i klimatomställningen. Kontraktet är ett långsiktigt åtagande som syftar till att säkerställa samarbetet mellan kommunerna och den statliga nivån. Umeå är en av 23 kommuner som har tecknat ett klimatkontrakt med sex myndigheter[32]. Ambitionen är att klimatkontrakten ska revideras årligen och lokala rutiner för detta framarbetas inom ramen för projektet *Klimatneutrala Umeå 2030.*

3.4.1 Bedömning

Vi gör bedömningen att det i allt väsentligt sker ändamålsenlig intern och extern samverkan i syfte att nå de nationella och lokala miljömålen.

Vi kan konstatera att samverkan kring åtgärdsprogrammet (miljömålen) och program för klimatneutrala Umeå (inriktningsmål 4) sker inom ramen för samma samverkanstruktur. Samverkan är formaliserad i en övergripande styrgrupp på strategisk nivå - styrgruppen för klimatneutrala Umeå. Berörda kommunala bolag finns representerade i styrgruppen och på så vis säkerställs koncernövergripande samverkan. Utöver detta samverkar berörda kommunala bolag inom bolagskoncernen inom ramen för team green. Det finns exempel på formaliserad samverkan mellan avdelningar inom förvaltningarna, exempelvis miljöforum inom teknik- och fastighetsförvaltningen.

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av flertalet exempel på samverkan med ideell sektor, näringsliv, universitet och myndigheter som har bäring på arbetet kring de

[32] Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

nationella och lokala miljömålen, varav samverkan inom ramen för klimatneutrala Umeå 2030 utgör ett exempel. Av genomförda intervjuer framgår dock behovet av att förtydliga vad det innebär att ha huvudansvar för ett fokusområde inom ramen för klimatfärdplanen.

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bedöma om kommunstyrelsen, nämnder och bolag har ändamålsenliga och effektiva processer för att säkerställa implementering av fullmäktiges *Åtgärdsprogram för Umeås klimat- och miljömål 2022–2025*.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen samt berörda nämnder och bolag delvis har ändamålsenliga och effektiva processer för att säkerställa implementering av fullmäktiges Åtgärdsprogram för Umeås klimat- och miljömål 2022–2025.

Åtgärdsprogrammet utgör ett av de styrande dokument som var gällande när fullmäktige tog beslut om kommunens nya styrmodell – aktiverande styrning. Vid tidpunkten för granskningen pågår ett arbete med att integrera befintliga styrande dokument och mål i den nya styrmodellen, både utifrån ett lednings-/styrningsperspektiv och uppföljningsperspektiv. På så vis är åtgärdsprogrammet vid tidpunkten för granskningen inte till fullo integrerat i kommunens styrmodell. Exempelvis är åtgärdsprogrammet inte integrerat i samtliga verksamheters verksamhetsplaner för 2023 och uppföljningen av åtgärdsprogrammet ingår inte i ordinarie verksamhetsuppföljning. Den separata uppföljningen av status gällande framdrift avseende åtgärderna i åtgärdsprogrammet visar däremot på att ett antal åtgärder har påbörjats. I de fall åtgärder inte har påbörjats uppges detta främst bero på brist på resurser eller otydlighet kring ansvarsfördelningen avseende åtgärderna. Vi kan konstatera att pågår ett arbete kring åtgärderna ute i verksamheterna, även om det finns behov av att accelerera arbetet inom vissa områden.

Vi noterar att berörda bolags särskilda ägardirektiv har uppdaterats utifrån den nya styrmodellen och att det framgår att bolagen särskilt ska beröras av inriktningsmål 4, i linje med riktlinjen för ägarstyrning. De lokala miljömålen och åtgärdsprogrammet har däremot inte särskilt lyfts in i bolagens ägardirektiv och på så vis bedrivs bolagens ledning och styrning inte utifrån miljömålen och åtgärdsprogrammet. Bolagens miljöarbete bedrivs, enligt ägardirektiven, i stället inom ramen för inriktningsmål 4. Det arbete som bolagen bedriver utifrån inriktningsmål 4 tangerar dock till stor del åtgärdsprogrammet men bolagen genomför ingen formell uppföljning gällande framdriften avseende de åtgärder som bolagen tilldelats inom ramen för åtgärdsprogrammet.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Umeå kommun
Granskning av kommunens arbete med miljömål

2024-02-19

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tydliggöra hur styrning och uppföljning av befintliga styrdokument och mål ska integreras i den nya styrmodellen.
- Överväga att föreslå kommunfullmäktige att i bolagens ägardirektiv förtydliga vilka styrdokument och mål som ska gälla för respektive bolag.
- Ta ställning till huruvida uppföljningen av åtgärdsprogrammet ska följas upp inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning.
- Se över ansvarsfördelningen gällande åtgärderna i åtgärdsprogrammet och resursfördelningen kopplat till genomförandet av åtgärderna.
- Framarbeta en uppdragsbeskrivning kring innebörden av att ha huvudansvar för ett fokusområde inom ramen för klimatfärdplanen.

Datum som ovan

KPMG AB

Frida Starbrant
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Liam Alldén
Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Umeå kommun
Granskning av kommunens arbete med miljömål

2024-02-19

A Bilaga 1 - Revisionskriterier

Kommunallag

Av kommunallagens 6 kap. 6 § framgår att nämnderna var och en inom sitt område ska tillse att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt och de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Nämnderna ska även säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

FN:s globala mål och Agenda 2030

FN:s globala mål, även kallade Agenda 2030-målen, består av 17 globala mål. Målen syftar till att utrota fattigdom, stoppa klimatförändringar samt skapa fredliga och trygga samhällen. Målen antogs av världens stats- och regeringschefer i september 2015. Målen ska bidra till social, ekonomisk samt miljömässig hållbar utveckling och tar sikte på 2030.

Nationella miljömål

Riksdagen antog 1999 Sveriges miljömålssystem som syftar till att bidra till genomförandet av den miljömässiga dimensionen av Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen. Miljömålssystemet är uppbyggt utifrån tre nivåer där generationsmålet utgör den första nivån. Nästa nivå är 16 miljökvalitetsmål och den tredje nivån är ett antal etappmål. Etappmålen beskriver en önskad omställning av samhället och syftar till att bidra till uppfyllandet av generationsmål samt miljökvalitetsmål. De nationella miljömålen tar sikte på 2030, i enlighet med Agenda 2030.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Umeå kommun
Granskning av kommunens arbete med miljömål

2024-02-19

B Bilaga 2 - Metod

Dokumentstudier

Följande dokument har ingått i dokumentstudierna:

- Umeås lokala miljömål
- Åtgärdsprogram för Umeå kommuns miljömål 2022–2025
- Umeå klimatfärdplan
- Program för klimatneutralitet
- Riktlinjer aktiverad styrning
- Riktlinjer ägarstyrning Umeå kommun
- Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2023
- Nämndernas reglemente
- Nämndernas och bolagens verksamhetsplaner 2023
- Nämndernas och bolagens delårsårsrapporter 2023
- Generella ägardirektiv
- Bolagens särskilda ägardirektiv
- Bolagens bolagsordningar

Intervjuer

Intervjuer har genomförts med:

- Representanter inom kommunstyrelsens verksamhetsområden: Hållbarhetschef, enhetschef för styrning och samordning, miljöstrateg, koordinator för miljöledningssystem.
- Representanter inom tekniska nämndens verksamhetsområden: Samordnande miljöingenjör inom teknik- och fastighetsförvaltningen.
- Representanter inom byggnadsnämndens samt miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsområden: Bygglovschef, planeringschef, miljö- och hälsoskyddschef, enhetschef miljöutveckling, enhetschef miljöskydd.
- UKF: Vd, affärsstrateg.
- Bostaden: Vd, ekonomichef och hållbarhetsstrateg.
- Umeå Energi: Vd, tf områdeschef affärsstöd och utveckling, miljösamordnare.
- Vakin: Vd, ekonomichef, verksamhetskoordinator.

© 2024 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-03-01
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00013

Ärenden under handläggning - information mars

a.	Information Climate City Contract	Erik Eklund
b.	Information "Mobilitetsåtgärder: Tillägg till nuvarande parkeringsnorm"	Josefine Wigström
c.	Information Fordonsanskaffning	Elisabeth Andersson